

Кирило Сабов

*Портрет К. Сабова,
надрукований у праці Є. Недзельського
“Очеркъ карпаторусской литературы”
(Ужгород, 1932)*

Кирило Сабов

Короткий словарь

Ужгород
Видавництво Олександри Гаркуші
2020

УДК 811'374.82=163.1+161.25+511.141"1865"Сабов

С 12

У виданні представлено працю К. Сабова "Короткій словарь", яка була додана до "Грамматики письменнаго русскаго языка. По образцу лучшихъ авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовымъ" (Ужгород, 1865).

Видання укладено методом комп'ютерного набору зі збереженням особливостей мови оригіналу. У додатку подано репринт словника, фотокопії автографа А.Кралицького на одному з примірників "Граматики" та біографічних статей про К. Сабова".

Любомиру Омеляновичу Белею

*Упорядниця щиро вдячна науковій бібліотеці
Державного вищого навчального закладу
"Ужгородський національний університет"
та завідувачці відділу краєзнавчої
літератури "Карпатика" Марії Іванівні Чорній
за сприяння у підготовці цієї праці.*

ПЕРЕДМОВА

Становлення та розвиток літературної мови на теренах історичного Закарпаття другої половини XIX – першої половини XX ст. відбувався цілком в інших умовах: відділені територіально, а щонайважливіше мовно-культурно, від інших українських земель, закарпатські діячі, на відміну від галицьких, не хотіли прийняти за мовний стандарт мову східноукраїнських письменників, натомість їх захопила популярна в той час у Європі ідеологія “панславізму”, саме тому декотрі з них надавали перевагу так званому “общерусському языку”, в основі якого лежала церковнослов’янська мова з домішками російської, яку вважали її “спадкоємицею”, загальноживаної та діалектної лексики. До цього також спричинилися події революції 1848–1849 рр., зокрема придушення повстання угорців російськими військами, та як наслідок цих подій, – жорстока мадяризація українського населення Закарпаття, яке виражало симпатію росіянам і вбачало в них “визволителів”. Однак мова, яку такі закарпатські діячі, як І. Раковський, Є. Фенцик, І. Сільвай, К. Сабов та інші відомі москвофіли, пропонували використовувати за літературну, не була зрозуміла простому народові, тому для оволодіння нею потрібні були й лексикографічні праці, де б тлумачилися чи перекладалися запозичені з російської мови, зауважимо, що зовсім чужої для місцевого населення мови, слова. З іншого боку, зі стрімко наростаючою мадяризацією українців Закарпаття, виникла потреба у перекладних двомовних українсько-угорських та угорсько-українських словниках. Саме тому закарпатоукраїнська лексикографія другої половини XIX – першої половини XX ст., на нашу думку, посідає особливе місце в загальноукраїнській лексикографії, адже вона була покликана допомогти опанувати водночас і доволі специфічну “загальноросійську” літературну мову, і угорську.

Ми пропонуємо читачеві детально ознайомитися з однією важливою, на нашу думку, лексикографічною працею, яка передувала появі словників Л. Чопея й О. Митрака, а саме з “Коротким словарем” К. Сабова, який, однак, не був надрукований як окреме видання, а входив до складу іншої праці – “Грамматика письменнаго русскаго языка. По образцу лучшихъ авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовымъ” (Ужгород, 1865). На жаль, детальне опрацювання вченими-мовознавцями “Короткого словаря” К. Сабова почалося відносно недавно, а саме з 90-х рр. минулого століття. Спеціальні праці, присвячені цьому словнику, належать перу К. Кішша [11, 12] та М. Лявинець-Угрин [1, 2, 3], яка, проте, розглядає його як складову русинської лексикографії (у значенні “неукраїнської”! – А. Ч.), з чим ми не можемо погодитися.

Кирило Антонович Сабов народився 28 серпня 1838 р. у с. Ставному Ужанського комітату, який розташовувався в північно-східній частині Угорського королівства (нині – с. Ставне Великоберезнянського району Закарпатської області) у сім’ї священника. Спочатку навчався в Ужгородській гімназії, потім продовжив навчання в Сукмарі (інша назва – Сатмар, нині – м. Сату-Маре в однойменному повіті Румунії), де в 1856 р. отримав атестат зрілості. Для продовження вивчення богословських наук був направлений у Віденську греко-католицьку центральну семінарію (**Генеральна греко-католицька духовна семінарія у Відні**). У роки навчання в семінарії (за однією з версій, К. Сабов навчався в семінарії протягом 1857–1860 рр., а за іншою, його навчання тривало аж до 1862 р.) також відвідував лекції зі слов’янських мов у Віденському університеті [9, с. 221–222]. Як вказує Ф. Тіхий, “до Відня К. Сабов був відряджений єпископською канцелярією саме з метою підготуватися до майбутньої роботи в Ужгородській гімназії на посаді професора російської мови” [8, с. 83]. Є. Фенцик у духовно-літературному журналі “Листокъ” пише, що у 1862 р. після закінчення богословських студій К. Сабов був призначений на посаду вчителя російської мови в Ужгородську гімназію.

Невдовзі він був висвячений у священники єпископом В. Поповичем. У 1869 р. К. Сабов здобув ступінь професора російської мови, історії та географії, однак посаду викладача Ужгородської гімназії обіймав, ймовірно, десь до вересня 1871 р., коли через конфлікт, що розгорівся між ним та єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії С. Панковичем, був висланий до м. Сегед (інша назва – Сегедин, нині м. Сегед є адміністративним центром медьє Чонгар, Угорщина). У 1879 р. після страшного паводку на річці Тиса, який майже цілком знищив Сегед, К. Сабов через стан здоров'я змушений був просити “свободи”. Отримавши дозвіл, він ненадовго поселився в Мукачеві, але згодом його направили до Кошице (нині – однойменне місто в Словаччині), де він працював вчителем у реальній гімназії [9, с. 221–222]. М. Лявинець-Угрин вказує, що навіть перебуваючи у вигнанні, К. Сабов був цензором газет “Листокъ” та “Карпатъ”, які видавалися в Ужгороді. Про наступні роки його життя майже немає відомостей. Помер К. Сабов 10 лютого 1914 р. у м. Кошице [3, с. 338].

Ще працюючи вчителем в Ужгородській гімназії, К. Сабов відзначав гостру потребу в підручнику з мови, тому в 1865 р. він видав “Граматику письменнаго русскаго языка”, у 1868 р. – “Краткій сборникъ избранныхъ сочиненій въ прозѣ и стихахъ для упражненія въ русскомъ языкѣ”, а у 1870 р. започаткував видання “Народное чтение”, що призначалося для вчителів. Однак, як пише Є. Сабов, із цієї серії вийшло всього дві брошури (а на думку декотрих сучасних дослідників, – тільки одна), в яких було надруковано твори А. Кралицького “Іван” та “П'явиця” [7, с. 24]. Крім того, у 1863–1865 рр. К. Сабов організовував в Ужгородській гімназії театральні вистави, до яких залучав учнів із метою “розвитку в них національної самосвідомості”. Як вказує Є. Недзельський, ставити п'єси на твори російських письменників у той час було неможливо, тому К. Сабов перекладав російською мовою п'єси німецьких авторів та адаптував їх до реалій “російського” життя [4, с. 189]. Втім К. Сабов не обмежувався тільки викла-

данням у гімназії, він також відіграв важливу роль в діяльності “Товариства св. Василя Великого”, яке навіть очолював у 1870–1871 рр. Як вказує К. Кішш, із червня 1867 р. по липень 1869 р. К. Сабов обіймав посаду редактора газети “Свѣтъ” [12, с. 82], офіційного друкованого органу товариства, у якому гостро критикували діяльність місцевих мадяронів, зокрема і єпископа Мукачівської греко-католицької єпархії С. Панковича. До зняття К. Сабова з посади редактора доклав зусиль сам єпископ Панкович. Однак К. Сабов не припинив критикувати церковників-мадяризаторів і у 1871 р. долучився до видання сатиричної газети “Сова”, яка проіснувала всього декілька місяців.

На думку Є. Недзельського, викладаючи російську мову в гімназіях, К. Сабов, звичайно, був у курсі всіх суперечок щодо російської літературної мови та народних наріч. Є. Недзельський стверджує: “К. Сабов бачив, що спроба ввести народне наріччя в літературу не стільки є вимогою народу, скільки влади, і цю вимогу почали реалізовувати всілякі опортуністи, які “маючи спільну малоруську рису – лінивість” – не брали до рук жодної російської книги, читали мадярські газети, однак все ж мали сміливість взятися за “російське перо”. К. Сабов просить не говорити, що ці письменники “по-народному пишуть”: “В їхній літературі пахне мадярщиною”. Ці зауваження Сабова стосуються газети “Наука”...” [4, с. 188]. Крім того, як пише Недзельський, “Сабов керувався переконанням, що доступність літературного твору для народу полягає не в граматиці та орфографії, як це прагнули довести українці, а за ними, хоча і меншою мірою, карпаторосійські опортуністи, але в стилі самої мови і в доступності фабули” [4, с. 188]. Зауважимо, що саме “стиль мови” граматики К. Сабова, зокрема його прикладів до правил та вправ, є дуже важким для сприйняття.

Ф. Тіхий вказує: “К. Сабов, дипломований ужгородський теолог, знав літературну російську мову настільки, наскільки вдалося йому засвоїти її під час короткого періоду навчання у Віден-

ському університеті, а також контактуючи з членами російського віденського гуртка, куди його запросив Добрянський, що на той час також жив у Відні” [8, с. 83]. Насправді місцеві москвофіли не володіли російською мовою на такому рівні, як її носії. А оскільки з її носіями закарпатські москвофіли могли спілкуватися тільки в поодиноких випадках, то їм не залишалося нічого іншого, як **досить невдало наслідувати (!)** мову російських письменників, тобто мову книжну, а не живу, і все це замість того, щоб сприяти розвитку літературної мови на живорозмовній основі.

Зауважимо, що у 2020 р. виповнюється 155 років з дати виходу праці “Граматики письменного русскаго языка. По образцу лучших авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовымъ”. У відділі краєзнавчої літератури “Карпатика” Державного вищого навчального закладу “Ужгородський національний університет” зберігається унікальний примірник граматики К. Сабова з автографом іншого видатного діяча А. Кралицького. К. Сабов та А. Кралицький приятелювали. М. Лявинець-Угрин пише, “що мешкаючи в Кошице, Сабов написав листа своєму другу, настоятелю Мукачівського монастиря, А. Кралицькому з проханням вислати йому його скриню з книгами, яку перед від’їздом він залишив у Кралицького на зберігання” [3, с. 346]. Із фотокопією автографа А. Кралицького до граматики К. Сабова можна ознайомитися в додатках.

У передмові до граматики К. Сабов скаржить на відсутність відповідних підручників, які можна було б використовувати при викладанні російської мови у місцевих школах, що й спонукало його написати і видати цю працю: *“Уже третій годъ въ исходъ съ той поры, съ которой поручено мнѣ преподаваніе Русскаго языка при гимназіи Ужгородской; – въ недостаткѣ удобнаго учебника принужденъ былъ я удовольствоватися токмо рукописію, ибо распространнѣйшая Грамматика, изданная Мразовичемъ, учитъ языку Церковно-Славянскому, а Грамматика Духновича весьма сокращенна, кромѣ того же уже распродана. Но искусивъ, что*

въ должности мнѣ порученной токмо тогда могу надѣяться на совершеннѣй успѣхъ, если ученики снабженны будутъ учебникомъ; кромѣ того, желая дати книгу въ руки и инымъ любителямъ Русскаго слова, нв имѣвшимъ до сихъ поръ способа познать граматическими формами онаго, – рѣшилъ я рукопись мною употребляему дополнити и издати” [5, с. 1]. Ф. Тіхий зауважує, що “граматика Сабова тривалий час використовувалась як підручник у гімназіях Ужгорода, Пряшева та в Марамороському Сиготі. До неї в цій ролі використовувалася граматики Духновича, а згодом – по-угорськи написана граматики Раковського “Orosz nyelvtan”, перше видання якої з’явилося в Будині 1867 р., а друге – в Ужгороді. У дев’яностих роках цей підручник замінила граматики Є. Сабова” [8, с. 84]. На противагу Ф. Тіхому, К. Кішш вказує, що цей підручник використовувався у кожній? (? – А. Ч.) середній школі на Закарпатті аж до 1900-их рр. [12, с. 85]. Як цю граматику, так і угорськомовну працю І. Раковського “Русская грамматика” (“Orosz nyelvtan”), можна зарахувати до ряду тих, за допомогою яких закарпатці, які краще володіли угорською мовою, могли вивчати російську. Фактично угорська виступала мовою-посередницею в процесі вивчення російської [11, с. 206]. Інша дослідниця, М. Лявинець-Угрин, припускає, що граматики К. Сабова призначалася для асимільованих, тобто мадяризованих, студентів того часу [2, с. 109].

Ф. Тіхий зауважує, що граматики К. Сабова не є оригіальною авторською працею, а компіляцією робіт інших грамастиків, на що вказує і назва “Грамматика письменного русскаго языка. **По образцу лучших авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовымъ**”, і про що пише сам автор у передмові: *“ – Что я еще и самъ не достигъ того совершенства въ знаніи формъ грамматическихъ, которымъ долженъ быти вооруженъ одинъ составитель удобнаго учебника, въ этомъ удостовѣрится всякій, если подумаетъ, что на знаніе таковое требуется много времени, и что я еще молодъ, и не имѣлъ довольно времени усовершитися;*

– это и было причиною, что я въ многихъ мѣстахъ книги моей, гдѣ не чувствовалъ себя довольно сильнымъ быти, прибѣгалъ къ авторамъ лучшимъ, и много употреблялъ изъ сочиненій ихъ; ...” [8, с. 83; 5, с. I]. К. Кішш вказує, що у своїй праці К. Сабов найбільше спирається на граматику Востокова [12, с. 84], а Ф. Тіхий зауважує, що укладач граматики запозичує декотрі пояснення про відмінності між тогочасною літературною та місцевою розмовною мовою із праці “Сокращенная грамматика письменнаго русскаго языка”, яка була видана в Будині в 1852 р. [8, с. 79–83].

Сам автор у “Предисловіи” до граматики так характеризує мову, граматична будова якої тут описується: “Я излагаю в книгѣ сей правила языка писменнаго, какъ такого, который на основаніи языка Церковно-Славянскаго образованъ изъ стеченія всѣхъ нарѣчій языка Русскаго, мѣстами же, гдѣ нарѣчіе Подкарпатское уклоняется отъ правилъ общихъ, дѣлаю мои примѣчанія, и сравняю языкъ письменный съ діалектомъ Подкарпатскимъ. Рѣшилъ ли я предпринятое? – это да осудятъ читатели, а я токмо радоватися буду тому, если взайдется между читателями книги этой много таковыхъ, которые, понявъ дѣло мною предпринятое, станутъ оно обрабатывати, и такъ недостатки избобрѣтенные дополняти. –” [5, с. II]. Зауважимо, що К. Сабов, хоча й намагається подати опис граматичної будови російської мови, однак насправді його працю можна кваліфікувати як граматику штучно витвореної книжної мови, тобто так званого “общерусскаго языка”, також відомого як “язичіє”.

У передмові автор зауважує, що “если эта книга удостоилась бы принятою быти въ учебники при гимназіяхъ, то способъ употребленія оной былъ бы слѣдующимъ:

1. Въ первомъ классѣ: часть первая кромѣ §.8. 10, и 11; – далее: Часть вторая до §.91. но и тутъ съ пропусценіемъ “Прибавленія къ первой главѣ” (§.48–64).

2. Въ второмъ классѣ: Осталь Частей двухъ первыхъ, вмѣстѣ съ повтореніемъ преподаваемыхъ въ классѣ 1.

3. Въ третьемъ классѣ: Часть третья. –

4. Въ четвертомъ классѣ: Часть четвертая, вмѣстѣ съ повтореніемъ всей Грамматики, и съ частыми упражненіями [5, с. II].

К. Сабов фактично пропонував вивчати мову за цією граматику не лише в першому, а й другому, третьому та четвертому класах. Згадаємо й про інший підручник, укладений К. Сабовим, а саме про “Краткій сборникъ избранныхъ сочиненій въ прозѣ и стихахъ для упражненія въ русскомъ языкѣ” (Ужгород, 1868), який мав слугувати доповненням до граматики та використовувався в старших класах місцевих гімназій [8, с. 84]. У передмові до збірника К. Сабов пише: “Чтобы угро-русскимъ братьямъ нашимъ, желающимъ познакомиться съ литературнымъ чисто-русскимъ слогомъ, но неимѣющимъ способа и средствъ къ тому – хотя почасти пособствовать; чтобы тѣмъ, которые слышавъ и читавъ объ этомъ слогѣ вообразили себѣ можно неточный судъ объ немъ, податъ способъ соравнить его съ туземнымъ говоромъ; да чтобы читавшимъ и изучившимъ новѣйшія грамматики, изданныя у насъ, и дѣлающимъ попытку писать по тѣмъ грамматикамъ послужить различными образцами слога для упражненія: рѣшилъ я издать этотъ “Краткій Сборникъ избранныхъ сочиненій въ прозѣ и стихахъ.”” [6, с. I]. К. Сабов пропонує читачеві порівняти тогочасну літературну мову з місцевими говорами. Це тільки підтверджує той факт, що та мовна мішанина, яку видавали за загальноросійську літературну мову, побудовану на основі церковнослов’янської мови з домішками російських, загальноукраїнських та місцевих слів, залишалася чужою і незрозумілою для місцевого українського населення. А оскільки навіть тутешні викладачі російської мови не володіли нею повною мірою, бо не були її носіями, то що можна казати про тих, кого вони навчали?

Далі К. Сабов пише про спорідненість місцевих говорів із говорами російської мови та зауважує, що наш говір тільки-но починає розвиватися: “Желаніемъ моимъ было собрать здѣсь сочиненія, или отрывки сочиненій лучшихъ русскихъ писателей, но изъ

тѣхъ таковыя, которыя по большей части писаны для народа, недалеко отстоятъ и отъ нашего говора начинающаго теперь развиваться токмо; – и по той причинѣ пусть извиняютъ меня тѣ, которые надѣялись избрѣсть въ этомъ Сборникѣ образцы высшаго слога, или точнѣе образцы способовъ писанія всякаго рода; какъ то бываетъ въ полныхъ хрестоматіяхъ издаваемыхъ для упражненія въ языкѣ” [6, с. I–II]. На нашу думку, твердження, що “наш говір починає тільки тепер розвиватися” є досить сумнівним, можливо, автор мав на увазі літературну мову місцевого населення. Адже далі він пише про свій збірник так: “...хотя въ немъ взайдется много недостатковъ; ... однако, я думаю, и при всемъ томъ, онъ сдѣлаетъ услугу въ развитіи у насъ литературнаго слога...” [6, с. II].

Крім того, на думку К. Сабова, місцеве населення “неправильно” наголошувало слова, під цим “неправильно” розуміємо “не так, як в російській мові”: *“Наконецъ, такъ какъ у насъ употребленіе ударенія въ словахъ вслѣдствіе вліянія сосѣдственныхъ языковъ уклонилось отъ правильнаго, особенно въ нѣкоторыхъ околлицахъ нашихъ: чтобъ подать способъ упражняться въ правильномъ употребленіи ударенія, намѣряя я статьи книги этой печататъ съ акцентами; – но по причинѣ скудныхъ нашихъ обстоятельствъ намѣреніе мое неудалось. – Нужныхъ буквъ ненаходившихся до сихъ поръ въ печатнѣ нашей не можно было дожидаться; и когда они сготовлены были, тогда уже токмо нѣсколько статей таковыхъ успѣлъ я вмѣстити въ книгу” [6, с. II].*

До збірника К. Сабова входять віршовані твори Жуковського, Крилова, Кюхельбекера, Ізмайлова, Бестужева, Язикова, Кольцова, Лермонтова, Пушкіна та Хемніцера, серед прозових переважають твори Карамзіна. На думку Ф. Тішого, добір творів письменників для цієї антології був досить тенденційний і реакційний. Дослідник також вказує, що єдиний твір української письменниці Марко Вовчок тут представлений у російському перекладі [8,

с. 84]. Отже, навчаючись за цими двома підручниками, з місцевих навчальних закладів випускалися учні, які були виховані цілком у дусі так званих “общерусских” цінностей.

Розглянемо, з яких частин складається “Грамматика письменнаго русскаго языка”, укладена К. Сабовим. У §1 автор вказує, що “русская грамматика учащая насъ правильно писати и говорити порусски, раздѣляется на четыре части:

1. Правописаніе (правопис. – тут і далі наше.)
2. Словопроизведеніе (морфологія)
3. Словосочиненіе (синтаксис) и
4. Слогоудареніе (орфоепія, а саме акцентуація)” [5, с.1].

Саме в такому порядку в підручнику подано граматичний матеріал, однак сама праця складається з таких структурних частин: “Предисловіе” (с. I–II), “Часть первая. Правописаніе” (§2–12, с. 1–12), “Часть вторая. Словопроизведеніе” (§13–121, с. 12–122), “Часть третья. Словосочиненіе” (§122–188, с. 123–173), “Часть четвертая. О слогоудареніи” (§189–210, с. 174–189), “Прибавленіе о титулахъ” (с. 190–192), “Короткій словарь” (с. 193–254), “Опечатки” (с. 255–256) [5].

“Часть вторая. Словопроизведеніе” (§13–121, с. 12–122) складається з підрозділів: “Глава первая объ имени” (“I. Имя существительное” (§17–28, с. 13–32), “II. Имя прилагательное” (§29–40, с. 32–43), “III. Имя числительное” (§41–47, с. 43–48)), “Прибавленіе къ главамъ первой. Объ образованіи именъ” (§48–64, с. 49–58), “Глава вторая о мѣстоименіе” (§65–67, с. 58–62), “Глава третья о глаголѣ” (§68–109, с. 63–113), “Глава четвертая. О нарѣчій” (§110–113, с. 114–117), “Глава пятая. О предлогѣ” (§114–116, с. 117–119), “Глава шестая. О союзѣ” (§117–120, с. 119–120), “Глава семая. О междометіи” (§121, с. 120–122) [5].

“Часть третья. Словосочиненіе” (§122–188, с. 123–173) вміщує підрозділи: “Глава первая. О согласованіи словъ” (§134–140, с. 126–134), “Глава вторая. О управленіи словъ” (§141–154, с. 134–155), “Глава третья. О разнорядныхъ предложеніяхъ, и періодахъ

изъ нихъ составленныхъ” (§155–180, с. 155–167), “Глава четвертая. О размѣщеніи словъ” (§181–188, с. 167–173) [5].

Зауважимо, що в четвертій частині граматики “Про наголос” є підрозділи: “О стихосложеніи” (§199–209, с. 181–185) та “Примѣры изъ сочиненій лучшихъ стихотворцовъ” (§210, с. 185–189) [5].

У граматиці нас, перш за все, цікавлять коментарі К. Сабова щодо відмінностей між тогочасною літературною мовою та місцевими говорами. Зокрема, вже у першій частині є декілька важливих приміток: “§7. <...> Примѣчаніе I. Когда буквы, зд, ст, предшествуютъ окончанію прилагательныхъ: ный, но, и пр. тогда для легчайшаго выговора въ простонарѣчїи д, т, выкидываются н. пр. праздникъ-празникъ, честный-чесный <...>”

Примѣчаніе. III. Буква, о, въ единственномъ именительномъ падежѣ многихъ существительныхъ, въ нѣкоторыхъ околицахъ произносится какъ у, или ѣ, и въ нѣкоторыхъ какъ Мадярское ѱ, но что сіе произношеніе неправильное, уже и отъ туду можно заключити, ибо въ родительномъ и прочїихъ падежахъ звукъ о, возвращается” [5, с. 4]. Автор робить висновки, що місцева вимова не лише є відмінною від літературної, але й взагалі є неправильною. Натомість історичні зміни К. Сабов пояснює впливом церковнослов’янської мови. У §24. *Склоненіе* (відмінювання іменника. – наше) К. Сабов пише: “§24. *Склоненіе* есть перемѣна окончанія имена для означенія числа, и падежа. Сїя перемѣна окончанія имени производится такъ, что откинувъ послѣднюю букву существительнаго, присовокупляются къ нему извѣстные слоги для означенія падежей, н. пр.

Столь	В. Стол-ъ
Р. Стол-а	Т. Стол-омъ
Д. Стол-у	И. Стол-ѣ

Примѣчаніе. Въ языкъ церковномъ, – и въ нашихъ многихъ дѣялектовѣ, кромѣ послѣдней буквы перемѣняется еще и предпослѣдняя въ нѣкоторыхъ словахъ въ падежѣ единственномъ

предложномъ, у женскихъ и въ дательномъ н. пр. рука, ру-цѣ; челоуѣкъ, челоуѣ-цѣ; нога, но-зѣ; слуга, слу-зѣ” [5, с. 18]. А в §26. читаємо: “При склоненіи именъ существительныхъ замѣтити надо слѣдующія *головныя правила* <...>”

2. *Звательный падежъ* обоихъ чиселъ, во всѣхъ склоненїяхъ, сходенъ съ именительнымъ; кромѣ нѣкоторыхъ словъ, непосредственно изъ Церковно-Славянскаго языка заимствованныхъ, и относящихся къ Богу; какъ: *Боже, Господи, Исусе, Христе, Отче, Владыко, Творче, Сыне, Дѣво, Царю, Утѣшителю.*

Примѣчаніе. Дїалектъ Подкарпатскїй употребляетъ въ падежѣ зательномъ еще и въ иныхъ существительныхъ окончанія не сходныя съ именительнымъ, сіе ставается по слѣдствію вліянїя Церковно-Славянскаго языка; – но въ новѣйшихъ грамматикахъ, по причинѣ легчайшаго обозрѣнїя правилъ, и понеже сей падежъ въ рѣчи рѣдко употребляется; – сходнымъ учится съ именительнымъ <...>

5. *Существительныя* женскаго рода въ творительномъ падежѣ часто употребляются усѣченно, н. пр. *рукой, водой*; вмѣсто: *рукою, водою.*

Примѣчаніе. Сїе усѣченное окончаніе замѣняется въ произношенїи, въ нѣкоторыхъ околицахъ Подкарпатскихъ окончаніемъ овъ, н. пр. водою, водой, водовъ; рѣкою, рѣкой, рѣковъ” [5, с. 19–20].

Про особливості відмінювання іменників, які належать до сучасної IV відміни, автор пише: “11. Имена средняго рода, означающія молодыхъ животныхъ, и окончивающіяся въ Церковно-Славянскомъ языкѣ на *я, и а, (щєня, медвѣжа)* принимаютъ въ Русскомъ языкѣ уменьшительное окончаніе: *енокъ*, и склоняются съ единственномъ числѣ по первому склоненію; – но въ множественномъ числѣ оканчиваются, какъ въ Церковномъ, на *ята, ата*, и склоняются по твердому окончанію втораго склоненїя. –

Примѣчаніе. У Русскихъ Подкарпатскихъ, нѣкоторыя таковыя слова еще и по нынѣ употребляются въ единственномъ числѣ

такъ, какъ въ Церковно-Славянскомъ языкѣ; – и тогда склоняются въ числѣ единственномъ по примѣру существительнаго дитя ...” [5, с. 28–29].

Про особливості вимови прикметників у місцевих говорах К. Сабов пише у примітках до §37: “<...> Примѣчаніе. IV. Буквы е и и суть сродственны; – и по той причин, какъ уже и въ §7-омъ проказано было, въ произношеніи легко замѣняются; – оттуду можно потолковати и то, что когда прилагательныя въ множественномъ именит. мужескаго рода оканчиваются буквою е, у насъ Подкарпатскихъ русскихъ произносится сіе окончаніе какъ и н. пр. добрые, добрыи. –” [5, с. 39].

Зустрічаємо також коментар щодо особливостей відмінювання особових займенників: “§67. <...> Примѣчаніе. Въ нѣкоторыхъ околицахъ Подкарпатскихъ употребляются въ произношеніи вмѣсто окончаній единст. Род. и Вин. меня, тебя, окончанія мене, тебе; или мя, тя; причину перваго можемъ изслѣдовываши отъ туду, ибо буква я, нѣкогда произношаеся и какъ е; (Сравн. §7. 3.) второе же не есть иное, какъ произношеніе устьченное. –” [5, с. 60].

Характеризуючи дієслово як частину мови, у §78 К. Сабов вказує, що “окончаніе глаголовъ въ наклоненіи неокончашельномъ постановленно въ сей Грамматикѣ на ти, по причинѣ той, ибо какъ въ языкѣ Церковно-Славянскомъ, такъ и Карпато-Русскомъ, бывшемъ до новѣйшихъ временъ подъ вліяніемъ Церковно-Славянскаго языка, почти во всѣхъ околицахъ употребляется; и, что Грамматика сія пишется для Русскихъ Подкарпатскихъ. Однако не можно сказати, чтобы окончаніе сіе было общее Русское, потому: что окончаніе ть употребляется не токмо великимъ количествомъ Русскихъ заграничныхъ; но и въ нѣкоторыхъ деревняхъ на Венгріи, особенно же, въ Ужанской столицѣ живущими Русскими. –” [5, с. 69-70]. Крім дієслівних форм із суфіксом **-ти**, тут фіксуємо дієприслівники із суфіксом **-учи** та дієслова у формі інфінітива із суфіксом **-чи**: *жнучи, дуючи, деручи, живучи* [5, с. 77], *стричи, печи* [5, с. 96].

Щодо вживання зворотного займенника *себе*, К. Сабов дає такий коментар: “§146. <...> 3. <...> 2) Примѣчаніе. Въ просторѣчїи употребляется это мѣстоименіе при настоящемъ времени всякаго глагола для означенія, что дѣйствующій занятъ исключительно своимъ дѣломъ, и не обращаетъ вниманіе на посторонніе предметы (Dat. ethieus) н. пр. сидитъ себѣ, ѣсть себѣ, пишетъ себѣ, ходитъ себѣ, живетъ себѣ” [5, с. 139]. А на с. 149 читаємо про прийменник *про*, який нібито вживається тільки в розмовно-побутовому мовленні: “*Про*, употребляется только въ просторѣчїи и то вмѣсто предлога *о*, когда управляетъ предложнымъ падежемъ; и вмѣсто предложнаго нарѣчія *для*, на прим. *онъ говоритъ про себя, про васъ, про меня* (о себѣ, о Васѣ, о мнѣ.) *про* (для) *тебя много приготоовленно; имѣешь ли что про запасъ?* (для запаса)” [5, с. 149]. Отакі відмінності вбачає К. Сабов між місцевою розмовною та літературною мовою.

На нашу думку, мова цієї граматики є важкою і малозрозумілою, причина цього криється також у синтаксичних особливостях, наприклад, родовий посесивний тут вживається у позиції до іменника (“*Плодъ прильжности пчелъ есть мѣдъ*” [5, с. 4]), означення – після означуваного слова (“*Честный человекъ празднуетъ дни святочные*” [5, с. 4], “*Движеніе свѣтилъ небесныхъ*” [5, с. 141], “*Отецъ мой самъ воспитываетъ дѣтей своихъ*”, “*Это дѣло доброе*”, “*Онъ слыветъ человекомъ честнымъ*” [5, с. 171], “*Тому обучимся токмо тогда, если будемъ читати прильжно творенія писателей лучшихъ*” [5, с. 173]), а присудки – в кінці речення (“*Человекъ на образъ Божій сотворенъ*”, “*Легкій трудъ мало пользы приношаетъ*” [5, с. 4], “*Омиръ и Виргилій по своимъ твореніямъ славны*” [5, с. 141], “*Радость, коея виновники тебѣ извѣстны, была для меня неожиданною*” [5, с. 170], “*Дерево скоро вырастаетъ, которое вы мнѣ даровали*” [5, с. 171]). Недаремно К. Кішш вказує, що для розуміння російськомовних прикладів підручника потрібен був ще й словник. Дослідник припускає, що цей словник також міг бути корисним і для тих, хто читав

укладену К. Сабовим російськомовну антологію [11, с. 206–207]. Однак, на думку вченого, перш за все, він був корисною допомогою тим, хто вивчав “великоросійську” мову, безпосередньо для вивчення предметів, які викладалися в Ужгородській гімназії російською [12, с. 85].

“Короткий словарь”, укладений К. Сабовим, вміщено наприкінці підручника. До речі, сам автор називає цей словник по-різному, так у передмові він згадує про нього, як про “малый Русско-Мадярскій словарець” [5, с. II], а вже на с. 193 називає його просто “Короткій словарь” [5, с. 193]. Крім того, у передмові К. Сабов пояснює, чому він вирішив укласти цей словник: *“Наконець, для словъ техничныхъ и въ обыкновенной жизни неупотребляемыхъ прибавилъ я и малый Русско-Мадярскій словарець; – жаль, что Грамматика Русская, писаная для Русскихъ, требуетъ и словаря, но этому уже такъ быти, – мы не живемъ межъ обстоятельствами таковыми, между которыми съ возрастомъ познаній и въ знаніи языка возрастали бы, ибо мы воспитуемъ въ иныхъ языкахъ, а собственному токмо побочно можемъ обучитися”* [5, с. II].

М.Лявинець-Угрин, аналізуючи працю К. Сабова, вказує, що основу словника складає переважно лексика церковнослов'янської та російської мов, хоча інколи автор наводить глоси “русинською” мовою (тут у значенні *“неукраїнською”!*) [3, с. 342–343]. Також дослідниця зараховує цю працю до надбань російсько-угорської та паралельно “русинської” лексикографії: “Перші ваговиті русинські (руські) словники з'явилися лем у 80-х роках XIX стороча. Сесе были двоязычні лексикони. <...> Так, за ініціативов ОСВВ К. Сабов написав свою *Грамматику письменнаго рускаго языка. По образцу лучшихъ авторовъ*, у конці котрої автор включив малый русько-мадярський глосарій. Словник згортать церковнослов'янську лексику. Особистість малого словника К. Сабова є у тому, ош до деяких слов на церковнослов'янському (руському) (під “руським” авторка має на увазі “російський”, а не “україн-

ський”. – А. Ч.) языку він подає глоси на народному русинському языку. <...> Сесь глосарій мож раховати первов пробов створеня русько-мадярського словника” [1, с. 268]; “Основу словаря Сабова преимущественно составляет лексика церковнославянского и русского языков. <...> В некоторых случаях в самом лексическом материале словаря автор прибегает к использованию глос на русинском языке. <...> Словарь Сабова нельзя охарактеризовать как особо значимый, однако он в любом случае может считаться первой попыткой создания русско-венгерского словаря в Венгрии” [3, с. 342–343]. Ми можемо погодитися тільки з тим, що цей словник справді можна зарахувати до надбань угорської лексикографії через його перекладну угорську частину, і з тим, що він справді не є особливо значущим в історії закарпатської лексикографії. Однак “Короткий словарь” К. Сабова однозначно не можна зараховувати до надбань ані російської, ані так званої “русинської” (у значенні *“неукраїнської”!* – А. Ч.) лексикографії або навіть до обох, перш за все через його лексичний склад та мовні особливості.

“Короткий словарь” К. Сабова – це перекладний словник, який складається зі словникових статей на літери А–Я: А, Б, В, Г, Д, Е, Ж, З, И, І, К, Л, М, Н, О, П, Р, С, Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Э, Ю, Я [КС, с. 193–254]. Як вже було вказано, словник розміщений наприкінці граматики. Його загальний обсяг складає 61 сторінку. Зауважимо, що в нумерації сторінок є певні неточності: у словнику пропущено колоноцифру 211, є дві колоноцифри з номером 217, а також замість порядкового номеру 202, тут вказано номер 102. Крім неточностей в нумерації, у частині словникових статей на літеру У замість кириличної літери як заголовну букву використовують грецьку Υ [КС, с. 246], а у декотрих словникових статтях на літеру Д заголовна буква передана курсивом [КС, с. 102 (202)].

К. Кішш вказує, що у словнику вміщено 3000–4000 слів та їхні відповідники угорською мовою [11, с. 206], а М. Лявинець-Угрин пише, що словник К. Сабова складається з 3200 словникових статей [3, с. 343].

Пропонуємо ознайомитися з кількістю словникових статей на кожну літеру алфавіту в наведеній нижче таблиці.

Таблиця 1.

Літера	Кількість словникових статей	Сторінки
А	27	193
Б	94	193–195
В	211	195–199
Г	65	199–200
Д	131	200–202
Е	33	202–203
Ж	63	203–204
З	145	204–206
И	142	206–209
І	6	209
К	133	209–213
Л	70	213–214
М	100	214–216
Н	140	216–218
О	101	218–220
П	384	220–227
Р	178	227–231
С	343	231–239
Т	134	239–242
У	135	242–246
Ф	16	246
Х	67	246–248
Ц	22	248–249
Ч	87	249–251
Ш	52	251–252
Щ	34	252–253
Ъ	8	253
Э	8	253
Ю	12	253–254
Я	23	254

За нашими підрахунками загалом тут вміщено 2964 словникові статті. Однак, оскільки словник укладено за алфавітно-гніздовим принципом (в одній словниковій статті може бути пода-

но декілька спільнокоренових слів), то кількість слів є набагато більшою, ніж кількість словникових статей, наприклад: **булатъ**, *aczel*, **булатный** *aczélból való* [КС, с. 195]; **ваяніе**, *vésés*; **ваяти**; **ваятель** [КС, с. 195] та інші. Здебільшого укладач подає повністю тільки заголовне слово, з якого і починається словотвірний ланцюжок: **вредъ**, *kár*, **-диту**, *ártani*, **-дний**, **-тель** [КС, с. 198]; **фырканіе**, *horkolás, szuszogás*, **-кати**, **-кнути**, **-кунъ** [КС, с. 246]; **фиглярити**, **фигляръ**, **-ка**, **-рскій**, **-рство** [КС, с. 246]. Інколи в словниковій статті наведено різнокореневі синоніми, наприклад: **Адамантъ**, **Алмазъ**, *gyémánt* [КС, с. 193]; **акрида**, **саранча**, *sáska* [КС, с. 193]; **броня**, *ránczél*, **панцырь** [КС, с. 195] та інші.

У реєстровій частині словника застосовано фонетико-етимологічний правопис. Заголовне слово відділяється від угорського відповідника комою. Одним із недоліків праці є відсутність наголосів, граматичних і стилістичних позначок. Однак до поодиноких іменників подано ремарку **мн.**, а до декотрих – форму називного та родового відмінків однини чи множини здебільшого без граматичних позначок: [*ságos ur*. **Баринъ**, **мн.и. бара**, *ur, nagy-* [КС, с. 193]; **бояринъ** (**мн. и. бояре бояра.**) *előkelő ur, bojár* [КС, с. 194]; **кайма**, **каймы**, **каемъ**, *karima, vég, szegély, csipke, каймити* [КС, с. 209]; **клокъ**, (**кlochья**) *nyaláb, csomó, pehely, rongy* [КС, с. 210]; [*lők. Родитель*, *ара, родители, szü-* [КС, с. 229]; **сласти**, **сласть**, *édességek* [КС, с. 234]; **щепень**, – **Р. бня**, *kőmladék, -нити* [КС, с. 252]. Подекуди до іменників укладач наводить зменшено-пестливі та збільшено-згрубілі форми, наприклад: **шкапъ** **-пчикъ**, **-пецъ**, **-пище**, **-фецъ**, **-фикъ**, *szekrény, ruhatartó, -пный* [КС, с. 252].

Інколи до дієслів укладач наводить запитання, що вказує на відмінок залежного слова при керуванні: **внушати**, *befolyatni, becsepegtetni*, (**кому что**) [КС, с. 196]; **гроза**, *fenyegetés*, – **грозити**, **кому чьмъ** [КС, с. 200]; **довлеть**, **что кому**, *elég* [КС, с. 201]; **домогатися** *törekedni valamire*, (**чего**). [КС, с. 201]; **журити** (**кого**) *dorgálni, fejét mosni valakinek, hajporozni* [КС, с. 204]; **касатися**, **кочнутися** **чего**, *ériteni*; – **до чего**, *vonatkozni, érdekelni* [КС, с. 210]; [*v.*

mit. **Обладати чъмъ**, *birni, uralni* [КС, с. 218]; **подозрительный**, *gyanus*; **-рѣвати, кого** [КС, с. 221]; **правити, (чъмъ)** *kormányozni, uralni, elrendelni, igazolni*; **-итель, -леніе** [КС, с. 223]; **пренебрегати, (чъмъ)** *megvetni, elhanyagolni, mulasztani* [КС, с. 224]; **[рачи-ти, о чемъ. Рачительность, рачительный]** [КС, с. 229]; **слушати, кого** – *engedelmeskedni* [КС, с. 234]; **соревновати кому въ чемъ**, *vetélkedni*; **-аніе, -ватель** [КС, с. 236]; **ссылати, – сослати**, *kiküldeni, elbocsátani, elúzni. száműzni -ся на кого, valakire hivatkozni, -ылка száműzés* [КС, с. 237]; **удовлетворити, -рати, кому** *kielégíteni* [КС, с. 243]. А в одній словниковій статті навіть вказано назву відмінка: **внимати, figyelni, (сѣ дат.)** [КС, с. 196].

Крім того, К. Сабов подекуди наводить в дужках особові форми дієслів, зокрема, тут фіксуємо форми 1 особи однини дійсного способу, 2 особи однини наказового способу, 3 особи однини умовного способу: **брити, (брью)** *borotválni, брильня, borbély műhely* [КС, с. 194]; **вопити, (вопію)** *felsóhajtani* [КС, с. 197]; **зрѣти (зрю), nézni, (зрью,)** *érni* [КС, с. 204]; **изъяти, изъимати, (емлю)** *kivenni, kiszabadítani, kivétel alá tenni* [КС, с. 208]; **клювъ, csor; клевати, (клюю)** [КС, с. 210]; **(мню) vélek. Мнѣніе, vélemény, мнити,** [КС, с. 215]; **простити, megbocsátani, прощай! Isten veled!** [КС, с. 226]; **пустъ, -скай будетъ, hadd legyen** [КС, с. 227]; **слыти (слыву), hirben lenni** [КС, с. 234]. Якщо дієслово є двовидовим, то автор до словникової статті із заголовним дієсловом недоконаного виду подає поруч форму доконаного, наприклад: **бухати, бухнути, döngetni, taszítani, meglökni** [КС, с. 195]; **кидати, кинутти, dobni** [КС, с. 210]; **прощати -стити, megengedni, elbocsátani** [КС, с. 226]; **разоряти, -рити, pusztítani, dulni; -реніе, -ритель, -рительный** [КС, с. 228]; **сцѣпляти -пити, összekötni, összekapcsolni -ся, -ный, сцѣпка, сцѣпь, – összekötő** [КС, с. 239] та інші.

Однією з особливостей словника є те, що за допомогою відкривальної квадратної дужки слова, що стосуються однієї словникової статті, відділяються від іншої словникової статті, наприклад:

Весьма, nagyon. [сновати.

Весна, tavasz, весенный, ве- [КС, с. 195].

Зауважимо, що в цій праці, на відміну від оригіналу, слова чи морфеми, відділені відкривальною квадратною дужкою, завжди подаємо з нового рядка, окремо від попередньої та наступної словникових статей.

К. Сабов наводить у словнику не лише окремі лексеми, але й словосполучення, серед них також нерозкладні кількочленні термінологічні назви: *Адамово яблоко (райское), баня потовая, водяная, слуховой барабанъ* [КС, с. 193], *валовой торгъ, вмѣстительный знакъ* [КС, с. 195], *водяная болѣзнь* [КС, с. 197], *вязальныя иглы, гончая собака, горное училище* [КС, с. 199], *грамота, н. пр. договорная, дворянская, увольнительная, льготная, и т.д.* [КС, с. 199–200], *дательный падежъ, двоюродный братъ* [КС, с. 200], *дума державная* [КС, с. 102 (202)], *жалованная грамота, жезлъ пастырскій* [КС, с. 203], *жукъ золотой, заводъ стекольный, желѣзный* [КС, с. 204], *именительный падежъ, индійскій пѣтухъ* [КС, с. 208], *ищяя собака* [КС, с. 209], *количественное имя* [КС, с. 210], *лобное мѣсто* [КС, с. 213], *млекопитающія животныя, множественное число* [КС, с. 215], *нарицательное имя* [КС, с. 217-1], *земный поясъ, небесный* [КС, с. 223], *перочинный ножичекъ* [КС, с. 220], *превосходная степень* [КС, с. 224], *ратное поле, ратный станъ, ратный конь* [КС, с. 228–229], *самогласная буква* [КС, с. 231], *свѣтлое воскресеніе* [КС, с. 232], *составительное наклоненіе, сосцепитающія животныя, сохранная казна* [КС, с. 236], *существительное имя* [КС, с. 238], *торговая казнь, точка сѣ запятою, третейскій судъ* [КС, с. 241], *убойный скотъ* [КС, с. 242], *фарфоровый заводъ* [КС, с. 246], *хлопчатая бумага* [КС, с. 247], *цветная капуста* [КС, с. 248], *чалая лошадь* [КС, с. 249], *числительное имя* [КС, с. 250], *моровая язва* [КС, с. 254]. Ілюстративний матеріал у словнику поодинокий, поданий без паспортизації. Тут знаходимо словникову статтю, у котрій подано приклад до реєстрового слова з Євангелія від Івана 15:5.: *Рождіе, аг – азъ есмь лоза вы же, рождіе* [КС,

с. 230]. Те саме стосується і фразеологізмів *стати на дыби (дуба стати)* [КС, с. 102 (202)], *и такъ, и сякъ* [КС, с. 239], *подойти на цыпкахъ (на цапки)* [КС, с. 248–249], *четъ или нечетъ? (цѣтъ, или нецѣтъ)* [КС, с. 250], *идти на штыки* [КС, с. 252].

До заголовного слова автор наводить один або декілька відповідників угорською мовою. Деякі слова пояснюються описово, наприклад: *аханъ, háló melylyel vizahalat fognak* [КС, с. 193]; *ватага, embertömeg, vadásztársulat; – hely, hol azok tanyáznak* [КС, с. 195]; *схимникъ a legzsigorubb szabályok alatti szerzetes, -ичество, -ица* [КС, с. 239]; *чалъ, kötél, melylyel vonszolatnak vagy megkötettnek a vizijármúvek -леніе, -литу* [КС, с. 249] та інші. М. Лявинець-Угрин зазначає, що в угорській частині часто трапляються неточності в перекладі [3, с. 343]. Також зауважимо, що подекуди в угорській частині немає пробілу між словами, наприклад: *багровица veresfolt a testen* [КС, с. 193] замість *veres folt a testen*.

У словнику К. Сабова знаходимо словникові статті, які складаються тільки з реєстрової частини без перекладу угорською: *Ветла, Ива* [КС, с. 195]; *взыскивати, взыскати, взыскъ* [КС, с. 196]; *виръ, водоворотъ, омутъ* [КС, с. 196]; *высокосный годъ, високосъ* [КС, с. 196]; *владѣтель, владѣніе* [КС, с. 196]; *[вати. Властолюбіе, властолюбство-]* [КС, с. 196]; *воображеніе, вообразимый* [КС, с. 197]; *высокопревосходительный* [КС, с. 198]; *дряхлый, дряхлецъ, -яхнути* [КС, с. 102 (202)]; *единоборство, -ствовати* [КС, с. 102 (202)]; *ехидный, ехидничати* [КС, с. 203]; *заботити, заботитися* [КС, с. 204]; *измѣнникъ, -нница, -нити* [КС, с. 207]; *изящный, изящность* [КС, с. 208]; *испытатель, испытъ, испытывати* [КС, с. 209]; *истребленіе, -бляти, -бити* [КС, с. 209]; *исцѣлитель, исцѣлители, -ляти* [КС, с. 209]; *любословіе, филологія* [КС, с. 214]; *любословъ, филологъ* [КС, с. 214]; *межевщикъ, – межевный* [КС, с. 214]; *обижати, -идѣти* [КС, с. 218]; *охотникъ, -ница* [КС, с. 219]; *[сто. Пированіе, -овати. пирше-]* [КС, с. 220]; *[ты. Побѣдоносный, ждати, -ди-]* [КС, с. 221]; *подвижникъ, -вижность -затися* [КС, с. 221]; *подрожатель, -тельница* [КС, с. 221]; *пользовати -ся,*

полезный [КС, с. 222]; *попечитель, -тельница* [КС, с. 222]; *[ствомъ. Посредствовати, посред-]* [КС, с. 223]; *прелестникъ, -ный, -льстителъ, -льщати* [КС, с. 224]; *[льница. Пренебреженіе, -гатель, –]* [КС, с. 224]; *[рачити, о чемъ. Рачительность, рачительный,]* [КС, с. 229]; *ребяческий, -ство, -читися* [КС, с. 229]; *рудокопіе, – рудоисканіе, – рудокопня* [КС, с. 230]; *руководствовати, -енный* [КС, с. 230]; *руководѣльникъ, -ница, -ничати, -ня* [КС, с. 230]; *рухлый, рухлыти* [КС, с. 230]; *сугубица, – сугубный, – сугубый* [КС, с. 238]; *супити, хмурити -ся* [КС, с. 238]; *Тепломѣръ, Термометръ* [КС, с. 240]; *трехлиственный, -локотный, -лѣтіе, -мѣсячный, -стонный, и т.д.* [КС, с. 241]; *удоліе, удолъ, удоль, долина* [КС, с. 243]; *хохлатый, -латѣти, -лачъ, -ликъ* [КС, с. 248]; *чирей, (чирякъ.)* [КС, с. 250]. Таких словникових статей ми нарахували 44.

Розглянемо фонетико-орфографічні особливості мови реєстрової частини словника К. Сабова:

1) збереження давнього [e] після шиплячих та [j]: *желъзный* [КС, с. 204], *жемъ*, але паралельно *жомъ* [КС, с. 203], *пшено* [КС, с. 227], *чеботаръ, челобитѣе* [КС, с. 249], *черника, чернило, чернобурый, чернокнижіе* [КС, с. 250], *щегла, щека* [КС, с. 252];

2) збереження давніх [o] та [e] в етимологічних закритих складах: *дворъ* [КС, с. 194], *ровъ* [КС, с. 229], *для дровъ* [КС, с. 232], *стогъ* [КС, с. 237], *шепотъ* [КС, с. 251], *якоръ* [КС, с. 254];

3) збереження початкового [je]: *единожды* [КС, с. 102 (202)], але *однажды* [КС, с. 218], *единоборецъ, единоборство, единогласіе* та ін. [КС, с. 102 (202)];

4) вживання літери ъ на позначення українського звука [і] та звукосполучення [ji]: *въдати, въдомо, вънчати* [КС, с. 198], *гнѣдый* [КС, с. 199], *довѣряти* [КС, с. 201], *жалѣти* [КС, с. 203], *ревѣти* [КС, с. 229], *умѣти* [КС, с. 244], *цѣлити, цѣпенѣти* [КС, с. 249], *поѣздка* [КС, с. 223], *гъхати* [КС, с. 253], також *зіяти* [КС, с. 206], *сіяти* (те саме, що сяти. – А. Ч.) [КС, с. 233], *лишний* [КС, с. 213], *фіалка, хартія* [КС, с. 246]. Зауважимо, що автор наводить такі паралельні форми, як *решетка* і *рѣшетка* [КС,

с. 229], *ръсница і ресница* [КС, с. 231], *тлетворный, тлънность* [КС, с. 240]. У трактаті І. Франка “Із секретів поетичної творчости” (Львів, 1898) також також зустрічаємо вживання слова “рісниці” (“*А ті брівки – морські веселки, А рісниці – ластівячі крила*”) [10, с. 72]. На нашу думку, це може слугувати підтвердженням того, що у слові *ръсница* [КС, с. 231] літера **ѣ** позначає саме український звук [i].

5) **жд і ж** на місці ***dj**: *возделъвати, возждь, возбуждати, вражда* [КС, с. 197], *всезиждитель* [КС, с. 198], *гражданинъ* [КС, с. 199], *дождь* [КС, с. 201], *жажда* [КС, с. 203], *зиждити* [КС, с. 206], *между*, але *межа, межевати* [КС, с. 214], *надежда* [КС, с. 216], *наслаждатися* [КС, с. 217-І], *нужда* [КС, с. 218], *осаждати* [КС, с. 219], *преждевременный* [КС, с. 224], *рождественный, рождіе* [КС, с. 230], *тождество*, але тут же *тожество* [КС, с. 240], *уроженецъ* [КС, с. 245], *страдати* [КС, с. 237], *бадья* [КС, с. 193], *судья* [КС, с. 238];

6) **ч** на місці ***gt, *kt**: *дочь, дочка*, але на цій же сторінці *дщерь* [КС, с. 102 (202)], *беречи* [КС, с. 194], *жечи* [КС, с. 203], *занемочи* [КС, с. 205];

7) відсутність протетичних приголосних: *арбузь, аспидъ* [КС, с. 193], *имнъ*, але тут же *гимнъ* [КС, с. 208], *отдача, отпоръ, отрада, отсроченіе, отчаяніе* [КС, с. 219], *удити* [КС, с. 243];

8) різні рефлекси сполук **ъл, ъл, ѣр, ѣр**: *долбежъ, долбити* і тут же *довбати* [КС, с. 201], *молвити* і *мовити* [КС, с. 215], але *болтати* [КС, с. 194], *выбалтивати, выболтати* [КС, с. 198], *дополненіе* [КС, с. 201], *ползати, ползти* [КС, с. 222], *рудожелтый* [КС, с. 230], *столбъ, столпъ* [КС, с. 237], *толковати, толмачъ, толпа* [КС, с. 240], *челнъ, челнокъ* [КС, с. 249];

9) паралельне вживання повноголосних та неповноголосних форм: *беремя* і тут же *бремя, брадобръй* [КС, с. 194], *владъти, -дълецъ*, але *влачити* і *волочити* [КС, с. 196], *градоборець* [КС, с. 199], *серьга* і *серезжа* [КС, с. 233], *хладнокоровіе* [КС, с. 247], *храбрый* [КС, с. 248], *длань*, тут же *долонь* [КС, с. 201] і *ладонь*

[КС, с. 213], *жеребей* [КС, с. 203] і *жеребий* [КС, с. 204], *сторожъ* [КС, с. 237], *чрезъ* і паралельно *черезъ* [КС, с. 250];

10) відсутність спрощення: *сткло* і паралельно *стекло, стла-ти, але стелити* [КС, с. 237], *грустливый* [КС, с. 200], *жесткнути* [КС, с. 203], *празднество, празднословецъ* [КС, с. 223];

11) використання літери **ѳ** на позначення латинського звуку [th] або грецького [ϑ]: *ѳеиръ, -ный* [КС, с. 203], *риѳма, -мачъ, -мотво-/рець* [КС, с. 229];

12) оглушення кінцевих дзвінких приголосних: *досухъ* [КС, с. 201], *терпухъ* [КС, с. 240];

13) позначення роздільної вимови на письмі за допомогою літер **ѣ** та **ѣ**: *въюкъ, въюшка* [КС, с. 198], *изъяти, изъятіе* [КС, с. 208], *объятіе* [КС, с. 218], *пьяница* [КС, с. 227], *алевязь, вялость* [КС, с. 199], *запятки, запятнаніе* [КС, с. 205], *мясникъ* [КС, с. 216], *существительное имя* [КС, с. 238];

14) збереження написання **ѣ** та **ѣ** вкінці слів, інколи помилкове: *вонъ, вопль* (замість **ѣ**), *враль, врачъ* [КС, с. 197], *пыль, пыль* [КС, с. 227], *тварь, твердь* [КС, с. 240], *тѣлохранитель* [КС, с. 242], *фарфоръ, флотъ, фонарь, фонтанъ, хабаръ* [КС, с. 246], *харчъ, хоботъ* [КС, с. 247], *хруць* [КС, с. 248], *цѣпъ, цѣпль* [КС, с. 249], *янтаръ* [КС, с. 254]. Розглянемо також декотрі морфологічні особливості:

1) суфікс **-ость** в Н.в. іменників жін. роду сучасної ІІІ відміни: *важность* [КС, с. 195], *върность* [КС, с. 198], *гугнивость* [КС, с. 200], *домовитость* [КС, с. 201], *дряхлость* [КС, с. 102 (202)], *жадность* [КС, с. 203], *ласкавость* [КС, с. 213], *лютость* [КС, с. 214], *нѣжность* [КС, с. 218], *ревность* [КС, с. 229], *терпимость* [КС, с. 240], *щедрость* [КС, с. 252];

2) паралельне вживання закінчень **-іе, -ѣе** у Н. в. одн. ім. сер. роду: *балаканъе* [КС, с. 193], *беззвучіе, безславіе, безсоніе, безчи-ніе, богознаменіе* [КС, с. 194], *говѣніе* [КС, с. 199], *задворъе* [КС, с. 204], *межгоріе* [КС, с. 214], *нарѣчіе, невѣріе* [КС, с. 217-І], *переселеніе, пированіе* [КС, с. 220], *подножіе* [КС, с. 221], *предмѣстіе*

[КС, с. 224], *приморье, причастіе* [КС, с. 225], *противорѣчіе* [КС, с. 226];

3) повна нестягнена форма прикметників: *Адамово яблоко (райское); адскій ая, ое; алый, ая, ое; баня потовая, водяная* [КС, с. 193], *гончая собака, горное училище* [КС, с. 199], *игреній, яя, ее* [КС, с. 206], *легкое, лобное мѣсто* [КС, с. 213];

4) вживання закінчень **-ый** (рідко **-ой**), **-ий** у Н. в. одн. прикм. чол. роду, наприклад: *жукъ золотой* [КС, с. 204], *родовой; (ый)* [КС, с. 230], але *всенародный* [КС, с. 198], *достойный, дохлый* [КС, с. 201], *казенный* [КС, с. 209], *кочевый, -чевый* [КС, с. 212], *прѣсный* [КС, с. 226], *поярковый, земный поясъ, небесный* [КС, с. 223], *холостый* [КС, с. 247], *лишний* [КС, с. 213], *тарабарскій* [КС, с. 239], *хлипкій* [КС, с. 247];

5) дієслова у неозначеній формі з суфіксом **-ти**: *аукати, ахати, багрити* [КС, с. 193], *брести, брити* [КС, с. 194], *вабити* [КС, с. 195], *вселяти* [КС, с. 198], *глядѣти, годитися* [КС, с. 199], *гуляти* [КС, с. 200], *добавляти, докучати* [КС, с. 201], *завѣтрѣти* [КС, с. 204], *запечалитися* [КС, с. 205], *злити, знобити* [КС, с. 206], *изнѣжити; -ся* [КС, с. 207], також *нѣжити* [КС, с. 218], *капати* [КС, с. 210], також *кратити* [КС, с. 212], *кидати, кинути* [КС, с. 210], *копѣти, корити, крѣпити* [КС, с. 212], *лелѣти, ловити* [КС, с. 213], *мазати, мекати* [КС, с. 214], *мстити* [КС, с. 215], *охати* [КС, с. 219], *плавити; -ся* [КС, с. 220], *повторяти* [КС, с. 221], *супити, хмурити -ся* [КС, с. 238], *сягати, сякнути* [КС, с. 239], *творити, терзати, томити, -ся, тонутити* [КС, с. 240], *тягаться, ублажати* [КС, с. 242], *узаконити* [КС, с. 244], *уступати* [КС, с. 245], *хлипати* [КС, с. 247], *чавкати, чахнути, чванитися* [КС, с. 249], *чиркати* [КС, с. 250], *щадити, щebetати* [КС, с. 252], *щемити* [КС, с. 253], *ярити, -ся* (виявляти зло, лють) [КС, с. 254];

6) суфікс **-ова-** в дієсловах: *безвѣрствовати* [КС, с. 194], *васнолюбствовати* [КС, с. 196], *возшествовати, волхвовати, воровати* [КС, с. 197], *жаловати, жаловатися* [КС, с. 203], *здоровствовати* [КС, с. 206], *ликовати* [КС, с. 213], *любоватися* [КС, с. 214],

обнародовати [КС, с. 218], *преслѣдовати* [КС, с. 224], *пророковати* [КС, с. 226], *ревновати, рисовати* [КС, с. 229], *тасовати* [КС, с. 240], *чаровати* [КС, с. 249].

Значну частину словника К. Сабова складає церковнослов'янська лексика, а також лексика, запозичена з інших мов через посередництво старо(церковно)слов'янської: *алканіе* [КС, с. 193] (ст.сл. *алѣканиѣ* [СУС, с. 13]), *алчба* [КС, с. 193] (ст. сл. *алѣчьба* [СУС, с. 13]), *бдѣти* [СУС, с. 24] (ст.сл. *вѣдѣти* [СУС, с. 24]), *благоволеніе* [КС, с. 194] (ст.сл. *благоволѣннѣ* [СУС, с. 18]), *блюститель* [КС, с. 194] (ст.сл. *блюститѣль* [СУС, с. 21]), *блюсти* [КС, с. 194] (ст.сл. *блюсти* [СУС, с. 21]), *богоборецъ* [КС, с. 194] (ст. сл. *богоборѣць* [СУС, с. 21]), *богоносець* [КС, с. 194] (ст.сл. *богоносьць* [СУС, с. 22]), *бракъ* [КС, с. 194] (ст.сл. *бракъ* [СУС, с. 23]), *брачный* [КС, с. 194] (ст.сл. *брачьныи* [СУС, с. 24]), *брань* [КС, с. 194] (ст.сл. *брань* [СУС, с. 23]), *бремя* [КС, с. 194] (ст.сл. *время* [СУС, с. 24]), *владѣти* [КС, с. 196] (ст.сл. *владѣти* [СУС, с. 28]), *власть* [КС, с. 196] (ст.сл. *власть* [СУС, с. 28]), *влачити* (поруч з *волочити*) [КС, с. 196] (ст.сл. *влачити* [СУС, с. 29]), *возбраняти* [КС, с. 197] (ст.сл. *вѣзбраняти* [СУС, с. 33]), *востокъ* [КС, с. 197] (ст.сл. *вѣстокъ* [СУС, с. 40]), *вражда* [КС, с. 197] (ст.сл. *вражда* [СУС, с. 30]), *врачь* [КС, с. 197] (ст. сл. *врачь* [СУС, с. 30]), *глаголѣ* [КС, с. 199] (ст.сл. *глаголѣ* [СУС, с. 45]), *десница* [КС, с. 201] (ст.сл. *десница* [СУС, с. 53]), *дланѣ* [КС, с. 201] (ст.сл. *длань* [СУС, с. 53]), *древле* [КС, с. 102 (202)] (ст.сл. *древлѣ* [СУС, с. 57]), *дщерь* [КС, с. 102 (202)] (ст.сл. *дѣшти* [СУС, с. 59]), *жезлѣ* [КС, с. 203] (ст.сл. *жѣзлѣ* [СУС, с. 65]), *жертва* [КС, с. 203] (ст.сл. *жѣртѣва* [СУС, с. 64]), *жребій* [КС, с. 204] (ст.сл. *жрѣвни* [СУС, с. 65]), *идолѣ* [КС, с. 206] (ст.сл. *идолѣ* [СУС, с. 74]), *икона* [КС, с. 208] (ст.сл. *икона* [СУС, с. 79]) та багато інших.

У декотрих словникових статтях автор подає до реєстрового слова загальноновживаний або місцевий відповідник, які зафіксовано й у інших українських словниках, зокрема у "Русько-мадярському словарі" Л. Чопея (Будапешт, 1883), "Словарі української

мови” за редакцією Б. Грінченка (Київ, 1907–1909; тут послуго-
вується виданням 1958–1959 рр.), “Словнику української мови”
в 11 томах (Київ, 1970–1980) та “Словнику закарпатської говірки
села Сокирниця Хустського району” І. Сабадоша (Ужгород, 2008):

1. Аукати, *kiáltani valakire*, (**гойкати**) [КС, с. 193] (пор. з *гойка-
ти* [Грін., т. 1, с. 299; ССк, с. 50; Чоп., с. 55]);

2. Блевати, *körni, hánni* (**блювати**) [КС, с. 194] (пор. з *блювати*
[Грін., т. 1, с. 76; СУМ, т. 1, с. 204; Чоп., с. 14]);

3. Бълка, *tókus* (**вывирка,**) [КС, с. 195] (пор. із *вывирка* [Чоп.,
с. 14] та *вивірка* [Грін., т. 1, с. 149; СУМ, т. 1, с. 365]);

4. Винарь, *vinczelér*, (**винцирь**) [КС, с. 196];

5. Гоготати, *gádogni, hákogni, csacsogni, röhögni* (**риготати**)
[КС, с. 199] (пор. з *реготати* [Грін., т. 4, с. 10; ССк, с. 306; СУМ, т. 8,
с. 479; Чоп., с. 341]);

6. Двоекалка, *két kerekű szekér* (**тельга**) [КС, с. 200] (пор. з
тельга [Чоп., с. 391], див. також *телига* [Грін., т. 4, с. 253]);

7. Двойни, *ikrek*, (**двойнята**) [КС, с. 200] (див. *двійнята* [Грін.,
т. 1, с. 362]);

8. Долбитти, *vésni*, (**довбати**) [КС, с. 201] (пор. з *довбати* [Грін.,
т. 1, с. 401; СУМ, т. 2, с. 329; Чоп., с. 72]);

9. Дыба, *hinta, buk*, *стати на дыби* (**дуба стати**) [КС,
с. 102 (202)] (пор. зі *ставати (стати) дуба (дубом)* [СУМ, т. 2,
с. 428], див. також *на дыби ставати (зводиться і т. ін.)* [СУМ, т. 2,
с. 269]);

10. Изгара, *gyomorhév, zaha* (**зага**) [КС, с. 207] (пор. із *зага* [Грін.,
т. 2, с. 23; ССк, с. 91; Чоп., с. 98]);

11. Индійській пьтухъ, *rókakakas* (**пулякъ**) [КС, с. 208] (пор. з *пу-
ляк* [Грін., т. 3, с. 499]);

12. [цухъ] *Истопникъ, kályhafűtő* (**пе-** [КС, с. 209] (тобто *пецухъ*
– А.Ч.) (пор. з *пецухъ* [Чоп., с. 257]);

13. Карета, *kocsi, szekér*. – тникъ, *kerékgyártó*, колесникъ (**коле-
саръ**) [КС, с. 210] (пор. з *колесаръ* [ССк, с. 147; Чоп., с. 152]);

14. Кистъ, *szőlőcsutka, ceset, kézfej, bojt* (**китица**) [КС, с. 210]

(пор. з *китиця* [Грін., т. 2, с. 241; СУМ, т. 4, с. 155; Чоп., с. 148]);

15. Конюхъ, *lovász* (**конюхаръ**) [КС, с. 212] (пор. з *конюхаръ* [Чоп.,
с. 155], див. також *конюхарити* [Грін., т. 2, с. 279]);

16. [зинщикъ. Корзина, *kosár* (**кошаръ**)]– [КС, с. 212] (пор. з *ко-
шар* [Грін., т. 2, с. 296; ССк, с. 152]);

17. Костерь, *máglya farakás, rozdorja*, (**паздерья**) [КС, с. 212]
(пор. з *паздърья* [Чоп., с. 246], *паздір'я* [Грін., т. 3, с. 87], див. також
паздіре [ССк, с. 216]);

18. Молвити, *mondani* (**мовити**) [КС, с. 215] (пор. з *мовити*
[Грін., т. 2, с. 437; СУМ, т. 4, с. 769; Чоп., с. 187]);

19. Насморкъ, *nátha*, (**натга**) [КС, с. 217-І] (пор. з *натха* [Грін.,
т. 2, с. 529; Чоп., с. 208] і *надха* [ССк, с. 185]);

20. [ликъ] *Натопырь, szárnyasegér*, (**ли-** [КС, с. 217-І] (тобто
лиликъ – А.Ч.) (пор. з *лиликъ* [Чоп., с. 81], *лилик* [Грін., т. 2, с. 359;
СУМ, т. 4, с. 485]);

21. Натощакъ, *étlenül*, (**натгче**) [КС, с. 217-І] (пор. з *натще*
[Грін., т. 2, с. 529; СУМ, т. 5, с. 221], див. також *наще* [ССк, с. 202; ;
Чоп., с. 209]);

22. Объдня, *mise*, (**служба**) [КС, с. 218] (пор. зі *служба* [Грін.,
т. 4, с. 153; СУМ, т. 9, с. 377; Чоп., с. 366], див. також *объдня* [Чоп.,
с. 227], *обідня* [СУМ, т. 5, с. 504]);

23. Перчатка, *keztyű*, (**рукавица**) [КС, с. 220] (пор. з *рукавиця*
[Грін., т. 4, с. 86; СУМ, т. 8, с. 905; Чоп., с. 352]);

24. Погребъ *ripnze*, винный (**пивница**) [КС, с. 221] (пор. з *пивни-
ця* [Грін., т. 3, с. 150; ССк, с. 229; СУМ, т. 6, с. 350; Чоп., с. 258]);

25. Польза, *haszon, előny, nyereség*, (**хосенъ**) [КС, с. 222] (пор. з
хосен [Грін., т. 4, с. 411; ССк, с. 404; СУМ, т. 11, с. 132]);

26. Проволока, *sodrony*, (**дротъ**) [КС, с. 226] (див. *друть* [Чоп.,
с. 81]);

27. Прозвание, *vezetéknév*. – (**прозвище**) [КС, с. 226] (пор. із
прѣзвище [Чоп., с. 163] (у словнику Чопея літера *ѣ* використову-
ється на позначення рефлексів давнього [o] в етимологічних за-

критих складах. – А.Ч.), *прузвище* [ССк, с. 296], *прузвище* [СУМ, т. 8, с. 182]);

28. Пуля, *puskagolyó (куля)* [КС, с. 226] (пор. з куля [Грін., т. 2, с. 323, СУМ, т. 4, с. 392; Чоп., с. 163]);

29. [заушниця. Серьга, сережка, *fülbevaló* [КС, с. 233] (пор. із заушниця [Грін., т. 2, с. 112; СУМ, т. 3, с. 63, 373; Чоп., с. 113], див. також заушниці [ССк, с. 90]);

30. Сквозь. *keresztül (скрузь)* – зити, – зный, нный вьтрь, *szélhuzan* [КС, с. 233] (пор. зі скрòзъ [Чоп., с. 364]);

31. Скорнякъ, *(кучнъръ)* – ячество [КС, с. 233] (пор. з кушнъръ [Чоп., с. 165], кушнирь і кушнir [Грін., т. 2, с. 336], кушнir [СУМ, т. 4, с. 425]);

32. Смуглый, *barna, feketebarna, (барнастый)*, – лость, – ловатый, – атость, – льти [КС, с. 234] (пор. з барнастый [Чоп., с. 8] і барнастый [Грін., т. 1, с. 31]);

33. [(суньголовъ.) Стремглавъ, *fejfel lefelé* [КС, с. 237] (пор. зі суньголов [Грін., т. 4, с. 229; СУМ, т. 9, с. 844], суньголовов [ССк, с. 346]);

34. Стлати, *vetni, (стелити.)* [КС, с. 237] (пор. зі стелити [Грін., т. 4, с. 202; СУМ, т. 9, с. 682; Чоп., с. 379]);

35. Сутки, *egunap és éjjel (доба)* – точный [КС, с. 238] (пор. з доба [Грін., т. 1, с. 395; СУМ, т. 2, с. 316; Чоп., с. 71]);

36. Сыворотка, *savó, szendice, (жендица.)* точный [КС, с. 239] (пор. з жендиця [Грін., т. 1, с. 479; ССк, с. 84; СУМ, т. 2, с. 519; Чоп., с. 91]);

37. Таратайка *közönséges szekér, (тарадайка.)* [КС, с. 239] (пор. з тарадайка [Грін., т. 4, с. 247; СУМ, т. 10, с. 38], див. також тарадайка [Чоп., с. 390], таратайка [СУМ, т. 10, с. 39]);

38. Тетка, *padupéne (тютка).* [КС, с. 240];

39. Тормоштити, *térni, kuszálni, rángatni, ránczigálni, – (торносити,) -шение* [КС, с. 241] (див. тормосити [Чоп., с. 396]);

40. (Кминъ) Тминъ, *kötmény, kötéputag* [КС, с. 240] (пор. з кминъ [Чоп., с. 150], кмин [СУМ, т. 4, с. 195]);

41. Хозяинъ, *háziur, gazda (газда)* мн. -аева, -айка, -яйскій, -яйство,

-ственный, -ствовати [КС, с. 247] (пор. з газда [Чоп., с. 63] (літера г тут позначає звук [g]. – А.Ч.), газда [Грін., т. 1, с. 345; ССк, с. 55; СУМ, т. 2, с. 12]);

42. Хоругвъ, *templomi zászló [lobogó (кураговъ)]* [КС, с. 248] (пор. з кураговъ [Чоп., с. 164]);

43. Цыпки, *lábuj, gerezd, подойти на цыпкахъ (на цапки) lábajhegyen jönni* [КС, с. 248–249] (пор. з цапкы [Чоп., с. 422] і цапки [Грін., т. 4, с. 422]);

44. Чаща *sűrűség, sűrű erdő (хаща.)* [КС, с. 249] (пор. з хаща [Грін., т. 4, с. 389; ССк, с. 402; СУМ, т. 11, с. 32]);

45. Четъ *ráros szát четъ или нечетъ? (цѣтъ, или нецѣтъ)* [КС, с. 250] (див. цит [Грін., т. 4, с. 434]);

46. Чирей, *(чирякъ.)* [КС, с. 250] (пор. з чирякъ [Чоп., с. 428], чиряк [Грін., т. 4, с. 463; СУМ, т. 11, с. 328]);

47. Чихати, – чхати – хнути, *tüsszenteni (кихати)* [КС, с. 250] (пор. з кыхати [ССк, с. 143]);

48. Шкворень, *rudszeg, (сворень)* [КС, с. 252] (пор. зі своринь [Грін., т. 4, с. 111; ССк, с. 328; СУМ, т. 9, с. 100]).

Саме наведені вище слова М. Лявинець-Угрин у своїх працях характеризує як “глоси русинською мовою” (у значенні “**неукраїнською!**” – А. Ч.) [3, с. 343; 1, с. 268]. Як бачимо, наявність більшості з цих слів у словниках не лише місцевих авторів, але й авторів і упорядників з інших територій України, цілком спростовують це твердження.

Зауважимо, що це далеко не всі діалектизми та загально-вживані слова, які є у “Короткому словарі” К. Сабова. Тут також знаходимо: *беречи* [КС, с. 194; Грін., т. 1, с. 52], *боцанъ* [КС, с. 194] (пор. з боцянь [Чоп., с. 17], *боцюн, боцян* [Грін., т. 1, с. 90; СУМ, т. 1, с. 223]), *буторъ* [КС, с. 195; Чоп., с. 21] (пор. з *бутор* [ССк, с. 33]), *бухати* [КС, с. 195; ССк, с. 33; СУМ, т. 1, с. 267; Чоп., с. 21], *вздохнути* [КС, с. 196; Чоп., с. 29] (пор. з *вздохнути* [ССк, с. 37]), *воздухъ* [КС, с. 197; Чоп., с. 35] (пор. із *воздух* [Грін., т. 1, с. 248; ССк, с. 40], *вонь* [КС, с. 197; ССк, с. 40], *востокъ* [КС, с. 197; Чоп., с. 38] (пор. з *восток* [ССк, с. 41]), *вредъ, -дити, -дний* [КС, с. 198] (пор. з *вре-*

дити [Чоп., с. 39], *вред, вредити, вредный* [ССк, с. 42], *вредний* [СУМ, т. 1, с. 758]), *гикнути* (те саме, що кричати) [КС, с. 199] (пор. з *гивкнути* [ССк, с. 47]), *грабити* [КС, с. 199; ССк, с. 52], *грозити* [КС, с. 200; ССк, с. 53; СУМ, т. 2, с. 173; Чоп., с. 60], *даже* [КС, с. 200; ССк, с. 60], *дарити, овати* [КС, с. 200; Грін., т. 1, с. 358; ССк, с. 60; СУМ, т. 2, с. 212; Чоп., с. 65], *двигати* [КС, с. 200; ССк, с. 61; СУМ, т. 2, с. 217; Чоп., с. 66], *добувати* [КС, с. 201; ССк, с. 66; Чоп., с. 71], *долонь* [КС, с. 201; ССк, с. 71; Чоп., с. 76], *жадность* [КС, с. 203] (пор. з *жадність* [Чоп., с. 90], *жадность* [ССк, с. 83]), *жажда* [КС, с. 203; ССк, с. 83; Чоп., с. 90], *жалоба* [КС, с. 203; ССк, с. 83; СУМ, т. 2, с. 506; Чоп., с. 90], *желати* [КС, с. 203; ССк, с. 84; Чоп., с. 91], *жельзный* [КС, с. 204; Чоп., с. 91] (пор. з *железный* [ССк, с. 84], *железний* [Грін., т. 1, с. 478]), *заболъвати, -лъти* [КС, с. 204] (пор. із *заболъти* [Чоп., с. 91], *заболіти* [Грін., т. 2, с. 7; ССк, с. 87; СУМ, т. 3, с. 25]), *забота, заботитися* [КС, с. 204; ССк, с. 87], *завъщати* [КС, с. 204; Чоп., с. 98] (пор. із *завіщати* [ССк, с. 90]), *заграничный* [КС, с. 204; ССк, с. 93; Чоп., с. 100] (пор. із *заграничний* [СУМ, т. 3, с. 92]), *занемочи* [КС, с. 205; ССк, с. 104], *западъ, -ный* [КС, с. 205; Чоп., с. 106] (пор. із *запад, западный* [ССк, с. 105]), *зябнути* [КС, с. 206; Чоп., с. 128] (пор. із *иззябнути* [ССк, с. 133]), *искушати* [КС, с. 208; ССк, с. 134] (див. *искусити* [Чоп., с. 138]), *испортити* [КС, с. 208; ССк, с. 134], *калити* [КС, с. 209; ССк, с. 137; Чоп., с. 141], *кой, кій* [КС, с. 210] (пор. з *кый* [ССк, с. 142]), *клевета* [КС, с. 210; ССк, с. 144; Чоп., с. 149], *ковачъ* [КС, с. 212; Чоп., с. 151] (пор. з *ковач* [Грін., т. 2, с. 260; ССк, с. 146; СУМ, т. 4, с. 202]), *корити* [КС, с. 212; ССк, с. 150; СУМ, т. 4, с. 291; Чоп., с. 156], *кромъ* [КС, с. 212; Чоп., с. 161] (пор. з *кроме* [ССк, с. 154]), *кръпнати, -нкій* [КС, с. 212; Чоп., с. 163] (пор. також з *кръпкий* [Чоп., с. 163], *кріпкий* [Грін., т. 2, с. 309; ССк, с. 154; СУМ, т. 4, с. 357]), *кутасъ* [КС, с. 213] (пор. з *кутас* [Грін., т. 2, с. 332; СУМ, т. 4, с. 417]), *мерзити, -зкій* [КС, с. 214–215; Грін., т. 2, с. 418; ССк, с. 170; Чоп., с. 183] (пор. також з *мерзкий* (*ый*) [Чоп., с. 183], *мерзкий* [ССк, с. 170]), *наперсникъ* [КС, с. 217-І; Чоп., с. 203] (пор. з *наперсник* [ССк, с. 191]), *нарушати, -ити* [КС, с. 217-І; ССк, с. 195],

начало [КС, с. 217-І; ССк, с. 201; СУМ, т. 5, с. 233; Чоп., с. 208], *обида* [КС, с. 218; ССк, с. 201; Грін., т. 3, с. 9; СУМ, т. 5, с. 500; Чоп., с. 221], *обижати, -идъти* [КС, с. 218; ССк, с. 211; СУМ, т. 5, с. 500] (пор. також з *обидити* [ССк, с. 211; СУМ, т. 5, с. 500; Чоп., с. 221]), *Пава* [КС, с. 220; ССк, с. 215; Грін., т. 3, с. 85; СУМ, т. 6, с. 7; Чоп., с. 245], *пища* [КС, с. 220; ССк, с. 229], *плънь* [КС, с. 221] (пор. з *плін* [ССк, с. 233]), *портити* [КС, с. 222; ССк, с. 263], *почка* [КС, с. 223; ССк, с. 275–276; Чоп., с. 298], *празднество, -дникъ* [КС, с. 223; Чоп., с. 300] (пор. також з *празденство, праздникъ, праздник* [Чоп., с. 300], *празник* [ССк, с. 279; Грін., т. 3, с. 401; СУМ, т. 7, с. 512]), *пушка* [КС, с. 227; ССк, с. 304; Грін., т. 3, с. 503; СУМ, т. 8, с. 412; Чоп., с. 331], *саранча* (поруч з *акрида*) [КС, с. 193; ССк, с. 327; СУМ, т. 9, с. 58; Чоп., с. 356], *сваръ* [КС, с. 232; Чоп., с. 356] (пор. зі *свар* [Грін., т. 4, с. 103; СУМ, т. 9, с. 65]) поруч із загальноукраїнськими *свара* [КС, с. 232; Грін., т. 4, с. 103; СУМ, т. 9, с. 65; Чоп., с. 356] та *сварка* [КС, с. 232; Грін., т. 4, с. 103; СУМ, т. 9, с. 65], *свита* [КС, с. 232; ССк, с. 328; Грін., т. 4, с. 107; СУМ, т. 9, с. 76; Чоп., с. 357], *съверъ, -рный, -ровосточный* (те саме, що північ, північний, північно-східний) [КС, с. 239] (пор. з *съверъ, съверный* [Чоп., с. 388], *сівер* [ССк, с. 330]), *случай* [КС, с. 234; Грін., т. 4, с. 154; ССк, с. 335; СУМ, т. 9, с. 384; Чоп., с. 366], *сокъ* [КС, с. 235] (пор. із *сѡкъ* [Чоп., с. 370], *сок* [ССк, с. 337]), *сохраняти* [КС, с. 236; ССк, с. 338] (див. також *сохранити* [Чоп., с. 372]), *стихъ* [КС, с. 237; Чоп., с. 380] (пор. зі *стих* [Грін., т. 4, с. 205; ССк, с. 342]), *страдати* [КС, с. 237; ССк, с. 343; СУМ, т. 9, с. 746; Чоп., с. 381], *таяти* [КС, с. 240; ССк, с. 349], *убывати* [КС, с. 243; ССк, с. 358], *убытокъ* [КС, с. 243] (пор. з *убыток* [ССк, с. 358]), *фигля* [КС, с. 246; Чоп., с. 415] (пор. з *фігля* [ССк, с. 399]), *фигляръ, -ка, -рскій, -рство* [КС, с. 246] (пор. з *фигляръ* [Чоп., с. 415], *фігляръ, фіглярька, фіглярство* [ССк, с. 399], *фігляр, фіглярка, фіглярство* [СУМ, т. 10, с. 583], *фіглярський* [СУМ, т. 10, с. 584]), також *фиглярити* [КС, с. 246], *хотя* (те саме, що хоча) [КС, с. 248; ССк, с. 404–405; Чоп., с. 420], *червленець, -еница, -леннъти* [КС, с. 250] (пор. з *челлениця, челленіти* [ССк, с. 413]), *чувство, -вовати, -ваніе* [КС, с. 251;

ССк, с. 417–418] (пор. із *чувство, чувствовати* [Чоп., с. 430], *чувство, чувствовати, чувствованє* [ССк, с. 417–418]), *чуга* [КС, с. 251; Грін., т. 4, с. 475; СУМ, т. 11, с. 372], *ьда* [КС, с. 253; Чоп., с. 437] (пор. з *їда* [Грін., т. 2, с. 196; ССк, с. 136; СУМ, т. 4, с. 58]), *югъ* [КС, с. 254; Чоп, с. 438] (пор. з *юг* [ССк, с. 427]), *южный* [КС, с. 254; ССк, с. 427; Чоп, с. 438], *гуртомъ* [КС, с. 200] (пор. з *гуртом* [Грін., т. 1, с. 342; СУМ, т. 2, с. 197]), *губанъ* [КС, с. 200] (пор. з *губань* [Грін., т. 1, с. 335; СУМ, т. 2, с. 186]), *доля* [КС, с. 201; Грін., т. 1, с. 418; СУМ, т. 2, с. 360], *дочка* [КС, с. 102 (202); Грін., т. 1, с. 437; СУМ, т. 2, с. 400], *зять* [КС, с. 206; Грін., т. 2, с. 191; СУМ, т. 3, с. 744], *корчма* [КС, с. 209; Грін., т. 2, с. 289; СУМ, т. 4, с. 302], *опричь* [КС, с. 219] (пор. з *оприч* [Грін., т. 3, с. 60; СУМ, т. 5, с. 730]), *ныха* [КС, с. 227] (пор. з *ниха* [Грін., т. 3, с. 155; СУМ, т. 6, с. 370]), *радуга* [КС, с. 227; СУМ, т. 8, с. 441], *туга* [КС, с. 242; СУМ, т. 10, с. 310] та інші.

У передмові до граматики К. Сабов вказує, що його словник складається зі “*словъ техничныхъ и въ обыкновенной жизни неупотребляемыхъ*” [5, с. II]. Щоб показати, чи відповідає це твердження дійсності та яким насправді є лексичний склад словника К. Сабова, наведемо такі виокремлені тематичні групи лексики:

1) мовознавча термінологія: *вмѣстительный знакъ* [КС, с. 196], *дательный падежъ* [КС, с. 200], *дѣепричастіе* [КС, с. 102 (202)], *запятая* [КС, с. 205], *именительный падежъ* [КС, с. 208], *количественное имя* [КС, с. 210], *множественное число* [КС, с. 215], *мѣстоименіе* [КС, с. 216], *нарицательное имя* [КС, с. 217-I], *превосходная степень* [КС, с. 224], *самогласная буква* [КС, с. 231], *словопроизведение, словосочиненіе, слогъ* [КС, с. 234], *сослагательное наклоненіе* [КС, с. 236], *существительное имя* [КС, с. 238], *точка, точка съ запятою* [КС, с. 241], *числительное имя* [КС, с. 250];

2) лексика, пов’язана з церковно-релігійним життям та обрядовістю: *богоборецъ, богознаменіе, богоносець, богохуліе* [КС, с. 194], *духъ, ересь, -тикъ* [КС, с. 102 (202)], *икона, инокъ, -иня* [КС, с. 208] і тут же *монахъ –аше-ство* [КС, с. 215], *схимникъ, -иче-ство, -ица* [КС, с. 239], *іерей, Іисусъ* [КС, с. 209], *кадило, -льница,*

-диту [КС, с. 209], *настоятель, -ство* [КС, с. 217-I], *объдня (служба)* [КС, с. 218], *понамаръ, -мариха* [КС, с. 222], *православіе* [КС, с. 223], *преблаженный* [КС, с. 223], *предхраміе* [КС, с. 224], *присно, приходъ, причастіе, причетъ* [КС, с. 225], *пророковати* [КС, с. 226], *пустосвятъ* [КС, с. 226], *риза* [КС, с. 229] і *ряса* [КС, с. 231], *рождественный* [КС, с. 230], *санъ* [КС, с. 231], *свѣтлое воскресеніе, святотатець, -татство* [КС, с. 232], *треблаженный* [КС, с. 241], *утварь* [КС, с. 245], *христосованіе* [КС, с. 248], *часовня* [КС, с. 249]. Також зустрічаємо назви, пов’язані з дохристиянськими віруваннями давніх слов’ян, наприклад, *Перунъ* [КС, с. 220], *Русалка* [КС, с. 230].

3) військова лексика та лексика, пов’язана з козацькою добою: *арчакъ, атаманъ* [КС, с. 193], *броня* (тут же *панцьоръ*), *булатъ, ватага* [КС, с. 195], *гетманъ* [КС, с. 199], *збруя* [КС, с. 205], *кинжалъ, кольчуга* [КС, с. 210], *копье* [КС, с. 212], *пуля* (тут же *куля*) [КС, с. 226], *курокъ, латы, латникъ, литавра* [КС, с. 213], *неволя, -ольникъ, -ца, -ный* [КС, с. 217-I], також *плънити, плънникъ, -нитель, плънъ* [КС, с. 221], *оборона, -няти, -нити* [КС, с. 218], *полковникъ, полководець, полкъ* [КС, с. 222], *пушка, -шкарь, пѣхота* [КС, с. 227], *ратникъ, ратный, -ное поле* [КС, с. 228], *р. станъ, ратн. конь, рать* [КС, с. 229], *рыцарь, -рскій, -рство* [КС, с. 231], *сеймъ, -мовий* [КС, с. 232], також *соймъ*, поруч із *сонмище* [КС, с. 236], *стрѣла, -лець* [КС, с. 238], *сѣча, таборъ* [КС, с. 239], *хоругвъ (кураговъ)* (перше – у значенні “церковний прапор”, друге – “прапор”) [КС, с. 248], *чеканъ* [КС, с. 249], *шишакъ* (також на цій сторінці *шлемъ*), *шпага, шпора, штыкъ* [КС, с. 252], *щитъ* [КС, с. 253]. Однак тут також знаходимо лексеми *шаравары* [КС, с. 251] та *хохолъ* [КС, с. 248], які, на жаль, вказують на московську візію козацтва та українства;

4) морська та судноплавна термінологія: *весло* [КС, с. 195], *вѣтрило* [КС, с. 199] і паралельно *парусъ, -сити, -сникъ* [КС, с. 220], *корабль, -бельщикъ, кораблекрушеніе, -плаваніе, корма, кормило, кормщикъ* [КС, с. 212], *лодка, ошникъ* [КС, с. 213], *приморье, пристань* [КС, с. 225], *сайдакъ, сайка, саечка, -ечникъ* [КС, с. 231], *судно*

[КС, с. 238], *флотъ, -тскій* [КС, с. 246], *шлюпка* [КС, с. 252], *якорь, -рный, яхта* [КС, с. 254];

5) назви, пов'язані з гужовим транспортом: *возжа* [КС, с. 197], *двоекалка*, тут же *тельга* [КС, с. 200], *запятки* [КС, с. 205], *карета, -тникъ, колесникъ*, тут же *колесарь, коляска, кибитка* [КС, с. 210], *поводъ, подпруга* [КС, с. 221];

6) назви людей за професійною або іншою діяльністю: *брадобрѣй* [КС, с. 194] і паралельно *цырульникъ* [КС, с. 249], *врачъ* [КС, с. 197] і *лѣкаръ* [КС, с. 213], *дядьча* (няня. – А. Ч.) [КС, с. 102 (202)], *игрокъ, -очиха* [КС, с. 206], *кузнецъ* і тут же *ковачъ* [КС, с. 212–213], *любословъ, филологъ, межевщикъ* [КС, с. 214], *мясникъ* [КС, с. 216], *охотникъ, -ница* [КС, с. 219], *переводчикъ, плотникъ* [КС, с. 220], *поваръ, -иха* [КС, с. 221], *посолъ* [КС, с. 222], *ремесленникъ, -ица* [КС, с. 229], *руководитель, -ница, руководѣльникъ, -ница* [КС, с. 230], *таможенникъ* [КС, с. 239], *токарь* [КС, с. 240], *чеботаръ* [КС, с. 249] і *башмашникъ, -ица* [КС, с. 194], *швейка, швея, швецъ* [КС, с. 251] і паралельно *портныи* [КС, с. 222]. Зауважимо, що назв жінок за родом занять чоловіків тут набагато менше, зокрема *полковникъ, -ца, понамаръ, -мариха* [КС, с. 222], *судья, -дейша* [КС, с. 238];

7) назви людей за родинними стосунками та спорідненістю: *двоюродный братъ, деверъ* [КС, с. 200], *дочь, дочка, дщерь, дядя* [КС, с. 102 (202)], *зять* [КС, с. 206], *иночимъ* (пасинок. – А. Ч.) [КС, с. 208], *мачиха* [КС, с. 214], *падчерица, племянникъ, -янища* [КС, с. 220], *родитель, родители, родня* [КС, с. 229], *родственникъ, -ница, -ство* [КС, с. 230], *сноха* [КС, с. 235], *супругъ, -га* [КС, с. 238], *тетка (тютка)* [КС, с. 240], *шуринъ* [КС, с. 252];

8) назви людей за соціальним станом та походженням: *баринъ, мн. и. бара, баричъ* [КС, с. 193], *барыня, барышня, бояринъ (мн. и. бояре бояра,)* [КС, с. 194], *дворня, дворянинъ, -янка, -янство* [КС, с. 200], *подданный* [КС, с. 221], *помѣстье, -щикъ* [КС, с. 222], *придворный* [КС, с. 225], *царевичъ, -вна* [КС, с. 248], *крестьянинъ, -ка* [КС, с. 212], *мѣщанинъ, -ка, -анство* [КС, с. 216];

9) назви органів та частин тіла: *бедро, бедро* [КС, с. 194], *бровь*

[КС, с. 195], *глазъ, горло* [КС, с. 199], *грудь, груди* [КС, с. 200], *ла- нита, лобъ, лоно* [КС, с. 213], *мышца* [КС, с. 216], *подбородокъ* [КС, с. 221], *рамо, рамена* [КС, с. 228], *селезенка* [КС, с. 232], *спина, -инный* [КС, с. 236], *удъ* [КС, с. 243] і *членъ, челюсть* [КС, с. 250], *щека* [КС, с. 252], *щиколотокъ, -тка* [КС, с. 253];

10) оцінна лексика та назви, пов'язані з описом зовнішності людини: *великорослый* [КС, с. 195], *горбъ, -батый, горбунъ* [КС, с. 199], *губастый, губанъ-бачъ, гугнивость, -ивый, дебелыи, -лостъ* [КС, с. 200], *карла, -ликъ, -лица* [КС, с. 210], *косость, косоокій, кра- са, -савецъ, -авица* [КС, с. 212], *уродъ, -одливый, -востъ* [КС, с. 245], *хохлатый, -лачъ, худой, худородный* [КС, с. 248], також *шепелюнь, -ляніе, -лявый, -ляти* [КС, с. 251];

11) зооніми: *аистъ, акрида* і тут же *саранча* [КС, с. 193], *бобръ* [КС, с. 194], *бѣлка (вывирка), велблюдъ, верблюдъ, -дица* [КС, с. 195], *гончая собака* [КС, с. 199], *жукъ, – золотой, журавль* [КС, с. 204], *звѣрь* [КС, с. 205], *зябликъ* [КС, с. 206], *индійскій пѣтухъ (пулякъ)* [КС, с. 208], *китъ* [КС, с. 210], *кошка, котъ* [КС, с. 212], *лебедь* [КС, с. 213], *лягуха, лягушка* [КС, с. 214], *млекопитаю- щія животныя, моль, моржъ, муравей* [КС, с. 215], *обезьяна* [КС, с. 218], *Павлинъ, Пава, пернатый* [КС, с. 220], *пѣтухъ* [КС, с. 227], *росомаха* [КС, с. 230], *рысь* [КС, с. 231], *сельдь* [КС, с. 232], *семга* [КС, с. 233], *слонъ* [КС, с. 234], *сосцепитающія животныя* [КС, с. 236], *тетеревъ – тетеря – рка* [КС, с. 240], *тюлень* [КС, с. 242], *удодъ* [КС, с. 243], *улитка, – улитка* [КС, с. 244], *устрица* [КС, с. 245], *филинъ* [КС, с. 246], *хомякъ, хорекъ, хрущъ, цапля, -нокъ* [КС, с. 248], *цыпля, -енокъ* [КС, с. 249], *щука* [КС, с. 253];

12) назви мастей тварин: *гнѣдый* [КС, с. 199], *игреній* [КС, с. 206], *карий* [КС, с. 210], *пѣгій* [КС, с. 227], *рыжакъ* [КС, с. 231], *свѣтлогнѣдый* [КС, с. 232], *смуглый (барнастый), -ловатый* [КС, с. 234], *соловый* [КС, с. 235], *темнобурный, темногнѣдый* [КС, с. 240], *чагравый, чалко, -лый, -лая лошадь* [КС, с. 249], *чернобурый* [КС, с. 250]. В окремих випадках К. Сабов подає до угорського відповідника, зазначеного у словниковій статті, уточнення (*lő*) (кінь. – А. Ч.).

13) кольороназви: *алый* [КС, с. 193], *лаловый* [КС, с. 213], *многоцветный* [КС, с. 215], *рудожелтый*, *русый* [КС, с. 230], *рыжесть*, *жй*, *-еватый* [КС, с. 231], *свѣтлорусый* [КС, с. 232], *сѣрый* [КС, с. 239], *чермный* [КС, с. 250].

14) назви приміщень та господарських будівель: *горница* [КС, с. 199], *гостинная*, *гостинница* [КС, с. 199], *дворецъ* [КС, с. 200], *зала* [КС, с. 205], *кабакъ* поруч з *корчма*, *казарма* [КС, с. 209], *комната*, *-натный* [КС, с. 210], *погребъ*, *винный* (*пивница*) [КС, с. 221], *почивальня* [КС, с. 223], *прихожая* [КС, с. 225], *ратуша* [КС, с. 229], *сарай*, – *для дровъ* [КС, с. 232], *судейская* [КС, с. 238], *теремъ* [КС, с. 240], *усадыба* [КС, с. 245], *хата* [КС, с. 247], *хоромина*, *хоромы* [КС, с. 248], *чердакъ* [КС, с. 250], *чуланъ* [КС, с. 251];

15) назви сторін світу: *востокъ* [КС, с. 197], *западъ*, *-ный* [КС, с. 205], *сѣверъ* *-рный*, *-ровосточный* [КС, с. 239], *югъ*, *южный*, *-говостокъ*, *-гозападъ* [КС, с. 254];

16) назви місяців та днів тижня: *декабрь* [КС, с. 200], *июль*, *июнь* [КС, с. 209], *недѣля*, *ноябрь* [КС, с. 217-II], *февраль* [КС, с. 246], *четвергъ* [КС, с. 250], а також *будни*, *будъдень* [КС, с. 195].

Зрозуміло, що це далеко не всі тематичні групи лексики, які можна виділити у праці К. Сабова. Однак цього досить для того, щоб стверджувати, що словник К. Сабова не можна вважати термінологічним словником, адже до його складу входить також стилістично нейтральна лексика.

Висновки. Розглядаючи закарпатоукраїнську лексикографію, важливо не забувати і про таку працю, як “Короткий словарь”, укладений та доданий до “Грамматики письменного русскаго языка по образцу лучших авторовъ составленной и изданной Кирилломъ А. Сабовым” (Ужгород, 1865), який передував появі на теренах історичного Закарпаття праць О. Митрака та Л. Чопея. У ньому представлено ту мовну сумішку, яка слугувала за літературну мову й була у вжитку на теренах історичного Закарпаття у другій половині XIX ст. З огляду на те, що К. Сабов був представником греко-католицького духовенства, а ще більше з лексичного наповнення укладеного ним словника, стає зрозуміло, що неабиякого значення він надавав церковнослов’янській мові. Припус-

каємо, що саме в цьому криється й причина його симпатій до російської мови, яку місцеві москвофіли помилково вважали спадкоємицею церковнослов’янської. Попри церковнослов’янську основу, в словнику вже чітко проступають українські мовні риси. Зауважимо, що цю працю не можна характеризувати, як російсько-угорський словник, як це роблять декотрі дослідники. Насправді “Короткий словарь” К. Сабова не можна вважати надбанням ані російської, ані тим більше так званої “русинської” (у значенні “неукраїнської”!) лексикографії, адже чи не найбільше тут представлена саме церковнослов’янська лексика. Його радше можна кваліфікувати як **церковнослов’янсько-українсько-російсько-угорський** словник або ж **церковнослов’янсько-угорський** словник із додаванням у церковнослов’янській частині лексики російської та української мов. Також працю К. Сабова не можна вважати повноцінним термінологічним словником, як стверджував сам автор, адже тут однаково представлена і стилістично забарвлена, і стилістично нейтральна лексика, що однак не применшує його ваги.

Анна Чаварга

Список використаної літератури:

1. Лявинец-Угрин М. К вопросу изгладования истории лексикографії русиньского языка. *20 років високошкольської русиністики на Словакії*. Збірник рефератів з міжнародної научної конференції Пряшівська універзита, 17.–19.10.2018. С. 266–281.
2. Лявинец-Угрин М. К вопросу изучения истории русско-венгерской лексикографии. *Studia Russica*. Budapest, 2018. XXVI. С. 108–115.
3. Лявинец-Угрин М. К вопросу изучения истории русского языка в Венгрии в XIX в. *Неразгаданный К. А. Сабов. Slovéne*. 2019. №1. С. 328–351.
4. Недзельський Є. Очеркъ карпаторусской литературы. Ужгородъ : Типографія “Школьной помощи”, 1933. С. 187–189.
5. Сабов К. Грамматика письменного русскаго языка по образцу лучших авторовъ составленная и изданна Кирилломъ А. Сабовым. Ужгородъ : Типографія Карла Іегера, 1865. 255 с.
6. Сабов К. Предисловіе. *Краткій сборникъ избранныхъ сочиненій въ прозъ и стихахъ для упражненія въ русскомъ языкъ. Составилъ и издалъ*

Кирилль Ант. Сабовъ. Ужгородъ : Въ типографіи вдовы Карла Егера, 1868. С. I–II.

7. Сабов Е. Очеркъ литературной дѣятельности и образованія карпатороссовъ. Ужгородъ : Типографія “Школьной помощи”, 1925. С. 24.

8. Тіхий Ф. Розвиток сучасної літературної мови на Підкарпатській Русі / переклад з чеської та післямова Л. Белея, М. Сюська. Ужгород, 1996. 226 с.

9. Фенцик Е. Очеркъ угро-русской письменности (Продолженіе). Листокъ. Духовно-литературный журналъ. 1893. №19. С. 221–222.

10. Франко І. Из секретів поетичної творчости. Літературно-науковий вісник. 1898. Т. 1. Кн. 5. С. 71–80.

11. Kiss K. Első orosz nyelvtanaink, nyelvtankönyveink. Első magyar alkalmazott nyelvészeti konferencia I-II. Nyíregyháza, 1991/I. 205–210.

12. Kiss K. Adalékok a XIX. századi kárpátaljai russzofilizmus történetéhez. Szabó Cyrill és tevékenysége. Studia Slavica Savariensia. 1992/2. 79–87.

Скорочення назв використаних джерел:

Грін. – Словарь української мови : в 4 т. / за ред. Б. Грінченка. Київ, 1958–1959. Т. I–IV.

КС – Сабов К. Короткій словарь. Грамматика письменнаго рускаго языка по образцу лучших авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовым. Ужгородъ : Типографія Карла Іегера, 1865. С. 193–254.

СУМ – Словник української мови : в 11 т. Київ, 1970–1980. Т. I–XI.

СУС – Белей Л., Белей О. Старослов'янсько-український словник. Львів : Свічадо, 2001. 332 с.

ССк – Сабадош І. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району. Ужгород : Ліра, 2008. 480 с.

Чоп. – Чопей Л. Русько-мадярський словарь. Будапешт, 1883. XLVI, 440 с.

А.

Авось, авось-либо, talán.
Агатъ, agátkő.
Адамантъ, Алмазь gyémánt.
Адамово яблоко, (райское) paradicsom alma.
Адскій, ая, ое, pokoli, –kiállhatlan kinzó.
Аистъ, gólya.
Акрида, саранча, sáska.
Алканіе, sóvárgás valami után. [reskedő].
Алмазникъ gyémanttali ke-
Алость pirosság.
Алчба, алчность, éhség.
Алый, ая, ое, piros, veres.
Алѣти pirulni; **-ся**, pirosnak látszani.
Аляповатость, esetlenség, idomtalanság, otrombaság.
Аляповатый, esetlen, otromba, idomtalan. [zerszép].
Амарантъ, bársonnzvirág, e-
Арбузь görögdinnye.
Арчакъ, nyeregfa.
Аршинникъ, rőfős kereskedő.
Аршинъ, rőf.
Аспидъ, áspis. [rablófőnök].
Атаманъ kozákfőnök, –
Аукати, kiáltani valakire, **(гойкати)**. [eknél].
Ауль, falu a kaukaziabeli-
Аханъ, háló melylyel vizahalat fognak. [tozni].
Ахати, ah-ot kiáltani, sóhaj-
Ахиня, esztelenség, képtelenség.

Б.

Багоръ, bibor; – halászgamó.
Багрити, biborral festeni; –halászni halászgamóval.
Багровица veresfolt a testen.
Бадья, veder, akó.
Балагурити, csevegni, tréfákat elbeszélni.
Балаканье, csevegés.
Баня, fürdő; **потоваая, водяная**.
Барабанъ, доб, слуховой бар. füldob. [ságos ur.
Баринъ, мн. и. бара, ur, nagy-
Баричъ, urfi.
Барскій, földesuri, uri, – **дворъ** uri udvar. [kisasszony].
Барыня, urnő; – **барышня**,
Баснь, басня, mese.
Батюшка, kedves apa.
Башмакъ, czipő, papucs.
Башмашникъ. czipész; **-ица**, a nő.
Башня, torony. [**-ица**.
Бдитель, őr; felügyelő; –
Бдѣти, virasztani, ébren lenni, őrködni, –
Бедра, csipő, czomb, **бедро**.
Безкусный izléstelen.
Безвѣрствовати hitetlenségben lenni.
Безденежье pénzhiány.
Бездна mélység; – alvilág, sokaság.
Беззаботливый, gondatlan.
Беззвучіе, hangtalanság.
Безмолвіе, hallgatagság, – csend.
Безначаліе fejtelenség.

Безобразіе, éktelenség, éktelen alak, rutság. [nélkül
Безотлагательно halasztás
Безошибочно, hibátlanul, **-ность, -ный**. [**-ность, -ный**.
Безполезно, haszontalanul
Безпредѣльность, határtalanság.
Безславіе, dicstelenség.
Безсоніе, álmatlanság. **-нный**.
Безчиніе illetlenség, ki ágás.
Безчувствіе, -ство, -ственность, érzéktelenség, öntudatlanság **-ный**.
Беремя, бремя teher, podgyász lom. [venni].
Беречи, őrizni, figyelembe
Благоволеніе jóakarát.
Благосостояніе, jólét. [rény].
Благочинный, jámbor, sze-
Блевати, köpni, hánni **(блювати)**
Блевота, hányás **блевание**. [-ás].
Блистати, csillámlani, **-ніе**,
Блюстителъ, felügyelő.
Блюсти, vigyázni, felügyelni, **-ся**, – magára.
Бобръ, хód -ровый. [**-рство**.
Богатырь, hős, lovag, **-скій**,
Богоборецъ, istentelen.
Богознаменіе, csoda. [gosított
Богоносець, Istentől felvilá-
Богохуліе, istenkáromlás.
Бодрый. éber, vitéz, bátor.
Боець, küzdő. [vegni].
Болтати, csoválni, rázni, cse-
Боль, fájdalom; **-льница** kórház. [kos hely.

Боръ, fenyővel benőtt homo-
Боцанъ, гém, kőcsag.
Бояринъ (мн. и. бояре бояра.) előkelő ur, bojár.
Брадобрѣй, borbély.
Бракъ, lakadalom; – **брачный**, lakadalmi. [**тися**.
Брань, haboru, csata, **брани**-
Бревно, gerenda.
Брести, lassanmenni, gázolni.
Брити, (брѣю) borotválni,
брильня, borbély műhely.
Бровь, szemöldök.
Бродяга, utszakoptató.
Броня, pánczél, **панцырь**.
Бросати бросити, dobni **-ся**, magát d. [gü gerenda.
Брусь, közsörűkő, négyszö-
Бугоръ, halom; **-ристый**, halmos.
Будни, будъдень, hétköznep.
Будто, будто-бы mintha.
Булавка, gombostó, **-вочка**.
Булатъ, aczél, **булатный** aczélból való.
Булка, zsemle. [könyv].
Бумага, papir **-жникъ**, zseb-
Бурливость, szélzugás, nyugtalan viselet.
Буря, zivatar. [med vallásu
Бусурманъ, hitetlen, maho-
Буторъ, jószág, ingóság, butor.
Бухати, бухнути, döngetni, taszítani, meglökni. [**-ота**.
Быстрина gyorsaság; **быстро**,
Быстрый rohanó sebes, éleselméjü.

Бѣглець, szökevény; -глый;
Бѣгство, futás; -ствовати; **бѣгъ**;
-ás,
Бѣгунъ, futó, kengyelfutó.
Бѣдность, szegénység.
Бѣлець, ujoncz szerzetes,-
бѣлица. [костырь].
Бѣлка, mokús (вывирка,)
Бѣлокурый, szőke.
Бѣломойка, mosoné.
Бѣлье, vászonszövet.

В.

Вабило, csalétek, **вабити**.
Важность, komolyság, fontosság,
-ный. [кедс].
Валовой торгъ, nagy keres-
Варъ nyári hőség, forró-viz gyanta,
csiriz.
Ватага, embertömeg,
vadászársulat; -hely, hol azok
tanyáznak.
Ваяние, vésés; **ваяти**; **ваятель**.
Вдоль, hosszában lefelé.
Вдохновение, ihletség.
Вдругъ, egyszerre, azonnal,
hirtelen, csakhamar.
Ведро, veder, szépidő, **ведreno**,
ведряный, tiszta.
Вездѣ, mi denütt,
Велблюдъ, **верблюдъ**, teve,
-дица, -дникъ.
Велегласный, nagyon hangos.
Велелѣпіе, великолѣпіе,
nagyszerű, pompás. [сѣг,
-чивый].

Велерѣчивость, bőbeszédű-
Великанъ, óriás. [-мочный].
Великомощіе, nagyhatalom,
Великорослый, nagykoru.
Великавость, büszkeség; -вый.
Весло, evezőlapát.
Весьма, nagyon. [сновати].
Весна, tavasz, **весенный**, **ве-**
Ветла, Ива.
Ветошь, elviselt ócska ruha.
Ветхий, ócska, régi, -хость.
Ветшати, ócskulni.
Вещественный, anyagi, -нность
-ство. [-ание, -атель].
Вжигата, gyujtogatni; -
Вжимати, **вжати**, benyomni.
Взаемъ, -имъ, -мы, kölcsön.
Взаимость, kölcsönösség,
-мный. -
Взглядъ, pillantás.
Вздоръ, veszekedés, vita .
képtelenség, ostobaság.
Вздохъ, sóhaj, **вздохнути**.
Взрагивати, **вздогнути**, ősz
szeborzadni.
Взоръ, tekintet, alak.
Взыскание, kobozás, adóbehajtás,
számadás.
Взыскивати, **взыскати**, **взыскъ**.
Взятки, járulékok,
mellékjövedelem.[latosság, nem.
Видъ, ábrázat, alak, hason
Винарь, vinczelér, (винцлирь)
Винительный падежь, tárgyaset.
[gát, h.

Винити, hibáztatni -ся, -ма
Виноватый, hibás.
Виновникъ, okozó, kezdemé
nyező; -ица.
Винословіе, bizonylat, bizonyítás;
-словный. [ти].
Винтъ, csavar; **винтикъ** **винти-**
Виръ, **водovorotъ**, **омуть**.
Вислоухій, lefüggő fülekkel, tunya.
[szökkőév].
Высокосный годъ, **високошь**
Високъ, vakszem, halánték.
Витія, szónok; -ство; -ствовати.
Владѣти, uralkodni, birni;
-дѣлець, uralkodó.
Владѣтель, **владѣніе**, [teni].
Влажити, **навлажити** nedvesi-
Влажность, nedvesség, nyirkosság;
-влажный.
Властитель, tulajdonos.
Властолюбець, uralogni vágyó; -
[вати].
Властолюбіе, **властолюбство**-
Власть, hatalom. [ni; -ченіе,
Влачити, **волочити**, vonszol-
Вліяніе, torkolat, befolyás.
Вмѣстительный знакъ, zárjel.
Вмѣсто, helyett.
Вмѣстѣ, együtt, egyszerre.
Внезапно, hirtelen. [-ный].
Внезапность, véletlenség.
Внесение, bevitel, előterjesztés,
-енный,
Внимати, figyelni, (съ дат.)
Внимание, figyelem; -тельный,
figyelmes.

Внутреннее, belső; -ность,
belsőség, -енный.
Внушати, befolyatni,
becsepegtetni, (кому что).
Внушение, befolyás, rábeszélés,
-енный.
Внѣ, kívül.
Внѣшность, külsőség. -ный.
Во, **въ**, ba, be, ban, ben, stb.
Водворяти, valakit valahol
letelepíteni.
Водворятися, letelepedni, valahol
találni magát.
Водопадъ, vizzuhatag.
Водополье, vizáradás.
Водоходець, hajós, tengerész
Водяная болѣзнь, vizi-betegség.
Водокъ, vezető.
Вожделѣвати, -лѣти, kívánni
Вождь, vezér, tábornok.
Возблагодарение, köszönet,
elösmerés.
Возбраняти, tiltani; -
Возбуждати, lelkesíteni bátorítani.
[vétел
Возведение, felemelés, fel-
Возвеличение, magasztalás.
Возвратити, vissza téríteni
-щеніе. [-тити, -щати
Возвѣститель, hirnök; -
Воздержаніе, mértékletesség,
öntartóztatás.
Воздухъ, levegő; -шный.
Воздѣлывати, munkálni.
Возжа, kantárszár. [gyujtani.
Возжигати, **возжечи**, meg-

Воззвание, felhívás.
Возлѣ, mellett.
Возмездити, jutalmazni.
Возмечтати, képzelősködni.
Возмучитель, lázító; **-щати**
Вознаграждати, jutalmazni.
Вознамѣритися, elhatározni magát.[folni, ellenvetni.
Возражати, **разити**, megczá-
Возражение, ellenvetés, czáfolat;
-зителъ, [вѣ,
Возшествовати, fel lépni;–
Вокругъ, körül. [вѣй.
Волна, hab, gyapju; **-но-**
Волновати, habzani; **-аніе**.
Волхвъ, jós, bölcs, varázsoló.
Волхвовати, varázsolni, jósolni
[szabadszellemeü.
Вольно, szabad; **-нодумецъ**
Вонзати, **-зити**, beszurni.
Вонь, szag, bűz.
Воображати, **-зити**, képezni.
Воображение, **вообразимый**.
Вооружати, felfegyverezni
Вопити, (**вопію**) felsőhajtani.
Воплощатися, emberé lenni.
Вопль, jajszó.
Вопреки, ellenben.
Вопросительный, kérdő.
Воровати, lopni, **воръ** tolvaj.
Воротникъ, gallér.
Воротъ, fonáka valaminek.
Ворчати, morogni.
Восплескати, tapsolni.
Воспользоватися felhasználni
valamit. [тód; **-ница**.

Восприемникъ keresztapa, u-
Воспылати, fellobogni.
Востокъ, kelet.
Восторгъ, elragadtatás.
Вотъ, ime. [мással lenni.
Впечатлѣвати, **-лѣти** benyo-
Впечатлѣніе, benyomás, hatás.
[ugrani.
Впрыгивати, **впрыгнути**, be-
Впугивати, **впугнути** ijeszteni.
[geskedés, czivakodás.
Вражда, gyűlölet, ellenség-
Враль, fecsegő, hazug, **врати**.
Врачь, orvos; **-чебный**, **чество**,
-чевати.
Вредъ, kár; **-дिति**, ártani, **-дний**,
-тель.
Вретище, bűnbánati ruha, durva
kelméből. [magát.
Вручата, ajánlani, **-ся**,
Всеизидитель, mindentteremtő.
Всеконечно, egyáltalában.
Вселение, letelepedés. [fiu
Всельникъ, letelepedett fér-
Вселяти, **-лити**; telepíteni,
behelyezni; **-ся**.
Всемирный, általános.
Всенародный, nyilvános.
Всеоружіе, teljes felfegyverezés.
[rontó.
Всепагубный, mindent el-
Всепокорный, egészen alázas.
Всесожжение, égő áldozat.
Всецѣлый, tökéletesen egész
Вскачь, vágatva (menni).
Вскую, miért?

Вспомнити, megemlékezni.
Вспылчивость, hirtelen harag;
-чивый.
Вспять, vissza.
Встревожение, nyugtalanság.
Встрѣтение, találkozás.
Всуе, hiába.
Всыновление, fiusítás.
Втечка, nyom. [ично.
Вторицею, másodizben; –
Втулка, dugasz, dugó.
Втуне hiába. [csegni.
Выбалтивати, **выболтати** kife-
Вывѣска, czimer.
Выгибъ, görbület, tekervény.
Выгода, haszon, előny. [тás.
Выдача, kiadás, kiszolgálta-
Выемка, hajték, horog, kivágás.
Вызовъ, kihívás.
Выключка, kivonat.
Выну, szakadatlanul.
Выписка, kivonat. [ражение.
Выражати, nyilvánítani; **вы-**
Высокоблагородный, nagyságos.
[nagyméltóságu.
Высокопревосходительный
Высокопреподобный,
nagyiszteletü.
Вьюга, hófergeteg.
Вьюкъ, csomó, batu.
Вьюшка, czérnamotóla
Вѣдати, tudni, ösmerni.
Вѣдомо, tudva van.
Вѣдьма, boszorkány.

Вѣрь, legyenő.
Вѣжество, ismeret, okosság.
Вѣжливость, udvariasság
-ливый,
Вѣникъ, serpü.
Вѣнчати, koszoruzni, koronázni,
esketni. [igazság.
Вѣрность, hűség, bizalom,
Вѣроломецъ, hűtelen; **-ствовати**.
Вѣроподобіе, valószínűség.
Вѣроятіе, **-тность**, valószínűség.
Вѣстовой, küldöncz.
Вѣсть, hír, tudósítás.
Вѣсь, nehézség, mérték
Вѣтка, **вѣточка**, kis faág.
Вѣтреникъ, csapodár; **-нища**.
Вѣтричати, csapodároskodni;
-енность.
Вѣтрило, vitorla.
Вѣтъ, faág. [ни.
Вѣщати, mondani, elbeszél-
Вѣщатель, elbeszélő; **-нища**.
Вязальные иглы, kötöttük.
Вязение, kötés.
Вязь, mocsár, posvány, sár.
Вялость, fonnyadás.

Г
Гадкій, undorító, csúf. **-ость**.
Гербъ, czimer.
Герой, hős. **-ойскій**, **-ойство**.
Гетманъ, kozak-főnök.
Гибкій, hajlitható; **-кость**.
Гикнути, hangosan kiáltani.
Глаголь, szó, ige.
Гладь, sima ut.

Глазь, szem, **глазный**.
Глотаніе, nyelés, lenyelés.
Глотати, lenyelni.
Глохнути, siketülni.
Глумъ, tréfa. **-ити, -итель**.
Глыба, глыбка, göröngy, rög.
Глядѣти, nézni **глядѣніе**
Гнустность, csufság, irtózat.
Гнушати, iszonyodni **-тися**.
Гнусити, beszélni az orron
keresztül.
Гнѣдый, pej. (ló)
Гобзованіе, felesleg; **-вати**.
Говѣніе, tisztelet, bõjt; **-вѣти**.
Гоголь, kerczerécze.
Гоготати, gágogni, hákogni,
csacsogni, röhögni (**риготати**).
[ni, illeni.
Годитися, alkalmasnak len-
Годность, képesség, alkalmasság.
Голенище, czizmaszár.
Гомозити, nyugtalankodni.
Гонецъ, futár; – sebes vadászkutya.
[гонтъ.
Гонтина, zindely; **-товый**,
Гончая собака, vadászkutya.
Горбъ, pup, **горбина, -батый, –**
горбунъ,
Горделивецъ, büszkeférfi;
-ливость, -ливый. [горе.
Горевати, keseregni, **горестъ**,
Горло, torok, **горловина**, torkolat,
nyílás, tölcsér.
Горница, szoba; **-ничная**,
szobaleány. [kola.
Горное училище, бányász is-

Горчица, mustár.
Гостинная, vendégszoba.
Гостинница, vendéglõ.
Готовальня, tok, toklat, tartó,
boriték. [**-битель**.
Грабити, rabolni, **-бежь**,
Градоборець, ostromló; **-орный**,
[**-скій**.
Гражданинъ, polgár; **-нка**,
Грамота, irás és olvasás, **учитися**
грамотѣ, tanulni írni és
olvasni; – **н.пр. договорная**,
дворянская, увольнительная,
льготная, и такъ д.
Гребець, evezõs, gereblyés.
Гребло, csapófa, **-бля**, gereblélés,
evezés, töltés.
Гроза, fenyegetés, – **грозити**,
кому чѣмъ
Грудъ, груди, mell, kebel.
Груженіе, rakodás, pakolás,
грузкій, terhes. [meríteni.
Грузити, terhelni, rakodni,
Грузъ, teher, pl. a hajókon.
Грустливый, méla, búskomor.
Грусть, aggodalom, búskomorság
-стный. [kodni.
Грустити, aggódni, komor-
Грясти, menni, jönni.
Грязнити, bepiszkitani; **-зно**,
sáros, **-новатый, -нути, -нѣти**,
-зь, сár. [губастый.
Губанъ -бачъ, nagy ajaku,
Гугнивость, hebegés, dadogás;
-ивый.
Гужъ, kötél, hámiga.

Гуль, némahang, viszhang.
Гульба, sétálás, időtöltés.
Гулючка, bujosdi játék.
Гульбище, sétatér. [льщица.
Гуляти, sétálni, **-льщикъ, –**
Гуртомъ, mindenestül.
Д.
Да, igen: és, is, hanem, had **да**
будеть, had legyen.
Дабы, hogy. [ezelőtt.
Давешний, ezelőtti, **давеча**,
Даже, sőt inkább.
Дакати, -кнути igent mondani.
[**ный, -лити**.
Даль, távolság, messziség,
Данникъ, hűbérnök, allatvaló.
Данъ, adó, átadás.
Дарити, овати, ajándékozni.
Даръ, adomány, tehetség.
Дательный падежь, tulajdonító
eset. [tok.
Дача, adás, fizetés, földbir-
Дважды, kétszer.
Двигати, emelni, mozgatni; **-тель**,
-ница.
Движеніе, mozgás; **-жимый**.
Двоекратно, két ízben.
Двоекалка, két kerekű szekér,
[**телѣга**].
Двоеточіе, kettõspont.
Двойка, pár.
Двойни, ikrek, (**двойнята**).
Дворецъ, palota, udvar.
Дворня, udvari cselédség.
Дворянинъ, nemes ur, **-янка**,
-янство. [testvér.

Двоюродный братъ, unoka-
Двуверхий, két csucu.
Двусложный, kéttagu.
Двусмысленный, kétértelmű.
Дебелый, vastag, **-лость**,
vastagság. [hegy nyílás.
Дебрь, hegyekközti völgy,
Деверъ, a férj fivére, sógor.
Декабрь, December.
Демонъ, ördög, **-нскій**.
Денежень, gazdag.
Денница, hajnal.
Деньги, pénz.
Дергота, görcs.
Деревня, falu, **-венскій**.
Держава, birodalom, **-авецъ**,
-авный. [рзкій.
Дерзати, -знути merészelni
Дерзновенность, merészség.
Десна, foghus, **десница**, jobb.
Дешевизна, olcsóság; **-вити**.
Дланъ, tenyér, **долонь**.
Длина, hosszúság, **-нный**,
Длити, halogatni, késleltetni **-ся**,
késni.
Для, ért, miatt. [tenni, **-ся**.
Дмити, felfujni, büszkévé
До, ig. [tenni.
Добавляти, -бавити, hozzá-
Доблесть, bátorság, álhata tosság.
Добродѣтель, erény, **-льный**.
Добродѣяніе, jótekonyság.
Доброзрачіе, arczsépség.
Добронравіе, erkölcsösség.
Добыча, zsákmány, **добывати**.

Доведение, odavezetés, bebi zonyítás.
Довлѣть, что кому, elég.
Доводъ, bizonyíték.
Доволь, elég, **довольно**.
Довѣрие, bizalom, **-ение, -енность**.
Довѣряти, -рити, bizni.
Догадка, gyanítás, hozzávetés.
Дождь, eső, **-ждикъ**.
Доимка, hátralék, **доимный**.
Доказывати, bizonyítani.
Докука, teher, alkalmatlankodás.
Докучати, alkalmatlankodni, terhére lenni
Долбежь, csaplyuk.
Долбити, vésni, **(довбати)**.
Долѣе, долъже, hosszabb ideig.
Доля, rész, törés, sors, végzet.
Домовничати, mindig otthon lenni.
Домовитость, háziasság.
Домоводство, háztartás **-водъ, -дка**.
Домогательство, törekvés.
Домогатися törekedni valamire, **(чего)**.
Донесение, jelentés, értesítés.
Донынѣ, mostanáig.
Дополнение, kiegészítés.
Дородность, testesség, vaskosság. [lés, harag.
Досада, bosszuság, nehezte-
Досадчикъ, -досадно, -
Доселѣ, mostanáig, eddig.
Досканѣ, tubák szelencze.
Досматривати, felügyelni.

Доспѣхъ, felfegyverzés, **-шный**.
Достойный, méltó,
Достопамятность, jelesség, nevezetesség.
Достопочтение, illőtisztelet.
Достояние, örökség, vagyon.
Досухъ, üres idő, szabad idő.
Дохлый, meghalt megdőglött
Дохновение, lehelet, lengés, ihletség.
Доходъ, jövedelem.
Дочь, дочка, leány.
Древле, régen, **-ний; -ность; -внѣти**.
Дремати, szunyadni.
Дремучий, sűrű, rengeteg.
Дрогнути, reszketni remegni.
Другъ, barát, **дружба**, barátság.
Дружество, barátság.
Дряблый, hervadt, fonynyadt, **-лость, -нути**.
Дрягота, rángatózás.
Дрянь, csekélység, selejt, szeny, mocsok, [kadság.
Дряхлость, erőtelenység, lan-
Дряхлый, дряхлецъ, -яхнути.
Дубина, dorong, füttykös, oktondi, ostoba. [tálni.
Дубити, kikészíteni, kitisz-
Дубоноска, zöldpinty.
Дубрава, tölgyerdő, erdő.
Дуга, iv, szivárvány.
Дума, tanács, költemény, gondolat.
Дума державная, állam tanács.
Дуновение, lehellet, fuvás.

Дуплити, fában üreget csinálni, **-пла**.
Духовый, lélekzéshez tartozó jó szaglása.
Духъ, szellem, lélek, szesz, lehellet, szag, gőz, bátorság.
Душистый, jószagu.
Душникъ, léglyuk.
Дщерь, leány.
Дыба, hinta, buk, **стати на дыби, (дуба стати.)**
Дышло, szekérrud. [атель.
Дѣписание, történelem,–
Дѣепричастие, állapotjegyző.
Дѣйствительное, valóban, **-льность**. [lekedni.
Дѣйствовати, működni cse-
Дѣлецъ, törvény ismerő.
Дюжесть, erősség, testi szilárdság.
Дюжина, tuczet.
Дядьча, gyermekfelügyelő.
Дядя, nagybátya, **-динъ, -дюшка**.

E.

Едва, alig, majd, **-ли** nehezen.
Единитная, összekötőjel.
Единоборецъ, párbajtívívő.
Единоборство, -ствовати.
Единогласие, öszhangzás.
Единодержавие, egyeduralgás
Единожды, egyszer.
Единоумудрие, egyetértés.
Единообразие, egyformaság.
Ежевременный, mindenidőbeli.
Ельникъ, veresfenyű erdő.

Емки, tüzfogó.
Емкій tágas sokat befoglaló.
Епитафія, sir-felirat.
Ересь eretnokség, **-тикъ**.
Ерлыкъ, jegy irat, utazhatásijegy felirat pl. az orvossa :
Ермолка, kápa, boriték, csuklya. [резовой.
Ерникъ, bokor, csere, – **бе-**
Ерошка, bodorfejú, **еротити**, borzolni.
Ерыга, nagy halász háló, rendőr katona, részeges ember. [ерыжничати.
Ерыжница, részeges asszony,
Если, ahogy, ha. [ség.
Естественность, természetes-
Естество természet, **-нный, -ая история**. [tudomány.
Естествовидѣние, természet-
Естествоиспытание, természet-vizsgálat. [tan.
Естествословие, természet-
Ефесь, kardmarkolat, **-ный**.
Ехидна, vipera, siklókiigyó.
Ехидство, gonoszság, roszzaság.
Ехидный, ехидничати.
Еще, még, **ещебы**, csakmég.
Ефиръ, fenlég, aether, **-ный**.

Ж.

Жадность, vágy, birvágy.
Жажда, szomjuság, **-ждень, -ждати**. [nyomorult.
Жалкій, szánandó, szomorú.

Жалоба, panasz, siralom,
-**бникъ**, [zetés.
Жалованіе, adományozás fi
Жаловати, valamit ajándékozni,
adományozni.
Жалованная грамота,
adományozó oklevél.
Жаловатися, magát bevádolni.
Жалѣти, sajnálni kimélни.
Жара, nagy melegség, -**ніе -рити**
sűtni. [róság.
Жаркое, pecsenye, **жарь**, for-
Жатіе, nyomás, aratás.
Жбанъ, fakanna, -**анчикъ**.
Жевака, rágó, -**ваніе**.
Же, hanem, ellenben.
Жезль, bot, **пастырскій**.
Желаніе, kívánság, -**тельно**,
-**лати**.
Жельв, teknősbéka.
Жеманитися, cifrálnodni,
kérkedni. [-**ница**, -**ный**.
Жемчугъ, gyöngy, -**жникъ**.
Жемъ, sajtó, prés. **жомъ**.
Жеребей, koczka, sors.
Жерло, gége, nyeldekő, tüzhányó
hegy v. ágyunyulás.
Жертва, áldozat, -**вовати**,
-**вованіе**,
Жесткій, kemény, durva.
Жесткнути, keményedни.
Жестокій, kemény, kegyetlen
szivtelen.
Жесть, bádog, pléh, -**тяный**.
Жечи, égetни, gyujтани.

Жженіе, égés, -**ный**.
Живо, élénken. [elbádni.
Живописати, vlmít élénken
Живописаніе, festés.
Живописецъ, festő, -**опись**,
Животное, állat.
Жигальщина, kávéperzselő.
Жигнути, megcsapни valakit
Жидити, folyékonyá tenni,
higitани. [lékony, nyulánk.
Жидкій, folyékony, hig, haj-
Жидѣти, higgá lenни.
Жижа, -**ца**, lé, lév, mártalék,
mártás.
Жизнь, élet, -**зненный**.
Жилеть, mellény.
Жилье, lakás, emelet.
Жиротопня, zsirolvasztás.
Жирь, zsír, szalona.
Жирѣти, hizни.
Житель, lakó, -**льница**.
Жмячокъ, kis hó labda.
Жрати, falни.
Жребій, koczka, sors.
Жреніе, áldozat. [zópap.
Жрети, áldozни, **жрецъ**, áldo-
Жужелица, a felolvadt ércz habja,
futóbogár.
Жужжаніе, dongás. [sutognи.
Жукнути, sugни valakinek,
Жукъ, bogár, -**золотой**.
Журавль, daru, -**линый**.
Журавь, kutgém.
Журити (кого) dorgálni, fejét
mosни valakinek, hajporozни.
Журчалло, czinczur dongócska

Журчаніе, morgás, susogás.
Журчати, csörögни, morognи.

3.

За, ért, miatt, mellett, mögött, tul,
után.
Забвеніе, feledés,
Забережный, partontuli.
Заблаговременно, idejekorán.
Забойникъ, puszkavessző.
Заболѣвати, -**лѣти**, beteggé lenни.
Заборь, kerítés, -**чикъ**.
Заборщикъ, aki kontóra vás:
Забота, gondoskodás, -**ный**.
Заботити, **заботитися**.
Заботливость, gondoskodás,
foglalkozás. [liptábla.
Забрало, sisaktaraj, fal, zsi-
Заведеніе, helyreigazítás, intézet.
Заверть, forgószél, örvény.
Завинтивати, odacsavarnи.
Зависѣти, függни. [keritenи.
Завладѣти, valamit hatalmába
Заводъ, gyár, **стекольный**,
желѣзный. [тель.
Завоевати, elfoglalни, -**ва**-
Завозня, hidas. [gyürem.
Заворотъ, hajtóka, karima,
Завсе, mindig, igen gyakran.
Завтракъ, reggeli, -**кати**.
Завѣса, függöny. [gőtől.
Завѣтрѣти, elromlани a leve-
Завѣщати, meghagynи, elrendelni.
[delet,
Завѣщаніе, parancs, végren-
Заглавіе, czimlap, -**вный**.

Заговѣніе, böjtelőtti utolsó nap.
Заграничный, külföldи.
Задача, feladvány, feladat.
Задворье, házmögöttи tér,
Зажженіе, meggyujтás.
Зажига, okozó, izgató, bujтogató.
[тель.
Зажигати, gyujтogatни, -**га**-
Зажитое, szerzett vagyон.
Зажора, ho alatt öszvegyűlt viz.
[lem heve
Зазноба, fagyott hely szere-
Зазнобляти, -**бити**, fogyasztани.
[lenség.
Зазорь, szégyен, tisztelet-
Зазрѣніе, szemrehányás.
Заимодавецъ hitelező.
Заимствовати, kölcsönözни.
Заказаніе, tiltás, -**зати**.
Закать, naplemente.
Законъ, törvény, rend, hit.
Закоптѣти, feketévé lenни a füsttől,
Закраснѣти, elpirulни.
Зала, terem, száла.
Заливъ, tenger öböl.
Замараніе, bemocskolás.
Замарка, folt, piszok.
Заметы, hófuvatagok.
Замотыга, pazar ember.
Замочникъ, lakatos.
Замысль, szándék.
Замѣна, kárpótlás.
Замѣчаніе, jegyzék.
Замѣчательный, nevezetes.
Занавѣсъ, függöny.
Занемочи, beteggé lenни.

Заносчивость, büszkeség.
Занятіе, elfoglaltság.
Западъ, nyugot, **-ный**.
Запальчивость, hirtelen harag
Запечалитися, elszomorodni.
Заплеваниe, megköpdösés.
Запона, fátyol, lepel.
Запонка, inggomb.
Запорка, retezke, **запоръ**.
Запрещати, tiltani.
Запрода, torlasz, töltés.
Запятая, vessző (az írásnál.)
Запятки, szekérnyom.
Запятнаниe, megbélyegzés.
Зараза, –pestis, ragály.
Засада, leshely, tartaléksereg, rés.
[tanuskodás].
Засвидѣтельствовање, átadás,
Заслонка, kemencze ajtó.
Заслонити, előtolni.
Заставки, ernyő, ellenző.
Застежка, horog, hevedercsat.
Заулокъ, ösvény, gyalogut.
Зачахлый, száraz, aszkóros.
Зачинщикъ, kezdeményező.
Защита, oltalom, **-титель**.
Защищати, oltalmazni.
Заѣзжати, megérkezni.
Заѣзжий, utas, igeden.
Заявление bejelentés.
Зборище, gyűlhely, öszgyűlés.
Збродъ, gyűlevész, csőcselék.
Збруехранилище, hadszertár.
Збруя, fegyverzet, szerszám. szer.
Звание, hívás, állás, hivatás
Звукъ, hang, **-чаниe**, **-чати**.

Звѣрь, vadállat, **-ословіe**,
-образіe.
Зданіe, épület.
Здоба, készítés, készület **-бити**.
[nek lenni].
Здравствовати, egészséges-
Здравствуй! **-те** jó reggelt! jó
napot!
Здѣсь, itt, **-шный**, itteni.
Земледѣлецъ, földművelő.
Землемѣріe, földmérés.
Землеописаниe, földleírás.
Землякъ, földi, hazafi.
Зернь, koczka, **-нщикъ**,
koczkajátszó.
Зиждити, építeni, alapítani.
Зинька, czinke, czinege.
Зіяти, ásitani, szájt tátни.
Злити, rozsitani, haragítani.
Злоба, rosszaság, **-обный**.
Зловѣщаниe, rágalmazás,
megszóllás. [ség].
Злоключениe, szerencsétlen-
Зломысленикъ, balulvélekedő,
roszindulatu. [dék].
Злонамѣрениe, gonoszszán-
Злополучіe, szerencsétlenség
Злорадный, kárörvendő, **-адство**.
[szóllás].
Злословіe, rágalmazás, meg-
Злоупотребляти, visszaélни
valamivel.
Злоушищрениe, álnokság csel.
Злочестивый, istentelen.
Знаменати, jelelnи, előadni,
nevezни. [tes].

Знаменитый, híres, neveze-
Знаменіe, jel, csoda.
Знамя, zászló, pecsét, jel.
Знахаръ, tudós férfiу, bűvész,
bűbájos.
Знобити, fagyasztани **-бкій**.
Знобъ, fagy, borzadály.
Зной, hévség, **-йный**.
Зодчество, építészet, **-чий**, építész.
[szapulни].
Зола, hamu, **-леніe**, **-лити**,
Зонтикъ, napernyő, esernyő.
Зоркій, éles, messzelátó, **-кость**.
Зорочекъ, szemgolyó.
Зракъ, pillantás, alak, kép.
Зрѣти (зрю), nézni, **(зрѣю)** éрни.
[ringatни].
Зыбати, ingatни, hintázни,
Зыба, hinta, himtabölcсő.
Зыблемость, a szerencse
forgandósága,
Зыбъ, ingovány, hullámzás.
Зѣло, igen, nagyon.
Зябликъ, pinty, pintyőke, **-лица**.
Зябнути, fagyни.
Зять, vő.

И.

И, és,
Ибо, mert, mivel.
Иго, iga. [szin, (lő)]
Игрений, **яя**, eе, szögsárga
Игрокъ, játсzó, **-очиха**.
Игрушка, játсszer.
Идолъ, bálvány, **-льскій**.
Идолопоклонникъ,
bálványimádó.

Идоложрецъ, bályányáldozó.
Иждивениe, költség, tartás.
Изба, paraszt-szoba, cselédszoba.
[badító].
Избавитель, megváltó, sza-
Избавити, **избавлениe**. [lenni].
Избездѣльничатися, tétlenne
Изблизка, közelről. [köly].
Избойка, olajszak, olajtör-
Избраниe, választás. –
Избытокъ, felesleg. **-бывати**,
-быти.
Известъ, mészкő, **-стникъ**,
mészkereskedő, mészégető,
napszámos a köműveseknél.
Извиняти, igazolni; **-ся** – mágat;
-неніe.
Извнуръ, belőlről.
Извнѣ, kívülről.
Изводити, **-вести**, kivezetни,
romlásba hozни.
Изволеніe, akarat.
Изволити, tetszeni; **-итель**, a ki
valamit akar.
Изворотъ, fonáka vminek.
Извощикъ, szekeres.
Извѣрка, elvesztése a bizalomnak.
Извѣстителъ, tudósító.
Извѣстити, **извѣстіe**; **извѣстно**
tudva van.
Измѣрениe, megmérés.
Извѣщати tudósítani, **-ніe**.
Изгара, gyomorhév, zaha, **(зага)**.
[женіe].
Изгадити, bemocskolni; –
Изгнаниe, elűzés, elkergetés.

Изгнанникъ, száműzött.
Изгоня, üldözés.
Изгоняти, el – kihajtani.
Изгорода, изгородъ sövény,
kerítés.
Изгреби, csepű kóc.
Издавати, adni, kiadni; **-ваніе,**
-тель.
Издревле, valaha, régen.
Издѣліе munka, kézimunka.
Изложение, magyarázás, fejtegetés,
kirakás. [ság.
Излучина, görbeség, horga-
Измовеніе, megmosás. [idő.
Изморозъ, hideg, nyirkos
Измѣна, árulás; –
Измѣнникъ, -нница, -нити.
Измѣненіе, változás,
Изначальный, ősrégi.
Изнемогати, -мочи, gyengévé
lenni, betegedni.
Изнутри, belülről.
Изнѣжити, kényesztetni; **-ся,** –
magát. [sérteni.
Изобижати, -бидѣти, meg-
Изобиліе, -бильность, felesleg,
bőség.
Изобрѣтати, -сти, felfedezni;
-таніе. [teni.
Изошряти, изострити, élesí-
Изреченіе, mondat.
Изрѣдка, ritkán.
Изрядно, jól, kitünően.
Изслѣдовати, vizsgálni, nyomozni,
motozni.

Изслѣдование, vizsgálat,
nyomozás, kutatás.
Изувѣрство, babonahit,
vakbuzgóság.
Изумляти, -мити, csodálkozásra
gerjesztteni.
Изумрудъ, smaragd.
Изумѣвати, felnem fogni, elámulni.
Изустный, szóbeli.
Изъ, ki,ból,ból, **изъ-за**, mögött,
изъ-подъ.
Изъяти, изъимати, (емлю)
kivenni, kiszabadítani, kivétel alá
tenni.
Изъятіе, kivétel. [gáló.
Изыскатель, kutató, vizs-
Изящество, szépség, jelesség,
derékség.
Изящный, изящность. [аніе'
Икати, csukalni zokogni;–
Икона, szentkép.
Илемъ, ильма, szilfa.
Или, vagy.
Именины, névnap. [zó eset
Именительный падежъ, neve-
Именитый, nevezetes **-ость.**
Имнѣ Гимнѣ, hymnus, dicsének.
[dag.
Имовитый, vagyonos, gaz-
Имовѣріе, hitel, **-вѣрность.**
Имущество, имѣніе, vagyон.
Инако, másképen, **-кій, -ковыи.**
[lenni, megváltozni.
Иначествовати, másfélévé

Индійскій пѣтухъ, rókakakas,
(пулякъ).
Индѣ, másut. [mat.
Иней, dér, zuzmara, hóhar-
Иногда, valaha.
Иногородецъ, másvárosi.
Иноземець, külföldi.
Инокъ, szerzetes, **-иня.**
Иноплеменникъ, (г]xfn]г]м]ас
nemzetbeli. [képbeszéd.
Иносказаніе, beszédmásítás,
Иностранецъ, külföldi, idegen
Иночимъ, mostohafiu.
Исканіе, keresés, **-ати, -тель.**
Искательный, csuszó
szolgálatkész.[rekvés.
Искательство, iparkodás, tö-
Исковой, kereseti, **исковое**
прошеніе.
Искони, ezelőtt, igenrégén.
Искренный, őszinte, **-нность.**
Искуситель, vizsgáló, kísértő.
Искусникъ, művész.
Искусно, ügyesen.
Искусство, művészet, **-венный.**
Искусъ, tapasztalás, kutatás,
vizsgálat. [sérteni.
Искушати, tapasztalni, ki-
Искъ, törvényes követelés.
Исподъ, talap, (pl. a kemenczénél.)
Исполать! helyesen! jól!
Исполинъ, erősférfi, óriás.
Испортити, elrontani.
Исправа -вленіе, kijavítás, **-ляти.**
[bátlanság.

Исправность, pontosság, hi-
Испрошеніе, megkérés,
kieszközlés.
Испуга, ijedés.
Испытаніе, tapasztalat,
kisz szenvedés, kutatás, vizsgálat.
Испытатель, испытъ,
испытывати.
Истаяніе, olvadás.
Истець, folyamodó, esedező.
Истокъ, lefolyás, kiöntés, kiömlés.
[цухъ]
Истопникъ, kályhafűtő (**пе-**
Источникъ, forrás, kezdet.
Истоцалость, kimerültség,
-щеніе.
Истоцати, -щити, kimeríteni,
elgyengíteni. [duló.
Истребитель, irtó, romboló,
Истребленіе, -бляти, -бити.
Истребованіе, követelés,
megkeresés. [щикъ.
Истуканъ, bálványkép, –
Истязаніе, vallatás, **-тель,** –vallató.
Истязати, vallatni, **-тельный.**
Исхититель, elidegenítő, orozó,
tolvaj. [közlés.
Исходатайствованіе, kieszk-
Исхуданіе, elszáradás, –
исхудѣніе.[gyulás.
Исцѣленіе, gyógyítás, felgyó-
Исцѣлитель, исцѣлити, -ляти.
Исчашнутіе, kiaszotság.
Исчезаніе, enyészet.
Ищейка, ищяя собака, vizsla.

I.**Иерархія**, egyházi uralom.**Иерей**, pap.**Иисусъ**, Jézus.**Иодъ**, iblany.**Юль**, julius, **юльскій**.**Юнь**, junius, **юньскій**.**K.****Кабакъ**, csapszék, **корчма**,
-**шникъ**. [levél, záloglevél.]**Кабала**, kötelezvény, adóság**Кабанъ**, vaddisznó, -**аний**, -**нина**.**Кавычка**, idézőjelek.**Кадило**, tömjén, -**льница**, -**дिति**.
[katlan.]**Казанъ**, katlan, pálinkafőző**Казарма**, katonai laktanya.**Казенный**, kincstári.**Казна**, pénztár, királyi pénztár,
kincstár.**Казначей**, adószedő, számtartó,
пénztárnok.**Казнити**, halállal küntetni.**Казнь**, halálos büntetés, fejevesztés.**Кайма**, **каймы**, **каемъ**, karima,
vég, szegély, csipke, **каймита**.**Калачъ**, kalács.**Калити**, tüzesíteni, izzóvá tenni,
(vasat) aszalni.**Камедь**, mézga.**Камзоль**, mellény.**Каминъ**, kémény.**Камки**, damaszt.**Камытъ**, nád, káka. [kötélverő.]**Канатъ**, köték, -**тный**; **тчикъ**,**Кандалы**, bilincs, rabláncz.**Канунъ**, elbést, **на канунъ**.**Капати**, cseppegni, -**ние**, cseppегés.**Капище**, bálvány templom.**Корабкаться**, mászni felmászni.**Карандашъ**, írón.**Карауль**, őrizet, -**ульня**, - őrház;
-**ульщикъ**. -**Карета**, kocsi, szekér. -**тникъ**,
kerékgyártó, **колесникъ**.
(**колесарь**).**Карій**, barna, szög színű.**Карла**, törpe, -**ликъ**, -**лица**,
törpenő.**Карманъ**, zseb, -**анный**.**Картузь**, sapka (bőrből) pak
(papirból.)**Касаться**, **коснуться чего**,
érinteni; - **до чего**, vonatkozni,
érdekelni.**Катати**, gurítani.**Качель**, hintóka. [lyenség.]**Качество**, tulajdonság, mi-**Кибитка**, a szekérnek egy neme.**Кивотъ**, szekrény az oltáron.**Кидати**, **кинути**, dobni.**Кинжалъ**, tőr, gyilok.**Киноваръ**, czinóber, [mó.]**Кипа**, labda, gönyöleg, cso-**Кирпичъ**, téгла, -**ный**.**Кисть**, szőlőcsutka, ecset, kézfej,
bojt (**китица**.)**Китъ**, czethal, -**овый**, -**оловъ**.**Кладбище**, temető.**Классъ**, osztály, **ссный**.**Клевета**, rágalom, -**ветникъ**,
-**тати**.**Клевреть**, pajtás, társ.**Клеенка**, viaszos vászon, szurkos
vászon.**Клеймо**, bélyeg, **мити**.**Клешня**, rákolló.**Клокъ**, (**клочья**) nyaláb, csomó,
pehely, rongy.**Клювъ**, csor; **клевати**, (**клюю**)**Клятва**, eskü, átok. -**венный**.**Кнуть**, ostor. [fangós.]**Коварный**, csalfa ravasz, fur-**Коверъ**, szőnyeg, -**никъ**.**Ковчегъ**, szekrény, bárka,
frigyszekrény.**Ковыряти**, kiszedni, kiválogatni,
kiszemelni.**Коготь**, köröm, pata.**Кой**, **кій**, melyik, milyen az.**Колдовати**, babonázni, varázsolni,
- **колдунъ** -**ня**.**Колечко**, kis gyűrű.**Коливо**, szentelt buza.**Количество**, sokaság.**Количественное имя**, számnév.**Колоколь**, harang, -**кольникъ**,
-**кольня**.**Кольми паче**, annál inkább.**Кольцо**, gyűrű, -**цеобразный**.**Кольчуга**, pánczéling.**Колѣно**, térd, nem, láncz szem.**Коляска**, félkocsi.**Комната**, szoba, -**натный**.**Конечно**, mindenesetre, valóban.**Конюхъ**, lovász, (**конюхаръ**.)**Копа**, rakás, -**копити**. [ni]
Копѣти, a füsttől elfeketed-
Копь, verem, бányа, -
каменоугольная.**Копье**, lándsa dsida. [hajós.]**Корабль**, hajó, -**бельщикъ**,**Кораблекрушение**, hajótörés,
-**плавание**. [зинщикъ.]**Корзина**, kosár, (**кошаръ**) -**Корица**, fahéj. [jónak]**Корчма**, hátulsó része a ha-**Кормило**, evező lapát, -
кормщикъ. [előny.]**Корысть**, martalék, nyereség,
Корыстолюбецъ, önző ember,
-**любие**, önzés.**Корити**, alávetni, engedelmességre
hozni.**Коса**, kasza, hajfonat.**Косогоръ**, hegylejtőség.**Косость**, lejtőség, görbeség, -
косоокій, kancsal.**Костеръ**, máglya farakás, pozdorja,
(**паздерья**.)**Котельникъ**, rézműves, -**ничати**.
[általvető -**мка**.]**Котома**, bőrszak, bőrtáska,**Кочевый**, -**чевный**, nomádéletű,
-**евати**.**Кошелекъ**, pénzzacskó - **кошель**,
kas, kosár.**Кошка**, macska, **котъ**,**Крамола**, néplázadás, -**никъ**.**Крапати**, csepegtetni, petytyezni,
márványozni.**Краса**, szépség, -**савецъ**, -**авица**.

Красити, festeni, ékesíteni.
Краска, szín.
Крестьянинъ, parasztember, **-нка**.
Кровопротитіе, vérontás.
Кровоупусканіе, érvágás.
Кровля, кровь, házfedél.
Кроликъ, tengeri nyul.
Кромъ, kívül.
Кроткій, szelid, szerény, **-онравіе**, szelidség.
Кроха, крошка, крошечка, morzsa.[szetörölni].
Кротити, megapritani, ősz-
Кругъ, kör, **глый**, gümbölyü, **вокругъ**, körül.
Кружево, csipke, szél, **-евница**.
Кручина, bú, bánat, kedvetlenség, **-инити**.
Крушити, széttörni, bánatba hozni. **-еніе**.
Крыльцо, küllépcső.
Крышка, fedél.
Крѣпити, erősíteni, aláírni; **-леніе**, **-пкій**.
Крѣпость, keménység, szilárdság, erősség. [sark].
Крюкъ, horog, kampó, ajtó-
Кубокъ, serleg, bilikom.
Кудесникъ, alakos, szemfényvesztő.
Кудри, fürt, hajfürt.
Кузнецъ, kovács, **ковачъ**, **-нечество**. [álarcz].
Кукла, báb, sodronybáb,
Кукуль, szerzetesi főveg.

Кумиръ, bálványkép, **-ослужитель**.
Курокъ, puska kakas. [cserje].
Кусть, bokor, csemetefa,
Кутасъ, zsinor. [kezés].
Кушати, étkezni, **-ніе** ét-

Л.
Лавръ, babér – borostyánfa, **-ровый**.
Ладонь, tenyér [vevő].
Лазутчикъ, kém, dolgoztató,
Лаль, rubin – **лаловый**.
Ланита arcz, pofa.
Ласкатель, hizelgő; **-ство**, **-ствовати**. [rátságosság].
Ласкавость, udvariasság, ba-
Латникъ, pánczélviseelő; **-ный**.
Латы, vért, pánczél.
Лгати, hazudni, **лгунъ**, hazug; **-ня**.
Лебедь, hattyu **-диный**.
Легкомысленный, könnyelmű; **-ность**.
Легкое, tüdő. [vecs].
Леденець, jégczukor, kö-
Лелѣти, kényesztetni; **-ѣяніе**. [hamisság; **-тный**.
Лестъ, hizelgés, csalfaság,
Лжесвидѣтель, hamistanu; **-ученіе**.
Ли ль, valjon.
Ликовати, vigadni, vigadozni.
Литавра, dob, **аврщикъ**.
Лихва, uzsora, kamat, nyereség. **[-рабочный**.
Лихорадка, láz, hideglelés,

Луцедѣй, színész, **-ствие**.
Лицемѣръ, képmutató, kétszínű; **-ріе**.
Личина, álarcz, álarak.
Лишний, felesleges.
Лобзати, csókolni.
Лобное мѣсто, vesztőhely.
Лобъ, homlok. [вля].
Ловець, vadász; **-ловити**,
Ловкій, fürge, ügyes, alkalmas. **[ошникъ**.
Лодка, csolnak, sajka; –
Ложе, ágy, fekhely.
Ложь, hazugság; **-ный**.
Ломкій, törékeny.
Лоно, kebel, öl. [maság].
Лоскъ, fény, fényesség, si-
Лошадь, ló, paripa.
Лощити, fényesíteni, simítani; **-щеніе**.
Лугъ, rét; **-жекъ**. [женіе].
Лудити, czinnezni, **льщикъ**, –
Луна, hold; **-атикъ**. [fény].
Лучъ, sugár; **-чезарность**,
Льгота, szabadalom, kiváltság.
Льдина, jégdarab. [het].
Льзя, lehet, **не льзя**, nemle-
Льстець, hizelgő; – **льстити** **льщеніе**. [orvosság].
Лѣкаръ, orvos; **-арство**,
Лѣпо, szép, csinos; **-ота**, szépség, pompa.
Лѣпщикъ, képező.
Лѣстница, lépcső. [пись].
Лѣтописецъ évkönyvirő; –
Лѣточисленіе, időszámítás.

Лѣчити gyógyítani; **-ченіе**.
Любоватися, gyönyörködni.
Любомудрецъ, bölcs; **-ріе**, **-ренно**. [-прѣніе].
Любопрительный, veszekedő;
Любопытный, kíváncsi; **-ность**, **-ствовати**.
Любословіе, filológia.
Любословъ, filológus.
Любострастіе, gyönyör, kék, bujaság.
Любостяжаніе, birvágy, nyervágy; **-атель**.
Любочестіе, dicsvágy, nagyravágyás; **-ивый**.
Людскость, fesztelenség, udvariasság, (a társalgásnál).
Люкъ, lyuk, hajó ablak.
Лютость, kegyetlenség; **-то**, **-тый**, **-тѣти**.
Лягуха, лягушка, béka. [sors].
Лядь, szerencsétlenség, bal-
Ляпати, kontárkodni. **-нѣе**.
Ляшка, czomb, szár, (a megölt állatoknál.)

M.

Мазати, kenni irrel vagy egyébbel. **-аніе**.
Маловажность, csekélység.
Маловѣріе, kis hitűség.
Малодушіе, kislelkűség.
Малоискусный, kevésbé tapasztalt.
Малолѣтній, kiskorú.
Маломощіе, erőtlenység. [ság].

Малоуміе, bárgyuság, buta-
Мальчикъ, fiu.
Малютка, gyermek. [нити].
Маненіе, intés, jeladás;
Марати, piszkolni, kenni;
-льщикъ. [тó].
Маркій, könnyen piszkolha-
Масленникъ, olaj – vajkereskedő.
Масло, olaj, vaj. [ság. -рый].
Матерость, rendkívüli nagy-
Мачиха, mostoha anya.
Маяти, kifáradni, elérőtlenedni.
-нѣе.
Мгновеніе, pillanat; -нный.
Медаль, emlékpénz, -льный.
Медлители, késni, -леніе, -нность.
Межа, határ, mezse. [видék].
Межгоріе, hegyek közötti
Междомеріе, indulatszó.
Междоусобіе, belviszály, -обный,
-ствовати.
Междоуцарствіе, királyszünet
Между, között.
Межевати, mezőt mérni,
határkövet tenni, -аніе.
Межевщикъ, – межевный. [ni].
Мекати, gyanítani, hozzávet-
Мелькати, csillogni, sebesen
elhaladni; -комъ.
Мерзити омерзити, megvetni,
utálni. -зкій, -зость ный,
-завецъ, -рзость, -зѣти.
Местъ, bosszu.
Мечта, ábránd, képzelődés; -тати,
-аніе, -атель.
Мечь, kard, [мѣны].

Мзда, бér, jutalom, nyere-
Мздовоздатель, jutalmazó;
-даяніе, -даяти.
Мздоимецъ, a ki ajándékokat szed,
megvesztegethető.
Мздоимство, megvesztegetés.
Мигъ, pillantás -гати, -гнути,
-говый.
Милостивецъ, jótevő, pártfogó,
-стивый.
Милостыня, alamizsna.
Мимо, mellett,
-оходити, -оходомъ.
[-олюбіе].
Мировщикъ, békeszerető, –
Млекопитающія
животныя, emlős állatok.
Мнимый, vélt, gondolt;
-тельность, kételkedés, habozás,
-тельный, мнитися, лászик.
[ный].
Многокнатно, gyakran; –
Многомилостивый, igenjó,
nagykegyű.
Многообразіе, különféleség.
Многорѣчіе, csacsckaság. -ивый
Многосложный, többtagu. [ka].
Многоцвѣтный, sokszínű, tar-
Множественное число, többes
szám. (мню) vélek.
Мнѣніе, vélemény, мнити,
Могила, sir, sirhant, -илякъ sirásó.
[ство].
Могущественный, hatalmas.
Молва, hir, nesz, mormogás.

Молвити, mondani (мовити).
Молебень hálaének; -бникъ,
-итва.
Молнія, villám. [-чаніе].
Молчаливость, hallgatagság,
Моль, moly. [ство].
Монахъ, szerzetes; -аше-
Монета, pénz, vertpénz; – [-тчикъ].
Моржъ, rozmár. [язви, ragály,
Моровый, ragályos; -вая.
Мороженное, fagylalt; -зити,
-розъ. [-стильщикъ].
Мостити, kövezni, burkolni;
Мошенникъ, gazember, lator,
-ница.
Мстити, bosszulni -тельный.
Мудрецъ, bölcs.
Мудрствованіе, bölcselkedés.
Мужественный, férfias, bátor,
tekintélyes.
Мужикъ, paraszt ember.
Мурава, fiatal fű, máz.
Муравей, hangya; -ейникъ,
hangyaboly. [-тити].
Мутность, zavar, komorság,
Мушникъ, lisztárus.
Мчати, sebesen elvinni;
-ся, sebesen menni.
Мшистый, mohos; – мшити,
mohozni.
Мщати, bozsolni, мщеніе –
bosszú.
Мыкати, gerebenezni, ecselni.
Мылкій, parázs. [еніе
Мыловаръ, szappanyos; –

Мысль, gondolat; -лити.
Мышца, izom, kéz, hatalom,
erősség. [kum].
Мытъякъ, férjjeny (arzeni-
Мѣлочный, kicsiny, csekély,
jelentéktelen, лочъ.
Мѣстоблюстителъ, helyettes.
Мѣстоименіе, névmás.
Мѣстоположеніе, helyzet.
Мѣтка, jel, jegy; – мѣта, czél.
Мѣченіе, cséložás, тити.
Мѣшати, kavarni, akadályozni,
hábortatni. [аніе].
Мѣшкати, késedelmezni; –
Мѣщанинъ, polgár; -нка, -анство.
Мясникъ, mészáros; -чанье,
husárulás; -чати.
Мясти, bonyolítani, nyugtalanítani,
izgatni.
Мятежъ, lázadás; -ежливый.
-ежный, -никъ.
Н.
На, ra, re, on, en.
Набатъ, vészharang; –
tűzharangszó.
Наблюдати, блюсти,
szemmeltartani, vigyázni,
teljesíteni; -даніе, -датель.
Наборка, betűszedés; -щикъ.
Навадникъ, megszólló, rágalalmazó.
Навечеріе, előest.
Наволока, héj, tok, boriték; –
подушечная, н. párna h.
Навѣщати, стити, látogatni, -аніе.

Нагбение, behajtás, görbités;
-енный, -гибати.
Наглець, szemtelen – orcátlan
ember, -лость.
Нагость, meztelenség -гий.
Награда, jutalom; -дитель,
-аждати, -адити.
Надгробіе, sirvers; -ный.
Надежда, remény, -жный.
Надзиратель, felügyelő; -ати,
-аніе.
Надмевати, -мити, büszkévé lenni
-ся, fuvalkodni, büszkélkedni,
-еніе, -енность, -енный.
Надобно, надо, kell, szükséges,
-ность, -обный.
Надсматриваніе, felügyelet,
смотреть, -щикъ.
Надъ, felett:
Наемъ, kölcsönzés, kölcsönpénz,
-аенникъ, -щикъ, napszámos.
[kül.
Наизусть, kívül, könyvnél-
Найпаче, leginkább.
Наказаніе, büntetés, dorgálás,
-атель -казати, büntetni.
[lás, -мод -оненный.
Наклоненіе, lehajlás, meghaj-
Наклонность, lejtősség,
hajlandóság, -ный, -няти.
Налой, támasz, tám, polcz.
Намечати, -кнути, célózni,
értésére adni v. nek v. mit.
Наперсникъ, mellvas, kedvencz.
[zás.

Направленіе, irány, irányo-
Напрасно, hasztalanul, alaptalanul,
hiába.
Нарицательное имя, köznéв.
Нарочитый, nevezetes.
Наружно, külsőleg, -ность, -ный,
-ужу.
Нарушати, -ити, háborgatni, –
megsérteni, áthágni, -еніе.
Наръчіе, beszédmód, tájbeszéd,
igehatarozó.
Населеніе, telepítés, népesedés,
-итель, -лити.
Насквозь, egészen keresztül.
Наслаждатися, -дитися, élvezni,
gyönyörködni, -еніе. [ованіе,
-овати.
Наслѣдникъ, utód, -ица, –
Насморкъ, nátha, (натга).
Насогиъ szivattyu.
Наставленіе, feltevés, felállítás,
oktatás, -яти.
Наставникъ oktató.
Настой, ráöntés, öntelék,
festvény, (tinktura).
Настоятель, előljáró. -ство.
Настоящій, ая, ее, jelen.
Наступчивость, merészség,
bátorság.
Насущный, mindennapi.
Насъкомое, rovar. [ликъ)
Натопырь, szárnyaségér, (ли-
Натоцакъ, étlenül, (натгче.)
Нахлѣбникъ, étnök, kosztos.
Начало, kezdet, eredet, alap.

Начертаніе, terv, előrajz rajzolat,
alakzat. [-тный.
Начеть, hiba a számadásnál,
Начинщикъ, kezdeményező, -ица.
[ság.
Неблагодарность, hálatlan-
Небосводъ, égboltozat.
Небосклонъ, éghajlat.
Небреженіе, figyelmetlenség,
gondatlanság. –
Небрежливость, gondatlanság,
hanyagság, restség.
Невовремя, nem idején, въ
время, idején.
Неводъ, háló.
Невозбранный, nem tilos.
Неволя, rabság, fogság -ольникъ,
-ца, -ный.
Невыгодный, előnytelen.
Невѣріе, hitetlenség, -ность
valótlanság, hűtlenség.
Невѣроятность, valószínűtlenség.
[heztelés, -вати.
Негодование, bosszuság, ne-
Недвижимый, mozdulatlan.
Недоборъ, maradék.
Недовольный, elégedetlen.
Недовѣріе, bizalmatlanság.
Недоросль, kiskoru, -лый.
Недостатокъ, hiány, –
недостаточный.
Недоумѣвати, nem birni felfogni.
Недоумѣніе, kétely.
Недоучъ, rosз, – gyenge tehetségü.
Недочеть, hiány.
Недугъ, betegség.

Недѣля, hét.
Незабвенный, elfelejthetlen
Неизбѣжимость,
elkerülhetlenség. [ság.
Неизвѣстность, bizonytalan-
Неимущество, szűkölködés,
szegénység.
Неисточимый, kimerithetlen.
Нелѣпость, dizstelenség.
Немедленно, azonnal, rögtön.
Ненарушимость, szeghetlenség.
сэг.]
Необоримость, legyőzhetlen-
Необузданность, féktelenség.
Неодолимый, legyőzhetlen.
Неопредѣленный, határozatlan
[lan.
Неопроверженный, czáfolat-
Неопрятность, tisztátalanság.
Неоскудѣваемый, kimerithetlen.
[ság, -мый.
Неоспоримость, vitázhatlan-
Необѣдимый, legyőzhetlen.
Непогода, rosз idő. [ság.
Неподвижность, mozdulatlan-
Неподлинный, utánozott, hamis.
[ság.
Непокорность, engedetlen-
Непонятность, megfoghatlanság.
Непосредственный, közvetlen
Непостижимость,
megfoghatlanság. [lanság.
Неправильность, szabályta-
Непреклонный, kérlelhetlen;
-ность. [nya.
Непригожій, nemszép, csu-

Неприличность, illetlenség.
Неприступность,
hozzáférhetlenség. [ség.
Неприятность, kellemetlen-
Непроницаемость, áthatlanság.
[csáthatlan.
Непростительный, megbo-
Непрочность, nemtartósság.
Нерукотворенный, nem ember
által készült. [ság.
Нерѣшимость, határozatlan-
Несмысленность, butaság.
Несносность, kiállhatlanság;
-ный.
Неспѣлость, érettlenség.
Нетлѣние, enyészhetlenség.
Неудача, balsiker.
Нечаяние, kétségbeesés, **-нно**,
-ный.
Нешутя, tréfánkívül.
Низпослание, leküldés, **-сылати**.
Нищета, szegénység.
Нора, nyílás, lyuk.
Ноябрь, november.
Нравится, tetszeni, **-но**, **-ный**.
Нравоучение, erkölccstan,
-ственность.
Нравъ, erkölcs, kedély, szokás.
[tani.
Нудити, kénszeríteni, szori-
Нужда, szükség, szegénység,
nyomorúság. –
Нутрь, belsőség.
Ныряти, alámerülni.

Ныти, tompa fájdalmat érezni –
szorongni.
Нѣга, puhaság, kényeztetés.
Нѣжити, kényeztetni, **-ение**.
Нѣжность, gyengeség, gyöngédség,
finomság.
Нѣкогда, valaha.
Нѣкто, valaki, **нѣчто**, valami.

О.

О, ról, ről, tájban, nyi.
Обведение, körülvezetés, kerület,
környezet.
Обезпечити, biztosítani,
megnyugtattni **-ение**.
Обезьяна, majom.
Обида, sértés, bántalom,
szomorúság, **-ный**.
Обижати, **-идѣти**.
Обиліе, bőség, sokaság.
Обитати, lakni, **-алище**, **-итель**.
[v. mit.
Обладати чѣмъ, birni, uralni
Облако, felhő.
Облокочатися **-титися**,
megtámaszkodni.
Обманъ, csalás, **-чивый**.
Обметывати **-тати**, behányani,
körülvarni.
Обморокъ, ájulás.
Обмѣнение, csere, **-няти**.
Обнажати **-жити**, mezteleníteni,
leleplezni, kirántani, (kardot).
Обнародовати, nyilvánítani,
hirdetni. [ніе.

Ободрити, bátorítani, **-ре**-
Обольстити, megcsalni, elámitani.
Оборона, védelem, **-нитель**,
-няти, **нити**.
Оборъ, **оборышъ**, alja v. minek,
selejt. [det].
Обработывати, művelni (föl-
Образование, mivelés **-ный**, mivel
(ember.)
Обременение, megterhelés.
Обрѣтати, **-рѣсти**, találni, **-ение**.
[ültetni.
Обсадити, megszállni, körül-
Обстоятельство, körülmény,
-ный. [lázni.
Обуздывати, fékezni, zabo-
Общество, társaság **-щій**, közös.
Объятие, öl, kebel, ölelés.
Обѣдня, mise, (служба).
Обѣтъ, fogadás, ígéret, **-овати**.
Овощъ, gyümölcs, **-щи**.
Оглавление, tartalom.
Огнедышущій, tüzokádó.
Ограда, erősítés, sánczolás,
-ждати.
Ограниченность, korlátozás.
Однажды, egyszer.
Односложный, egytagu.
Одолимый, legyőzhető.
Одръ, ágy.
Ожерелье, nyakék, nyakláncz.
Озарение, fény **-енный**, **-ряти**.
Озноба, fagydaganat.
Оковы, bilincs, rabláncz.
Окорокъ, sódar. [кас.
Ометъ, szegély, szegés, ra-

Опасность, veszély, **-ный**.
Опека, gondnokság, **-кунъ**,
gondnok. [ченіе.
Ополчати, felfegyverezni,–
Опредѣление, meghatározás,
határozat.
Опрічь, kívül, nélkül.
Опровергати, czáfolni. [nyér.
Опрѣснокъ, kovásztalan ke-
Опрятность, csinosság, takarosság,
-ный.
Опытность, tapasztalat **-ный**.
Орудіе, eszköz.
Оружіе, fegyver.
Осада, megszállás, – ostrom.
Осаждати **-дити**, ostromolni.
Осанка, szépalak, kinézés.
Ослаба, könnyítés, elnézés, **-бити**,
-бляти.
Ослушание, engedetlenség.
Осмуха, nyolczad.
Основа, kezdet, alap. **-вание**.
Основати, alapítani **-атель**.
Островъ, sziget.
Остроуміе, éleselműség.
Ось, tengely. [няти.
Осѣнение, beárnyékolás, –
Осязати, érinteni, tapogatni,
-заніе. [зас.
Отбывание, elutazás, eltávo-
Отверзати **-знути**, megnyitni.
Отвлекати, elvonni, **-ченія**.
Отвлеченной, elvont.
Отдаление, eltávozás, **-лити**.
Отдача, átadás, megfizetés.
Отдѣльно, külön válvá.

Отечество, haza -**венный**.
Отличати, megkülömböztetni,
kiemelni. [**стити**.
Отмститель, megboszuló, –
Отнюдь, egyáltalában.
Отпоръ, ellentállás.
Отрада, enyhítés, enyhület,
felüdülés.
Отрасль, sarjadék, ágazat.
Отрицательно, tagadólag.
Отстрочение, elhalasztás; -**чити**.
[**чаяться**.
Отчаяние, kétségbeesés; –
Отчетъ, számadás, számla.
Отшельникъ, remete.
Охати, sóhajtozni.
Охота, kedv, hajlam, multság,
vadászat.
Охотникъ, -**ница**.
Очень, igen, nagyon.
Очередь, sor.
Очки, rúpaszem.
Очунутися, magához jönni.
Ошибатися, hibázni, téveszteni.
Ощадливость, takarékoság.
Ощупание, megtapintás.
Ощущати, érezni. -**щение**.

П.

Павлинъ, Пава, páva.
Пагуба, pusztulás, romlás,
szerencsétlenség.
Пагубникъ, sokat rontó; -**ница**,
-**убный**.
Падежь, eset.

Падчерица, mostohaleány.
Пажить, legelő. -**тний**.
Пойка, forrasztás, -**ити**,
forrasztani.
Паки, ismét, újra. [lebegés.
Парение, fürdés, forrázás,
Парень, fiu, ifjoncz; -**рневъ**.
Парикъ, paróka. [lebegni.
Парити, forrázni, pörkölni,
Парусъ, vitorla; -**сити**, -**сникъ**.
Парча, anyag, kelme.
Паръ, gőz, ugar.
Параходъ gőzhajó; – **паравозъ**,
gőzkocsi. [**харъ**.
Пахати, szántani; -**ание**–
Переведение, átalvezetés, –
fordítás; -**водъ**.
Переводити, -**вести**, átalvezetni,
lefordítani.
Переводчикъ, fordító,
Перевѣсъ, tulsúly; -**вѣсити**.
Передняя, előszoba.
Перемирие, fegyverszünet -**рний**.
Переплеть, kötés, kötet; -**етчикъ**,
könyvkötő.
Переселение, átköltözés,
áthelyezés, -**лити**.
Переулокъ, mellékutca, keresztut.
[lécezet.
Перила, kartámasz, karfa,
Пернатый, tollas. [кés.
Перочинный ножичекъ, toll-
Перунъ, menykő, menykőcsapás.
Перчатка, keztyű, (**рукавица**)
Петля, bötyök, csombók hurok,
szem (harisnyán.)

Печаль, szomorúság, aggodalom,
keserv, -**альный**.
Печатати, lepecsételni,
nyomtattni; -**алня**. [fekvő.
Печерский, üregben lakó, –
Пещера, üreg, barlang.
Пиръ, vendégség, lakoma; -**ный**.
[**сто**.
Пирование, -**овати**. **пирше-**
Пирожное, tésztás étel.
Письмо, levél, irat.
Питати, táplálni -**ся** magát;
Питомецъ, növendék; –
питомица.
Пища, eledel, étel.
Пищя бумага, írópapír.
Плавити, olvasztani; -**ся**, olvadni.
Плата, fizetés, bér -**тити**.
Платокъ, zsebkendő, nyakkendő.
Плаха, tuskó, törzsök, deres.
Племянникъ, unokaöcs; -**янница**.
Плотникъ, ács; -**ичати**.
Плотити, összefoglalni.
Плотно, erősen, sűrűn, tömötten;
-**ность**.
Плотъ, test, hus.
Площадь, tér, piac.
Плуть, csaló, kópé, gazember,
-**овка**.
Плѣнити, elfogni, bilincselni.
-**ение**. [fogság.
Плѣнникъ, -**нитель**, -**плѣнъ**,
Плясати, táncolni -**альщикъ**,
-**сание**. [után.
По, on, en, ként, ig, ért.

Побоище, vérengzőcsata, csatater.
[zás.
Поборъ, átadás, adó, tobor-
Побѣда, diadal, győzelem; -**итель**,
-**ѣдное**. [ти.
Побѣдоносный, -**ждати**, -**ди-**
Поваръ, szakács, -**иха**, -**ничати**.
Поведение, viselet.
Повелительное, parancsoló.
Поводъ, kantárszár, alkalom,
elnézés. [**ение**.
Повторяти, ismételni; -**рити**.
Повѣсть, történelem, elbeszélés,
beszély.
Поглощати, elnyelni; -**ение**.
Погода, idő, időjárás.
Погребъ pincze, **винный**
(**пивница**.)
Подбородокъ, áll.
Подвигъ, mozgás, erőködés,
küzdelem, vállalat, tet.
Подвижникъ, -**вижность**,
-**затись**.
Подданный alattvaló.
Подкрѣпа, gyámol, tanács.
Подкрѣпление, oltalom, segély;
-**пяти**.
Подлежащее alany.
Подлинность, valóság; -**линно**,
-**ый**. [hamisság.
Подложность, valótlanág,
Подлѣ, mellet, közel.
Подмастерье, legény, segéd.
Подножие, zsámoly.
Подобие, egyformaság, hasonlóság;
-**бно**.

Подозрительный, gyanus;
-рѣвати, кого.
Подозрѣніе, gyanu.
Подошва, talp, csizmatalp.
Подпора, támasz, oltalom.
Подпоручикъ, alhadnagy.
Подпруга, heveder, lóheveder.
Подражати, utánozni, **-аніе.**
Подражатель -тельница.
Подруга, közellevő, jóbarát.
Подручникъ, alávetett.
Подсматривати, felügyelni.
Подушка, párna.
Подъемъ, felemelés, intézkedés,
emelőfa. [**щикъ.**
Поединокъ, párbaj; **-дин-**
Пожаловати, megkegyelmezni
-ajándékozni, előmozdítani,
meglátogatni.
Пожега, égetés által művelhetővé
tett föld.
Позорище, színhely, szinpad.
Позоръ, színjáték, látvány, szégyen,
gyalázat.
Покой, szoba, béke, nyugalom,
csend.
Поколѣніе, nem, nemzetség.
Покореніе, meggyőzés, letiporás;
-итель.
Покорность, engedelmisség,
hódolat; **-ный.**
Покровъ, takaró, lepel, földél,
menedékhely, oltalom.
Покротити, kis darabokra szegni.
[merni.

Покушати, vállalkozni,
Полезно, hasznosan, **-ный**,
hasznos. [mászni.
Ползати, – **ползти**, csuszni,
Ползкій, sikamlós.
Полковникъ, ezredes; **-ица.**
Полководецъ, hadvezér, **полкъ**,
sereg.
Полномочіе, teljhatalom.
felhatalmazás.
Полоса, sujtás, vidék, fekvés, réteg,
terület. [ság.
Полоуміе, eszelősség, bodult-
Полуостровъ, félsziget.
Полустишіе, félvers.
Получати, **-чити**, kapni.
Польза, haszon, előny, nyereség,
(хосень).
Пользовати -ся, полезный.
Помѣстье birtok, földbirtok;
-щикъ, birtokos.
Понамаръ, egyházfi. **-мариха.**
Поне, legalább.
Понеже, mivel, minthogy.
Понимати, érteni, felfogni, belátni.
[megszólló.
Поноситель, rágalmazó,
Понынѣ, mostanáig. [eszme.
Понятіе, fogalom, tehetség.
Поощряти, **-рити**, felébreszteni,
felizgatni, felvidítani.
Поперечникъ, átmérő.
Попеченіе, gondoskodás, ápolás,
fáradalom.
Попечитель, **-тельница.**

Попрекати, dorgálni, megfeddni,
megigazítani.
Поприще, pálya.
Пора, idő. [**тити**, **-щати**,
Поработитель, leigázó; –
Порабощеніе. [leverni.
Поражати, **зити**, ütni, találni,
Порицати, **-рещи**, dorgálni,
gáncsolni. [faj.
Порода, szülés, születés, nem,
Порокъ, hiba, bűn.
Портити, rontani, károsítani.
Портный, szabó, **-ртки** nadrág.
[tás.
Порча, romlás; **-еніе** ron-
Порывъ, lökés, roham, szélroham.
Поседмично, hetenkint.
Пословица, példabeszéd.
Послушаніе, engedelmisség.
Послѣ, után, azután.
Послѣдіе, kiséret, **-дствіе.**
Послѣдованіе, kísérés; **-атель.**
Посолъ, követ, hírnök; **-ольскій**,
-ство.
Посохъ, bot, pálca, pásztoribot.
Поспѣшествовати, segélyül lenni,
gyámolítani.
Посредственный, közvetett;
-ство. [**ствомъ.**
Посредствовати, **посред-**
Постепенно, fokként.
Постой, szállás, **-оалець**
-яльщикъ.
Постоянность, állandóság,
tartósság. **-ный.**
Поступъ, menés.

Посуда, edény.
Посуленіе, ígélet.
Посѣтителъ, látogató; **-тити**,
-щати. [**яніе.**
Потеря, veszteség, kár, –
Потливость, izzadás.
Потолокъ, padlás, boltozat.
Потому что, azért, mivel.
Потомъ, azután.
Потрогъ, belrész.
Потупляти, szemet lesütni.
Поть, izzadság **-ѣлый**, **вспотѣти.**
[**-щати.**
Похититель, rabló, nőrabló.
Похмелье, részegség utáni fejfájás.
[menés.
Походъ, utazás, hadjárat, el-
Похожий, hasonló. [**нити.**
Похороны, temetés, **-няти**,
Похоть, kéj, bujaság, gyönyör.,
-никъ. [tisztelés.
Почестъ, becsület, tisztelet,
Почивальня, alvószoba.
Почка, bimbó, rügy, szem. **-ковый.**
Почтеніе, tisztelet.
Почти, majd.
Пошва, föld, talaj, telek.
Пошлина, vám, fogyaszték, vám,
-никъ. [zás.
Пощада, kimélet, szánako-
Пощечина, pofoncsapás.
Пощупати, tapintani,
megtapintani.
Поѣздка, utazás.
Поярковый, szőrből való, bárány
bőről való.

Поясь, óv, **земный поясь** földöv,
небесный.
Пояtie, vétél.
Правдоподобие, valószínűség.
Правило, szabály evezős lapát,
egyenméro, mér pozna,
-льность,
szabályosság, **-но**.
Правити, (**чѣмъ**) kormányozni,
uralni, elrendelni, igazolni;
-итель, **-ление**.
Правость, igazságosság.
Правовѣдецъ, törvénytudó.
Правомыслие, helyes gondolkozás
mód.
Православие, igazhittanítás.
Празднество, ünnepély, **-дникъ**,
-ничати.
Празднословецъ fecsegő, **-ловие**,
-ность.
Прапоръ, zászló, lobogó, **-щикъ**,
zászlótartó.
Пращуръ, ősapa.
Преклаженный, igen boldog.
Превосходительный,
nagyméltóságú. [kivüli.
Превосходный, kitűnő, rend-
Превосходная степень, felső fok.
Превыспренность, magasság.
Преграда, oltalom, előfal, védfal,
akadály.
Преданность, engedelmesség,
hódolat, készség.
Предваряти, megelőzni, **-ритель**,
-тельно.

Предводитель, vezető, vezér.
Предвозвѣщати, **-стити**, jósolni,
előre itélни.
Предвѣдѣние, előretudás.
Предисловие, előszó.
Предлогъ, előjáró.
Предметъ, tárgy, (cél, irány).
Предмѣстие, külváros.
Предображение, előkép. [zat.
Предосторожность, elővigyá-
Предписывати **-сати**, előírни,
-саніе.
Предпочитати, kiemelни, **-чение**.
Предпринимати, vállални.
Предприимчивость, merészség,
-вый. [ный].
Предпріятіе, vállalat, **-ят**-
Предразсудокъ, előrelátás.
Предсѣдатель, elnök, **-льство**,
-ствовати. [теча.
Предтечи, előre mennи, –
Предуготовление, előkészület.
Предупреждати, **-предити**,
megelőzni.
Предхраміе, pitvar, csarnok,
tornác. [**-ствовати**.
Предчувствование, előérzet,
Предъидущій, megelőző.
Предѣлъ, határ, cél. [fölöttи.
Преестественный, természet
Преждевременный, időelőtti.
Презирати, зрѣти, lenézни,
megvetни.
Презорливый, büszke, nagyralátó
-орство.

Преизобилувати, bővelkedни.
Преимущественно, különösen,
leginkább **-ство**.
Прекословие, ellentmondás.
Прелесть, ravaszság, álnokság,
inger, ösztön, kecs.
Прелестникъ, **-ный**, **-льститель**,
-льщати.
Пренебрегати, (**чѣмъ**) megvetни,
elhanyagolni, mulasztани.
[льница.
Пренебрежение, **-гатель**, –
Преодолевати, meggyőzni,
felülmulни.
Препинати, **-няти**, akadályozни
-нание.
Преподавати, előadni, **-ание**.
előadás.
Препоручати, ajánлани.
Препятіе, препона, akadály,
Преслушание, engedetlenség.
-атель.
Преслѣдовати, üldözни.
Преспѣяние, előhaladás.
Преставление, vég, halál **-витися**.
Претворити, átalakитани,
átváltoztatни.
Претити, tiltани, fenyegetни.
Преуспѣвати, előhaladni.
Прибавка, hozzáadás **-вление**,
-вити.
Приборчивой, rendszerető.
Прибыль, nyereség, haszon, előny;
-токъ.
Привлекати, vonzани,
kényszerитени, elragadni. [őr.

Приворотникъ, ajtónálló, ajtó
Привѣтливость, udvariasság.
Привѣтствие, üdvözlés, fogadás,
-ствовати.
Приглашати **-сити**, meghivни.
Пригожий, szép, csinos.
Приданое, nászajándék,
hozomány.
Придворный, udvari.
Призвание, előhivás; **-нный**.
Признакъ, jel, ismertető jel.
Призракъ, tünemény, látvány,
lidércz. [delés.
Приказание, parancs, megren-
Приключати, előidézни; **-ение**,
eset, esemény. [щикъ.
Прикормка, csalétek. **-орм** -
Прилично, illően; **-чествовати**,
-чность. [galom.
Прилѣжаніе, **-лѣжность** szor-
Приморье, tengerpart.
Примѣта, ismertetőjel, jegy;
-ѣтливость. [тити.
Примѣчание, jegyzet, **-мѣ-**
Приневоливати, **-ити**,
kényszerитени.
Приноравливати, **-ровити**,
illeszтени, odahelyezni. [ный].
Природа, természet; **-од-**
Присматривати, felügyelni.
Присно, mindig, örökre.
Присовокупляти, hozzáadni,
-ити.
Пристань, kikötő.
Пристойный, illő, **-ность**.

Пристрастие, részrehajlás, előszeretet. [zés.
Приступъ, roham, megérke-
Пристяжь, istráng, hámkötél.
Присутствие, jelenlét; **-ствовати**. [mis.
Притворный, alattomos, ha-
Притворство, -ствовати, -рщикъ. [széd.
Притча, hasonlat, példabe-
Приходъ, megérkezés, látogatás, bevétel, javadalom.
Прихожая, előszoba. [gás.
Прихоть, kíváncsiság, sóvár-
Причастие, részesülő.
Причетъ, Clerus, egyházi személyzet.
Пришлецъ, jövevény, igeden.
Примчивый, vendégszerető.
Приобщати, -щити, hozzá tenni, kapcsolni, bekeblezni.
Приуныти, levertté tenni.
Приятный, kellemes; **-ность**.
Пробудъ, fölébredés ideje.
Провидѣние, gondviselés.
Проводникъ, utmutató, **-жатоу**, kísérő.
Проволка, sodrony, (**дротъ**)
Проволочка, akadályozás, fentartás.
Прогуливати, -ляти sétálni.
Прогулька, séta, időtöltés.
Прозвание, vezetéknev. – (**прозвище**)
Прозорливецъ, éleselméjű férfi. [szó.

Прозрачный, átlátszó, attet-
Произведение, származtatás, nemzés **-денный, -водный, -водити**. [lőadni.
Произносити, kimondani, e-
Прокъ, állandóság, haszon.
Проливъ, tengerszoros.
Промежутокъ, köz.
Промысль, előrelátás. furni.
Пронзати, -зити, keresztül
Проникати, behatni, áthatni, belátni. [tás.
Проницание, belátás, éles la-
Проницалище jósdá; **-атель, -рокъ**, – jós;
Пророковати, jósolni.
Просвѣщати, -тити, felvilágosítani.
Прославляти, dicsőíteni.
Прослывати, hirben lenni.
Просонка, szunnyadás.
Простити, megbocsátani, **прощай!** Isten veled!
Простодушие, őszinteség.
Простужа, meghűlés.
Простыня, ágylepedő. [ивно.
Противлятися, ellenkezni.–
Противодѣйствие, ellenműködés.
Противорѣчие, ellentmondás.
Проторъ, átjáró.
Протяженность, nyulékonyosság, terjedékenység.
Прочій, többi.
Прочный, tartós, szilárd; **-ность**.
Прошедшій, mult.

Прощати -стити, megengedni, elbocsátani.
Прощание, búcsúzás; **-щение** megbocsátás.
Проѣзжій, keresztül utazó.
Пружина, rugó, rugony.
Прыгъ, ugrás; **-гати, -гнути, -гунъ**. [dezni.
Прыскати -снути, fecskent-
Прыщъ, bibircs.
Прѣние, izzadás, veszekedés, szócsere.
Прѣсный, édes (viz) nem savanyu (kenyér.)
Прядъ, fonal.
Прямо, egyenest; **-мити**.
Птица, madár; **птенець, -еичій**.
Пуговица, gomb. – **вогникъ**.
Пузырь, hólyag.
Пукъ – csomó, nyaláb, bokréta; **-чекъ**.
Пуля puszkagolyó, (**куля**).
Пупышекъ, bimbó.
Пустосвятъ, képmutató.
Пустынникъ, remete. **-ичати**.
Пусть, -скай, пусть будетъ, hadd legyen.
Путлянка, tévut, labirint.
Пучина, mélység, örvény, tengerfeneke.
Пушка ágyu; **-шкарь** tüzér.
Пшено, kölés. **-енникъ**.
Пылати, lobogni, lángolni **-лкій**. rag.
Пыль, láng, lob, hőség, ha-

Пыль, por; **-льно, -ный, -лити -ся**.
Пытати, próbálni, vizsgálni, kutatni, vallatni.
Пытка, kinvallatás, kínzás.
Пытливый, kíváncsi, **-вость**.
Пыха, nagyravágás, góg, büszkeség. [ство.
Пяница, részeges; **-ный**,
Пѣгій, tarka, foltos.
Пѣние, éneklés; **-вчій**.
Пѣснь, пѣсня, ének.
Пѣстунъ, gyermek felügyelő; **-ство**.
Пѣтухъ, kakas.
Пѣхота, gyalogság.
Пятиугольный, ötszeglletes.
Пятнати, bélyegezni –rágalmazni.
Пятно, folt.

P

Раболѣпство, szolgai odaadás, **-ствование**.
Раболѣпный, szolgai, **-пие, -ствовати**.
Равновѣсие, sulyegyen **-вѣсно, -ный**.
Равнодушие, közöny, közönyösség.
Равнообразие, egyformaság.
Равносторонный, egyenoldalu
Равночестный, egyenlő méltóságra.
Ради, ért, miatt.
Радивый, gondos; **-ивость**.
Радуга, szivárvány, **-жный**.

Радушіе, jószívűség -**шный**.
Радѣти, gondolni, v. vel. -**ніе**, gond, -**тель**.
Раекъ, kandi szekrény, hasáb, prizma, paradicsom, karzat, csarnok (a színházban.) [ság, aszály.
Раженіе, szárazság, szikár-
Раженіе, ütés.
Ражий, erős, vaskos; -**жесть**.
Разбалтывати, -**тати**, kifecsegni.
Разбодрятися, -**итися**, nekibátorodni.
Разборчивый, értelmes, belátó; -**вость**.
Разбродъ, szétszórás.
Развалина -ны, rom, romok.
Разведеніе, kiállítás, kirakás, természetés, feloldás.
Разверзатися, nyilni.
Развлекати, széjel hozni, szórakoztatni.
Развратъ, egyenetlenség, tévtan, erkölcsi romlottság; -**титель**, -**ный**, -**атность**, -**вращати**, -**вратити**.
Разв्यूчивати, kipakolni.
Развѣ, kívül, talán, hát.
Разговоръ, beszéd; -**ориваніе**, -**орчивъ**.
Разгуливати, sétálni, -**ваніе**.
Раздоръ, szakadás, -**отворецъ**.
Разжаловати, letenni, lejebbiteni, leléptetni.

Разительный, erős, csapós, feltűnő.
Разливъ, kiöntés, vizáradás.
Различати, különböztetni; -**ченіе**, -**читель**, -**личіе**, -**личный**.
Размежевывати, kimérni.
Разновидный, különféle alaku
Разногласица, vélemény, külömbőség, -**сити**.
Разнообразіе, különféleség.
Разность -нота, **разинство**, **ствіе**, különbség. [nü.
Разноцвѣтный, különféle szí-
Разобраніе, szórakoztatás, szétszedés; -**ати**.
Разоряти, -**рити**, pusztítani. dulni; -**реніе** -**ритель**, -**рительный**.
Разостланіе, szétterítés. [sor.
Разрядъ, osztály, rész, rang,
Разрядити, tisztítani, rendbehozni, rendezni.
Разсмагрѣвати, nézegetni, vizsgálni. [gyázat.
Разсмотрительность, elővi-
Разставатися, elválni, bucsuzni. [szeség; -**яти**.
Разстояніе, távolság, mesz-
Разстроивати, -**ити**, lehangolni, bezavarni; -**ся**, lehangoltta tenni; -**еніе**, lehangoltság; -**ройка**, lehangolás.
Разсчеъ, felszámítás, meggondolás.
Разъеъ, szétválasztás, -**емщикъ**.
Раковина, kagyló, csiga.
Рамо, váll, **рамена**.

Раскатъ, lejtősség, lejtő, ereszkedő.
Раскаяніе, bűnbánat.
Расколь, szakadás, hasadék, eretnokség.
Раскольникъ, eretnek; -**ница**, **ничати**.
Расплавливати, felolvasztani.
Расположеніе, elrendezés, elosztás, indulat, hajlam.
Распоряжати, rendezni.
Распростатися, elbucsuzni.
Распря, czivódás, vita, villongás. [vásott, -**ность**.
Распутный, ronda, korhely,
Растеніе, növés, növény.
Расточеніе, pazarlás, tékozlás. [kiadás.
Расходъ, szétmenés, eladás,
Расщелина, szakadék, repedék, hasadék. [ничій.
Ратникъ, harczfi, katona –
Ратный, harczfi, harczias -**ное поле**, harcztér; **р. станъ**, tábor; **ратн. конъ**, harczmén.
Ратоборець, küzdő, viaskodó, bajnok -**рство**, -**рственный**.
Ратованіе, küzdés, viaskodás; -**овати**,
Ратуша, tanácsház. [küzdés.
Рать, hadsereg, tábor, csata,
Раченіе, buzgalom, gondosság, szorgalom; -**итель**. [рачити, о чемъ.
Рачительность, **рачительный**,
Рвеніе, hév, buzgóság; –
Рамо, vól, **рамена**.

Рдѣти, veresedni, pirulni; -**ніе**, -**ныя**. [бята.
Ребенокъ, kis gyermek, **ре-Ребяческій**, -**ство**, -**читися**.
Ревень, rabarbara
Ревнивый, féltékeny; -**вость**.
Ревнитель, buzgalkodó.
Ревновати, buzgalkodni, –
ревность, buzgalom, kitartás; -**ный**, buzgalmas, kitartó. [тас.
Ревѣти, ordítani; **ревъ**, ordi-
Рей, **рея**, vitorlarud.
Ремесленикъ, kézműves; -**ица**, -**ичати**, -**чество**, -**ничій**, -**ность**, – **ремесло**.
Репей, -**екъ**, szalagbokor, boglár, bojtortjány, lapu. **лапухъ**.
Ретивый, buzgó, heves, tüzes; -**вость**, -**титися**.
Реченіе, szó. kifejezés.
Решетка, **рѣшетка**, -**точка**, rács, rost, róstély.
Реши, mondani.
Ржа, **ржавина**, rozsda; –
ржавистый, -**вити**, -**вѣти**, -**вый**.
Ржати, nyeríteni.
Риза, papiöltöny, ruha -**охранилище**.
Рисовати, rajzolni; -**вальный**, -**вальщикъ**, -**ваніе**, -**овка**, **сунокъ**.
Ристалище, verseny pálya, futó pálya; -**таніе**, -**татель**,

-**тательный, -тати**, sebesen szaladni. [рець.
Риома, rim -**мачь, -мотво**
Робкій, félénk, csüggeteg; -**кость**.
[бѣти.
Робѣніе, félés, csúggedés; –
Ровенникъ, viztartó, kút.
Ровесникъ, -ница egykoru
-**ичество**.
Ровъ, árok, gödör.
Рогатка, gátfa, soromp, sorompó,
zárfa.
Рогожа, takaró, terítő, gyékény;
-**никъ, -ный**.
Родимый, hazai, apai, **родина**,
születéshely. [лѣк.
Родитель, apa, **родители**, szü-
Родникъ, -ничекъ, forrás,
родной, rokon.
Родня, rokon; (**онъ мнѣ р.**) –
rokonság.
Родовитый, előkelő családbóli.
Родовой; (ый) családbeli, nemi.
[strom.
Родословіе, nemzetségi laj-
Родственникъ, –рокон; -ница,
-**ство**.
Родъ, nem, faj, család.
Рождественный, karácsonyi,
Рождіе, ág – **азъ есмь лоза вы**
же, рождіе.
Рожець, -ница, рожцы, hüvely.
Рожь, rozs.
Розга, vesző, ág, venyige, tő.

Розница, разница, különféleség; –
розно, -ный.
Рокъ, sors, végzet; -**ковый**.
Ронити, -няти, kiejteni, elejteni,
ejteni, kiereszteni.
Ропоть, morgás -**ливый,**
-**ливость, -никъ**.
Роптати, zugalódni, morogni;
-**татель**.
Роскошь, bőőség, bujaság;
-**кошествовати**.
Росписка, nyugtatvány.
Роспись, jegyzék, leltár.
Росомаха, falánk. [ráskodó.
Ростовчикъ, uzsorás, uzso-
Ротитися, esküdni -**никъ**, a ki
esküszik. [erdő.
Роща, berek, liget, mulató
Ртуть, kéneső, higany; -**тный,**
-**чение, -тити**.
Рубашка, ing, -**енка, -ечка**.
Рубецъ, sebhely, forradás,
karczolás, szegély, szél, oltó
gyomor. [deputatum.
Руга, eleségből álló fizetés,
Ругати, szidalmazni, gyalázn.
Ругатель, -тельный, -тельство.
Руда ércz, vér -**дникъ**, érczbánya.
Рудожелтый, sötét sárga.
Рудокопіе, – рудоисканіе, –
рудокопня. [-**носный**.
Рудоносность, ércztartalom,
Рудословіе, бányászattan. -**вный**.
Рудотвореніе, megérczezés.
Рудянити. vérrel bemocskolni
-**яный**. [ный, -ня.

Ружейникъ, fegyverkovács.
Ружье, fegyver, puska; -**жьецо,**
-**жьеще**.
Руководитель, vezető -**ница,**
-**тельство**.
Руководство, vezetés, oktatás,
utasítás.
Руководствовати, -енный.
Рукодѣліе, kézmunka, kézmű.
Рукодѣльникъ, -ница, -ничати,
-**ня**. [kézirат.
Рукописаніе, aláírás; -**пись**,
Рукопуты, kézbilincs.
Румянити, pirosítani; -**ность,**
-**ный, -нѣти**.
Русалка, vízi nimfa a régi
Slávoknál.
Русый, szőke; -**соватый,**
-**сородый, -сѣти**.
Рухлость, puhaság, lágyaság,
töredékenység.
Рухлый, рухлѣти.
Рухлядь, házi butor.
Ручатися, kereskedni -**ніе, тель,**
-**ница**.
Ручей, csermely, -**ный**.
Рыданіе, zokogás, ordítás; -**ти**.
Рыжакъ, rókafehér színű.
Рыжестъ, veresség, -**жій,**
-**еватость, -ебородый,**
-**еватый**.
Рыжѣти, veressé lenni; –
rókafehéressé lenni.
Рынокъ, piac, tér.
Рынутися, rohanni.

Рысь, ügetés, hiuz; -**сий, -сакъ,**
-**систый, -каніе, -кати, -куня**.
Рыцарь, lovag, -**рскій, -рство**.
Рычагъ, emeltyű, -**ажекъ**.
Рѣсница, ресница, pillaszőr.
szemszőr.
Рѣчь, beszéd.
Рѣшити, határozni, végezni,
oldozni.
Рѣшитися, elhatározni magát;
-**шитель, -тельность, -ный**.
Рѣщикъ, metsző.
Рюмка, talpas pohár, boros pohár.
Рядовой, közember.
Ряса, papi öltöny.

C.

Сабурь, áloe, végizga; -**рный,**
-**овый**.
Садъ, kert, -**овникъ, -овщикъ,**
kertész.
Садовничество, kertészet,
-**вничати, -ничій**. [ház.
Садовня, üvegház, növény-
Сажень, szál. öl. -**енный**.
Сайдакъ, kézij együtt a nyiltokkal.
[лének, -**ечникъ**.
Сайка, саечка, neme a zsem-
Самобытность, önállóság. -**ный,**
-**ствовати**. [-**ный**.
Самоваръ, theafőző, -**чикъ**,
Самовидецъ, szemtanu.
Самовластвовати, korlátlanul
uralkodni. -**итель**.

Самоволіе, önkény, **-вольникъ**,
-ца, **-льничати**, **-вольно**.
[hangzó.
Самогласная буква, magán-
Самодержавіе, felség, független
uraság, főuraság. **-ство**,
-жавный, **-держецъ**.
Самоловъ, fogó, tőr, csapda.
Самолюбіе, önszeretet, önzés;
-бивый.
Самомнѣніе, önhittség,
elbizottság, öntetszés.
Самонравіе, önelműség, fejesség,
makacsság.
Самопроизвольность, kény,
tetszés, önkény.
Самостоятельность, önállóság.
Самоубійство, öngyilkosság,
-ійца.
Санъ, magas rang, állás, hivatal.
-овникъ, **-овитость**, **-вный**,
-нолюбецъ.
Сапогъ, **-жекъ**, lábbeli; **-ожникъ**,
-ница, **-жничанье**, **-жничати**,
-нический. [ni, **-унь**, **-уня**.
Сапѣти, hortyogni, szuszog-
Сарай, pajta, szin, félszer; – **для**
дровъ.
Саранча, sáska.
Сахаръ, cukor, **-ница**, **-рный**,
-рити, **-ровареніе**, **-оварня**,
-оварь.
Сборъ, gyűlés, összejövétel, gyűjtés.
Свара, **сварь**, **сварка**, veszekedés,
perlekedés.

Сварливый, veszekedni szerető,
-вость.
Свая, karó, czölöp.
Сверкати, **-кнути**, csillámlani,
fényleni.
Сверстникъ, egykoru **-ница**,
-ничество. [papier]
Свертокъ, tekercs (vászony)
Сверхъ, felül, kívül,
-хъестественный,
természetfeletti. [látás.
Свиданіе, találkozás, viszont-
Свидѣніе, bizonyság, tanítás,
nyilatkoztatás.
Свидѣтель, tanu; **-ница**, **-ство**,
-вовати. [-цовый].
Свинець, ólom; **-инцоватый**,
Свинчивати, **-тити**, összecsavarni.
Свирѣпый, vad, kegyetlen,
dühös; **-ѣпость**, **-ѣпствовати**,
-рѣпѣти. [ső ruha.
Свита, kíséret, felsőing, fel-
Сводъ, boltozat, összeszedés.
[konság.
Свойство, tulajdonság, ro-
Свѣданіе, tudás, tudósítás, ismeret,
kémlет **-домый**, **-ѣдущій**,
-ѣніе.
Свѣряти, **-рити**, egyeztetni,
megigazítani, javítani,
összehasonlítani.
Свѣтлогнѣдый, világos barna.
Свѣтлое воскресеніе, husvét.
Свѣтлорусый, világos szőke.

Свѣтлообразный, a világossághoz
hasonló.
Связь, összekötés, kötelék,
közösség.
Святотатецъ, templomtolvaj,
rabló, **-татство**.
Сгибати, **согнути**, görbéné hajtani
-ся, hajlani.
Сгромоздiti, rakásra halmozni,
-ождение.
Сдаваніе, átadás. – **сдавати**.
Сдача, kiadás, kézbesítés, lemondás
valami bérletről.
Сдохлый, penészes. dohos.
Сего ради, azért, a miatt.
Сеймъ, ország gyűlés. **-мовый**.
Селедка, **-очка**, hering.
Селезенка, lép, **-еночный**.
Селити, telepíteni **-ся**, telepedni.
Сельдь, hering.
Семга, lazacs.
Семейство, **семья**, család;
-ейный. [заушница.
Серьга, **сережка**. fülbevaló,
Сидка, lepárolás. [ló.
Сидѣльникъ, **-ница**, betegápo-
Сизый, kékes, barnakék,
galambszin.
Силокъ, hurok. [sip.
Сиповка, szipóka, pásztori
Ситникъ, szittyó, káka.
Сіяти, fényleni, világítani.
sugárzani; **-яніе**.
Скалозубити, v. kit kinevetni.
Сказуемое, állitmány. [ló.
Скамья, **-мейка**, **-мечка**, pad,

Скарбъ, házibutor, szerszám, szer.
Скатерть, abrosz.
Скать, lejtősség, ereszkedő;
-тистый. [sadék.
Скважина, nyílás, lyuk, ha-
Скверна, tisztátlanság,
ocsmányság, illetlenség.
Сквозь, keresztül (**скрузь**)
-зити, **-зный** **-зный вѣтръ**,
szélhuzam. [-рцовый].
Скворецъ, seregély **-орка**,
Скипидаръ, terpentinolaj.
Скитатися, bolyongni. [való.
Складень, nyakkötő, nyakra-
Склоненіе, hajlítás. rábeszélés.
[ность, -ság.
Склонный, hajlandó, **-он**-
Скоба, **-очка**, kapocsvas, foglal.
Сковорода, serpenyő, lábas.
Скользити, simítani, sikárkóznı;
-льзкій, **склизкій**, sik,
sikamlós, **-зко**, **-кость**. [vény.
Скопидомъ, takarékos, fős-
Скопляти, **-ливати**, gyűjteni,
takarítani.
Скорбъ, aggodalom, kesergés, bu-
bánat, **-рѣѣти**, – **скорбный**.
Скорлупа, csésze, tojáshéj, dióhéj
-упный.
Скорнякъ, szűcs, (**кучнѣрь**,)
-ячество.
Скоропись, gyors írás.
Скороспѣлый, korán érő.
Скотъ, barom **-тникъ**, **-товодецъ**,
-оводство, barom tenyésztés.

Скрежетати, csikorogni a fogakkal.
Скрижаль, tábla. [ачь.
Скрипка, -илица, hegedű; –
Скромникъ, -ица, -ный. szerény.
-ность.
Скрѣпа, megerősítés, karima,
láttaozás.
Скрючивати, -чити, görbiteni,
hajlítani, gyengíteni.
Скудати, -дѣти, szegénynek lenni.
Скудель, cserépszindely.
Скудель, agyag, fazékagyag.
-льникъ fazekas -льница,
sirkert, temető.
Скудность, – скудость,
szegénység, nyomoruság, -ный,
–скудობородый, –скудоуміе,
– скудствовати.
Скука, unalom, – скучати, untatni.
Слабодушіе, kislelkűség.
Слава, hír, dicsőség, magasztosság
-вити.
Славолюбивый, nagyragágyó,
hírvágyó, -біе.
Сладость, édesség, kellemesség
-стный.
Сласти, сласть, édességek.
Сластолюбіе, gyönyör, kéj,
érzékiség, -любещь.
Слегка, könnyedén, felületesen.
Слитокъ. rud, szál, (arany, ezüst)
gomoly, rög.
Сличати, összehasonlítani -ченіе,
-ичіе.

Слобода, külváros, falu közel a
városhoz.
Словесникъ, irodalmár, -ность,
-alom.
Словопроизведение,
szónyomozás – származtatás.
Словопреніе, szóvita, vita.
Словосочиненіе, szókötés.
Слогъ, szótag, irány, írmód.
Сложный, összetett. -ность.
Слой, réteg, terület, fekvés, helyzet,
-еватый, -еніе, -ити.
Слонъ, elefánt, -новый.
Слухъ, hallás, hallomás.
Случай, alkalom, eset, történet,
-айно, -ность, -ный, -чатися.
Слушатися, кого –
engedelmeskedni.
Слыти (слыву), hirben lenni.
Слѣдовати, követni, -ваніе,
-атель.
Слѣдовательно, слѣдственно,
következőleg.
Слѣдствіе, következmény.
Смежно, mellett, közvetlenül
-ность határosság, -ный,
határos.
Смеканіе, meggondolás, helyes
felfogás -ати, -кнути.
Смиловатися, szánakozni,
részvétellel lenni.
Смирение, megalázás; -енникъ,
-нища.
Смиреномудріе, alázatosság;
-дрый. [szelidség.
Смиренность, szerénység,

Смирный, csendes, nyugodt, békés
-ѣти, -ряти, -рити, megalázni
-ся. magát, -ритель, -рильный
домъ fegyház.
Смоква, fige -овница, figefa.
Смородина. veres ribizke,
-инникъ.
Смотръ, szemlélés, nézegetés,
vizsgálás, szemle -тритель,
-ница, -ельство, felügyeleti
hivatal.
Смуглый, barna, feketebarna,
(барнастый), -лость,
-ловатый, -атость, -лѣти.
Смурый, mocskos, barna, piszkos
barna, hamuszín.
Смысленникъ, párthiv, pártos,
sorsos.
Смысль, értelem, ész, -ленный,
okos.
Смышление, ismeret, értés,
értelem, belátás.
Смѣсь, elegyítés.
Смѣта, felvetés, előleges, felvetés,
kölcségyetés.
Смѣтити, -чати, felvetni,
előlegesen, kiszámítani.
Смятати, felzendíteni, felizgatni,
fellazítani, -ся, felzudulni,
-теніе.
Снабдѣвати, -жати, -дити,
ellátni, gondoskodni.
Снадобіе, -ье, fűszer, töltelék.
Снаружи, kívülről.

Снарядъ, készlet, intézet,
fegyverzet, butor.
Снимати, -няти, levenni, мѣрку,
megmérni – портретъ,
lefesteni.
Снимокъ, másolat.
Сноха, meny. [közlekedés.
Сношеніе, elviselés, eltűnés,
Снутри, belülről.
Снѣдь, étel, -деніе, -даніе,
-дний. [lattató.
Собесѣдникъ, társalgó, mu-
Соблазнь, botrány, botránkoztatás,
-знитель, -ти.
Соблюдати -блюсти, megtartani
-деніе. [атель.
Соболѣзнованіе, részvét; –
Собственный, saját, tulajdon,
-нность. [ru.
Совершеннолѣтний, teljes ko-
Совершенство, tökéletesség.
Совмѣстникъ, vágytárs,
versenyтárs.
Современникъ, kortárs, -ица,
-нный.
Согласіе, öszhang, egyesség,
-асникъ, -ность. -сний,
-совати, -соватися.
Согражданинъ, polgártárs.
Содрогатися, -гнутиися,
elborzadni, elremegni, -ганіе.
Содѣтель, tevő, tettes, alapító,
kezdeményező.
Соестественъ, egyforma
természetű.

Сожалѣти, szánakozni, **-ніе**.
Сожженіе, megégés, **-жигатель**,
megégető.
Созданіе, teremtés, teremtmény,
épület.
Созидати, teremteni, építeni,
-иданіе.
Соизволяти, **-лити**, megengedni,
helybenhagyni, **-леніе**.
Сокращеніе, rövidítés.
Сокровенность, titok.
Сокровище, kincs.
Сокъ, nedv, ned, lé, mézga.
Соловый, szögsárga színű; **-ѣти**.
Сомнительный – сумнительный,
kétséges, bizonytalan, **-ность**,
-ѣваться, **-ѣніе**. [gyűlés].
Сонмище, **соймъ**, gyülekezet,
Сообщеніе, közlés, közvetítés,
közlekedés. [zafi].
Соотечественникъ, földi, ha-
Сопристойникъ, kormánytárs.
Сопровождати, kíséreni.
Соревновати кому въ чемъ,
vetélkedni; **-аніе**, **-ватель**.
Сосати, szopni.
Соска, szoptató szilke, czucza,
szopózacskó.
Сослагательное наклоненіе, –
kötmód.
Сосланіе, száműzés, **-ланый**,
-слати.
Сословіе, (beszélgetés) állás,
testület, **купеческое сословіе**,
сосл. ученыхъ, **крестьянское**
сосл.

Сословъ, hasonjelentésű szó.
Составляти, csinálni, összeállítani.
képezni. **-вленіе**, **-ленный**,
-авный, **составъ**, –
составитель.
Сострадати, szánakozni, **-тель**,
-ность.
Состязаніе, vita, perlekedés
szócsere, **-атель**.
Состязатися, vitakorni,
szótváltani.
Сосудъ, edény. [lős állatok].
Сосцепитающія животныя, em-
Сотоварищъ, társ, **щество**,
társulat.
Соумышленіе, közösbűn,
-ленникъ, büntárs.
Сохраняти, megtartani,
megvédeni, követni, **-нитель**,
-неніе, **-анная казня**,
takarékpénztár. [kötszö].
Союзъ, összekötés, kötelék,
Спаивати, összeforrasztani, **йка**,
-яніе.
Спасибо, köszönöm, **спб.**
добрымъ людямъ, köszönet a
jó embereknek.
Спесь, büszkeség, gőg, **-сивецъ**,
-ивитися.
Спина, hát, **-инный**. [tató].
Сплавчикъ, olvasztó, fa usz-
Сплошный, tömör, erős, **-сплошь**,
[szelopni].
Сплутовати, megcsalni ösz-
Сплѣнникъ, fogolytárs, **-ница**.
Сподвижникъ, munkatárs.

Спона, akagály.
Спорливый, veszekedni szerető,
-вость.
Споръ, veszekedés, perlekedés,
-рити.
Способствовати, előmozdítani,
-ваніе, **-ватель**.
Споспѣшествовати, segíteni,
előmozdítani, járulni.
Спросъ, kérdés, kérdezés.
Спутникъ, utitárs.
Спѣлый, érett, **-лость**, – **спѣти**,
-ѣяніе.
Спѣшити, sietni, katonákat
lovaikról leszálni parancsolni.
[szítani].
Спятити, visszatolni; **-та**
Сравненіе, hasonlítás.
Сражати, **-зити**, földhöz csapni,
leütni, **-ся**, összeütközni,
-женіе.
Среди, között. [ный].
Средство, eszköz, **-ствен-**
Сринути, letaszítani, **-овеніе**.
Срокъ, határidő, terminus. **-очный**.
[hez].
Сряды, előkészület valami-
Ссора, veszekedés, perlekedés, –
ссорливый. [dorni].
Ссучивати, **-чити**, összeso-
Ссылати, – **сослати**, kiküldeni,
elbocsátani, elűzni. száműzni
-ся на кого, valakire hivatkozni,
-ылка száműzés. [zsiliptábla].
Ставень, **-вня**, ablaktábla,
Стаканъ, ivó pohár.

Сталь, aczél; **-льный**.
Станица, csoport.
Станъ, állás, növés, műállvány,
tábor, állomás, szálloda.
[fejzet].
Статья, czik, rész, osztály,
Стая, csoport, falka, sereg, **-аитися**.
Стаяти, felolvadni.
Стекло, **сткло**, üveg, **-кольщикъ**,
– üveges.
Стенати, **стонати**, sóhajtozni,
nyögni. [tály].
Степень, fok, méltóság, osz-
Степь, pusztaság, sivatag.
Стихія, elem, **-ійный**.
Стихъ, vers, **хотвореніе**,
-отворецъ.
Стлати, vetni, (**стелити**.)
Стogna, utsza. [tag].
Стогъ, boglya, kazal, asz-
Столбъ, **столпъ**, oszlop, **-бець**,
-бовый.
Столовая, ebédlő.
Столѣтіе, század.
Стонъ, sóhaj, nyögés.
Стопа, rizma (papír) láb, versláb,
lábnyom, nagy serleg, kanta.
Сторожъ, őr, őrző, felvigyázó,
szolga.
Стоялецъ, bérlő, lakó.
Страдати, szenvedni; **-алець**,
-тель, **-ный**, **-даніе**.
Странникъ, vándor, zarándok,
idegen. [rető]; **-любіе**.
Страннолюбецъ, vendégsze-

Странный, ritka, csodálatos, különös.
Странствие -ование, utazás, vándorlás, bolyongás;
-ователь. [(суньголовь.)]
Стремглавъ, fejjel lefelé.
Стремити, irányozni, intézni, hajtani **ся**, – irányulni, rohanni,
-ительный, roháno, sebes;
-ность, heveség.
Стремина, **-нина**, meredek, lejtősség, omlás.
Стремя, kengyelvas.
Строгий, szigorú; **-гость**.
Строегласица, hangoló kalapács. [öszhang
Стройность, rendezettség,
Строка, sor. **-очный**, **-очка**.
Строптивость, makacsság, akaratosság; **-вый**.
Струганецъ, hegyijegecz.
Стругъ, **-жекъ**, gyalu.
Струсити, szorongni.
Струя, vizroham, roham.
Стрѣла, nyíl, fatörzs, **-лецъ**.
Стрѣлка, kisnyíl, óramutató, delejtű.
Стряпати, ételt főzni, ügyvé deskedni. **-япня**, ételkészítés, **-пуха**, szakácsné.
Стряпчий, ügyvezető, ügyvéd, **-ческйй**, **-чество**.
Ступень, lépcső.
Ступица, kerékagy.

Стыкаться, соткнуться összeütközni.
Стычка, összeütközés, veszekedés, ütközet.
Стяжати – стяжавати, – szerezni **-жаніе**, **-жатель**. **-тельный**.
Сугробъ, hóhalmaz. [tani.
Сугубити, kettőztetni, sokasi-
Сугубица, – **сугубный**, – **сугубый**. [чикъ, **-рыня**.
Сударь, ur; **-арикъ**, **-ар**-
Судейская, bírói szoba.
Судно, edény, vizijármű. **-овый**, **-щикъ**. [rozat.
Судьба, sors, végzet, hatá-
Судья, bíró **-дейша**.
Сувѣріе, **-ѣрство**, babona, babona hit; **-ѣрность**, **-рно**, **-рничати**, **-рный**.
Сумудренный, álokoskodásu, álbölcs; **-удріе**, **-рстовати**. [hitványság.
Суета, hiúság, gondosság,
Суетливый, hiábavaló, foglalkozó; **-вость**.
Сулити, megigérni, **-леніе**.
Сума, szeb, általvető, töltés tartó. **-мка**, **-мочный**.
Сумазбродъ, eszelős, **-ничати**, **-одство**. [ный.
Сундукъ, bőrrönd, **-дучникъ**.
Супити, хмурити **-ся**.
Супостать, ellenség, ellenfél, ördög.
Супротивъ, átellenben, ellen.

Супругъ, ferj, **-га** feleség; **-жескйй**, **-жество**.
Сургучъ, spanyolviasz; **-ный**, **-никъ**, **-ница**.
Суровый, nyers, goromba, mormogó, szigorú, vad, hideg; **-вость**, **-вѣти**.
Сутки, egynap és éjjel (**доба**) **-точный**.
Существо, lényeg, lény, természet. **-ественный**, **-вовати**, **-щность**, lét, jelenlét; **-щйй**
Существительное имя, főnév.
Схватка, veszekedés, ütközet, vita.
Схимникъ, a legszigorubb szabályok alatti szerzetes, **-ичество**, **-ица**.
Сходбище, gyűlés, összejövetel. [megtébolyodni.
Сходити, – **сойти съ ума**,
Сходно, hasonlóan, egyezően, **-дство**.
Сцѣпляти -пити, összekötni, összekapcsolni **-ся**, **-ный**, **сцѣпка**, összekötés, **сцѣпь**, – összekötő
Счетъ, számolás, számla; **-ты**, számoló tábla.
Съ, со, val, vel, ról, ról, óta, mintegy. [leemelés.
Съемка, lerajzolás, átvétel,
Сыворотка, savó, zsendicze, (**жендица**.) **точный**. [ség;
Сыроватость, hideg nedves-**-атый**, – **сырый**.

Сыромятникъ, irhász, irhatimár, **-ничество**.
Сѣверъ, észak; **-рный**, **-ровосточный**.
Сѣдельникъ, nyereggyártó.
Сѣнистый, árnyékos.
Сѣнь, árnyék, kunyhó, sátor, oltalom.
Сѣра, kén, kénkő; **-еніе**, **-истый**, **-ритися**, **-ный**.
Сѣренка, kéngyertya, gyufa.
Сѣрый, ősz, szürke; **-изна**, **-рость**, **-ѣти**.
Сѣроглазый, szürkeszemű.
Сѣтовати, jajveszékelnі, panaszkodni **-аніе**.
Сѣтъ, háló, **-очка**, **-тка**, **-очникъ**, **-очный**.
Сѣча, ütés, vágás, kivágott erdő; – ütközet, **-ецъ**.
Сѣяльня, vetőgép.
Сягати, érni, elérni, nyulni, terjedni.
Сякнути, kiszáradni, elapadni (a forrásnak.) [is úgy is.
Сякъ, így; **и такъ**, **и сякъ**, így

Т

Таборъ, tábor. **-оритися**.
Табунъ, ménes. **-щикъ**.
Такати, mindenre igent mondani, **-альщикъ**. [mány.
Талантъ, természetes ado-
Таль, lágy – nyirkos idő, **-ый**. [kötözet.
Талька, gombolyító, motring,

Тальникъ, homokfűz, porondfűz.
[мékре нѣзве.] -**жити**.
Тамга, bélyeg vám, (a kel-
Таможенникъ, vámszedő,
-**женный**, -**жня**.
Тарабарский, badar, értelmetlen.
Тарабарщина, olvashatlan – badar
írás vagy beszéd.
Таратайка, közönséges szekér,
(**тарадайка**.)
Тараторити, csevegni, csacsogni
-**ренье**, -**тора**, csevegő,
csacsogó.
Таска, -**ание**, huzás, vonszolás,
-**кати**.
Тасовати, kártyát keverni.
Татство, tolvajság, -**тебный**, **тать**,
tolvaj.
Тафта, tafota.
Тачка, tűzés, taliga, omladék taliga,
tacska.
Ташение, huzás, vonszolás, -**щити**,
-**ся**. [яние.
Таяти, olvadni, felengedni
Тварь, teremtmény, lény.
Твердь, erősség, szilárdság,
égboltozat; -**дось**.
Творило, mézcsáva.
Творити, teremteni, csinálni
-**рение**, -**рець**, -**итель**,
-**орческий**.
Тезоименитство, névnap.
Темнобурный, setétbarna.
Темногъдый gesztenyeszinü.
Теплица, üvegház, növényház

-**цы**, meleg fürdő.
Тепломѣръ, **Термометръ**.
Теремъ, padlás szoba, szoba.
Терзати, szaggatni, faggatni,
kinozni, gyötörni.
Терка, reszelő.
Терпкій, darabos, érdes, fanyar,
csipős.
Терпимость, türés; -**пѣливость**,
türelem. [poly.
Терпухъ, – reszelő, рás-
Теряти, veszíteni.
Тесемка, vékony czérna szalag,
тесма, szalag.
Тетеревъ – **тетеря**, -**рка**, nyirfajd.
Тетка, nagynéne, (**тютка**).
Тетрадь, kötet.
Тимпанъ, dob, **панный**.
Тина, iszap, salak, -**невѣти**,
-**нистый**.
Типунъ, pip (a madaraknál.)
Тиска, sajtó, prés.
Тишина, csend, nyugalom.
Тлетворный, káros, ártalmas,
ragályos.
Тлити, elpusztítani, rabolni,
-**тельный**.
Тлѣнность, rothadtság,
korhatagság, -**нный**.
Тля, rothadás, porhadás, redvesség.
(**Кминъ**)
Тминъ, kömény, kömenymag.
Тождество – **тожество**,
azonosság. [ня, -**ство**.
Токарь, esztergályos; -**рный**.

Толковати, fejtegetni, értelmezni,
magyarázni.
Толмачъ, tolmács -**аченье**,
-**ачити**. [ság.
Толпа, sereg, tömeg, soka-
Толь, **столь**, annyira.
Только, **токмо**, csak.
Томити, gyötörni, gyengíteni,
fárasztani, -**ся**, -**итель**, -**льный**,
-**мление**.
Томный, gyenge, fáradt; -**ность**.
[alámerülni.
Тонути, alámenni, süllyedni,
Тоня, halhuzás, hely hova a hálók
vetettek.
Топати -**пнути**, tombolni, dobogni,
-**потня**, -**потъ**, tombolás,
dobogás.
Топъ, láp, ingovány, -**кій**, -**пучій**.
[tócs, kufár.
Торгашъ, kis kalmár, sza-
Торговая казнь, nyilvános
büntetés.
Торжище, -**говище**, vásártér.
Тормошити, tépni, kuszálni,
rángatni, ránczigalni, –
(**торносити**), -**шение**.
Тороватость, adakozás,
bőkezűség; -**тый**.
Торопити, ösztönözni, hajtani,
sürgetni; -**ся**, sietni; -**ропкій**,
munkás, félénk, bátortalan,
-**ропление**, ösztönzés, sietés,
-**пливо**, -**вость**. [var; -**пѣти**.

Торопѣние, eltogultság, za-
Торось, jégdarab; -**сы**,
jégtorlaszok.
Торчити, kinyulni, kiemelkedni,
-**чило**, rud, pözna, -**чкомъ**,
-**чмя**, egyenesen állva, **чекъ**,
kiálló, felálló valami.
Тоска, aggodalom, félelem,
szorongás, nyugtalanság.
Тотчасъ, azonnal, rögtön.
Точение, köszörülés, fenés,
esztergálás, kiöntés, -**чило**,
-**чити**, -**чильный**, -**чильникъ**.
Точка, pont, – **съ запятою**,
pontosvessző.
Точный, szoros, pontos, szigorú.
használó, való, -**чно**
Тошнити, émelygést előidézni;
-**но**, -**нота**, -**ный**.
Тощати, gyengévé, – lankadttá
lenni, száradni.
Тощій, éhom, száraz, elszáraztott,
hasznátalan.
Треблаженный, Istenben
boldogult.
Требуха, belrész.
Тревога, nyugtalanság, zaj,
zsibongás; -**жение**, megijedés;
-**вожити**, -**вый**.
Треволнение, erős vihar, zivatar,
zaj, zsibongás.
Трепетание, remegés, rettegés;
-**тати**, -**ный**, -**еть**.
Третейский судъ, választott bíró
itélete.

Трехлиственный, -локотный, -лѣтїе, -мѣсячный, -стопный, и т.д.
Трогати, -нути, érinteni, illetni, mozdítani; **-нутие, -тый, -гательный,** megható. [mas (a kártyánál.)]
Тройка, hármасfogat, hár-
Тропа, -пина, -пинка, ut, ösvény.
Трость, -тина, nád, bot, vessző; **-тяный, -стникъ.**
Трудность, nehézség, fáradság, akadály; **-олюбіе,** munkásság.
Трусити, szorongni, félni.
Трусь, félénk ember, nyulszivű, nyul, erős inogás, földrengés, nagy roham.
Трутъ, gyujtó, tapló.
Трухлость, légység, puhaság, **-лый.**
Тряпица, czafat, czundra, rongy **-нѣе.**
Трясина, lápföld, ingovány.
Туга, aggódás, aggodalom.
Тугій, -гой, feszes, merő, állandó, zsugori, **-гость.**
Туземець, belföldi **-мный.**
Тузити, csapni, pofoncsapni.
Тукъ, kövérség, zsír, faggyu, zsirozó. [никъ].
Тулъ, tegez, nyiltok, **-ль-**
Туля, kalapfej, kalapbub, kalapbélés. [nál]
Тума, vegyencz (az állatok-

Туманъ, köd. **-анный.**
Тундра, nagy posványos, ingoványos vidéк.
Туне, hiába, hasztalanul.
Тунеядецъ, henyélő, naplopó.
Тупоуміе, elmetunyaság.
Тускый, homályos, borult, zavaros, komor, **-скнути, -скнѣти.** [pucs].
Туфель, -фелька, – туфля, ра-
Тухлость, rothadás, porhadás **-лый, -хнути.**
Тушити, oltani, eloltani, mérsékelni.
Тщательный gondos, pontos, **-ность, -тїя.**
Тщедушіе, gyengeség, betegség. [leség, **-славный.**
Тщеславіе, kérkedés, nyeg-
Тщета, hiúság **-ность, -етный.**
Тщитися, fáradozni, törekedni.
Тыква, -квица, -кочка, tök. **-овникъ.**
Тыль, hát. [rités.]
Тынь, léczkorlát (temető ke-
Тѣлодвиженіе, testmozgás.
Тѣлосложеніе, testalkat.
Тѣлохранитель, testőr.
Тюкъ, nyaláb, köteg, csomó.
Тюлень, tengerikutya, tuskó.
Тюрма, fogház **-ремникъ.**
Тюфякъ, szőrderekalj, madrácz. [ben lenni **-ганіе.**
Тягаться, perlekedni, per-
Тяжба, per, **-жебный.**

Тяжелость, nehézkesség, **-лѣти.** [ség].
Тяжкосердіе, keményszivű-

У

У, nál, nél, mellett.
Убавити, -ляти, kissebiteni, levenni, elvágni; **-авка, -леніе.**
Ублажати, -жити, valakit boldognak dicsérni, boldogítani, csillapítani, **-аніе, -атель, -льный.**
Убо, mert, azért, tehát.
Убой, marhaölés, **-ойный скотъ, -ина.**
Убористый, szoros, sűrű, tömött. **-истость.**
Уборъ, pipere, ékesség, öltözék, **-орка.**
Уборка, öltöző szoba, **-ность, – тїзстасág, csin.**
Убывати, -быти, fogyni, kisebbedni, esni (a viznek.) **-аніе, -ылый, -ыль.**
Убытокъ, hiány, veszteség. **-ыточно, -ыточити, -очность.** [дѣкhely].
Убѣжище, menedék, mene
Увалистый, увальчивый, döcögős, rögös.
Уведеніе, elvezetés. **-водити, -вести.**
Увы! ah! jaj.
Увѣдомленіе, értesítés; **-ляти, мити.**

Увѣреніе, biztosítás, **-енность,** meggyőződés.
Увѣтливость, rábeszélőtehetség; **-ливый.**
Увѣжный, ösztönző.
Увѣчити, megcsonkitani, bénítani.
Увѣщавати, -щати, inteni, oktatni; **-щаніе, -ваніе, -атель, -льный.**
Увязчивый, привязчивый, ragaszkodó, **-вость.** [tatás].
Угода, elégtétel, megnyug-
Угодливый, szolgálatkész; **-вость, -одникъ, -ица, -ждатель, -ничати, -ность, tetszés, -ный, -ждати, -ждение, -жій.**
Уголовный, fenyítő, bűnvádi, **-овщина.**
Угомонъ, csend, nyugalom, nyugvás, **-онный, -оняти, -нити -ся.**
Угоръ, hópör, pörsenés, angolna, **-реватый.**
Угребати, -ести, elevezni.
Угрюмый, mormogó, barátságtalan, bosszus, **-оватый, -юмость, -мѣти.**
Уда, удица, horog, szigony.
Удава, hurok; **-ливати, -ляти -ся.**
Удаль, -льство, merészség, elszántság, remekség.
Удача, szerencse, siker **-ачливо, -вый.**
Удити, horgászni; **-илище, – horogbot, -льщикъ.**

Удобный, kényelmes, kedvező (idő.) **-ность**.
Удобоваримость, emészthetőség; **-имый**. [ság.
Удобопонятность, fogékony
Удовлетворити, **-ряти**, кому kielégíteni.
Удовольствие, gyönyör, tetszés, kielégítés, elégség; **-волити** **-ся**.
Удоль, banka.
Удолие, удоль, удоль, долина.
Удоставляти, **-вляти**, elhíttetni, meggyőződttetni **-ся**, meggyőződtt; **-рение**.
Удъ, tag.
Удѣление, osztás, elosztás, osztályozás.
Удѣльный, osztályozott, kényelmes.
Уединение, magány; **-ненникъ**, **-ца**, **-нятися**, **-нитися**.
Ужасъ, iszonyat, borzadás, rémület; **-сати**, **-снуги** **-ся**, **-сливый**, **-сливость**, **-асный**.
Ужимка, tagjártás, tagmozgatás. [ати.
Ужинъ, estveli, oszonna; –
Узаконити, **-няти**, megrendelni, törvényt szabni; **-онение**, **-енный**. [ség.
Уклонъ, lejtőség, meredek
Уклонка, engedékenység **-нный**, **-нность**.
Уколь, szurás.

Уконопачивати, motozni (hajót,) **-ачение**.
Укоризна, szemrehányás, feddés; **-ритель**, **-льница**, **-льный**, **-ряти**, **-рити**.
Укоснити, **-нѣти**, halogatni **-нѣние**, **-нительность**, **-нѣвати**, **-нѣти**.
Укропъ, kapor.
Укрѣпа, zárfogó, kapocs, erősség fal. **-пление**.
Укусъ, eczet, **-ный**, **-никъ**, **-ница**. [тковый.
Улита, –улитка, csiga –
Уловъ, fogás, **-ленный**, **-ление**.
Улыбаться, **-бнутися**, mosolyogni **-ыбка**.
Умиление, megindulás, megilletődés, töredelem.
Умильный, kedves, szelid, deli, **-ность**, **-иляти**, **-лити**, meghatni.
Умникъ, okos, **-иця**, **-ичати**, **-ичанье**.
Умозрѣние, szemlélődés, elmélkedés, **-зрительный**.
Умоначертаніе, terv, előrajz, vázlat.
Умственный, szellemi, gondolatbeli, **-ствование**, – elmélkedés, bölcselkedés, **-ователь**, **-овати**.
Умысль, feltétel, szándék, (gonosz) **-ышленникъ**, **-ленно**, **-шляти**, **-слити**.
Умѣти, tudni, érteni, **-ѣние**.

Ународити, népesíteni.
Униженность, alázatosság.
Уплата, megfizetés. [ваніе.
Уповати, reményleni, bizni –
Уподобляти, **-бити**, összehasonlítani **-ся**, **-бительно**, **-льный**, **-бление**, **-бленный**.
Уподчивати, megvendégelni, **-ание**.
Уполномоченный, felhatalmazott **-очение**, **-очивати**, **-чити**. [ление.
Уполовляти, **-вити**, felezni,
Уполовникъ, habszedő, tajtékszedő.
Упорка, gyám, támasz.
Упоръ, ellentállás, makacsság, támaszhely **-орникъ** **-ность**, **-ный**, **-рство**, **-вовати**. [kormányzó.
Управа, elégtétel, **-витель**,
Упражнение, gyakorlat, foglalkozás. [кати, **-кнуги**.
Упрекъ, szemrehányás; –
Упругий, ruganyos **-гость**.
Упряжка, fogat.
Упряжь, lószerszám.
Упрямый, **-ямецъ**, makacs; **-ямитися**.
Уразъ, seb, sérelem. **-нити**.
Уродъ, idétlen szülés, szörny, **-одливый**, **-вость**.
Уроженецъ, benszüöltt.
Урокъ, feladvány, lecke.

Урочище, természetes határ.
Урывка, időköz, szabad idő, kicsikarás, félbenszakasztás. [kormány.
Урядъ, rend, igazgatás –
Усадьба, uradalmi lak együtt a mellék épületekkel.
Усердіе, szívelyesség, buzgalom, készség, **-ердно**, **-ный**, **-ствовати**.
Ускользнути, elillanni, megugrani.
Условіе, feltét, kikötés **-овленный**, **-овливатися**, **-витися**, **-овный**.
Усма, kikészített bőr; **усмарь** **-арство**.
Усмиряти, **-рити**, szelidíteni, fékezni, nyugtatni; **-ение**, **-итель**.
Усобица, kölcsönös ellenségeskedés. [tor; **-иця**.
Уставщикъ, előénekes, kán-
Устой, tejfel, hártya, gyámoszlop. [вый.
Устойка, szótartás **-ойчи**-
Устроняти, **-нити**, távolítani elkülöníteni.
Устрица, osztriga.
Уступати, **-пити**, engedni, kitérni **-паніе**, **-пление**, **-упка**, **-упчивый**, **-чивость**.
Устье, torkolat. [lom szer.
Утварь, ékszer, szer, temp-
Утесъ, szirt, meredek szikla, magaslat.

Утоляти, -лити, enyhíteni, csendesíteni; **-ся, -ление, -енный, -имый, -итель.**
Утомляти, -мити, kifárasztani, lankasztani **-ся, -ление.**
[**южение, -южити.**
Утюгъ, vasaló, **-южный**, –
Уха, ушица, lév, leves, halles.
Ухабъ, -абецъ -абина, gödör az uton; **-абистый.**
Ухватка, mód, modor, taglejtés, fortély, csiny.
Ухватъ, fűtő villa, pizskafa, czölöp (a hajókon.)
Ухищрение, csel, ravaszság; **-енный.**
Участвовати, résztvenni, **-ание, -астие, -астникъ, -ница, -астокъ.**
Участь, sors, végzet.
Учащати, valamit gyakran tenni, ismételni **-щательный, -щаніе.**
Учесть, körülményes – tökéletes számolás, kivonat.
Училище, tanoda, **-итель, -енникъ.**
Учреждати, -дити alapítani **-итель, -ждение.**
Учтивый, udvarias **-ивецъ, -ивость.** [cze.
Ушаты, csöbör, cseber, mér-
Ушибати -бити, döfni, szurni, megsérteni, **-ся, – magát, -маганак** kárt tenni **-ение, -ибъ.**

Ушлець, szökevény.
Ущедритися, adakozni.
Ущеліе, hasadék, repedék, szikla nyílás – üreg **-льникъ**, ottani lakó.
Ущемливати -ляти, összezuzni, összetörni, becsiptetni. [bitani **-ся, -ербъ.**
Ущербляти, károsítani, csor-
Уъздъ, kerület, járás, **-зжаніе**, elutazás.
Ують, kényelmes hely, kényelmes elhelyezés.
Уязвляти -вити, megsebezni, megsérteni, bántani, bosszantani **-ление.**

Ф.

Фарфоръ, porcellán. **-овый, заводъ**, gyár.
Февраль, február.
Фигля, tagjártatás, alakosság.
Фиглярити, фигляръ, -ка, -рскій, -рство.
Филинь, füles bagoly. [tolya.
Финикъ, pálmagyümölcs, da-
Фитиль, kanóc, mécsbél.
Фіалка, viola, **-ковый, – фіалочка.**
Фіаль, csésze, edény.
Флотъ, hajóhad, **-тскій.**
Фляга, nagy lapos üveg, **-жка. [арщикъ.**
Фонарь, lámpa, lámpás; –

Фонтанъ, szökő kut, ugró kut.
Фортка, ablakcsa. [Лény
Фуфайка, mellény, ujas mel-
Фыркание, horkolás, szuszogás, **-кати, -кнуги, -кунъ.**

Х.

Хабаръ, nyereség, előny, **-ецъ, -ный.** [mevégnék.
Хазъ, kezdete valamely kel-
Халатъ, hálóköntös, **-тець, -тишко, -ище.**
Хандра, bu, lépkor, rászt, roszkedv **-рити.**
Ханжа, színmutató, képmutató; **-жество.**
Хартія, papir szelet, okmány.
Хорчевня, piaci – laczikonyha **-никъ, -ница, -вный, -ничанье, –**
Харчъ, ételmi szerek **-чити** azokra költeni **-евый**
Хоря, torzkép, lárva – bohóság.
Хата, kunyhó, parasztház.
Хвастати, kérkedni; **-ание, стливость, -стливый, -ство, -стунъ, -туня.**
Хвать, bátor – elszánt – fürge ember, ezermester.
Хвойникъ, tüskés erdő, fenyő erdő. [fán.)
Хвоя, tű levél, tű (a fenyő-
Хикание, хихикание, nyihogás **-кати.**

Хилость, gyengélkedés, **лый, -лѣти, -лякъ.**
Хитити, rabolni, lopni **-щничати, -щникъ, -ница, -щничание, -чество, -щность**, rablásidüh.
Хитонъ, alsó ruha.
Хитрець, csalfa, ravasz, **-ецкій, -рити, -ро, -роватый, -рость.**
Хладнокровіе, hidegvérűség, **-овный, -но.**
Хламида, köpeny.
Хламъ, ócskaruha, – butor.
Хлестати, – хлыстати, – хлыснути, – csapni ostorral. [аніе.
Хлипати, zokogni, sirni. –
Хлипкій, gyenge, törékeny; **-кость.** [fanó.
Хлопушка, bodzapuska, puf-
Хлопчатая бумага, gyapot, pamut. [raknál).
Хлупъ, mellcsont (a mada-
Хлѣбенникъ, kenyérsütő; **-бня, сүтőház.**
Хлѣбопашество, földművelés; **-шець, -шествовати, -пашный.**
Хлѣбосоль, vendégszerető; **-льство.** [vény.
Хлябъ, nyílás, mélység, ör-
Хныкати, zokogni; –
Хоботъ, szip, szivány, orr, ormány.
Ходатай, közbenjáró, pártfogó, **-тайство, -вовати.**
Ходкій, könnyen járó.
Ходилия, mankó, járókocsi, gőzkocsi.

Хозяинъ, háziur, gazda (газда)
 мн. -аева, -айка, -яйскій,
 -яйство, -ственный,
 -ствовати.

Холити, czirogatni, kényeztetni,
 csinosan – tisztán tartani; -ся,
 -леніе, -ля, -льный.

Холмъ, halom; -микъ, -мистый.
 [стьба, -стакъ.

Холостый, nőtlen ember –

Холстъ, -стина, vászony, -инный,
 -омѣръ, -лщевникъ, vászonnal
 kereskedő.

Хомуть, ló iga, hámliga; –teher
 -утокъ, -утати, -мутный,
 -овый.

Хомякъ, hörcsög, -яковъ.

Хорекъ, görény.

Хоромина, nagy lakszoba.

Хоромы, nagy (fa) épület; -мный,
 ahhoz tartozó.

Хорошество, szépség, jószág;
 -шѣти.

Хоругвь, templomi zászló, [lobogó
 (кураговъ)]

Хотя, хотъ, habár, jöllehet.

Хохлатити, üstökössé, boglyossá
 tenni (a haját).

Хохлатый, -латѣти, -лачъ,
 -ликъ.

Хохоль, -хла, bub, csucs, üstök,
 nyaláb, tolltaraj, bóbита.

Храбрый, bátor, vitéz -брець,
 -рость, -бритися, -ро,
 -рствование, -ровати, рѣти.

Хранити, őrizni, ovis, -неніе,
 -нилице, -имый, -нитель.
 [kolódás -атися.

Христосование, husvéti csó-

Хрупкій, törékeny, merev, érdes,
 durva, cserepes, -кость,
 -коватый, -пнути. [-льный.

Хрусталь, kristály, jegecz,

Хрущъ, liszt bogár.

Хрюкало, ormány (disznónál)
 -анье, -ати -кнути, rőfőgni.

Хряць, porcъ, porcogó; durva
 homok, kavics homok;
 pakolóvászony.

Худоба szárazság, asszottság,rosz,
 baj.

Художество, művészet,
 -ственный, -ожный,
 -ожникъ, -жничати,
 -ничество, -ничій.

Худой, rosz, hitvány, száraz; -ость,
 -ѣти.

Худородный, alacsony
 származásu; -одство.

Хула, hiba, gáncs, -леніе, gáncsolás,
 dorgálás; -итель, -ница,
 -тельный, -лити, -льный.

Хуторъ, majorság.

Ц.

Цапаніе, fogás, tapintás,
 megragadás, megmarkolás, -ати,
 -пнути.

Цапля, гém, kóцсаг, -нокъ.

Царапати, -пнути, karczolni,
 karmolni, -паніе, -ина, -инки.

Царевичъ, királyfi -вна, király
 leány.

Цвѣтоводство, virágtenyésztés;
 -водець.

Цвѣтная капуста, virágos
 káposzta, kartifiol.

Цвѣтникъ, virágágy – edény.

Цехъ, czéh, egyesület, egylet, kar
 -ховый.

Цыпки, lábuj, gerezd, подойти
 на цыпкахъ, (на цапки),
 lábujhegyen jönni.

Цыпля, -енокъ, csibe -ятина,
 csibehus; -ячій.

Цырульникъ, borbély; -ческій,
 -льня.

Цыфирь, -ра, szám, betű, számjel
 -ирный.

Цѣвье, horgonyszár.

Цѣлбный, üdvös, egészséges,
 gyógyerejű -леніе, -лити,
 -ительный, -литель.

Цѣлити, czéлоzni.

Цѣломудренный, szűз, -ность,
 -рие, -рствовати, -рый.

Цѣль, czél, szándék, feltétel.

Цѣльба, orvoslás, -льбоносный.

Цѣпенѣти, megdermedni.

Цѣпляти, ragasztani, -ся, ragadni.

Цѣпъ, csép, -овный.

Цѣпъ, láncz; -пный, -почка,
 -очный.

Ч.

Чавкати, -кнути, czuppantani,
 czuppantva csókolni -нье. [ke.

Чагравый, sötét hamvasszűr-

Чадити, gőzölni, füstölни -ный,
 -новатый, -дъ.

Чаеомсть, gyanítás.

Чайка, csüllő, sirály; -кинъ.

Чалко, tarka (ló) -лый, -лая
 лошадь.

Чаль, kötél, melylyel vonszoltatnak
 vagy megkötettnek a
 vizijárművek -леніе, -лити.

Чалма, turbán.

Чанъ, mércze, kád; -никъ.

Чапракъ, csótár, lóterítő; -чекъ,
 -чный.

Чара, babona, ivópohár.

Чарка, kis pohár.

Чаровати, babonázни -никъ,
 -ователь, -ваніе.

Часовня, kápolна.

Часовой, őр, őрálló.

Часовщикъ, óрас.

Частию, отъ части, részint.

Частный, részletes, magán,
 magánzó.

Часы, óра (zsebóra s t. b.)

Чажнути, sorvadни -хлый, -хотка,
 -ás.

Чаща, sűrűség, sűrű erdő (хаща.)

Чаяти, reménylenи, бизни; -аніе,
 -ятельно, -ство.

Чванитися, nagyralenni -ливомсть,
 -ливый.

Чебакъ, márна; rózсаhal.

Чеботаръ, varга -рня, -рити,
 -ботъ.

Чека, rudszeg, tengelyszeg.

Чеканъ, vivóbárd, harczbárd, árrvéső, domborító.
Челнь, – **челнокъ**, csolnok.
Челобитье, folyamodás **-битна**, **-ая**, **-ый**, **-тчикъ**.
Челюсть, állcsont, állkapocs.
Чемеръ, hátgerincz; – (nehézkór.)
Чемоданъ, ruhahász, köpenyzsák, bőrszák, bőrtáska.
Червленецъ, bibor, **-еница** **-леннѣти**. –
Червонецъ, arany. [lásszoba.
Чердакъ, pad, erkély, pad-
Черезъ, tüzsző. –
Черемуха, **-емха**, barkócza, galagonya, fagyal, **-овый**, **-шникъ** olyan erdő.
Черень, nyel, markolat, fogó, **-окъ**, **-нковый**.
Черепаха, teknősbéka.
Черепица, cserépszindely.
Чермный, sötétveres.
Черника, afonya **-шникъ**, bokor. [-**льный**.
Чернило, tinta; **-ильница**,
Чернобурый, sötétbarna.
Чернокнижие, fekete művészet, бүвэзет **-жество**, **-ижникъ**.
Черствый, kemény, régi **-вѣти**, **-вость**.
Черта, vessző, huzás, vonás, (az arczban.) karcz, karczolás, (a poharon).
Чертежь, terv, rajz, **-ежникъ**, **-ный**.

Чертити, rajzolni, szakasztani, **-рчение**.
Чертогъ szoba, belső része az épületnek, csarnok.
Чесота, viszketeg, viszketés.
Честивый ájtatos.
Честолюбецъ becsvágyó.
Чета, pár.
Четвергъ, csütörtök.
Четверть, negyed.
Четки, rózsakoszoru, olvasó.
Четь páros szám, **четь или нечетъ? (цѣтъ, или нецѣтъ)**
Чехоль, tok, boríték, **-льный**.
Чечевица, lencse.
Чеченитися, fitogtatni, negédeskedni **-енье**. [ke.
Чечеть, kenderike, csicsör-
Чешуя, pikk, pikkely (a halaknál.)
Чивый, adakozó, bőkezű, **-вость**.
Чилимъ, sulyom.
Чинка, javítás, igazítás.
Чирей, (чирякъ).
Чиркати, **-кнути**, csiripolni, csicseregni.
Числительное имя, számnév.
Чистосердіе, **-одушіе**, őszinteség, nyiltszivűség.
Чихати, – **чхати** **-хнути**, tüsszenteni (**кихати**).
Чихирь, kinem fort bor, uj bor.
Членъ, tag, cikk, rész.
Чрезвычайный, rendkívüli **-но**, **-ность**.

Черезъ, **черезъ**, keresztül, által, alatt (időí fogalmaknál :) miatt.
Чувственный, érzéki; **-енность**, – **кисэг** **-енно**.
Чувствительность, érzékenység, **-льно**, **-льный**.
Чувство, érzék, érzés; **-вовати**, **-вание**.
Чуга, csuha.
Чугунъ, öntött vas.
Чуланъ, éléskamara.
Чулокъ, harisnya, **-ошникъ**, **-ница**, **-шный**.
Чума, pestis, **-ити**.
Чупрунь, üstök.
Чурбанъ, tuskó, tuskó (ember.) **-банчикъ**.
Чуть, alig, majd.
Чучело, kitömött állat, váz, **-челко**, **-льникъ**.

Ш.

Шагъ, lépés, **-гати**, **-гну**, **ти**, **-гание**. [vizedény.
Шайка, banda, csapat; –
Шалашъ, kunyhó, mezei kunyhó, tanya **-шикъ**.
Шандалъ, gyertyatartó. [ный
Шапка, sapka, **-почникъ** –
Шаравары, bugyogó, bőnadrag, hajósnadrág.
Шарити, kikeresgetni, felkutatni **-ение**.
Шаръ, teke, gömb, golyó, **-икъ**, **-ище**, **-ровидный**, **-рообразный**, – alaku.

Шатеръ, sátor.
Шаткйй, ingadozó, inogó, könnyelmű, nyugtalan, zajos, rohamos **-ко**, **-кость**.
Шашень, hajófuró féreg.
Шашни, dévajságok, csintalanságok **-ничати**. [ный.
Швальня, szabó műhely, –
Швейка, **швея**, varrónő, szabónő, **-йный**. [ніе.
Швецъ, szabó, **-цкйй**, **-е**-
Швырокъ, hajtás, ütés, csapás, lökés, **-яние**, **-ряти**, **-рнути**.
Шевеление, mozgás, rázás, zököggetés, **-лити**, **-вельнути**.
Шелуди, ótvar, kosz, rüh; **-дивый**, **-ивѣти**. [шити.
Шелуха, hüvely, héj, **-у**-
Шепелюнь, selypítő, **-ляние**, **-лявый**, **-ляти**.
Шепоть, suttogás; **-тникъ**, **-тня**, **-тунъ**.
Шерсть, szőr; gyapju.
Шесть, rud, pózna.
Шибкйй, gyors, sebes, **-кость**, **-ко**.
Шильникъ, zsebmetsző, ravasz tolvaj, **-ничати**.
Шиповникъ, csipkerózsa.
Шипунъ, pézsma kacska, **-нка**, **-ній**.
Шипучесть, pezsgés; **-учій**.
Шипъ, korcsfajú, tok, v.viza; – tövis, nyelvcsap.
Шипокъ, **окъ** –tőviske; **-поватый**, **-повидный**, **-повый**.
Шишакъ, sisak; **-шачекъ**.
Шишка, gümő, kelevény (a

testen); börcz (fonalon) bötyök, csombók (a fákon); fenyü toboz; **-коватый, -коносный.**
Шкапъ, -пчикъ, -пецъ, -пище, -фецъ, -фикъ, szekrény, ruhatartó, **-пный.**
Шкворень, rudszeg, (сворень)
Шкиперъ, hajós.
Шлемъ, sisak.
Шлюпка, csónak, sajka.
Шляпа, -пка, -пейка, – kalap
-пникъ, -пный, -очникъ.
Шмель, poszméh, dongóméh;
-левый, -линый.
Шовъ, varrás, ereszték,
öszszefoglalás.
Шорникъ, szijgyártó -ный.
Шорохъ, zsidongás, suttogás
csörtetés, **-охнути, -шити.**
Шоры, lószerszám.
Шпага, kard -жка, -женька,
-жища, -жникъ, -жный.
[-никъ, -рный].
Шпора, sarkantyú; -рение,
Штаны, nadrág; -нный.
Штыкъ, szurony; идти на
штыки. [kődmön].
Шуба, szőrös bőr, mente,
Шуй, bal, шуйца, balkéz.
Шумъ, zaj, zsidongás, moraj;
-мити, -мление, -мливость,
-вый, -мящій, -мѣти.
Шуринъ, sógor.
Шутити, tréfálni -тка, -тливость,
-вый, -тникъ, -ница; – шуть,
tréfás ember; **-очный, -очка.**

Щ.

Щадити, kimélni, megszánni;
-дитель, -тельный,
-дливость, -ливый.
Щебень, – Р. бня, kőomladék,
-нити.
Щебетати, csiripolni, csevegni
-тливость, -ливый.
Щегла, árboцz (fa) lobogórud.
Щегленокъ, tengelicze, stiglincz
-гловка, nőstény, -лячий.
Щеголь, piperkőcz, nyalkafi,
nyalka; **-лиха, -голеватый,**
-льскій, -льство, -ляние,
-ляти.
Щедрина, sebhely, forradás,
-инка, -иноватый.
Щедродатель, adakozó, jótevő;
-льство, -ствовати.
Щедрость, ота, adakozás,
bőkezűség; **-рый.**
Щека, arcz, pofa.
Щеколда, kilincs.
Щекотати, csiklandozni -тливый,
-ание, -ливость, -отно,
-отный.
Щелеватый, hasadékos,
repedékes.
Щелканіе, csattogtatás,
pattogtatás, recsegtetés,
ropogtatás, **-кати, -кнути.**
Щелокъ, lug, -чение, lugoзас,
szapulás, **-чити.**
Щелочъ, égvény, lugany -ный,
-ность.

Щелчекъ, szippantás, – fricska;
dorgálás.
Щель, hasadék, repedék, -ляти.
-ся.
Щемити, szoritani, lapítani, zuzni,
összetörni, **-мление, -мло, zuzó**
prés.
Щепа, forgács, szilánk, faradék,
-нь, szállка, öregszindely, -ание,
-пати.
Щепетильникъ, kiskereskedő
-тильный. [(tubák.)
Щепоть, csipet, szippанат
Щетка, kefe; -точникъ, -точный.
[пás, **-ило, -чити.**
Щечение, elidegenítés, ello
Щикание, gyertya tisztítás, -атель,
ати. [gomb.
Щиколотокъ, -тка, csont-
Щипцы, koppantó, fogó; -чики.
[rovaroknál,] tárcsa.
Щить, pajzs, чимер, védv (a
Щука, csuka, -учина, csukahus,
-чка. [няти.
Щуняние, szemrehányás, –
Щупати, megtapintани, tapogatни
-паніе.
Щупъ, mélymérő, -пикъ.
Щурение, kacsintás, -рити, -ся.
Щурупъ, csavar, sróf, anyasróf;
-пецъ, -пикъ, -пити.

Ъ.

Ъда, evés, étkezés.
Ъдальцы, falám (bogárnál.)
Ъдкій, éles, maró, harapó.

Ъдкомлечникъ, farkas tej.
Ъдкость, csipősség.
Ъзда, utazás; -дити, -докъ,
-жалый, -жение.
Ъства, étel.
Ъханіе, utazás, ъхати.

Э.

Эдакой, этакій, ilyen, olyan, afféle,
efféle.
Эдакъ, этакъ, ugy, így, amugy.
emigy.
Эй! hej!
Экваторъ, egyenlítő.
Экипажъ, fogat.
Экій, – milyen.
Этотъ, эта, это, ez.
Эхо, viszhang.

Ю.

Юбка, női öltözék; -очка, -очный.
Югъ, dél, южный, -говостокъ,
-гозападъ. [ный.
Юдоль, -олие, völgy, -доль-
Юзилище, börtön, -лицникъ,
-зникъ.
Юла, forgó koczka.
Юноша, ifiu -шескій, -шество,
-ный, -ошествовати, -ѣти.
Юрканіе, hirtelen alámerülés -ати,
-кнути.
Юродъ, bolond, eszelős -одивость,
-дивый, -дитися, -одство,
-одствовати, -дѣти.
Юрокъ, fenyű pinty, pírók.

Юрта, bõrsátor (avándor népnél.)
-овище.
Юръ, magaslát kiteve a roszt
idõjárásnak.
Юха, lé, leves.

Я.

Ябеда, rágalmazás, fondorkodás;
-едникъ, -ница, -дничанье,
-ничати, -ческїй, -ство.
Явка, bevádolás a törvényszék
elõtt, jelentés.
Явленіе, megjelenés, fellépés, –
явно, nyíltan.
Явственный, világos, érthetõ;
ность, -ствуеть.
Ядовитость, –mérgeesség; **-тый,**
-оносный, -отворецъ,
mérgek keverõ; **-отворство,**
-отворствовати.
Ядреность, levedesség, életerõ,
-ный, -нѣти.
Ядристый, magos, nagymagu.
Ядро, ágyu golyó, mag, veleje (vmi
dolognak).

Ядъ, mérgek.
Язва, seb; **моровая язва** pestis;
–romlás.
Язвитель, sértõ **-льница,**
-льность, -льный, -вити,
-вленіе.
Язычникъ, pogány **-чески,**
-ческїй, -чество.
Якорь, horgony, **-рикъ, -рище,**
-рный.
Ямъ, posta állomás, **-щикъ,** posta
kocsis **-цкїй, -чїй.**
Янтарь, borostyánkõ, **-рикъ,**
-ный.
Ярити, bosszantani, dühbe hozni
-ся, -ость, -остный, [-кость.
Яркїй, világos, tiszta (hang)
Ярусъ, emelet, réteg, fekvés
Яхонтъ, jáczint.
Яхта, sebeshajó, naszád.
Ячея, -ечка, -ейка, kis gömbölyü
üreg, selejt, **-ейный, -еистый.**
Яшма, jászpis.
Ящикъ, szekrény, láda, fiókos
szekrény, **-ичекъ, -ичный.**

КОРОТКИЙ СЛОВАРЬ.

А.

Авось, авось-либо, talán.

Агатъ, agátkő.

Адамантъ, Алмазъ gyémánt.

Адамово яблоко, (райское) paradicsom alma.

Адекий ая, ое, pokoli, — kiállhatlan kinzó.

Аистъ, gólya.

Акрида, саранча, sáska.

Ажканіе, sóvárgás valami után. [reskedő.]

Алмазникъ gyémanttali ke-

Алость pirosság.

Алчба, алчность, éhség.

Алый ая, ое, piros, veres.

Алѣти pirulni; — ея, pirosnak látszani.

Аляповатость, esetlenség, idomtalan-
ság, otrombaság.Аляповатый, esetlen, otrom-
ba, idomtalan. [zerszép.]

Амарантъ, bársonyvирág, e-

Арбузъ görögdinye.

Арчакъ, nyeregfa.

Аршинникъ, rőfös kereskedő.

Аршинъ, rőf.

Аспидъ, áspis. [rablófőnök.]

Атаманъ kozákfőnök, —

Аукати, kiáltani valakire, (гойкати). [eknél.]

Аулъ, falu a kaukaziabeli-

Аханъ, háló melylyel viza-
halat fognak. [tozni.]

Ахати, ah-ot kiáltани, sóhaj-

Ахинея, esztelenség, képte-
lenség.

Б.

Багоръ, bibor; —halászgамó.

Багрити, biborraí festeni; —
halászни halászgамóval.

Багровица veresfolta testen.

Бадья, veder, akó.

Балагурити, esevegni, tréfá-
kat elbeszélни.

Балаканье, csevegés.

Баня, fürdő; потовая, водная.

Барабанъ, dob, слуховой бар.
[ságos ur.]

Баринъ, мн. и. бара, ur, пагу-

Баричъ, urfi.

Барскій, földesuri, urí, — дворъ urí udvar. [kisasszony.	öntudatlanság — ный.
Барыня, urnő; — барышня.	Беремя, бремя teher, podgyász lom. [venni.
Баснь, басня, mese.	Беречи, őrizni, figyelembe
Батюшка, kedves apa.	Благоволение jóakarát.
Башмакъ, csiző, papucs.	Благосостояние, jólét. [rény.
Башмашникъ. csipész; — ица. a nő.	Благочинный, jámbor, sze-
Башня, torony. [— ица.	Блевати, köрni, hánni (блю-
Бдитель, őr, felügyelő; —	Блевота, hányás блевание. [—ás
Бдѣти, virasztani, ébren lenni, őrködni, —	Блистати, csillámlani, — ние,
Бедра, csiző, czomb, бедро.	Блюстителъ, felügyelő.
Безкусный izléstelen.	Блюсти, vigyázni, felügyelni, — ся, — magára.
Безвѣрствовати hitetlenség.	Бобръ, hód — ровый. [— рство.
Безвѣрие.	Богатырь, hős, lovag, — скій,
Безденежье pénzhiány.	Богоборецъ, istentelen.
Бездна mélység; — alvilág, sokaság.	Богознаменіе, esoda. [gosított
Беззаботливый, gondatlan.	Богоносецъ, Istentől felvilá-
Беззвучіе, hangtalanság.	Богохуліе, istenkáromlás.
Безмолвіе, hallgatóság, — csend.	Бодрый, éber, vitéz, bátor.
Безначаліе fejetlenség.	Боець, küzdő. [vegni.
Безобразіе, éktelenség, éktelen alak, rutság. [nélkül]	Болгати, csoválni, rázni, cse-
Безотлагательно halasztás	Боль, fájdalom; — льница kórház. [kos hely.
Безошибочно, hibátlanul,	Боръ, fenyővel benőtt homo-
- ность, — ный. [— ность, — ный.	Боданъ, géм, kőcsag.
Безполезно, haszontalanul	Бояринъ (мн. п. бояре бояра,) előkelő ur, bojár.
Безпредѣльность, határtalanság.	Брадобрѣй, borbély.
Безславіе, dicstelenség.	Бракъ, lakadalom; — брачный, lakadalmi. [тися.
Безсоніе, álmatlanság. — ный.	Брань, harorn, csata, брани-
Безчиніе illetenség, ki ágás.	Бревно, gerenda.
Безчувствіе, — ство, — ственность, érzéktelenség,	Брести, lassan menni, gázolni.
	Брити, (брѣю) borotválни, брильня, borbély műhely.

Бровь, szemöldök.	
Бродяга, utszakoptató.	В.
Броня, pánczél, панцырь.	
Бросати бросити, dobni — ся. magát d. [gü gerenda.	Вабилу, csalétek, вабити.
Брусь, köszörűkő, négyszög-	Важность, komolyság, fontos- ság, — ный. [kedés.
Бугоръ, halom; — ристый.	Валовый торгъ, nagy keres-
Будни, будень, hétköznap.	Варъ nyári hőség, forró-víz gyanta, csizir.
Будто, будто-бы mintha.	Ватага, embertömeg, vadász- társulat; — hely, hol a- zok tanyáznak.
Булавка, gombostű, — вочка.	Ваяние, vésés; ваяти; ваятель.
Булаць, aczél, булатный а- цзэлből való.	Вдоль, hosszában lefelé.
Булка, zsemle. [көнүв.	Вдохновение, ihletсэг.
Бумага, papír — жинкъ, zseb.	Вдругъ, egyszerre, azonnal, hirtelen, csakhamar.
Бурливость, szélzugás, nyug- talan viselet.	Ведро, veder, szépidő, ве- дрено, ведраный, tiszta.
Буря, zivatar. [мед vallásu]	Вездѣ, mi denütt,
Бусурманъ, hitetlen, maho-	Велблюдъ, верблюдь, teve, — лица, — динкъ.
Буторъ, jószág, ingóság.	Велегласный, nagyon hangos.
Бухати, бухнути, döngetni, taszítani, meglökni. [— ота.	Велегнѣ, великолѣпие, nagy- szerti, pompás. [сэг, — чивый.
Быстрина gyorsaság, быстро.	Велеръчивость, bőbeszédű-
Быстрый, gyors, sebes, éles, elméjű.	Великанъ, óriás. [— мочный.
Бѣглець, szökevény; — глйй.	Великомощіе, nagy hatalom,
Бѣгство, futás; — ствовати:	Великорослый, nagykoru.
бѣгъ; — ас,	Великовость, büszkeség, — вый.
Бѣгуиъ, futó, kengyelfutó.	Весло, evezőlapát.
Бѣдность, szegénység.	Веселья, nagyon. [сновати.
Бѣлецъ, ujoncz szerzetes, — бѣлица. [костырь.	Весна, tavasz, весенный, ве-
Бѣлка, mókus (вывирка,)	Ветла, Ива.
Бѣлокурый, szőke.	Ветошь, elviselt ócska ruha.
Бѣломойка, mosoné.	Ветхий, ócska, régi, — хость.
Бѣлье, vászonszövet.	Ветшати, ócskulni.

Вещественный, anyagi, — — ность — ство. [- ание, — атель.	Владѣти, uralkodni, birni; — дѣлецъ, uralkodó.
Вжигата, gyújtogatni; —	Владѣтель, vladѣnie, [тени.
Вжимати, vжати, benyomni.	Влажити, навлажити nedvesi-
Взаемъ, — имъ, — мы, kölcsön.	Влажность, nedvesség, nyir-
Взаимность, kölcsönösség, — мный. —	кosság; — влажный.
Взглядъ, pillantás.	Властитель, tulajdonos.
Вздоръ, veszekedés, vita.	Властолюбець, uralogni vá-
кѣrtelenség, ostobaság.	gyó; — [вати.
Вздохъ, sóhaj, вздохнути.	Властолюбіе, властолюбство-
Вздрагивати, вздрогнути, ősz-	Власть, hatalom. [ни; — ченіе.
szeboradni.	Влачити, волочити, vonszol-
Взоръ, tekintet, alak.	Вліаніе, torkolat, befolyás.
Взысканіе, kobozás, adóbe-	Вѣстительный знакъ, zárjel.
хажтас, számadás.	Вѣсто, helyett.
Взыскивати, взискати, взыскъ.	Вѣстѣ, együtt, egyszerre.
Взятки, járulékok, mellékjö-	Внезапно, hirtelen. [- ный.
ведем. [латosság, nem.	Внезапность, véletlenség,
Видъ, ábrázat, alak, hason-	Внесеніе, bevétel, előterjesz-
Винарь, vinczelér, (винцирь)	— тés, — енный,
Единительный падежъ, tárgy-	Внимати, figyelni, (сз дат.)
eset. [гát, h.	Вниманіе, figyelem; — тельный,
Винити, hibáztatni — са, — ма-	figyelmes.
Виноватый, hibás.	Внутреннее, belső; — ность,
Виножникъ, okozó, kezdemő	belsőség, — енный.
nyező; — ица.	Внушати, befolyatni, becsce-
Висловіе, bizonylat, bizo-	регтетни, (кому что).
nyuitás; — словный. [ти.	Внушеніе, befolyás, rábeszé-
Винтъ, csavar; винтикъ винти-	лѣс, — енный.
Виръ, водоворотъ, омутъ.	Внъ, kívül.
Вислоухій, lefüggő fülek-	Внѣшность, külsőség. — ный.
келі, tunya. [szőkőév.	Во, въ, ба, бе, бан, бен, стб.
Високосный годъ, visokosъ	Водворати, valakit valahol
Високъ, vakszem, halánték.	letelepíteni.
Витія, szónok; — ство; —	Водворатися, letelepedni, va-
ствовати.	lahol találni magát.
	Водопадъ, vizzuhatag.

Водополе, vízáradás.	Волновати, habzani; — ание.
Водоходець, hajós, tengerész	Волхвъ, jós, bölcs, varázsoló.
Водяная болѣзнь, vízi-be-	Волховати, varázsolni, jó-
тегсэг.	solni [szabadszellemit.
Водокъ, vezető.	Вольно, szabad; — нодумецъ
Вожделѣвати, — лѣти, kívánni	Вонзати, — зѣти, beszurni.
Вождь, vezér, tábornok.	Вонь, szag, bűz.
Возблагодареніе, köszönet,	Вообразати, — зити, képezni.
előismerés.	Воображеніе, voобразимый.
Возбраняти, tiltani; —	Вооружати, fegyverezni
Возбуждати, lelkesíteni lá	Вопити, (вопію) felsóhajtani.
torítani. [вѣтел	Воплощатися, emberé lenni.
Возведеніе, felemelés, fel-	Вопль, jajszó.
Возвеличеніе, magasztalás.	Вопреки, ellenben.
Возвратити, vissza téríteni	Вопросительный kérdő.
— ченіе. [- тити, — щати.	Поровати, lornni, vorъ tolvaj.
Возвѣститель, hírnök; —	Поротникъ, gallér.
Воздержаніе, mértékletesség,	Поротъ, fonáka valaminek.
őntartóztatás.	Порчати, morogni.
Воздухъ, levegő; — шный,	Посмѣскати, tapsolni.
Воздѣлывати, munkálni.	Воспользоватися felhasználni
Возжа, kantárszár. [gyujtani.	valámit. [тód; — ница.
Возжигати, возжечи, meg-	Восприемникъ keresztара, u-
Воззваніе, felhívás.	Госпмлати, fellobogni.
Возлѣ, mellett.	Востокъ, kelet.
Возмездити, jutalmazni.	Восторгъ, elragadtatás.
Возмечтати, képzelősködni.	Вотъ, ime. [мással lenni.
Возмутитель, lázító; — щати	Впечатлѣвати, — лѣти, benyo-
Вознаградити, jutalmazni.	Впечатлѣніе, benyomás, ha-
Вознамѣрится, elhatározni	тас. [уграни.
magát. [folni, ellenvetni.	Впрыгивати, vпрыгнути, be-
Гозражати, разити meczá-	Впугивати, впугнути, ijesz-
Возраженіе, ellenvetés, czá-	тени. [geskedés, czivakodás.
лотат; — зитель, [вие,	Вражда, gyűlölet, ellenség.
Возшествовати, fel lé ni; —	Враль, fecsegő, hazug, врати.
Гокругъ, körül. [вый.	Врачь, orvos; — чебный, че-
Голна, hab, g arju; — по-	ство, — чевати.

Вредъ, kár; — дити, ártani. — дный, — тель.	Выгибъ, görbület, tekervény.
Вретище, bünbánati ruha.	Выгода, haszon, előny. [тás.
Вручата, ajánlани; — ся.	Выдача, kiadás, kiszolgálta- durva kelméből. [magát.
Всеизжителъ, mindentte- remtő.	Вземка, hajték, horog, ki- vágás.
Всеоконечно, egyáltalában.	Вызовъ, kihívás.
Вселение, letelepedés. [иу.	Выключка, kivonat.
Всельникъ, letelepedett fér-	Выну, szakadatlanул.
Вселяти, — ляти; telepíteni.	Выписка, kivonat. [раженіе.
behelyezni; — ся.	Выражати, nyilvánítani; вы-
Всемирный, általános.	Высокоблагородный, nagy- ságos. [nagyemlétség.
Всенародный, nyilvánос.	Высокопревосходительный
Всеоружіе, teljes felfegyve- rezés. [rontó.	Высокопреподобный nagy- tiszteletű.
Всепагубный, mindent el-	Вьюга, hófergeteg.
Всепокорный, egészen aláza- tos.	Вьюкъ, csomó, batu.
Всесожженіе, égő áldozат.	Вьюшка, ezérnamotóла
Всещълый, tökéletesен egész	Вѣдати, tudni, ösmerni.
Вскачь, vágтатва (menni).	Вѣдомо, tudva van.
Вскую, miért?	Вѣдьма, boszorkány.
Вспомннті, megemlékezні.	Вѣтеръ, legyező.
Вспычнвость, hirtelen ha- rag; — чнвый.	Вѣжство, ismeret, okosság.
Вспать, vissza.	Вѣжнвость, udvariasság — ливый.
Встревоженіе, nyugталансáг.	Вѣннкъ, seprű.
Встрѣченіе, találkozás.	Вѣнчати, koszoruzні, коро- нázні, esketni. [igазсáг.
Всуе, hiába.	Вѣрность, hűség, bizalom.
Всмысленіе, fiasítás.	Вѣроломецъ, hűtelen; — ство- вати.
Втечка, nyom. [ично.	Вѣроподобіе, valószínűség.
Вторицею, másодизбен; —	Вѣроятіе, — тность, valószі- нűсáг.
Втулка, dugасз, dugó.	Вѣстовой, küldőнц.
Втуше hiába. [сегні.	Вѣсть, hír, tudósítás.
Выбалтнвати, выболтати кифе-	Вѣсъ, nehézsáг, mérték
Вывска, czimer.	

Вѣлка, вѣточка, kis faág.	Гоголь, kezozerőcze.
Вѣтреннкъ, esapodár; — ннца.	Гоготати, gágnogni, hágnogni.
Вѣтричати, esapodároskod- ни; — енность.	csacsogni, röhögnн (ри- готати). [ни, illeni.
Вѣтрило, vitorла.	Годнтся, alkalmasnak len-
Вѣтвь, faág. [ни.	Годность, kéпesség, alkal-
Вѣщати, mondани, elbeszél-	massáг.
Вѣщатель, elbeszélő; — ннца.	Голенище, czizmaszár.
Вазальныя нглы, kötöttük.	Гомозити, nyugталанкодні.
Вазеніе, kötés.	Говець, futár; — себес ва-
Вязъ, mocsár, posvány, sár.	дасзкутыа. [гонть.
Влаость, fonnyadás.	Гонтина, zsindey; — товый,
	Гончая собака, vadасзкутыа.
	Горбъ, [ур, горбина, — ба-
	тъй, — горбунь,
	горделивецъ, büszkeférfi; —
Гадкнй, undorító, csúf. — ость.	ливность, — ливый. [горе.
Гербъ, czimer.	Горевати, keseregні, горестъ,
Герой, hős. — оискнй, — оство.	Горло, torok, горловнна, tor-
Гетманъ, kozák-főnök.	kolat, nyílás, tölcсér.
Гибкнй, hajlítható; — кость.	Горница, szoba; — ннчная,
Гикнути, hangosan kiáltани.	szobaleány. [kola.
Глаголь, szó, ige.	Горное учнлнще, бányász ис-
Гладь, sima ut.	Горчица, mustár.
Глазь, szem, глазный.	Гостинная, vendégszоба.
Глотаніе, nyelés, lenyelés.	Гостинница, vendéglő.
Глотати, lenyelни.	Готевальна, tok, toklat, tartó,
Глохнути, si ketülни.	horíték. [— бнтель.
Глумъ, tréfa. — нти, — нтель.	Грабнті, rabolni, — бежъ.
Глыба, глыбка, göröngy, rög.	Градоборець, ostromló; —
Гладѣти, nézni глэдѣнне	орный, [— скнй.
Глустьность, csufság, irtózat.	Гражданинъ, polgár; — нка,
Глушати, iszonyодні — тнса.	Грамота, írás és olvasás, у-
Глушнті, beszélnи аз огрон	читнся грамотъ, tanulни ír-
кереzsztül.	ни és olvasнн; — окмány
Гнѣднй, pej. (ló)	írat. в. пр. договорная,
Гобзованіе, felesleg; — вати.	дворянская, увольнатель-
Говнне, тнштеlet, böjt; — вѣти.	

ная, льготная, и такъ д.
Гребецъ, evezős, gereblyés.
Гребло, csarófa, — бля, ge-
reblélés, evezés, töltés.
Гроза, fenyegetés, — грозити.
кому чъмъ
Грудь, груди, mell, kebel.
Гружение, rakodás, rakolás,
грузкий, terhes. [meríteni.
Грузити, terhelni, rakodni.
Грузъ, teher, pl. a hajókon.
Грустный, méla, búskomор.
Грусть, aggodalom, búsko-
morság — стный. [kodni.
Грустити, aggodni, komor-
Грести, menni, jönni.
Грязити, beriszkitani; —
зно,áros. — новатый, — нути.
— пйти, — зь, сár. [губастый.
Губанъ-бачъ, nagy ajaku.
Губнвость, hebegés, dado-
гас; — пвый.
Гужъ, kötél, hámiga.
Гуль, némahang, viszhang.
Гульба, sétálás, időtöltés.
Гулочка, bujdosи játék.
Гульбище, sétатér. [льщица.
Гуляти, sétálni, — льщикъ, —
Гуртомъ, mindenestül.

Д.

Да, igen: és, is, hanem, had
да будетъ, had legyen.
Дабы, hogy. [езелött.
Давешный, ezelöttи, давеча,
Даже, sőt inkább.

Дакати, — кнути igent monda-
ni. [шый, — лити.
Даль, távolság, messziség,
Данникъ, hűbérnök, alattvaló.
Дань, adó, átadás.
Дарити, овати, ajándékozni.
Даръ, adomány, tehetség.
Дательный падежъ, tulajdo-
nitó eset. [tok.
Дача, adás, fizetés, földbir-
Дважды, kétszer.
Двигати, emelni, mozgatni;
— тель, — ница.
Движение, mozgás; — жимый.
Двоекратно, két ízben.
Двокалака, két kerekű sze-
кér, (телѣга).
Двоеточие, kettőspont.
Двойка, pár.
Двойни, ikrek, (двойнята).
Дворецъ, palota, udvar.
Дворянъ, udvari cselédség.
Дворянинъ, nemes ur, — ян-
ка, — яство. [testvér.
Двоюродный братъ, unoka-
Двуверхий, két csucsu.
Двусложный, kéttagnу.
Двусмысленный, kétértelmű.
Дебелы, vastag, — лость,
vastagság. [hegy nyílás.
Дебрь, hegyekközti völgy,
Деверъ, a férj fivére, sógor.
Декабрь, December.
Демонъ, ördög, — нский.
Денеженъ, gazdag.
Денница, hajnal.
Деньги, pénz.

Дергота, görcs.
Деревня, falu, — венский.
Держава, birodalom, — а-
вецъ, — авный. [рзкий.
Дерзати, — знути merészelni.
Дерзновенность, merészség.
Десна, foghus, десница, jobb.
Дешевизна, olcsóság; — вити.
Длавъ, tenyér, долонь.
Длина, hosszúság, — нный.
Длнги, halogatni, késleltetni
— ся, késni.
Для, ért, miatt. [тени, — ся.
Длнги, felfujni, büszkévé.
До, ig. [тени.
Добавляти, — бавити, hozzá-
Доблесть, bátorság, állhата
tosság.
Добродѣтель, erény, — льный.
Добродѣяние, jótékonyság.
Доброрачие, arczsépség.
Доброравие, erkölcsösség.
Добыча, zsákmány, добывати.
Доведение, odavezetés, bebi-
zonyítás.
Довѣсть, что кому, elég.
Доводъ, bizonyíték.
Доволь, elég, довольно.
Довѣрие, bizalom, — ение, —
енность.
Довѣрати, — рити, bizni.
Догадка, gyantítás, hozzá-
ветés.
Дождь, eső, — жидкъ.
Доимка, hátralék, доимный.
Доказывати, bizonyítani.
Докука, teher, alkalmatlan-
kodás.
Докучати, alkalmatlankodni,
terhére lenni.
Долбежъ, csaplyuk.
Долбити, véсни. (довбати).
Долге, долже, hosszabb
ideig.
Доля, rész, törés, sors, végzet.
Домовничати, mindig otthon
lenni.
Домовитость, háziasság.
Домоводство, háztartás —
водъ, — дка.
Домогательство, törekvés.
Домогатися, törekedni vala-
mire. (чегю).
Донесение, jelentés, értesítés.
Донннй, mostanáг.
Дополнение, kiegészítés.
Дородность, testesség, vas-
kosság. [лс, harag.
Досада, bosszúság, nehezте-
Досадчикъ, — досадно, —
Досель, mostanáг, eddig.
Досканъ, tubák szelенце.
Досматривати, felügyelni.
Досиѣхъ, felfegyverzés, —
шный.
Достойный, méltó,
Достопамятность, jelesség,
nevezetesség.
Достопочтение, illőtisztelet.
Достояние, örökség, vagyон.
Досухъ, üres idő, szabad idő.
Дохлаый, meghalt megdögлött
Дохновение, lehelet, lengés,
ihletség.

Доходъ, jövedelem.	Дыба, hinta, buk, стати на дыби, (дуба стати.)
Дочь, дочка, leány.	Дышло, szekérrud. [атель.
Древо, régen, — ний; — ность; — вѣти.	Дѣписание, történelem, —
Дремати, szunyadni.	Дѣпричастіе, állapotjegyző.
Дремучій, sűrű, rengeteg.	Дѣйствительное, valóban, — льность. [lekedni.
Дрогнути, reszketni remegni.	Дѣствовати, működni cse-
Другъ, barát, дружба, barát-ság.	Дѣлецъ, törvény ismerő.
Дружество, barátság.	Дожестъ, erősség, testi szilárdtság.
Дряблый, hervadt, fony-nyadt, — лость, — нути.	Дожина, tuczet.
Драгота, ríngatódzás.	Дядьча, gyermekfelügyelő.
Дрань, esekélység. selejt, szeny, moosok, [kadság.	Дядя, nagybátya, — динь, — дѣшка.
Дряхлость, erőtelenség, lan-	
Дряхлый, дряхлецъ, — ихнути.	
Дубина, dorong, fűtykőz, ok-	
тонди, ostoba. [tálni.	Е.
Дубити, kikészíteni, kitisz-	Едва, alig, majd, — ли pe-
Дубоноска, zöldpinty.	hezen.
Дубрава, tölgyerdő, erdő.	Единитная, összekötőjel.
Дуга, iv, szívárvány.	Единоборецъ, párbajtívő.
Дума, tanács, költemény, gondolat.	Единоборство, — ствovati.
Дума державная, állam tanács.	Единогласіе, összhangzás.
Дуновение, lehellet, fuvás.	Единодержавіе, egyeduralgás.
Дуплита, fában üreget csinálni, — пла.	Единожды, egyszer.
Духовый, lélekzéshez tartozó jó szaglász.	Единоумдіе, egyetértés.
Духъ, szellem, lélek, szesz.	Единообразіе, egyformaság.
lehellet, szag, gőz, bátorság.	Ежевременный, mindenidő-
Душистый, jószagú.	beli.
Душникъ, léglyuk.	Ельникъ, veresfenyű erdő.
Дщерь, leány.	Емки, tüzfogó.
	Емкий тѣгас sokat befoglaló.
	Епитаѣя, sir-felirat.
	Ересъ eretnekség, — тикъ.
	Ерлыкъ, jegy irat, utazhatási-jegy felirat pl. az orvos-sá:

Ермолка, kára, boriték, esuk-lyu.	nyozó oklevél.
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	[резовой. Жаловатися magát bevédozni.
Ерошка, bodorfejű, еротизи,	Жалити, sajnálni kimélni.
Ерошолни.	Жара, nagy melegség, — nie
Ерыга, nagy halász háló,	— рити sütni. [róság.
Ерыжница, részeges asszony,	Жаркое, peccenyе, жаръ, for-
Ермолка, kára, boriték, esuk-lyu.	rendőr katona, részeges
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	Жатіе, nyomás, aratás.
Ерошка, bodorfejű, еротизи,	Жбанъ, fakanna, — ачикъ,
Ерошолни.	[ерыжничати.
Ерыга, nagy halász háló,	Жевака, rágó, — ваніе.
Ерыжница, részeges asszony,	Же, hanem, ellenben.
Ермолка, kára, борітѣк, есук-	Жезъ, bot, пастырскій.
lyu.	Желаніе, kívánság, — тельно,
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	— ая исторія. [tudomány. — лати.
Ерошка, bodorfejű, еротизи,	Желвь, teknősbéка.
Ерошолни.	Жемантися, czifrálkodni,
Ерыга, nagy halász háló,	[tan. kérekedni. [— ница, ний.
Ерыжница, részeges asszony,	Жемчугъ, gyöngy, — живкъ,
Ермолка, kára, борітѣк, есук-	Жемъ, sajtó, prés. жомъ.
lyu.	Жеребей, koczka, sors.
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	Жерло, gége, nyeldekлő, tűz-
Ерошка, bodorfejű, еротизи,	szaság.
Ерошолни.	Жертва, áldozat, — вовати, —
Ерыга, nagy halász háló,	вованіе,
Ерыжница, részeges asszony,	Жесткій, kemény, durva.
Ермолка, kára, борітѣк, есук-	Жестнупи, keményedни.
lyu.	Жестокій, kemény, kegyetlen
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	szivtelen.
Ерошка, bodорfejű, еротизи,	Жестъ, bádog, pléh, — тивий.
Ерошолни.	Жечи, égetni, gnyjтани.
Ерыга, nagy halász háló,	[nyomorult. Жженіе, égés, — ний.
Ерыжница, részeges asszony,	Живо, élénken. [előadni.
Ермолка, kára, борітѣк, есук-	Живописати, vmit élénken
lyu.	бвикъ, [zetés.
Ерникъ, bokor, csere, — беш-	Живописаніе, festés.
Ерошка, bodорfejű, еротизи,	Живописецъ, festő — описъ,
Ерошолни.	Животное, állат.
Ерыга, nagy halász háló,	Жигальщина, kávéperzselő.
Ерыжница, részeges asszony,	Жичнупи, megcsapni valakit

Жидити, folyékonyá tenni. higitani. [lékony, nyulánk.
 Жидкий, folyékony, hig, haj-
 Жидьти, higgá lenni.
 Жижа, — на, lé, lév, mártalék, mártás.
 Жизнь, élet, — зненный.
 Жилеть, mellény.
 Жиле, lakás, emelet.
 Жиротопня, zsírolvasztás.
 Жиръ, zsír, szalona.
 Жирьти, hizni.
 Житель, lakó, — льница.
 Жмячокъ, kis hó labda.
 Жрати, falni.
 Жребиѣ, koczka, sors.
 Жрение, áldozat. [збар.
 Жрети, áldozni, жрецъ, áldo-
 Жужелица, a felolvadt ércz habja, futóbogár.
 Жужжаніе, dongás. [sutogni.
 Жукнути, sugni valakinek,
 Жукъ, bogár, — золотой.
 Журавль, daru, — льный.
 Журавль, kutzém.
 Журити (кого) dorgálni, fejét mosni valakinek, hajporozni.
 Журчалю, czinczur dongócska
 Журчаніе, morgás, susogás.
 Журчати, csörögni, morogni.

З.

За, ért, miatt, mellett, mögött, tul, után.
 Забвение, feledés,

Забережный, partontuli.
 Заблаговременно, idejekorán.
 Забойникъ, puskaevessző.
 Заболѣвати, — лѣти, beteggé lenni.
 Заборъ, kerítés, — чикъ.
 Заборщикъ, aki kontóra vás.
 Забота, gondoskodás, — ный.
 Заботити, zabotitisa.
 Заботливость, gondoskodás, foglalkozás. [lptábla.
 Забрало, sisaktaraj, fal, zsi-
 Заведение, helyreigazítás, intézet.
 Заверть, forgószél, örvény.
 Завинтивати, odacsavarni.
 Зависѣти, függni. [keríteni.
 Завладѣти, valamit hatalmába
 Заводъ, gyár, стекольный, желѣзный. [тель.
 Завоевати, elfoglalni, — вавозня, hidas. [gyürem.
 Заворотъ, hajtóka, karima.
 Завсе, mindig, igengyakran.
 Завтракъ, reggeli, — кати.
 Завѣса, függöny. [gőtől.
 Завѣтрѣти, elromlani a leve-
 Завѣщати, meghagyni, elrendelni. [delet,
 Завѣщаніе, parancs, végrende-
 Заглавіе, címleap, — вный.
 Заговѣние, bűjteltötti utolsó nap.
 Заграничный, külföldi.
 Задача, feladvány, feladat.
 Задворье, házmögötti tér,
 Зажжение, meggyújtás.

Зажига, okozó, izgató, buj-
 тогатó. [тель.
 Зажигати, gyújtogatni, — га-
 Зажитое, szerzett vagyon.
 Зажора, ho alatt öszvegyült viz. [lem leve
 Зазноба, fagyott hely szere-
 Зазнобляти, — бити, fogyasztani. [lenség.
 Зазоръ, szégyen, tisztele-
 Зазрѣние, szemrehányás.
 Занюдавецъ hitelező.
 Заняствовати, kölcsönözni.
 Заказаніе, tiltás, — кати.
 Закалъ, naplemente.
 Законъ, törvény, rend, hit.
 Закопѣти, feketévé lenni a füsttől,
 Закрасити, elpirulni.
 Зала, terem, szála.
 Заливъ, tenger öböl.
 Замаганіе, bemocskolás.
 Замарка, folt, piszok.
 Заметы, hófuvatagok.
 Замотыга, pazar ember.
 Замочникъ, lakatos.
 Замысль, szándék.
 Замѣна, kárpótlás.
 Замѣчаніе, jegyzék.
 Забѣчательный, nevezetes.
 Зававѣсь, függöny.
 Занемочи, beteggé lenni.
 Заносчивость, büszkeség.
 Занятие, elfoglaltság.
 Западъ, nyugot, — ный.
 Запальчивость, hirtelen harag
 Запечатлится, elszomorodni.

Заплевание, megköpődés.
 Запона, fútyol, lepel.
 Запонка, inggomb.
 Запорка, retezke, запоръ.
 Запрешати, tiltani.
 Запрода, torlasz, töltés.
 Запатаа, vessző (az írásnál).
 Запатки, szekérnyom.
 Запатваніе, megbélyegzés.
 Запаса, — pestis, ragály.
 Засада, leshely, tartalékse-
 рег, rés. [tanuskodás.
 Засвидѣтельствованіе, átadás,
 Заслонка, kemence ajtó.
 Заслонити, előtolni.
 Заставки, ernyő, ellenző.
 Застежка, horog, heveder-
 csát.
 Заулокъ, ösvény, gyalogut.
 Зачахлый, száraz, aszkóros.
 Зачинщикъ, kezdeményező.
 Защита, oltalom, — титель.
 Защищати, oltalmazni.
 Забъжати, megérkezni.
 Забъжий, utas, idegen.
 Заявление bejelentés.
 Зборище, gyűlhely, össze-
 gyűlés.
 Збродъ, gyűlevész, csőcselék.
 Збруехранище, hadszertár.
 Збруа, fegyverzet, szerszám, szer.
 Званіе, hívás, állás, hivatás
 Звукъ, hang, — чаніе, — чати.
 Звѣрь, vadállat, — ослобіе,
 — образіе.
 Зданіе, épület.

Здоба, készítés, készület — бити. [nek lenni.]	бűbájos.
Здравствовати, egészséges.	Знобити, fagyasztani — бий.
Здравствуй! — те, jó reggelt!	Знобь, fagy, borzadály.
Здѣсь, itt, — шный, itteni.	Зной, hévség, — шный.
Земледѣлецъ, földművelő.	Зодчество, építészet, — чий.
Землемѣрие, földmérés.	Зодчій, építész. [szapulni.]
Землеописание, földleírás.	Зола, hamu, — ление, — лити.
Землякъ, földi, hazafi.	Зонтикъ, napernyő, esernyő.
Зернь, kocska, — щякъ, kocskajátszó.	Зоркий, éles, messzelátó, — кость.
Зидити, építeni, alapítani.	Зорочекъ, szemgolyó.
Зинька, czipke, czinege.	Зракъ, pillantás, alak, kép.
Зиати, ásitani, szájat tátni.	Зрѣти (зрю), nézni, (зрю.)
Злити, rosszítani, haragítani.	эрни. [ringatni.]
Злоба, rosszság, — обный.	Зыбати, ingatni, hintázni.
Зловѣщаніе, rágalmazás, megszólás. [ség.]	Зыба, hinta, hintaböleső.
Злоключение, szerencsétlen.	Зыблемость, a szerencse for-
Зломысленникъ, balulvéleke-	gandósága.
дѣ, rozszindulatu. [dék.]	Зыбь, ingovány, hallámszás.
Злонамѣреніе, gonoszszán-	Зыло, igen, nagyon.
Злополучіе, szerencsétlenség	Зыбникъ, pinta, pintaőke, —
Злорадный, kárörvendő, —	лица.
адство. [szólás.]	Зыбнути, fagyni.
Злословіе, rágalmazás, meg-	Зять, vő.
Злоупотребляти, visszaélni	
valamivel.	И.
Злоухищеніе, álnokság esel.	Ибо, mert, mivel.
Злочестивый, istentelen.	Иго, iga. [szin, (ló)]
Знаменати, jelelni, elbádni,	Игрений, яя, ee, szögsárga
nevezni. [tes.]	Ирокъ, játsszó, — очна.
Знаменитый, híres, neveze-	Игрушка, játékszer.
Знаменіе, jel, csoda.	Идолъ, bálvány, — льскій.
Знамя, zászló, pecsét, jel.	Идолоклонникъ, bálványimá-
Знахарь, tudós férfi, bűvész,	дѣ.
Идоложрецъ, bálványáldozó.	

Иждивеніе, költség, tartás.	Изгона, üldözés.
Изба, paraszt-szoba, cseléd-	Изгоняти, el — kihajtani.
szoba. [badító.]	Изгорода, изгородъ sővény,
Избавитель, megváltó, sza-	kerítés.
Избавити, избавление. [lenni.]	Изгребти, смети kőcz.
Избездѣльничатися, tétlenné	Издавати, adni, kiadni; —
Изблизка, közlől. [közly.]	ваніе, — тель.
Избойка, olajszak, olajtör-	Издревле, valaha, régen.
Избраніе, választás. —	Издѣліе munka, kézimunka.
Избытокъ, felesleg. — бы-	Изложение, magyarázás, fej-
вати, — быти.	tegetés, kirakás. [ság.]
Известь, mézskő, — стникъ,	Излучина, görbeség, horga-
мészkereskedő, mészégető.	Измовеніе, megmosás. [idő.]
паршамоса kőn üveseknél.	Изморозъ, hideg, nyirkos
Извинати, igazolni; — ся —	Измяна, árulás; —
магát; — невіе.	Измяникъ, — нница, — нити.
Извнутри, belőlül.	Измяненіе, változás.
Извнѣ, kívülről.	Изначальный, ősrégi.
Изводити, — вести, kivezetni.	Изнемогати, — мочи, gyen-
romlába hozni.	gévé lenni, betegedni.
Изволеніе, akarat.	Изнутри, belülről.
Изволити tetszeni; — пель.	Изнѣжити, kényesztetni; —
a ki valamit akar.	ся, — магát. [sértени.]
Изворотъ, fonáka vminek.	Изобижати, — бидѣти, meg-
Извоцикъ, szekeres.	Изобиліе, — бильность, fe-
Извѣрка, elvesztése a biza-	lesleg, bőség.
ломnak.	Изобрѣтати, — сти, felfedez-
Извѣститель, tudósító.	ни; — тавіе. [тени.]
Извѣстити, извѣстіе; извѣст-	Изощрити, изощрити, élesí-
но tudva van.	Изреченіе, mondat.
Извѣреніе, megmérés.	Изрѣдка, ritkán.
Извѣщати tudósítani, — ніе.	Изрядно, jól, kitünően.
Изгара, gyomorhév, zaha,	Изслѣдовати, vizsgálni, нуо-
(зага). [жеіе.]	mozni, motozni.
Изгадити, bemocskolni; —	Изслѣдваніе, vizsgálat, нуо-
Изгнаніе, elűzés, elkergetés.	mozás, kutatás.
Изгнанникъ, száműzött.	Изувѣрство, babonhit, vak-

buzgóság.	Иногородецъ, másvárosi.
Изумяти, — мити, csodál- kozásra gerjeszteni.	Иноземець, külföldi.
Изумярь, smaragd.	Инокъ, szerzetes, — йна.
Изумявати, felnem fogni, elámulni.	Иноплеменникъ, más nemzet- beli. [képbeszéd.
Изустный, szóbeli.	Иносказаніе, beszédmásítás.
Изъ, ki,ból,ből, изъ-за, mögől, изъ-подъ.	Иностранецъ, külföldi, ide- gen
Изъяти, изымати, (емлю) ki- venni, kiszabadítani, ki- vétel alá tenni.	Иночимъ, mostohaafi.
Изъятіе, kivétel. [гало.	Исканіе, keresés, — ати, — тель.
Изыскатель, kutató, vizs- кательство, szépség, jeles- ség, derékség.	Искательный, csuszó szolgál- latkész. [реkvés.
Изящный, изящность. [аніе	Искательство, iparkodás, tö- Исковой, kereseti, исковое прошение.
Икати, csuklani zokogni; — Икона, szentkép.	Искони, ezelőtt, igenrégен.
Илемъ, ильма, szilfa.	Искренный, őszinte, — иность.
Или, vagy.	Искуситель, vizsgáló, ki- sértő.
Именины, névnap. [зб eset	Искусникъ, művész.
Именительный падежь, neve- Именитый, nevezetes — ость.	Искусно, ügyesen.
Имя Гимнъ, hymnus, dics- ének. [dag.	Искусство, művészet, — венный.
Имовитый, vagyonos, gaz- Имовѣріе, hitel, — вѣрность.	Искусъ, tapasztalás, kutatás, vizsgálat. [sértени.
Имущество, имѣніе, vagyон.	Искушати, tapasztalni, ki- сскъ, törvényes követelés.
Инако, másképen; — кий, — ковьи. [енни, megváltozni.	Исполдъ, talap, (pl. a kemen- czenél.)
Иначествовати, másfélévé Индійскій пѣтухъ, ró lakakas. (пулякъ).	Исполать! helyesen! jól! Исполнъ, erősférfi, óriás.
Идя misut. [mat.	Испортити, elrontani.
Иней, дѣр, zuzmara, hóhar- Иногда, valaha.	Исправа — вленіе, kijavítás, — ляти. [бátlanság.
	Исправность, pontosság, hi- Испрошеніе, megkérés, ki- eszközlés.
	Испуга, ijedés.

Испытаніе, tapasztalat, ki- szenvedés, kutatás, vizsgálat.	Иисусъ, Jézus.
Испытатель, испытъ, испытыва- вати.	Иодъ, iblany.
Исталие, olvadás.	Июль, julius, июльскій.
Истець, folyamodó, esedező.	Июнь, junius, июньскій.
Истокъ, lefolyás, kiöntés, ki- ömlés. [духъ]	К.
Истопникъ, kályhafűtő (пе- Источникъ, forrás, kezdet.	Кабакъ, csapszék, корчма — шникъ. [levél, záloglevél.
Истоцалость, kimerültség, — щеніе.	Кабала, kötelezvény, adóság
Истоцати, — щити, kimeri- teni, elgyengíteni. [duló.	Кабанъ, vaddisznó, — аній, — нна.
Истребитель, irtó, romboló.	Кавычки, idézőjelek.
Истребленіе, — бляти, — бити.	Кадило, tömjén, — льница, — дити. [katlan.
Истребованіе, követelés, meg- keresés. [щикъ.	Казанъ, katlan, pálinkafőző
Истуканъ, bálványkép, — Истязаніе, vallatás, — тель, — vallató.	Казарма, katonai laktanya.
Истязати, vallatni, — тельный.	Казенный, kincstári.
Исхититель, elidegenítő, oro- zó, tolvaj. [közlés.	Казна, pénztár, királyi pénz- тár, kincstár.
Исходатайствование, kiesz- Исхуданіе, elszáradás, — ис- худѣніе. [gyulás.	Казначей, adószedő, számtar- тó, pénztárnok.
Исцѣленіе, gyógyítás, felgyó- Исцѣлитель, исцѣлти, — ляти.	Казни, halállal küntetni.
Исчахнутие, kiaszotság.	Казнь, halálos büntetés, fej- vesztés.
Исчезаніе, enyészet.	Кайма, каймы, каемъ, karima, вѣг, szegély, csipke, кай- мити.
Ищейка, ищяя собака, vizsla.	Калачъ, kalács.
	Калити, tüzesíteni, izzóvá tenni, (vasat) aszalni.
	Камедь, mézga.
	Камзолъ, mellény.
	Камнъ, kémény.
	Камки, damaszt.
	Камытъ, nád, káка. [kötélverő.
Иерархія, egyházi uralom.	Канатъ, köték, — тный; тчикъ;
Иерей, pap.	

Камдалы, bilincs, rabláncz.	Кладбище, temető.
Канунъ, előest, на канунъ.	Классъ, osztály, csnai.
Капати, cserpegni, — не, cserpegés.	Клевета, rágalom, — ветникъ, — тати.
Капище, bálvány templom.	Клевретъ, rajtás, társ.
Корабкаться, mászni fel- мászни.	Клеенка, viaszos vá-zor, szur- kos vászon.
Карандашъ, irón.	Клеймо, bélyег, мити.
Караулъ, őrizет, — улья, — őrláz; — ульщикъ. —	Клешня, rákolló.
Карета, kocsi, szekér. — тникъ, kerékgyártó, колесникъ. (колесарь).	Клокъ, (клочья) nyaláb, cso- тó, hely, rongy.
Карий, barna, szőgszinü.	Клювъ, csor; клевати, (кляю)
Карла, törпе, — ликъ, — ли- ца, törпенő.	Клятва, eskü, átok. — венный.
Карманъ, zseb, — анный.	Кнутъ, ostor. [fangós.
Картузъ, sapka (bőrből) pak (papírból.)	Коварный, csalfa ravasz, fur- коверь, szőnyег, — никъ.
Касаться, коснуться чего, érintени; — до чего, vo- patkozни, érdekелни.	Ковчегъ, szekrény, bárka, frigyszekrény.
Катати, gurитани.	Ковырати, kiszedни, kiváló- gatни, kiszemelни.
Качель, hintóка. [lyenség.	Коготь, köröm, pata.
Качество, tulajdonság, mi-	Кой, кий, melyik, milyen az.
Кибитка, a szekérnek egy неме.	Колодвати, babonázни, vará- zsolни, — колдунъ — ня.
Кивотъ, szekrény az oltáron.	Колечко, kis gyűrű.
Кидати, кинути, dobни.	Коливо, szentelt буза.
Кинжалъ, tör, gyilok.	Количество, sokaság.
Киноваръ, színőбер, [тó.	Количественное имя, szám- пéв.
Кипа, labda, gönyőлег, cso-	Колоколь, harang, — коль- никъ, — колья.
Кирпичъ, téгла, — ный.	Кольми паче, annál inkább.
Кистъ, szőlőcsutка, cсет, ! — kézfej, боjt (китица.)	Кольцо, gyűrű, — цеобразный.
Китъ, cзетhal, — овый, — оловъ.	Кольчуга, pánczéling.
	Кольно, téрд, нем, láncззем.
	Коляска, félkocsi.
	Комната, szoba, — патный.

Конечно, mindenesetre, va- лóбан.	Краса, szépség, — савецъ, — авица.
Конюхъ, lovász, (конюхаръ.)	Красити, festени, ékesитени.
Копа, rakás, — копити. [ни	Краска, szín.
Коптати, a füsttől elfeketed-	Крестянинъ, parasztember, — нка.
Копь, verem, бányа, — ка- меноугольная.	Кровопротитие, vérонтás.
Копье, lándsa dsida. [hajós.	Кровопускание, érvágás.
Корабль, hajó, — бельщикъ,	Кровля, кровъ, házfedél.
Кораблекрушение, hajótörés, — плавание. [зничикъ.	Кроликъ, tengeri nyul.
Корзина, kosár, (кошаръ) —	Крошт, kívül.
Корица, fahéj. [jónак.	Кроткий, szelid, szerény, — овравие, szelidség.
Корма, hátulsó része a ha-	Кроха, крошка, крошечка, морзса. [сетördелни.
Кормило, evező lapát, — кормщикъ. [előны.	Кротити, megapritани, ő-z-
Корысть, martalék, nyereség.	Кругъ, kör, глыя, gүmbölyü, вокругъ, körül.
Корыстолюбецъ, önző ember, — любие, önzés.	Кружево, csipke, szél, — евница.
Корити, alávetни, engedel- mességre hozни.	Кручина, bú, bánат, kedvet- lenség, — инити.
Коса, kasza, hajfonат.	Крушвити, széttörни, [бáнатба hozни. — ение.
Косогоръ, hegylejtőség.	Крыльцо, külléпесő.
Косость, lejtőség, görbeség, — косокий, kancsal.	Крышка, fedél.
Костеръ, máglya farakás, — rozdorja, (паздерья.)	Кръпити, erősитени, aláрни; — ление, — пкий.
Котельникъ, réзмиуес, — ничати. [áлтáлетő — мка.	Кръпость, keménység, — szí- лардсáг, erősség. [sark.
Котома, bőрзсáк, bőртáска,	Крюкъ, horog, kampó, ajtó-
Кочевый, — чевный, помáд- életü, — евати.	Кубокъ, serleg, bilikom.
Кошелекъ, pénззаскó — кошель, kas, kosár.	Кудесникъ, alakos, szem- fényуесztő.
Кошка, macska, котъ,	Кудри, fűрт, hajfűрт.
Крамола, néплáзадás, — никъ.	Кузнецъ, kovács, kovачъ, —
Крапати, cсерегтетни, pety-	

нечество.	[álarcz.]	Ликовати, vigadni, vigadozni.
Кукла, báb, sodronyáb.		Литавра, dob, аврщикъ.
Кукуль, szerzetesi főveg.		Лихва, uzsora, kamat, uereség. [— радочный.]
Кумиръ, bálványkép, — о- служитель.		Лихорадка, láz, hideglelés,
Курокъ puska kakas. [cserje.]		Лицевъи, színész, — ствие.
Кустъ, bokor, csemetefa.		Лицевтръ, képmutató, két-
Кутасъ, zsinor. [kezés.]		шинъ; — pie,
Кушати, étkezni, — nie ét-		Личина, álarcz, álalak.
		Лишний, felesleges.
		Лобзати, csókolni.
		Лобное мѣсто, vesztőhely.
Л.		Лобъ, homlok. [влъ.]
Лавръ, babér — borostyánfa, — ровый.		Ловець, vadász; — ловити,
Ладонь, tenyér [vevő.]		Ловкій, fürge, ügyes, alkal-
Лазутчикъ, kém, dolgoztató.		мас. [ошникъ.]
Лалъ, rubin — лаловый.		Лодка, csolnak, szejka; —
Ланита arcz, rófa.		Ложе, ágy, fekhely.
Ласкатель, hizelgő; — ство, — ствовати. [rátságosság.]		Ложъ, hazugság; — ный.
Ласкавость, udvariasság, ba-		Ложкій, törékeny.
Латникъ, ránczélviselő; — ный.		Ложо, kebel, öl. [maság.]
Латы, vért, ránczél.		Лоскъ, fény, fényesség, si-
Лгати, hazudni, лгунъ, ha- zug; — на.		Лошадь, ló, paripa.
Лебедь, hattyu — динный.		Лощити, fényesíteni, simi-
Легкомысленный, könnyelmű; — ность.		тани; — шение.
Легкое, tüdő. [vecs.]		Лугъ, rét; — жекъ. [женіе.]
Леденець, jégczukor, kö-		Лудити, ezimpezni, льщикъ, —
ледъти, кényeszтени; — ф-		луна, hold; — атикъ. [fény.]
ляіе. [harisság; — тный.]		Лучъ, sugár; — чезарность,
Лестъ, hizelgés, csalfaság.		Льгота, szabadalom, kivált-
Лжесвидѣтель, hamistanu; — учение.		сáг.
Ли ль, valjon.		Льдина, jégdarab. [het.]
		Льзя, lehet, не лзя, nemle-
		льстець, hizelgő; — льстити
		льщеніе. [orvosság.]
		Льварь, orvos; — арство,
		Льно, szép, csinos; — ота,

шэпсэг, pompa.		Малодушіе, kislelkűség.
Льшникъ, kérész.		Малонкусный, kevésse ta-
Льстница, lépcső. [писъ.]		pasztalt.
Льтописецъ évkönyvirő; —		Малолѣтній, kiskoru.
Льтоисчисление, időszámítás.		Маломощіе, erőtelenség. [ság.]
Льчити' gyógyítani; — ченіе.		Малоуміе, bárgyúság, buta-
Любоватиса, gyönyörködni.		Мальчикъ, fiu.
Любомудрецъ, böles; — pie.		Малютка, gyermek. [пшти.]
— ренно. [— пръіе.]		Маненіе, intés, jeladás; —
Любопрительный, veszekedő.		Марати, piszkolni, kenni; —
Любопытный, kíváncsi; —		льщикъ. [тó.]
ность, — ствовати.		Маркій, könnyen piszkolha-
Любословіе, philologia.		Масленикъ, olaj — vajkeres-
Любословъ, philologъ.		kedő.
Любострастіе, gyönyör, kij-		Масло, olaj, vaj. [ság. — рый.]
бујасág.		Матерость, rendkívüli nagy-
Любостыжаніе, bírvágy, — nyervágy; — атель.		Мачиха, mostoha anya.
Любостестіе, dicsvágy, nagy-		Маяти, kifáradni, elerőtle-
равágyás; — ный.		nedni. — нье.
Людскость, fesztelenség, ud-		Мгновеніе, pillanat; — ный.
variasság, (a társalgásnál).		Медаль, emléképenz, — льный.
Люкъ, lyuk, hajó ablak.		Медити, késni, — ление, —
Лютость, kegyetlenség; —		инность.
то, — тый, — тьти.		Межа, határ, mezse. [vidék.]
Лягуха, лягушка, béka. [sors.]		Межгоріе, hegyek közötti
Лядъ, szerencsétlenség, bal-		Междомеріе, indulatszó.
Ляпати, kontárkodni. — нье.		Междоусобіе, belviszály, —
Лашка, czomb, szár, (a meg- ölt állatoknál.)		обный, — ствовати.
		Междоцарствіе, királyszünet
		Между, között.
		Межевати, mezőt mérни, —
		határkövet tenni, — аніе.
М.		Межевщикъ, — межевный. [пш.]
Мазати, kenni irrel vagy		Мекати, gyanítani, hozzávet-
egyéббел. — аніе.		Мелькати, csillogni, sebesen
Маловажность, csekélység.		elhaladni; — комъ.
Маловѣріе, kis hitűség.		Мерзити омерзити, megvetni.

итáли. — зкйй, — зостъ	(мню) vélek.
ный, — завець, — рзостъ	Мнѣнiе, vélemény, мнѣнiи,
— зѣти.	Могла, sir sirhant, — някъ
Местъ, bosszu.	сирасó. [— ство.
Мечта, ábránd, képzelődés;	Могущественный, hatalmas.
— тати, — аниѣ, — атель.	Молва, hír, nesz, mormogás.
Мечъ, kard, [мѣну.	Молвити, mondani (мовити).
Мзда, бѣр, jutalom, nyere-	Молебѣнъ хáлаének; — бникъ,
Мздовоздатель, jutalmazó;	— итѡа.
— даяниѣ, — даяти.	Молнiя, villám. [— чанiе.
Мздоимецъ, a ki ajándéko-	Молчаливость, hallgatagság.
кат szed, megveszteget-	Моль, moly. [ство.
hető.	Монахъ, szerzetes; — аше-
Мздоимство, megvesztegetés.	Монета, pénz, vertpénz; —
Мигъ, pillantás — гати, —	[— тчикъ.
гнути, — говый.	Моржъ, rozmár. [язви, ragály,
Милостивецъ, jótevő, pártfo-	Моровый, ragályos; — вая.
гó, — стивый.	Мороженное, fagyalt; — зи-
Милостыня, alamizsna.	ти, — розъ. [— стильщикъ.
Мимо, mellett, — оходити,	Мостити, kövezni, burkolni;
— оходомъ. [— олюбиѣ.	Мошеникъ, gazember, lator,
Мировщикъ, békeszerető, —	— ница.
Млекопитающiя животныя,	Мстити, bosszulni — тельный.
emlős állatok.	Мудрецъ, bölcs.
Мнимый, vélt, gondolt; —	Мудрствованiе, bölcselkedés.
тельность, kétkedés, ha-	Мужественный, férfias, bá-
bozás, — тельный, мнятся,	tor, tekintélyes.
лászик. [ный.	Мужикъ, paraszt ember.
Многократно, gyakran; —	Мурава, fiatal fiú, máz.
Многомилостивый, igenjő,	Муравей, hangya; — ейникъ,
nagykegyű.	hangyaboly. [— тити.
Многообразiе, különféleség.	Мутность, zavar, komorság,
Многорачiе, csacsкасáг. — ивый	Мушникъ, lisztárus.
Многосложный, többtagu. [ка.	Мчати, sebesen elvinni; —
Многочвѣтный, sokszintű, tar-	ся, sebesen menni.
Множественное число, többes	Мушкетъ, mohos; — мшити,
szám.	mohozni.

Мщати, bosszulni, мщенiе —	Наборка, betűszedés; — щикъ.
bosszú.	Навадикъ, megszólló, rágal-
Мыкати, gerebenezni, ecselni.	mazó.
Мылкйй, parázs. [ениѣ	Навечерiе, előest.
Мыловаръ, szappanyos; —	Наволока, héj, tok, boríték;
Мысль, gondolat; — лити.	— подушечная, и. párna h.
Мышца, izom, kéz, hatalom,	Навѣщати, стити, látogatni,
erősség. [кум).	— аниѣ.
Мытъякъ, férjeny (arzeni)	Нагбенiе, behajtás, görbités;
Мѣлочный, kicsiny, csekély,	— енный, — гибати.
jelentéktelen, лочъ.	Наглець, szemtelen — ор-
Мѣстооблюстителъ, helyettes.	сзáтlan ember, — лостъ.
Мѣстоименiе, névmás.	Нагость, meztelenség — гиѣ.
Мѣстоположенiе, helyzet.	Награда, jutalom; — дителъ,
Мѣтка, jel, jegy; — мѣта,	— аждати, — адити.
сзѣл.	Надгробiе, sírvers; — ный.
Мѣченiе, eszéloxás, тити.	Надежда, remény, — жный.
Мѣшати, kavarni, akadályoz-	Надзиратель, felügyelő; —
ni, háborgatni. [аниѣ.	ати, — аниѣ.
Мѣшкати, késedelmezni; —	Надмевати, — мити, büszкévѣ
Мѣщанинъ, polgár; — ика,	lenni — ся, fuvalkodni,
— авство.	büszкélkedni, — ениѣ, —
Мясникъ, mészáros; — чанъѣ,	енность, — енный.
husárlás; — чати.	Надобно, надо, kell, szük-
Мясти, bonyolítani, nyugta-	сéges, — ность, — обный.
lanítani, izgatni.	Надсматриванiе, felügyelet,
Митежь, lázadás; — ежливый.	смотръ, — щикъ.
— ежний, — никъ.	Надъ, felett:
	Наемъ, kölcsönzés, kölcsön-
	рэнз, — аемникъ, — щикъ,
	naprzámos. [күл.
	Наизустъ, kívül, könyvнѣл-
	Наипачѣ, leginkább.
	Наказанiе, büntetés, dorgá-
	lás, — атель — казати, бүн-
	тетни. [lás, — мѡд — оневный.
	Наклоненiе, lehajlás, meghaj-

H.

Ha, га, г е, он, ен.

Набатъ, vészharang; — түз-

harangszó.

Наблюдати, блюсти, szemmel-

tartani, vigyázni, teljesi-

teni; — данiе, — дателъ.

Наклонность, lejtősség, hajlandóság, — ный, — пяти.
 Налой, támasz, tám, polcz.
 Намечати, — кнути, czélozni. értésére adni v. nek v. mit.
 Наперсникъ, mellvas, kedvencz. [zás.
 Направление, irány, irányо.
 Напрасно, hasztalanul, alaptalanul, hiába.
 Наричательное имя, köznéв.
 Нарочитый, nevezetes.
 Наружно, külsőleg, — ность, — ный, — ужу.
 Нарушати, — ти, háborgatni, — megsérteni, áthágni, — ение.
 Наръчие, beszédмод, tájbeszéd, igehatarozó.
 Население, telepítés, népеседés, — итель, — лити.
 Насквозь, egészen keresztül.
 Наслаждатися, — литися, élvezни, gubnyörködni, — ение. [ованіе, — овати.
 Наслѣдникъ, utód, — ица, — Насморкъ, nátha, (натга).
 Насогъ szivattyn.
 Наставление, feltevés, felállítás, oktatás, — лти.
 Наставникъ, októató.
 Натой, ráöntés, öntelék, festvény, (tinktura).
 Настоятель, előjáró. — ство.
 Настоящій, ая, ее, jelen.
 Наступчивость, merészség, bátorság.

Насущный, mindennapi.
 Насѣкомое, rovar. [ликъ)
 Натопыр, szárnyасегér, (ли-
 Натощакъ, étlenül, (натче.)
 Нахльбникъ, étnök, kosztos.
 Начало, kezdet, eredet, alap.
 Начертание, terv, előrajz rajzolat, alakzat. [— тный.
 Начеть, hiba a számadásnál,
 Начинщикъ, kezdeményező, — ица. [сэг.
 Неблагодарность, hálatlan-
 Небосводъ, égboltozat.
 Небосклонъ, éghajlat.
 Небрежение, figyelmetlenség, gondatlanság. —
 Небрежливость, gondatlan-
 сág, hanyagság, restség.
 Невовремя, nem idején, въ время, idején.
 Неводъ, háló.
 Невозбранный, nem tilos.
 Неволя, rabság, fogság — ольникъ, — ца, — ный.
 Невыгодный, előnytelen.
 Невѣрие, hitetlenség, — ность valótlanság, hűtlenség.
 Невѣроятность, valószínűtlenség. [heztelés, — вати.
 Негодование, bosszuság, не-
 Недвижимый, mozdulatlan.
 Недоборъ, maradék.
 Недовольный, elégedetlen.
 Недовѣрие, bizalmatlanság.
 Недоросль, kiskorú, — лый.
 Недостатокъ, hiány, — недостаточный.

Недоумѣвати, nem birni fel-fogni.
 Недоумѣние, kétely.
 Недоучъ, rossz, — gyenge tehetségű.
 Недочетъ, hiány.
 Недугъ, betegség.
 Недля, hét.
 Незабвенный, elfelejthetlen.
 Незабываемый, elkerülhetlenség. [сэг.
 Незвѣстность, bizonytalan.
 Неимущество, szűkölködés, szegénység.
 Непоточимый, kimeríthetlen.
 Неплюсь, dizstelenség.
 Немедленно, azonnal, rögtön.
 Ненарушимость, szeghetlenség. [сэг.
 Необоримость, legyőzhetлен-сэг.]
 Необузданность, féktелен-сэг.
 Неодолимый, legyőзhetлен.
 Неопредѣленный, határozatlan. [lan.
 Неопроверженный, czáfolат.
 Неопрятность, tisztátалансэг.
 Неоскудываемый, kimerít-
 hetлен. [сэг, — мый.
 Неоспоримость, vitázhatлан.
 Необъдлимый, legyőзhetлен.
 Непогода, rossz idő. [сэг.
 Неподвижность, mozdulatлан.
 Неподлинный, utánозотт, hamis. [сэг.
 Непокорность, engedetlen-
 Неповятность, megfoghat-
 лансэг.
 Непосредственный, közvetлен
 Непостижимость, megfoghatлансэг. [lanсэг.
 Неправильность, szabályта-
 Непреклонный, kérlelhetлен; — ность. [nya.
 Непригожій, nemszép, csu-
 Неприличность, illetленсэг.
 Неприступность, hozzáfér-
 hetленсэг. [сэг.
 Неприятность, kellemetlen-
 Непроницаемость, áthatлан-
 сэг. [csáthatлан.
 Непростительный, kimeríthetlen.
 Непрочность, nemtartóсэг.
 Нерукотворенный, nem ember által készült. [сэг.
 Нерѣшимость, határozатлан-
 Несмысленность, butасэг.
 Несносность, kiállhatлансэг; — ный.
 Несплость, érettленсэг.
 Неглѣние, enyészhetленсэг.
 Неудача, balsiker.
 Нечаяние, kétségbeesés, — нно, — ный.
 Нешута, tréfánkivül.
 Низпослание, leküldés, — сылати.
 Нищета, szegénység,
 Нора, nyulás, lyuk.
 Ноябрь, november.
 Правитися, tetszeni, — но, — ный.
 Правоучение, erkölcстан, — ственность.

Нравъ, erkölcs, kedély, szokás.	Обморокъ, ájulás.
Нудити, kényszeríteni, szorítani.	Обмѣненіе, csere, — няти.
Нужда, szükség, szegénység, nyomorúság. —	Обнажати — жити, mezeleníteni, leleplezni, kirántани, (kardot).
Нутръ, belsőség.	Обнародовати, nyilvánítani, hirdetni.
Ныряти, alámerülni.	Ободрити, bátorítani, — ре-
Ныти, tompra fájdalmat érezni — szorongni.	Обольстити, megcsalni, elámitани.
Нѣга, puhaság, kényeztetés.	Оборона, védelem, — нитель,
Нѣжити, kényeztetni, — еніе.	— няти, нити.
Нѣжность, gyengeség, gyöngédség, finomság.	Оборъ, оборышъ, alja v. minek, selejt.
Нѣкогда, valaha.	Обработывати, művelni (föld).
Нѣкто, valaki, нѣчто, valami.	Образованіе, mivelés — ный, мивелт (ember.)
О.	
О,ról,ről, tájban, nyi.	Обремененіе, megterhelés.
Обведение, körülvezetés, körület, környezet.	Обрѣтати, — рѣсти, találни, — еніе.
Обезпечати, biztosítani, megnyugtattни — еніе.	Обсадити, megszállни, körül-
Обезьяна, majom.	Обстоятельство, körülmény, — ный.
Обида, sértés, bántalom, szomorúság, — ный.	Обуздывати, fékezни, zabol-
Обижати, — идѣти.	Общество, társaság — щій, közös.
Обиліе, bőség, sokaság.	Объятіе, öl, kebel, ölelés.
Обитати, lakни, — алице, — итель.	Объдня, mise, (служба).
Обладати чѣмъ, birни, uralни	Обѣтъ, fogadás, ígélet, — овати.
Облако, felhő.	Овощъ, gyümölcs, — щя.
Облокчатися — титися, megtámaszkodни.	Оглавленіе, tartalom.
Обманъ, csalás, — чивый.	Огнедышущій, tűzokádó.
Обметывати — тати, behányни, körülvarни.	Ограда, erősítés, sánczolás, — ждати.
	Ограниченность, korlátozás.
	Однажды, egyszer.

Односложный, egytagu.	Осязати, érintени, tapogatни, — заніе.
Одолимый, legyőzhető.	Отбываніе, elutazás, eltávo-
Одръ, ágу.	Отверзати — знути, megnyitни.
Ожерелье, nyakék, nyaklánc.	Отвлечати, elvonни, — ченіе.
Озареніе, fény — енный, — ряти.	Отвлеченной, elvont.
Озноба, fagydaganat.	Отдаленіе, eltávozás, — лити.
Оковы, bilincs, rablánc.	Отдача, átadás, megfizetés.
Окорокъ, sódar. [kás.	Отдѣльно, különvála.
Ометъ, szegély, szegés, ra-	Отчество, haza — венный.
Опасность, veszély, — ный.	Отличати, megkülönböztet-
Опека, gondnokság, — куиъ, gondnok. [ченіе.	ни, kiemelни. [стити.
Ополчати, felfegyverezni, —	Отмстителъ, megboszuló, —
Опредѣленіе, meghatározás, határozat.	Отнюдь, egyáltalában.
Опрічь, kívül, nélkül.	Отпоръ, ellentállás.
Опровергати, czáfолни. [nyér.	Отрада, enyhítés, enyhület, felüdülés.
Опрѣнокъ, kovásztalan ke-	Отрасль, sarjadék, ágazat.
Опрятность, csinosság, takarosság, — ный.	Отрицательно, tagadólag.
Опытность, tapasztalat — ный.	Отсроченіе, elhalasztás; — чнті.
Орудіе, eszköz.	Отчаяніе, kétségbeesés; —
Оружіе, fegyver.	Отчетъ, számadás, számla.
Осада, megszállás, — ostrom.	Отшельникъ, remete.
Осаждать — дити, ostromolni.	Охати, sóhajtozni.
Осанка, szépalak, kinézés.	Охота, kedv, hajlam, mulatság, vadászat.
Ослаба, könnyítés, elnézés, — бити, — бляти.	Охотникъ, — ница.
Ослушаніе, engedetlenség.	Очень, igen, nagyon.
Осуха, nyolczad.	Очередь, sor.
Основа kezdet, alap. — ваніе.	Очки, pápaszem.
Основати, alapítani — атель.	Очунутися, magához jönnи.
Островъ, sziget.	Ошибатися, hibázни, tévesz-
Остроуміе, éleselműség.	teni.
Ось, tengely. [няти.	Ощадивость, takarékoság.
Освищеніе, beárnyékolás, —	Ощупаніе, megtapintás.

Ощущати, érezni. — щение.	Переселение, átköltözés, át- helyezés, — лити.
II.	Переулокъ, mellékutca, ke- resztut. [лечеzet.
Павлинь, Пава, páva.	Перила, kartámasz, karfa,
Пагуба, pusztulás, romlás, szerecsétlenség.	Пернатый, tollas. [кés.
Пагубникъ, sokat rontó; — ница, — убийный.	Перочинный ножичекъ, toll- csapás.
Падежь, eset.	Перчатка, keztyű, (рукавица)
Падчерница, mostohaleány.	Петля, bötyök, csombók hu- rok, szem (harisnyán.)
Пажить, legelő. — тный.	Печаль, szomorúság, aggo- dalom, keserv, — альный.
Пайка, forrasztás, — ити, forrasztани.	Печатати, lepecsételни, nyom- tattни; — алия. [лєквő.
Паки, ismét, újra. [лєбегés.	Печерский, üregben lakó, —
Парение, fürdés, forrázás,	Пещера, üreg, barlang.
Парень, fiu, ifjonez; — рневъ.	Пиръ, vendégség, lakoma;
Парикъ, paróka. [лєбегни.	— ный. [сто.
Парити, forrázni, pörkölni,	Пирование, — овати. пирше- ние.
Парусъ, vitorla; — сити, — сникъ.	Пирожное, tésztás étel.
Парча, anyag, kelme.	Письмо, levél, irat.
Паръ, gőz, ugar.	Питати, táplálni — ся magát;
Параходъ gőzhajó; — пара- возъ, gőzkocsi. [харъ.	Питомецъ, növendék; — ши- томица.
Пахати, szántани; — ание — томца.	Пища, eledel, étel.
Переведение, általvezetés, — fordítás; — водъ.	Пищя бумага, írópapir.
Переводити, — вести, által- vezетни, lefordитани.	Плавити, olvasztани; — ся, olvadni.
Переводчикъ, fordító,	Плата, fizetés, bér — тити.
Перевъсь, tulsuly; — вѣсити.	Платокъ, zsebkendő, nyak- kendő.
Передняя, előszoba.	Плаха, tuskó, törzsök, deres.
Пережирие, fegyverszünet — рный.	Племяникъ, upokaöcs; — яница.
Переплеть, kötés, kötet; — стчикъ, könyvkötő.	Плотникъ, ács; — ичати.

Промина, fölés

Плотити, összefoglalни.	Поддавший alattvaló.
Плотно, erősen, sűrűn, tö- mötten; — ность.	Подкрѣпа, gyámol, tanács.
Плотъ, test, hus.	Подкрѣпление, oltalom, se- gély; — плати.
Площадь, tér, piacъ.	Подлежащее alany.
Плуть, csaló, kóré, gazem- ber, — овка.	Подлинность, valóság; — линно, — ий.
Плѣвити, elfognи, bilineselni.	[hamisság.
— ение. [fogság.	Подложность, valótlanсг,
Плѣвникъ, — витель, — плѣвъ.	Подль, mellet, közel.
Плясати, tánczolni — альщикъ.	Подмастерье, legény, segéd.
— сание. [után.	Подножие, zsámoly.
По, on, en, ként, иг, ért.	Подобие, egyformaság, ha- sonlóság; — бно.
Побойше, vérengzőcsата, esа- татѣр. [зас.	Подозрительный, gyanus; — рѣвати, кого.
Поборъ, átadás, adó, tobor- побѣда, diadal, győzelem;	Подозрѣние, gyanu.
— итель, — ёдное. [ти.	Подомва, talp, csizmatalp.
Побѣдовосный, — ждати, — ли-	Подпора, támasz, oltalom.
Поваръ, szakács, — иха, — ни-	Подпоручикъ, alhadnagy.
чати.	Подпрыга, heveder, lőheve- der.
Поведение, viselet.	Подражати, utánozни, — ание.
Повелительное, parancsoló.	Подражатель — тельница.
Поводъ, kantárszár, alka- lom, elnézés. [— ение.	Подруга, közellező, jóbarát.
Повторати, ismétелни; — рити.	Подручникъ, alávetett.
Повѣсть, történelem, elbe- szélés, beszély.	Подсматривати, felügyелни.
Погощати, elnyелни; — ение.	Полушка, párna.
Погода, idő, időjárás.	Подъемъ, felemelés, intéзке- дés, emelőфа. [щикъ.
Погребъ ринце, винный (пи- вница.)	Поединокъ, párbaj; — дни-
Подбородокъ, áll.	Пожаловати, megkegyелmez- ни — ajándéкозни, elő- mozдитани, meglátogatни.
Подвигъ, mozgás, erőкөдés, күздеlem, vállalat, tet.	Пожега, égetés által műвел- hetővé tett föld.
Подвижникъ, — вижность — за- тись.	Позорище, színhely, szinpad.

Позоръ, színjáték, látvány, szégyen, gyalázat.	Понимати, érteni, felfogni, belátни. [megszólló.
Покой, szoba, béke, nyugá- lom, csend.	Поноситель, rágalmozó, Понимѣ, mostanáig. [eszme.
Покорѣние, nem, nemzetség.	Понятіе, fogalom, tehetség,
Покорение, meggyőzés, leti- porás; — итель.	Поощрати, — рити, felébresz- teni, felizgatni, felvidítani.
Покорность, engedelmesség, hódolat; — ный.	Поперечникъ, átmérő.
Покровъ, takaró, lepel, fő- dél, menedékhely, oltalom.	Попечение, gondoskodás, á- polás, fáradalom.
Покротити, kis darabokra szegni. [merni.	Попечитель, — тельница.
Покушаться, vállalkozni, Полезно, hasznosan, — ный. hasznos. [mászni.	Попрекати, dorgálni, meg- fedni, megigazítani.
Ползати, — ползти, csuszni, Ползкій, sikamlós.	Поприще, pálya.
Полковникъ, ezredes; — ица.	Пора, idő. [йти, — щати, Поработитель, leigázó; — Полководецъ, hadvezér, полкъ, sereg.
Полномочіе, teljhatalom, fel- hatalmazás.	Порабощение. [leverni.
Полоса, sujtás, vidék, fekvés, réteg, terület. [ság.	Поразити, зити, ütni, találni, Порицати, — рещи, dorgálni, gáncsolni. [faj.
Полоуміе, eszelősség, bodult- Полуостровъ, félsziget.	Порода, szülés, születés, nem, Порокъ, hiba, бűн.
Подустишиѣ, félvers.	Портити, rontani, károsítani.
Получати, — чити, karни.	Портняга, szabó, — ртки nad- рэг. [тас.
Польза, haszon, előny, nye- reség. (хосенъ).	Порча, romlás; — ение ron- Порывъ, lökés, roham, szél- roham.
Пользовати — ся, полезный.	Поседмично, hetenkint.
Помѣстье, birtok, földbirtok; — щикъ, birtokos.	Пословица, példabeszéd.
Понамаръ, egyházfi. — мариха.	Послушание, engedelmesség.
Поне, legalább.	Послѣ, után, azután.
Понеже, mivel, minthogy.	Послѣдіе, kíséret, — дствие. Послѣдованіе, kísérés; — атель.
	Посолъ, követ, hírnök; — ольскій — ство,

Посохъ, bot, pálcza, pász- toribot.	— ковый.
Поспѣшествовати, segélyül lenni, gyámolítani.	Почтение, tisztelet.
Посредственный, közvetett; — ство. [ствомъ.	Почти, majd.
Посредствовати, посред- Постепенно, fokoként.	Пошва, föld, talaj, telek.
Постой, szállás, — ояецъ — ьящикъ.	Пошлина, vám, fogyaszték, vám, — нникъ. [зас.
Постоянность, állandóság, tartósság. — ный.	Пошлада, kimélet, szánako- Пощечина, pofoncsapás.
Поступъ, menés.	Пощупати, tapintani, meg- tapintани.
Посуда, edény.	Поѣздка, utazás.
Посуление, ígéret.	Поярковый, szőrből való, bá- rány bőrből való.
Посѣтитель, látogató; — ти- ти, — щати. [ише.	Поясъ, öv, земный поясъ föld- öv, небесный.
Потера, veszteség, kár, — Потливость, izzadás.	Поятие, vétél.
Потолокъ, padlás, boltozat.	Правдоподобіе, valószínűség.
Потому что, azért, mivel.	Правило, szabály evezős la- pát, egyenmérő, mér poz- па, — льность, — szabá- lyosság, — но.
Потомъ, azután.	Правити, (чѣмъ) kormányoz- ни, uralni, elrendelni, iga- zolni; — итель, — ление.
Потрогъ, belrész.	Правость, igazságosság.
Потупляти, szemet lesütни.	Правовѣдецъ, törvénytudó.
Поть, izzadság — ѣмъ, вспо- тѣти. [— щати.	Правомыслие, helyes gondol- kozás mód.
Похититель, rabló, nőrabló.	Православіе, igazhittanítás.
Похмелье, részegség utáni fejfájás. [menés.	Празднество, ünnepegy, — дникъ, — ничати.
Походъ, utazás, hadjárat, el- Похожий, hasonló. [йти.	Празднословецъ fecsegő, — — ловіе, — ность.
Похороны, temetés, — няти, Похоть, kéj, bujaság, gyö- nyör., — никъ. [tisztelés.	Прапоръ, zászló, lobogó, — щикъ, zászlótartó.
Почестъ, becsület, tisztelet, Почивальня, alvószoba.	Пращуръ, őсара.
Почка, bimbó, rügy, szem.	Преблаженный, igen boldog.

Превосходительный, nagy-méltóságú. [kivüli]	Предхрамие, pítvar, csarnok, tornác. [— ствовати.
Превосходный, kitünő; rend-Превосходная степень, felső fok.	Предчувствование, előérzet, Предвдущий, megelőző.
Превыспренность, magasság.	Предель, határ, czél. [fölötti.
Препграда, oltalom, előfal, védфал, akadály.	Преестественный, természet
Преданность, engedelmesség, hódolat, készség.	Преждевременный, időelőtti.
Предваряти, megelőзти, — ритель, — тельно.	Презирати, эрбти, lenézти, megvetni.
Преводитель, vezető, vezér.	Презорливый, büszке, nagy-галатó — орство.
Предвозвещати, — стити, jó-солни, előre itélти.	Прензобилувати, bővelkedти.
Предвдвдние, előretudás.	Пренмущественно, külön-сен, leginkább — ство.
Предисловіе, előszó.	Прекословіе, ellentmondás.
Предлогъ, előjáró.	Прелесть, ravaszság, álnok-сэг, inger, ösztön, kecs.
Предметъ, tárgy, (czél, irány).	Прелестникъ, — ный, — льсти-тель, — льщати.
Предмѣстіе, külváros.	Пренебрегати, (чъмъ) meg-vetти, elhanyagolni, mu-ласztати. [льница.
Предображеніе, előkép. [zat.	Пренебреженіе, — гатель, —
Предосторожность, elővigyá-ни, — саніе.	Преодолѣвати, meggyőзти, felülmnlти.
Предпочитати, kiemelти, — чтение.	Препинати, — нати, akadályоз-ни — наніе.
Предпринимати, vállalти.	Преподавати, előadni, — аніе. előadás.
Предпримчивость, merész-сэг, — вый. [ный.	Препоручати, ajánлати.
Предпріятіе, vállalat, — ят-	Препятіе, препона, akadály.
Предразсудокъ, előrelátás.	Преслушаніе, engedetlenség. — атель.
Предсѣдатель, elnök, — ль-ство, — ствовати. [теча.	Преслѣдовати, üldözти.
Предтечи, előre mennи, —	Преспѣваніе, előhaladás.
Предуготовленіе, előkészület.	Преставленіе, vég, halál — вятися.
Предупреждати, — предити, megelőзти.	

Претворити, átalakítani, át-változtatти.	Приноравливати, — ровити, illeszteni, odahelyezni. [ный.
Претити, tiltани, fenyegetти.	Природа, természet; — од-
Преупсѣвати, előhaladni.	Присматривати, felügyelni.
Прибавка, hozzáadás — вле-ніе, — вити.	Присно, mindig, örökre.
Приборчивой, rendszerető.	Присовокуплати, hozzáadni, — вти.
Прибыль, nyereség, haszon. előny; — токъ.	Пристань, kikötő.
Привлекати, vonzани, кény-szerитени, elragadni. [ör.	Пристойный, illő, — ность.
Приврогникъ, ajtónálló, ajtó	Пристрастіе, részrehajlás, előszeretet. [зс.
Привѣтливость, udvariasság.	Присуиъ, roham, megérке-
Привѣтствіе, üdvözlés, foga-дас, — ствовати.	Присяжъ, istráng, hámkötél.
Приглашати — сити, meghivти.	Присутствіе, jelenлѣт; — ствовати. [mis.
Пригоий, szép, esinos.	Притворный, alattomos, ha-
Приданое, nászajándék, ho-зоману.	Притворство, — ствовати, — рщикъ. [széd.
Придворный, udvari.	Притча, hasonlat, példabe-
Призвание, előhivás; — ный.	Приходъ, megérkezés, látogatás, bevétel, javadalом.
Признакъ, jel, ismertető jel.	Прихожая, előszоба. [гас.
Призракъ, tünemény, lát-вану, lidérez. [delés.	Прихоть, kíváncsiság, sóvár-
Приказаніе, parancs, megren-	Причистіе, részestülő.
Приключати, előidézти; — еніе, eset, esemény. [цикъ.	Причетъ, Clerus, egyháзи személyzet.
Прикормка, csaléтек. — орм-	Пришлецъ, jövevény, idegen.
Прилично, illően; — чество-вати, — чность. [galom.	Примчивый, vendégszerető.
Примѣжаніе, — лѣжность szor-	Приобщати, — щити, hozzá-
Приморье, tengerpart.	tenni, kapcsolти, bekeb-лезти.
Примѣта, ismertetőjel, jegy; — втливость. [тити.	Пріунити, levertté tenni.
Примѣчаніе, jegyzet, — мѣ-	Пріятный, kellemes; — ность;
Приневолити, — ити, кény-szerитени.	Пробудъ, fölébredés ideje.
	Провидѣніе, gondviselés.
	Проводникъ, utmutató — жа-той, kísérő.

Проволока, sodrony, (дротъ)	Противодѣйствіе, ellenműködés.
Проволочка, akadályozás, fentartás.	Противорѣчіе, ellentmondás.
Прогуливати, — лати sétálni.	Проторъ, átjáró.
Прогулька, séta, időtöltés.	Протяженность, nyulékony-ság, terjedékenység.
Прозваніе, vezetéknev. — (прозвище)	Прочій, többi.
Прозорливецъ, éleselméjű férfi.	Прочный, tartós, szilárd; — юсть.
Прозрачный, átlátszó, áttet-	Промедный, mult.
Произведение, származtatás, nemzés, — денный, — водный, — водити. [шэдни.]	Прощати — стити, megengedni, elbocsátani.
Произносите, kimondani, e-	Прощаніе, búcsúzás; — щеніе megbocsátás.
Прокъ, állandóság, haszon.	Прожжій, keresztül utazó.
Противъ, tengersizos.	Пружина, rugó, rugony.
Промежутокъ, köz.	Прыгъ, ugrás; — гати, — гнути, — гуть. [дезни.]
Промыслъ, előrelátás. furni.	Прыскати — свути, fecskenteni.
Пронзати, — зити, keresztül	Прыщъ, bibires.
Проникати, behatni, áthatni, belátni. [тас.]	Прѣніе, izzadás, veszekedés, szócsere.
Проницаніе, belátás, éles lát-	Прѣсный, édes (viz) nem savanyu (kenyér.)
Проницалище jóсда; — атель, — рокъ, — jóс;	Прядъ, fonal.
Пророковати, jóсолни.	Прямо, egyenest; — мрти.
Просвѣщати, — тити, felvilágositani.	Птица, madár; птенецъ, — епчій.
Прославляти, dicsőíteni.	Пуговица, gomb. — вогникъ.
Прослывати, hírben lenni.	Пузырь, hólyag.
Просонка, szunnyadás.	Пукъ — csomó, nyaláb, bo-
Простити, megbocsátани, прощай! Isten veled!	крѣта; — чекъ.
Простодушіе, őszinteség.	Пуля ruskagolyó, (куля).
Простужа, meghűlés.	Пупышекъ, bimbó.
Простыня, ágylepedő. [ивно.]	Пустосвятъ, képmutató.
Противлятися, ellenkezni. —	Пустынникъ, remete. — ичати.

Пусть, — скай, пусть будетъ.	Равнобѣсие, sulyegyen — vѣсно, — ный.
Пулянка, tévut, labirint.	Равнодушіе, közöny, közönyösség.
Пучина, mélység, örvény, tengerfenеке.	Равнообразіе, egyformaság.
Пушка ágyu; — шкарп, tüzér.	Равносторонний, egyenoldalu
Пшено, köles. — енникъ.	Равночестный, egyenlő méltóságга.
Пылати, lobogni, lángolni — лый.	Ради, ért, miatt.
Пыль, láng, lob, hőсег, ha-	Радивый, gondos; — юсть.
Пыль, por; — льно, — ный, — лити — ся.	Радуга, szivárvány, — жный.
Пытати, próbálni, vizsgálni, kutatни, vallatни.	Радуміе, jószívűсег — шный.
Пытка, kivallатás, kínzás.	Радѣти, gondolни, v. vel. — ніе, gond, — тель.
Пытливый, kíváncси, — юсть.	Раекъ, kandi szekrény, hasáb, prizma, paradicsom,
Пыха, nagyравágyás, gög, büszkesег. [ство.]	karzat, csarnok (a színházban.) [сáг, aszály.]
Пьяница, részeges; — ный.	Раженіе, szárazсáг, szikár-
Пѣгій, tarka, foltos.	Раженіе, ütés.
Пѣніе, éneklés; — вчій.	Ражий, erős, vaskos; — жеть.
Пѣснь, пѣсня, ének.	Разбалтывати, — тати, kife-
Пѣстунъ, gyermek felügyelő; — ство.	cegnі.
Пѣтухъ, kakas.	Разбодрятися, — итися, neki-
Пѣхота, gyalogság.	bátorodни.
Пятиугольный, ötszegletes.	Разборчивый, értelmes, belá-
Пятнати, bélyegeзни — ráгал-	тó; — юсть.
мазни.	Разбродъ, szétszórás.
Пятно, folt.	Развалина — ны, rom, romok.
	Разведение, kiállитás, kirakás, termesztés, feloldás.
	Разверзатися, nyilни.
	Развлекати, széjel hozни, szó-
	rakoztatни.
	Развратъ, egyenetlenség, tév-
	tan, erkölcsi romlottság;
	— титель. — ный, — ат-

P.

Рабоуство, szolgálai odaadás, — ствованіе.
Рабоушный, szolgálai, — не, — ствовати.

ность, — вращати, — врати.	csuzni. [szeség; — яти.
Развбючивати, kikapolni.	Разстояніе, távolság, mesz-
Развѣ, kívül, talán, hát.	Разстроивати, — яти, lehan-
Разговоръ beszéd; — орива-	golni, bezavarni; — ся,
ніе, — орчивъ.	lehangoltta tenni; — еііе,
Разгуливати, sétálni, — ваніе.	lehangoltság; — роііка,
Раздоръ, szakadás, — отворецъ.	lehangolás.
Разжаловати, letenni, lejeb-	Разсчетъ, felszámítás, meg-
бити, leléptetni.	gondolás.
Разительный, erős, csapós,	Разъемъ, szétválasztás, —
feltűнő.	емщикъ.
Разливъ, kiöntés, vízáradás.	Раковина, kagyló, csiga.
Различати, különböztetni;	Рамо, vál, рамена.
— ченіе, — читель, —	Раскатъ, lejtősség, lejtő, e-
личіе, — личный.	резскедő.
Размежевати, kimérни.	Раскаяніе, bünbánат.
Разновидный, különféle alaku	Расколъ, szakadás, hasadék,
Разногласица, vélemény, kü-	eretnekség.
лѳмбсг, — сити.	Раскольникъ, eretnek; — ни-
Разнообразіе, különféлесг.	ца, — ничати.
Разность — пога, разниство,	Расплавивати, felolvasztани.
ствіе, különbsг. [нѳ.	Расположеніе, elrendezés, el-
Разноцвѣтный, különféle szі-	osztás, indulат, hajlam.
Разобраніе, szóракозтатас,	Распоряжати, rendezни.
szétszedés; — ати.	Распрощатися, elbucszни.
Разорати, — рѳти, pusztитани.	Распра, czivódас, vita, vil-
dulni; — реііе, — ритель,	longás. [васотт, — постъ.
— рительный.	Распутный, ronda, korghely,
Разостланіе, szétterитés. [sor.	Растеніе, növés, növény.
Разрядъ, osztály, rész, rang,	Расточеніе, pazarlás, téкоз-
Разрядити, tisztитани, rendbe-	лас. [киадас.
hozни, rendezни.	Расходъ, szétmenés, elадас,
Разсматрѣвати, nézegetни,	Расщелина, szakadék, ре-
vizsgálни. [гызат.	дék, hasadék. [ничій.
Разсмотрительность, előви-	Ратникъ, harozfi, katona —
Разставатися, elválни, бу-	Ратный, harци, harциас —

станъ, tábor, рати. конь,	Решетка, рѣшетка, — точка,
harczmén.	rács, rost, róstély.
Ратоборецъ, küздő, viasko-	Рещи, mondани.
дő, bajnok — ретво, —	Ржа, ржавина, rozсda; —
ретвенный.	ржавистый, — вити, — вѣти-
Ратованіе, küздés, viaskodás;	вый.
— овати,	Ржати, nyerитени.
Рагуша, tanácsház. [küздés.	Риза, раріолтны, ruha — о-
Рать, hadsereg, tábor, csата,	хранилице.
Раченіе, buzgalom, gon-	Рисовати, rajzolni; — вальный,
dosság, szorgalom; —	— вальщикъ, — ваніе, — овка,
— итель. [рачити, о чемъ.	супокъ.
Рачительность, рачительный,	Ристалище, verseny pálya,
Рвеніе, hév, buzгосг; —	futó pálya; — таніе, — та-
zsémbessг.	тель, — тательный, — тати,
Рдѳти, veresedни, pirulни; —	sebesen szaladni. [рецъ.
— ніе, — ныя. [бѳта.	Риѳма, rim — иачъ, — мотво-
Ребенокъ, kis gyermek, ре-	Робкій, félénk, csüggeteg;
Ребаческій, — ство, — читися.	— кость. [бѳти.
Ревель, tabarbara	Робѳііе, félés, csüggedés; —
Ревильный, féltékeny; — востъ.	Ровенникъ, viztartó, kút.
Ревнитель, buzгаикодő.	Ровесникъ, — ница egykoru —
Ревнолати, buzгalkodни, —	ичество.
ревность, buzgalom, kitar-	Ровъ, árok, gödör.
тас; — ный, buzgalmas,	Рогатка, gátfa, soromp, so-
китартő.	[тас. rompó, zárfa.
Ревѳти, ordítani; реѳъ, ordi-	Рогожа, takaró, terитő, gyé-
Рей, рея, vitorlarud.	kény; — шикъ, — ный.
Ремесленникъ, kézműves; —	Родинный, hazai, arai, родина,
ница, — ичати, — чество —	születéshely. [бк.
ничій, — постъ, — ремесло.	Родитель, ара, родители, szü-
Ремей, — екъ, szalagbokor,	Родникъ, — ничекъ, forrás,
boglár, bojtorjány, lapu.	родной, rokon.
лапухъ.	Родня, rokon; (онъ мнѣ р.)
Ретивый, buzгő, heves, tü-	— rokonság.
zes; — востъ, — титися.	Родовитый, előkelő család-
Реченіе, szó. kifejezés.	bóli.

Родовой; (мй) családbeli, nemі. [strom.]	Руга, eleségből álló fizetés, Ругати, szidalmazni, gyalázni.
Родословіе, nemzetségi laj.	Ругатель, -тельный, -тельство.
Родственникъ, - rokon; — ница, - ство.	Руда ércz, vér - дникъ, ércз-бánya.
Родъ, nem, faj, család.	Рудожелтый, sötét sárgа.
Рождественный, karácsonyi.	Рудокопие, — рудосканіе, — рудокопня. [— носный.
Рождіе, ág — азъ есмь лоза вы же, рождіе.	Рудоносность, ércзtartalom,
Рожець, - ница, рожцы, hüvely.	Рудословіе, bányaészattan. — вный.
Рожь, rozs.	Рудотвореніе, megércзезés.
Розга, vesző, ág, venyige, тó.	Рудянити, vérrel bemocskol- ni - яный. [ный, — ян.
Розница, разница, különféle- сэг; — розно, - ный.	Ружейникъ, fegyverkovács.
Рокъ, sors, végzet; — ковый.	Ружье, fegyver, puska; — жьцо, — жьще.
Ронити, — няти, kiejteni, el- ejtени, ejteni, kiereszteni.	Руководитель, vezető — ница, — тельство.
Ропотъ, morgás — ливый, — ливость, - никъ.	Руководство, vezetés, окта- тás, utasítás.
Роптати, zugolódни, morog- ni; — татель.	Руководствовати, — енный.
Роскошь, бóсэг, bujaság; — кошествовати.	Руководяіе, kézmunkа, kézmű.
Росписка, nyugtatvány.	Руководяльникъ, — ница, — ни- чати, — ня. [кэзігат.
Роспись, jegyzék, leltár.	Рукописание, aláírás; — писъ,
Росомаха, falánk. [ráskodó.	Рукопуты, kézbilines.
Ростовчикъ, uzsorás, uzso-	Рудянити, pirosítani; — ность,
Ротитися, esküdözни — никъ, а ki esküszik. [erdó.	Рудяный, — нъти.
Роца, бек, liget, mulató	Русалка, vízi nimfa a régi Slávoknál,
Ргуть, кэнесő, higany; — тный, - ченіе, - тити.	Русый, szőke; — соватый, со- бородый, — съти.
Рубашка, ing, - енка, - ечка.	Рухлость, puhaság, légyság,
Рубецъ, sebhely, forradás, karczolás, szегély, szél,	төредэкенység.
олтó gyomor. [deputatum.	Рухлый, рухлыти.
	Рухлядь, házi butor.

Ручатися, kereskedни — ніе, тель, — ница.	Садъ, kert, — овникъ, — ов- щикъ, kertész.
Ручей, esermely, — ный.	Садовничество, kertészet,
Рыданіе, zokogás, ordítás; — ти.	— вничати, — ничий. [ház.
Рыжакъ, róкаверес színű.	Садовня, tивегház, növény-
Рыжесть, veresség, - жий, - еватость, — ебородый, — еватый.	Сажень, szál. öl. — енный.
Рыжѣти, veressé lenni; — róкаверессé lenni.	Сайдакъ, kézijegyütt a nyil- tokkal. [lének, — ечникъ.
Рынокъ, piacz, tér.	Сайка, саечка, neme a zsem-
Рынутися, rohanni.	Самобытность, önállóság. — ный, — ствовати. [— ный.
Рысь, ügetés, hiuz; — сій, — сакъ, — систый, — ка- ніе, — кати, — куня.	Самоваръ, theafőző, — чикъ,
Рыцарь, lovag, — рскій, — рство.	Самовидецъ, szemtanu.
Рычагъ, emeltyű, — ажекъ.	Самовластвовати, korlátlanul uralkodни. — итель.
Ръсница, ресница, pillaszór. szemszór.	Самоволье, önkény, — воль- никъ, — ца, — льничати, — вольно. [hangzó.
Ръчь, beszéd.	Самогласная буква, magán-
Ръшити, határozни, végezни, oldozни.	Самодержавіе, felség, füg- getlen uraság, főuraság. — ство, — жавный, — держецъ.
Ръшитися, elhatározни ма- гат; — шитель, — тель- ность, — ный.	Самоловь, fogó, tör, csapda.
Ръщикъ, metsző.	Самолубіе, önszeretet, önzés; — бивый.
Рюжка, talpas pohár, boros pohár.	Самомнѣніе, önhittség, elbi- zottság, öntetszés.
Рядовой, közember.	Самоправіе, önelműség, fe- jesség, makaesség.
Ряса, papi öltöny.	Самопроизвольность, кény, tetszés, önkény.
	Самостоятельность, önállóság.
	Самобыіство, öngyilkos- сág — ища.
	Сабуръ, аloe, végizга; — рный, — овый.
	Санъ, magas rang, állás, hi- vatal. — овникъ, — овн-

С.

тость, — вный, — полюбецъ. | вати, — рѣшѣти. [ső ruha.
Сапогъ, — жекъ, lábbeli; — | Свита, kíséret, felsőing, fel-
ожникъ, — ница, — жни- | Сводъ, boltozat, összesze-
чанье, — жничати, — ни- | дés. [konság.
ческий. [ni, — унь, — уня. | Свойство, tulajdonság, ro-
Сапѣти, hortyogni, szuszog- | Свѣданіе, tudás, tudósítás.
Сараи, pajta, szin, félszer; — | ismeret, kémlет — домый,
для дровъ. — фдуцій, — вие.
Саранча, sáska. | Свѣрати, — рити, egyeztetni,
Сахаръ, cukor, — ница, — | megigazítani, javítani,
рный, — рити, — роваре- | összehasonlítani.
нне, — овария, — оваръ. | Свѣтлогнѣдый, világos barna.
Сборъ, gyűlés, összejövetel. | Свѣтлое воскресеніе, húsvét.
гуѣітс. | Свѣтлорусый, világos szőke.
Свара, сваръ, сварка, vesze- | Свѣтлообразный, a világos-
кедѣс, perlekedés. | sághoz hasonló.
Сварливый, veszekедни sze- | Связь, összekötés, kötelék,
ретѣ, — вость. | közösség.
Свая, karó, czölör. | Святотатецъ, templomtol-
Сверкати, — кнуги, csillám- | vaj, rabló, — татство.
лани, fényлени. | Сгибати, согнути, görbéné
Сверстникъ, egyкору — ница, | hajтани — ся, hajлани.
— ничество. [papir.) | Сгромоздити, rakásra hal-
Свертокъ, tekeres (vászony | mozni, — оженіе.
Сверхъ, felül, kívül, — хъе- | Сдаваніе, átadás. — сдавати.
стственный, természetfe- | Сдача, kiadás, kézbesítés,
лети. [лѣтс. | lemondás valami bérлет-
Свиданіе, találkozás, viszont- | рѣл.
Свидѣніе, bizonyсáг, tanítás, | Сдохмый, penészes, dohos.
nyilatkoztatás. | Сего ради, azért, a miatt.
Свидѣтель, tanu; — ница, — | Сеймъ, ország gyűлс. —
ство, — вовати. [— цовый. | мовый.
Свицецъ, ólom; — ищоватый. | Селедка, — очка, hering.
Свинчивати, — тити, össze- | Селезенка, lép, — еночный.
савати. | Селити, telepíteni — ся, te-
Свирѣный, vad, kegyetlen, | lepedni.
дѣхс; — вность, — вство. | Сельдь, hering.

Семга, lazac. [заушница. | Скользити, simítani, sikár-
Семейство, семья, család; — | kózни; — лзкий, сдлизкий,
ейный. [заушница. | sik, sikamlós, — зко, —
Серьга, сережка, fülbevaló. | кость. [вѣну.
Сидка, leparolás. [лѣтс. | Скопидомъ, takarékos, fős-
Сидѣльникъ, — ница, betegáро- | Скоплати, — ливати, gyűјтени,
Сизый, кѣкес, barnakék, ga- | takarítani.
lambszin. | Скорбь, aggodalom, keser-
Силокъ, hurók. [сип. | гѣс, bu, bánат, — рѣшѣти, —
Сиповка, szipóка, pásztori | скорбный.
Ситникъ, szittyó, káка. | Скорлуна, esésze, tojáshéj,
Сіати, fényлени, világítani. | dióhéj — ушный.
сугагзани; — яніе. | Скорнякъ, szűcs, (кучиарь.)
Скалозубити, v. kit kinevetni. | — ачество.
Сказуемое, állitmány. [лѣтс. | Скоронисъ, gyors írás.
Скамья, — мейка, — мѣчка, pad. | Скороспѣлый, korán érő.
Скарбъ, házibutor, szerszám, | Скотъ, багот- тникъ, — тово-
— зер. | децъ, — оводство, багом
Скатерть, abrosz. | — тенуэстѣс.
Скатъ, lejtóсség, eresзкедѣ; | Скрежетати, osikorognи в
— тистый. [sadék | fogakkal.
Скважина, nyílás, lyuk, ha- | Скржалъ, tábla. [ачѣ.
Скверна, tisztátlansáг, оос- | Скрипка, — иница, hegedű; —
— маньсáг, illetлснсг. | Скромникъ, — ица, — нбй, sze-
Сквозъ, keresztül (скрузь) — | рѣну. — ность.
зити, — зный — зный вѣтръ, | Скрѣпа, megerősítés, kari-
— шѣлхузам. [— рцовый. | ма, láttamozás.
Скворецъ, serегѣly — орка. | Скрючивати, — чити, görbite-
Скнипаръ, terpeninolaj. | ни, hajлитани, gyengíteni.
Скитатися, bolyongни. [валѣ. | Скудати, — дѣти, szegénьnyé
Складень, nyakkötѣ, nyakra- | lenни.
Склопеніе, hajлитас, ráбесзѣ- | Скудель, агуаг, fazekагуаг.
— олѣс. — зный [нosity, — сáг. | — льникъ, fazekas — льнѣ-
Склонный, hajландѣ, — он- | ца, sirkert, temetѣ.
Скоба, — очка, kapocsvas, fog- | Скудость, — скудость, sze-
— лэг. [лѣтс. — (литзаврѣ) | гѣньсг. пьоморусáг. —
Сковорода, serpenуѣ, lábас.

внй, — скудородный, —	- вий, — чатися.
скудоуміе, — скудетвовати.	Слушатися, кого — engedelmeskedni.
Скука, unalom, — скучати, unatni.	Слыти (слычу), hirben lenni.
Слабодушіе, kislelkiség.	Слѣдовати, követni — vane, — атель.
Слава, hír, dicsőség, magasztosság — вяти.	Слѣдовательно, слѣдственно, következőleg.
Славолюбивый, nagyragagyó, hírvágyó — öie.	Слѣдствие, következmény.
Сладость, édesség, kellemesség — стный.	Смежно, mellett, közvetlenül — ность határoosság, — вий, határos.
Сласти, сласть, édességek.	Смеканіе, meggondolás, helyes felfogás — ати, — кнути.
Сластолобіе, gyönyör, kéj, érzékiség, — любецъ.	Смиловатися, szánakozni, részvéttel lenni.
Слегка, könnyedén, felületesen.	Смирение, megalázás; — еникъ, — ница.
Слитокъ, rud, szál, (араны, езітст) gomoly, rög.	Смиреномудріе, alázatosság; — дрий. [szelidség.
Сличати, összehasonlítani — ченіе, — вчіе.	Смиренность, szerénység.
Слобода, külváros, falu közel a városhoz.	Смирный, csendes, nyugodt, hékés — вти, — рати, — рити, megalázni — ся, магáт, — ритель, — рильный домъ fegyház.
Словесникъ, irodalmár, — ность, — алом.	Смюква, fige — овница, figefa.
Словопроизведеніе, szónyомозás — származtatás.	Смородина, veres ribizke, — пникъ.
Словопреніе, szóvita, vita.	Смотръ, szemlélés, nézegetés, vizsgálás, szemle — ритель, — ница, — ельство, felügyeleti hivatal.
Словосочиненіе, szóköтѣс.	Смуглый, barna, feketebarna, (барнастый), — лость, — лотватый, — атость, — лѣти.
Слогъ, szótag, irány, írmód.	
Сложный, összetett. — ность.	
Слой, réteg, terület, fekvés, helyzet, еватый, — еніе, — вти.	
Слонъ, elefánt, — новый.	
Слухъ, hallás, hallomás.	
Случай, alkalom, eset, történet, — айно, — вость.	

Смурий, mocskos, barna, piszkos barna, hamuszín.	Собользнованіе, részvét; —
Смысленикъ, pártliv, pártos, sorsos.	Собственный, saját, tulajdon, — вность. [ru.
Смысль, értelem, ész, — ленный, okos.	Совершеннолѣтний, teljes kor.
Смышленіе, ismeret, értés, értelem, belátás.	Совершенство, tökéletesség.
Смѣсь, elegyítés.	Совѣстникъ, vágytára, ver-senyтárs.
Смѣта, felvetés, előleges, felvetés, kölcsönvetés.	Современникъ, kortárs, — ница, — нный.
Смѣтити, — чати, felvetni, előlegesen, kiszámítani.	Согласіе, öszhang, egyesség, — ашникъ, — ность. — сный, — совати, — соватиел.
Смятати, felzendíteni, felizgatni, fellazítani, — ся, felzudulni, — теііе.	Согражданинъ, polgártárs.
Снабдѣвати, — жати, — дити, ellátни, gondoskodни.	Содрогатися, — гнутися, elborzadni, elremegni, — ганіе.
Спадобіе, — ае, fűszer, töltelék.	Содѣтель, tevő, tettes, alapító, kezdeményező.
Снаружи, kívülről.	Соестественъ, egyforma természetű.
Спарлядъ, készlet, intézet, fegyverzet, butor.	Сожалѣти, szánakozни, — ніе.
Снимати, — вати, levenni, — ирку, megmérни — портретъ, lefestени.	Сожженіе, megégés, — жигатель, megégető.
Снимокъ, másolat.	Созданіе, teremtés, teremтмѣну, épület.
Сноха, meny. [közlekedés.	Созидати, teremтени, épите-ни, — вданіе.
Сношеніе, elviselés, eltűnés, Снутри, belülről.	Соизволати, — лити, megengedни, helybenhagynи, — деніе.
Снѣдъ, étel, — деніе, — да-ніе, — двый. [lattató.	Сокращеніе, rövidítés.
Собѣдникъ, társalgó, mu-	Сокровище, kincs.
Соблазнь, botrány, botrán-	Сокъ, nedv, ned, lé, mézga-
Соблазнь, — зпитель, — ти.	Соловій, szögsárga szíűű; — вти.
Соблюдати, — блюсти, meg-	Сомнительный, — сумнитель-
тартани — деніе. [атель.	

ный, kétséges; bizonytalan, — постъ, — вѣтися, — вѣе. [gyűlés] Сопище, соймъ, gyűlekezet, Сообщение, közlés, közvetítés, közlekedés. [zafi.] Соотечественникъ, földi. ha. Сопристойникъ, kormánytárs. Сопровождати, kísérni. Соревновати кому въ чемъ, vetélkedni; — аше, — ватель. Сосати, szopni. Соска, szoptató szilke, czeza, szoj ózacskó. Сослагательное наклонение, költmód. Сосланіе, száműzés, — ланной, — слати. Сословіе, (beszélgetés) állás, testület, купеческое сословіе, сосл. ученыхъ, крестьянское сосл. Сословъ, hasonjelentésű szó. Составляти, csinálni, összeállítani. képezni. — вленіе, — ленный, — авный, — составъ, — составитель. Сострадати, szánakozni, — тель, — постъ. Созазаніе, vita, perlekedés, szócsere, — атель. Состязатися, vitakorni, szótvaltani. Сосудъ, edény. [lős állatok.] Сосепитающія животныя, emi-

Срѣшнтя, sietni, katonákat lovaikról leszálni parancsolni. [szítani.] Спятити, visszatolni; — та Сравненіе, hasonlítás. Сражати, — зати, földhöz esarni, leütni, — ся, öszszeütöközni, — женіе. Среди, között. [ный.] Средство, eszköz, — ственіе. Сринути, letaszítani, — оженіе. Срокъ, határidő, terminus. — очный. [hez.] Сряды, előkészület valami. Ссоря, veszekedés, perlekedés, — ссоравый. [dorni.] Ссучивати, — чти, összeszedni, elbocsátani, elűzni. számbüzni — ся на кого, valakire hivatkozni, — мка száműzés. [zsiliptábla.] Ставень, — вня, ablaktábla. Стаканъ, ivó pohár. Стакъ, aczél; — льный. Станица, csoport. Станъ, állás, növés, műállvány, tábor, állomás, szálloda. [fejezet.] Статъя, cikk, rész, osztály. Стая, csoport, falka, sereg, — антися. Стати, felolvadni. Стекло, сткля, üveg, — кольщикъ, — üveges. Стенати, стонати, sóhajtozni, nyugni. [tály.] Стенемъ, fok, méltóság, országlovaikról leszálni parancsolni. [szítani.] Стихія, elem, — ийный. Стихъ, vers, хотвореніе, — отворецъ. Стлати, vetni, (стелити.) Стогна, utsza. [tag.] Стогъ, boglya, kaza, asz. Среди, között. [ный.] Столбъ, столпъ, oszlop, — бецъ, — бовый. Столовая, ebédlő. Столбтіе, század. Стопъ, sóhaj, nyugás. Стопа, ризна (papir) láb, versláb, lábnyom, nagy serleg, kanta. Сторожъ, őr, őrző, felvigyázó, szolgá. Столець, bérló, lakó. Страдати, szenvedni; — алецъ, — тель, — ный, — даніе. Странникъ, vándor, zarándok, idegen. [rető; — любіе.] Страннолюбець, vendégszerető. Странный, ritka, csodálatos, különös. Странствие — вованіе, utazás, vándorlás, bolyongás; — вователь. [(суньголовъ.)] Стремглавъ, fejjel lefelé. Стремити, irányozni, intézni, hajtani ся, — irányulni, rohanni, — втельный, roháló, sebes; — постъ, heveség. Стремнина, — нина, meredek lejtősség, omlás.

Стреля, kengyelvas. Судья, sors, végzet, hatá-
 Строгий, szigorú; — гость. Судья, bíró — дейша.
 Строгласица, hangoló kala- Сувёрпе, — брство, babona,
 рис. [öszhang babona hit; — брность,
 Стройность, rendezettség, — рно, — рничати, — рный.
 Строка, sor. — очный, — очка. Сумудренный, álokoskodásu,
 Стрптивость, makacsság, a- álböles; — удрие, — р-
 каратosság; — вый. ствовати. [hútványség.
 Струганецъ, hegyijegecz. Суета, hiúság, gondosság,
 Стругъ, — жекъ, gyalu. Светливый, hiábavaló, fog-
 Струсити, szorongni. lalkozó: — вость.
 Струа, vizroham, roham. Сулити, megigérni, — ление.
 Стрѣла, nyíl, fatörzs, — лець. Сума, zseb, általvető, töltés
 Стрѣлка, kisnyíl, óramutató, tartó. — мка, — мочный.
 дежити. Сумабродъ, eszelő, — ни-
 Странати, ételt főzni, ügyvé- чати, — одство. [ный.
 десkedни. — аниа, ételké- Сундукъ, börgönd, — дучникъ,
 сзítés, — пуха, szakácsné. Супити, хмурити — са.
 Стрпчий, ügyvezető, ügyvéd, Супостать, ellenség, ellen-
 — чексий, — чество. fél, ördög.
 Ступень, lépcső. Супротивъ, átellenben, ellen.
 Ступица, kerékagy. Супругъ, férj, — га feleség;
 Стыкаться, сôткнутиа össze- — жеский, — жество.
 иткôzni. Сургучъ, spanyolviasz; —
 Стычка, összeitkôzés, vesze- ный, — никъ, — ница.
 кедés, itkôzet. Суровый, nyers, goromba,
 Стажати — стажевати, — morgó, szigorú, vad,
 — сэрежни — жание, — жа- hideg; — вость, — вѣти.
 тель. — тельный. Сутки, egynap és éjjel (доба)
 Сугробъ, hóhalmaz. [tmi. — точный.
 Сугубити, kettôzteni, sokasi. Существо, lényeg, lény, ter-
 Сугубица, — сугубный, — mészet. — ественый, —
 сугубый. [чикъ, — рына. вовати, — щность, lét, je-
 Судоръ, ar. — арикъ, — ар- lenlét; — щий.
 Судейская, bírói szoba. Существительное имя, főnév.
 Судно, edény, vizijármű. Схватка, veszekedés, itkô-
 овый, — щикъ. [rozat. zét, vita.

Схивникъ, a legszigorubb Сѣть, háló, — очка, — тва,
 szabályok alatti szerze- — очникъ, — очный.
 tes. — ичество, — ща. Сѣча, ütés, vágás, kivágott
 Сходбище, gyűlés, összejö- erdő; — иткôzet, — ець.
 ветел. [мертébolyодни. Сѣяльня, vetôgép.
 Сходити, — сойти съ ума. Сагати, érni, elérni, nyulni,
 Сходно, hasonlóan, egyező- terjedni.
 ен, — дство. Сякнути, kiszáradni, elapad-
 Сѣпляти — пити, összekötni. ни (a forrásnak.) [is úgy is.
 összekapcsolni — ся, — Сякъ, így; и тавъ, а сякъ, így
 ный, сѣпка, összekötés, — Т.
 сѣпъ, — összekötő
 Счетъ, számolás, számla; —
 ты, számoló tábla. Таборъ, tábor. — орится.
 Съ, со, val, vel,ról, ról, óta, Табуяъ, ménes. — щикъ.
 mintegy. [leemelés. Такати, mindenre igent mon-
 Съемка, lerajzolás, átvétel. dani, — алычикъ. [ману.
 Сыворотка, savó, zsendicze. Талантъ, természetes ado-
 (женица.) точный. [ség; Таля, lágy — nyirkos idő, —
 Сырватость, hideg nedves- — ый. [кôтôzet.
 — атый, — сирый. Талька, gombolyító, motring,
 Сыромятникъ, irhász, irhати- Тальникъ, homokfűз, porond-
 мър, — ичество. фűз. [мékре néзve. — жити.
 Сверхъ, észak; — рный, — Тамга, bélyег váм, (a kel-
 ровосточный. Таможеникъ, váмсзедô, —
 Съдельникъ, nyereggyártó. — жепый, — жия.
 Сѣвистый, árnyékos. Тарабарский, badar, értel-
 Сѣшь, árnyék, konyhó, sí- metlen.
 ator, oltalom. Тарабарщина, olvashatlan —
 Сѣра, кén, кэнкô; — ение. badar írás vagy beszéd.
 — истый, — ритися, — ный. Таратайка, közönséges sze-
 Сѣренка, kényертыа, gyufa. кёр, (таратайка.)
 Сѣрый, ôsz, szürке; — пзна, Тараторити, csevegni, csa-
 — рость, — бти. csogni — репье, — тора,
 Сѣроглазый, szürkесземű. csevegô, csacsogó.
 Сѣтовати, jajveszékелни, pa- Таска, — ание, húзás, von-
 — ание. szolás, — кату.

Тасовати, kártyát kévernii. Тетрадь, kötet.
 Татство, tolvajság. — теб-Тимпанъ, dob, — поиний.
 ный, тать, tolvaj. Тина, iszap, salak, — нефти,
 Тафта, tafota. — нистый.
 Тачка, tűzés, taliga, omlá-Типунъ, pip (a ma laknál.)
 — dék taliga, taeska. Тиска, sajtó, prés.
 Ташение, huzás, vonszolás. Тшина, esend, nyugalom.
 — щити, — ся. [— яние. Тлетворный, káros, ártalmas.
 Таяти, olvadni, felengedni. — ragályos.
 Тварь, teremtmény, lény. Тлгги, elpusztítani, rabolni,
 Твердь, erősség, szilárdság, — тельный.
 — égboltozat; — дость. Тлвность, rothadtság, kor-
 Творило, mézcsáva. — hatagság, — ный.
 Творити, teremteni, csinálni. Тля, rothadás, rothadás,
 — рение, — рець, — и- — redvesség.
 тель, — орчешкй. (Кминъ) Тминъ, kömény, köménymag.
 Тезоименитство, névnap. Тождество — тожество, azo-
 Темнобурный, setétbarna. — nosság.
 Темногнбдйгесztenyeszinü. Токарь, esztergályos; — рный.
 Теплица, üvegház, növény-Толковати, fejtegetni, értel-
 — ház — цы, meleg fürdők. — mezni, magyarázni.
 Теплохръ, Термометръ. Толмачъ, tolmács — аченье,
 Теремъ, padlás szoba, szoba. — ачнти.
 Терзати, szaggatni, faggat-Толпа, sereg, tömeg, soka-
 — ни, kinoszni, gyötörni. Толь, столь, annyi.
 Терка, reszelő. Только, токмо, csak.
 Терпкйй, darabos, érdes, fa-Томити, gyötörni, gyengite-
 — нуар, csipős. — ни, fárasztani, — ся, —
 Терпимость, türés; — пб- — итель, — льный, — мление.
 — ливность, türelem. [poly. Томный, gyenge, fáradt; —
 Терпухъ, — reszelő, рás- — пость. [alámérülni.
 Теряти, veszíteni. Тонутн, alámenni, süllyedni;
 Тесемка, vékony ezérна ша-Тоня, halhuzás, hely hova
 — лаг, тесьма, szalag. — a hálók vetetnek.
 Тетеревъ — тетера, — рка, Топати — ппуги, tombolni,
 — пуйрфайд. — добогни, — потня, — потъ,
 Тетка, nagynéне, (тютка). — tombolás, dobogás.

Топь, láp, ingovány, — киш-Топати, gyengévé, — lan-
 — пучий. [tócs, kufár. — ni; — но, — нота, — ный.
 Торганъ, kis kalmár, sza-Тощати, gyengévé, — lan-
 — кадтá lenni, száradni. —
 Торговая казнь, nyilvánosТоща, éhom, száraz, elszá-
 — бüntetés. — rasztott, haszontalan.
 Торжище, — говище. vásártér. Треблаженный, Istenben bol-
 — degult.
 Ториопити, tépni, kuszálni, —
 — rángatni, ránczigálni, — Требуха, belrés-z.
 — (ториосити.) — шение. Тревога, nyugtalanság, zaj,
 Тороватость, adakozás, bő- — zsi bongás; — жение, meg-
 — kezítés; — тый. — ijedés; — вожити, — вый.
 Торопити, ösztönözni, hajtani. Треволнение, erős vihar, zi-
 — сűrgetni; — ся, sietni; — ватар, zaj, zsi bongás.
 — роикйй, munkás, félénk. Трешетание, remegés, rette-
 — ösztönzés, sietés, — пливо, — гés; — тати, — ный, — еть.
 — вость. [var; — пвти. Трешейскйй судъ, választott
 — бирó itélete.
 Торопние, elhogultság, за-Трехлиственный, — локотный, —
 — лбие, — мясичный, — стоп-
 — ный, и т. д.
 Тороць, jégdarab; — ся, —
 — жёторласзок. —
 Торчитн, kinyulni, kiemel-Трогати, — пуги, érinteni, il-
 — kedni, — чило, rud, рóz- — letni, mozditani; — пугие,
 — на, — чкомъ, — чмя, egye- — тый, — гательный, meg-
 — nesen állva, чекъ, kiálló, — ható. [mas (a kártyánál.)
 — felálló valami. —
 Тоска, aggodalom, félelem,Тройка, hármасfogат, —
 — szorongás, nyugtalanság. —
 Тропа, — пина, — нника, ut, —
 — вэну.
 Точась, azonnal, rögtön. Трость, — тива, nád, bot,
 — vessző; — тивый, — стивкй.
 Точение, köszörülés, fenés,Трудность, nehézség, fárad-
 — esztergálás, kiöntés, — сág, akadály; — олюбие,
 — чило, — чпти, — чильный, —
 — чильникъ. — munkásság.
 Точка, pont, — съ запатою,Трусити, szorongni, félni.
 — pontosvessző. —
 Точный, szoros, pontos, ши-Трусъ, félénk ember, nyul-
 — гору, hasonló, való, — чю — szivü, nyul, erős inogás,
 — földrengés, nagy roham.
 Топити, émelygést előidéz-Труть, gyujtó, tapló.

Трухлость, légység, puhaság, — лый.	Тщитися, fáradozni, törekedni.
Тряпца, csafat, czundra, rongy — пье.	Тыква, — квица, — кочка, tök. — овникъ.
Трасина, lápföld, ingovány.	Тыль, hát. [rités.]
Туга, aggódás, aggodalom.	Тынь, léczkorlát (temető ke-
Тугий, — рош, feszes, merő, állandó, zsigori, — гость.	Тьлодвижение, testmozgás.
Туземець, belföldi — жый.	Тьлосложение, testalkat.
Тузити, csarni, рофочарни.	Тьлохранитель, testőr.
Тукъ, kövérség, zsír, faggyu, zsirozó. [шкъ.]	Тюкъ, nyaláb, köteg, esomó.
Тулъ, tegez, nyiltok, — ль.	Тюлень, tengerikutya, tuskó.
Туля, kalapfej, kalарbub, kalарbélés. [шл]	Тюрма, fogház — ремникъ.
Тума, veгуenez (az állatok).	Тюфакъ, szőrderekalj, mad-
Туманъ, köd. — аный.	Тягаться, perlekedni, per-
Тундра, nagy posványos, ingoványos vidéк.	Тяжба, per, — жebный.
Туне, hiába, hasztalanul.	Тяжелость, nehézkesség, —
Тунядець, henyelő, naplopó.	лвти. [ség.]
Тупоуміе, elmetunyaság.	Тяжкосердіе, keményszivü-
Тускый, homályos, borult, zavaros, komor. — скиути, — скийти. [пес.]	
Туфель, — фелька, — туфля, ра-	
Тухлость, rothadás, porhadás — лый, — хути.	
Тушити, oltani, eloltani, mérsékelni.	
Тщательный gondos, pontos, — ность, — твися.	
Тщедушіе, gyengeség, be-	
тегсег. [песг, — славный.]	
Тщеславіе, kérkedés, nyug-	
Тшета, hiúság — ность. — етный.	

Уборка, öltöző szoba, — ность, — tisztaság, csin.	nyugvás — оный, — оняти, — нити — ся.
Убывати, — быти, fogyni, kisebbedni, esni (a víznek.) — ание, — ыый, — ыль.	Угорь, hőpörс, pörсенés, an-golna, — реватый.
Убытокъ, hiány, veszteség. — ыточно, — ыточно, — очность. [дék hely.]	Угребатый, — ести, elevezni.
Убъжище, menedék, menek-	Угрюмый, mormogó, barát-
Увалнистый, увальчивый, дө-	сágtalan, bosszus, — ова-
сзөгös, рөгös.	тый, — юность, — мвти.
Уведение, elvezetés. — водити, — вести.	Уда, удица, horog, szigony.
Увы! ah! jaj.	Удава, hurok; — ливати, —
Увдомление, értesítés; — лати, мити.	Удаль, — лство, мерэсзсег, elszántás, remekség.
Увѣрение, biztosítás, — енность, meggyőződés.	Удача, szerencse, siker — ачливо, — вый.
Увѣтливость, rábeszélőtehetсег; — ливый.	Удити, horgászni; — илице, — horogbot, — льщикъ.
Увѣжный, ösztönző.	Удобный, kényelmes, kedvező (idő.) — ность.
Увѣчити, megcsönkítani, бевитани.	Удобоариность, emészthetсег; — имый. [сáг.]
Увѣщавати, — щати, inteni, oktatni; — щание, — ваніе, — атель, — льный.	Удобопонятность, fogékonyvitани.
Увязчивый, привязчивый, гасзкюдó, — вость. [tatás.]	Удовлетворити, — яти, кому kielégитени.
Угода, elégtétel, megnyug-	Удовольствие, gyönyör, tet-
Угодливый, szolgálatkész; — вость, — одникъ, — ица, — ждатель, — ничати, — ность, — тetszés, — ный, — ждати, — ждение, — жий.	сзсг, kielégитés, elégültсег; — волити — ся.
Уголовный, fenytó, bünvádi, — овщина.	Удоль, banka.
Угомонъ, csend, nyugalom,	Удолие, удоль, долина.
	Удоставрати, — трити, elhitetni, meggyőződtetni — ся, meggyőződni; — реице.
	Удъ, tag.
	Удѣление, osztás, elosztás, osztályozás.
	Удѣльный, osztályozott, kényelmes.

Уединение, magány; — пеникь, — ца, — нятися, — нитися.	illetődés, töredelem.
Ужась, iszonyat, borzadás, réműлет; — сати, — снуги — ся, — сливый, — сливость, — асний.	Умилный, kedves, szelid. de- li, — ность, — няти, — лти, meghatni.
Ужимка, tagjáratás, tagmoz- gatás. [ати.]	Умникъ, okos, — пца, — п- чати, — пчанье.
Ужистъ, estveli, озсонна; —	Умозрѣние, szemlélődés, el- мélkedés, — зрительный.
Узаконити, — няти, megren- delni, törvényt szabni; — онение, — енный. [сэг.]	Умоначертаніе, terv, előrajz, vázlat.
Уклонъ, lejtősség, meredek- клонка, engedékenység — пный, — пность.	Умственный, szellemi, gon- dolatbeli, — ствованіе, — елмélkedés, bölcselkedés, — ователь, — овати.
Уколъ, szurás.	Умысль, feltétel, szándék, (gonosz) — мысленикь, — ленно, — шяти, — слити.
Уконопачивати, motozni (ha- jót) — ачение.	Умѣти, tudni, érteni, — ъние.
Укоризна, szemrehányás, feddés; — ритель, — льни- да, — льный, — рати, — рпiti.	Ународити, népesíteni.
Укосити, — пѣти, halogatni — пѣние, — пительность, — пѣвати, — пѣти.	Униженность, alázatosság.
Укропъ, karor.	Уплата, megfizetés. [ваніе.]
Укрѣпа, zárfogó, karocs, e- рősség fal. — пленіе.	Уповати, reményleni, bizni — Уподоблати, — бити, össze- hasonlítani — ся, — би- тельно, — льный, — бленіе, — бленный.
Укусъ, eczet, — пый, — ница. [тковый.]	Уподчивати, megvendégetni, — ание.
Улита, — улитка, csiga	Уполномоченный, felhatal- mazott — очение, — очи- вати, — чити. [леніе.]
Уловъ, fogás, — ленный, — леніе.	Уполовляти, — вити, felezni, Уполовникъ, habszedő, taj- тэксzedő.
Улыбаться, — бнутися, мо- solyognи — ъбка.	Упорка, gyám, támasz.
Умление, megindulás, meg-	Упоръ, ellentállás, makacs- сэг, támaszhely — орникъ

— вость, — пый, — ретво,	geskedés. [тор; — пца.
— вовати. [корманузѡ.]	Уставщикъ, előnékes, kán-
Управа, elégtétel, — витель,	Устои, tejfel, hártya, gyám- oszlop. [вый.]
Упражнение, gyakorlat, fog- lalkozás. [кати, — кнуги.]	Устойка, szótartás — ойчи- Устроити, — пити, távolita- ni elkülöníteni.
Упрекъ, szemrehányás; —	Устрица, osztriga.
Упругий, ruganyos — гость.	Уступати, — пити, engedni, kitérni — паніе, — пленіе, — упка, — упчивый, — чивость.
Упряжка, fogat.	Устье, torkolat. [лом szer.]
Упряжь, lószerszám.	Утварь, ékszer, szer, теур-
Упрямый, — ямецъ, makacs; — ямитися.	Утець, szirt, meredek szik- la, magaslat.
Уразъ, seb, sérelem. — нити.	Утоляти, — лити, enyhíteni, csendesíteni; — ся, — леніе, — енный, — имый, — итель.
Уродъ, időtlen szülés, szőrny, — одливый, — вость.	Утомляти, — мити, kifárasz- tani, lankasztani — ся, — леніе. [южение, — южити.]
Уроженецъ, benszülőtt.	Утюгъ, vasaló, — южный, —
Урокъ, feladvány, lecke.	Уха, ушница, lév, leves, hal- leves.
Урочище, természetes határ.	Ухабъ, — абець — абина, гөдөр az uton; — абистый.
Урывка, időköz, szabad idő, kicsikarás, félbensza- kaszтás. [корманузѡ.]	Ухватка, mód, modor, tag- lejtés, fortély, esiny.
Урядъ, rend, igazgatás —	Ухватъ, fűтő villa, piszkafa- czölöp (a hajókon.)
Усадьба, uradalmi lak együtt a mellék épületekkel.	Ухищрение, csel, ravaszсэг; — енный.
Усердие, szivélyesség, buz- galom, készség, — ерно, — пый, — ствовати.	Участвовати, résztvenni, — ание, — аctie, — астникъ, — пница, — астокъ.
Ускользнути, elillanni, meg- ugrani.	
Условие, feltét, kikötés — овленный, — овливатися, — витися, — овный.	
Усма, kikészített bőr, усмарь — арство.	
Усмиряти, — рити, szelidite- ni, fékezni, nyugtatni; — ение, — итель.	
Усобница, kölcsönös ellenség-	

Участь, sors, végzet.	заводъ, gyár.
Учащать, valamit gyakran tenni, ismételni — щательный, gyakorító, — щаніе.	Февраль, február. Фигля, tagjártatás, alakosság; Фиглярити, фигляръ, — ка, — рскій, — рство.
Учетъ, körülményes — төкелетес számolás, kivonat.	Филинъ, füles bagoly, [tolya]. Финикъ, pálmagyümölcs, да-
Училище, tanoda, — итель, — епникъ.	Фитиль, kanócz, mécsbél. Фиалка, viola, — ковый, — фиалочка.
Учреждати, — дити alapítani — итель, — жденіе.	Фиаль, csésze, edény.
Учтивый, udvarias — ивецъ, — ивость. [oze.	Флотъ, hajóhad — текій. Фляга, nagy lapos üveg, — жка. [арцикъ.
Ушатъ, csöbör, cseber, mér-	Фонарь, lámpa, lámpás; —
Ушибати — бити, döfni, szurni, megsérteni, — ся, — magát, magának kárt tenni — еніе, — ибъ.	Фонтанъ, szökő kut, ugró kut.
Ушлецъ, szökevény.	Фортка, ablakcsa. [лэны
Ущедритися, adakozни.	Фуфайка, mellény, ujas mell-
Ущеліе, hasadék, repedék, szikla nyílás — үрег — льникъ, ottani lakó.	Фыркание, horkolás, szuszogás, — кати, — кнути, — кунъ.
Ущемлявати — лати, összezuzни, összetörни, becsipтетни. [битани - ся, - ербъ.	
Ущерблати, károsítani, csортъ, kerület, járás, — жапіе, elutazás.	
Уютъ, kényelmes hely, кényelmes elhelyezés.	
Уязвляти — вити, megseбеzни, megsérteni, бántани, bosszantани — леніе.	
Ф.	
Фарфоръ, porcellán. — овый,	Хабаръ, híjereség, előny, — ецъ, — ный. [мевэгнек. Хазъ, kezdete valamely келіе, elutazás. Халатъ, hálókөнтös, — тецъ, — гншко, — ище. Хандра, бу, lépkor, rászt, roszkedv — рити. Ханжа, színmutató, képmu- татó; — жество. Хартия, papir szelet, ok- mányу. Хорчевня, piaczi — laczi-

кочуха — шикъ, — ивица, — вный, — ичанье, —	— кость. [fanó.
Харчъ, élelmi szerek — чити, azokra költeni — евый.	Хлопушка, bodzaruska, пуф- рамут. [raknál).
Хоря, torzkép, ларва — бо- хосág.	Хлупъ, mellecsont (a mada- Хлбеникъ, kenyérsütő; — бня, sütőház.
Хата, kunyhó, parasztház.	Хлбонашество, földműve- лэс; — шецъ, — шество- вати, — пашный.
Хвастати, kérkedни; — аніе, — стливость, — стливый, — ство, — стунъ, — туня.	Хлбосоцъ, vendégszerető; — льство. [vény.
Хватъ, батор — elszánt — fürge ember, ezermeister.	Хвойникъ, tuskés erdő, fe- nyű erdő. [fán.)
Хвои, tü levél, tü (a fenyű- Хрканіе, хихиканіе, nyiho- гас — кати.	Хлопатай, közbenjáró, párt- fogó. — тагство, — вовати. Ходкий, könnyen járó.
Хлопость, gyengélkedés, лий, — лъти, — лаяъ.	Ходила, mankó, járókocsі, gőzkocsі.
Хитити, rabolni, lopни — щичати, — щикъ, — ивица, — щичаніе, — че- ство, — щиость, rablási- дüh.	Хозяинъ, háziur, gazda (gaz- да) ил. — аева, — айка, — айскій, — аяство, — ственный, — ствовати.
Хитонъ, alsó ruha.	Холти, czirogати, кényез- теіни, csinosan — tisztán tartани; — ся, — леніе, — ля, — льный.
Хитрецъ, esalfa, ravasz, — ецкій, — рити, — ро, — роватый, — ростъ.	Холмъ, halom; — шикъ, — иштый. [стыба, — стаяъ.
Хладнокровіе, hidegvérү- сэг, — овный, — но.	Холостый, nőtlen ember — Хлестати, — хлестати — хлынути, — csapни os- totgal. [аніе.
Хлппати, zokognи, sirни. —	Хомутъ, ló iga, hámiga; —
Хлипкий, gyenge, törékeny;	

teher — утокъ, — утати,
— мутный, — овый.
Хомякъ, hősőség, — яковъ.
Хорекъ, görény.
Хоромина, nagy lakszoba.
Хоромы, nagy (fa) épület;
— мный, ahhoz tartozó.
Хорошество, szépség, jóság;
— шти.
Хоругвь, templomi zászló,
[lobogó (кураговъ)]
Хотя, хотъ, habár, jóllehet.
Хохлати, üstökössé, bog-
lyossá tenni (a haját).
Хохлатый, — латъти, — лачъ,
— лкъ.
Хохолъ, — хла, bub, csucs,
üstök, nyaláb, tolltaraj,
bóbita.
Храбрый, bátor, vitéz —
брецъ, — ростъ, — брити-
ся, — ро, — ретвовање,
— ровати, — рѣти.
Хранити, őrizni, ővni, — не-
нѣ, — нилище, — ный, —
нителъ. [kolódás — атиса
Христосованіе, husvéti eső-
Хрушкый, törékeny, merev,
érdes, durva, cserepes,
— кость, — коватый, —
пнути. [— льный].
Хрусталь, kristály, jegesz.
Хрущъ, liszt bogár.
Хрюкало, ormány (dísznó-
nál) — ашь, — ати —
кнути, rőfőgni.
Хрящъ, porc, porcogó;

durva homok, kavics ho-
mok; rakolóvászony.
Худоба szárazság, asszott-
ság, rossz, baj.
Художество, művészet, —
ственный, — ожный, — ож-
никъ, — жичати, — ниче-
ство, — ничий.
Худой, rossz, hitvány, száraz;
— ость, — ъти.
Худородный, alacsony szár-
mazású; — одство.
Хула, hiba, gáncs, — ление,
gáncsolás, dorgálás; —
ителъ, — ница, — тельный,
— лити, — льный.
Хуторъ, majorság.

Ц.

Цапаніе, fogás, tapintás,
megragadás, megmarko-
lás, — ати, — пнути.
Цапи, gém, kócsag, — покъ,
Царапати, — пнути, karczolni,
karmolni, — паніе, — ина,
— ияки.
Царевичъ, királyfi — вна, ki-
рály leány.
Цвѣтоводство, virágtenész-
тѣс; — водецъ.
Цвѣтная капуста, virágos ка-
poszта, kartifiol.
Цвѣтникъ, virágágy — едѣны.
Цехъ, czéh, egyesület, egy-
лет, kar — ховый.
Цыпки, lábuj, gerezd, по-

дойти на цыпкахъ, (на цап-
ки), lábujhegyen jönni.
Цыпла, — енокъ, csibe — я-
тина, csibehus; — ячий.
Цырульникъ, borbély; — че-
ский, — льня.
Цыфирь, — ра, szám, betű,
számjel — ярный.
Цъвѣе, horgonyszár.
Цълебный, üdvös, egészsé-
ges, gyógyerejű — ление,
— лити, — ительный, —
лителъ.
Цълити, czéлоzni.
Цъломудренный, szűz, —
ность, — ріе, — ретвова-
ти, — рый.
Цъль, cél, szándék, feltétel.
Цъльба, orvoslás, — льбо-
посный.
Цълѣнѣти, megdermedni.
Цъпляти, ragasztani, — сл,
ragadni.
Цъпъ, csér, — овный.
Цъпъ, láncz; — пный, — по-
чка, — очный.
Чалко, tarka (ló) — лый, —
лая лошадь.
Чалъ, kötél, melylyel von-
szoltatnak vagy meg-
kötetnek a vízijárművek
— ление, — лити.
Чалма, turbán.
Чанъ, mércze, kád; — никъ.
Чапракъ, csótár, lőterítő; —
чекъ, — чный.
Чара, babona, ivórohár.
Чарка, kis pohár.
Чаровати, babonázni — никъ,
— ователь, — ваніе.
Часовня, kápolna.
Часовой, ór, őrálló.
Часовщикъ, óráс.
Частию, отъ части, részint.
Частный, részletes, magán,
magánzó.
Часы, óра (zsebóra s t. b.)
Чахнути, sorvadni — хлый,
— хотка, — ѣс.
Чаща, sűrűség, sűrű erdő
(хаша).
Чаяти, reményleni, bizni; —
аніе, — ятельно, — ство.
Чванитися, nagyralenni —
— ливость, — ливый.
Чебакъ, márna; rőzsuhal.
Чеботаръ, varga — рия,
рити, — ботъ.
Чека, rudszeg, tengelyszeg.
Чекавъ, vivóbárd, harezbárd,
— ный, — новатый, — дъ.
Чеканъ, vivóbárd, harezbárd,
árvvéső, lamborító.
Челюсть, gyanítás.
Челюкъ, — челюокъ, csolnok.
Челобитье, folyamodás —

битна, — ая, — ный, — тчикъ.	Чертогъ szoba, belső része az épületnek, csarnok.
Челюсть, állcsont, állkapocs.	Чесота, viszketeg, viszketés.
Чемерь, hátgerincz; — (не- хэзкór.)	Честивый ájtatos.
Чемоданъ, ruhahász, kö- penyszák, bőrsák, bőr- tásка.	Честолюбецъ becsvágyó.
Червленецъ, bibor, — еница — ленивти. —	Чета, pár.
Червонецъ, arany. [лассзоба.	Четвергъ, csütörtök.
Чердакъ, pad, erkély, pad.	Четверть, negyed.
Черезъ, túszó. —	Четки, rózsakoszoru, olvasó.
Черемуха, — емха, barkóca.	Четь páros szám, четь или нечеть? (цѣтъ, или нецѣтъ)
galagonya, fagyal, — овый, — шникъ olyan erdő.	Чехолъ, tok, boríték, — ль- ный.
Черенъ, nyel, markolat, fo- гó, — окъ, — иковый.	Чечевница, lencse.
Черепаша, teknősbéка.	Чеченитися, fitogtatni, ne- gédelkedni — енье. [ке.
Черепица, cserépzindely.	Чечетъ, kenderike, csicsör- gó, — окъ, — иковый.
Чермный, sötétveres.	Чешуя, pikk, pikkely (a ha- laknál.)
Черника, аfonya — шникъ, — bokor. [— льный.	Чивый, adakozó, bőкезѣ, — вость.
Чернило, tinta; — ильница.	Чилимъ, sulyom.
Чернобурый, sötétbarna.	Чинка, javítás, igazítás.
Чернокнижие, fekete művé- szet, bívészet — жество, — ижикъ.	Чирей, (чиракъ.)
Черствый, kemény, régi — вѣти, — вость.	Чиркати, — хнути, csiripolni. csicseregni.
Черта, vessző, húzás, vonás, (az arcban.) karez, kar- csolás, (a poharon).	Числительное имя, számnév.
Чертежъ, terv, rajz, — еж- никъ, — ный.	Чистосердие, — одушие, őszin- teség, nyíltszívűség.
Чертити, rajzolni, szakasztа- ни, — рчение.	Чихати, — чхати — хнути, tüsszenteni (чихати).
	Чихиръ, kinem fort bor, új bor.
	Членъ, tag, cikk, rész.
	Чрезвычайный, rendkívüli — но, — ность.
	Чрезъ, черезъ, keresztül, át-

tal, alatt (időï fogalmak- nál) miatt.	Шатеръ, sátor. —
Чувственный, érzéki; — еп- ность, — кисэг — енно.	Шаткѣй, ingadozó, inogó, könnyelmű, nyugtalan, za- jos, rohamos — ко, — вость.
Чувствительность, érzékeny- сэг, — льно, — льный.	Шашень, hajófuró féрег.
Чувство, érzék, érzés; — во- вати, — ваніе.	Шашни, dévajságok, csinta- lanságok — ничати. [ный.
Чуга, csuha.	Швальня, szabó műhely, —
Чугунъ, öntött vas.	Швейка, швея, varrónő, sza- бонő, — йный. [не.
Чуланъ, éléskамара.	Швецъ, szabó, — цкиѣ, — е-
Чулокъ, harisnya, — ошникъ, — ница, — шный.	Швырокъ, hajítás, ütés, csa- rás, löкés, — яніе, — яти, — рнути.
Чума, pestis, — пти.	Шевеление, mozgás, rázás, zökögтетés, — лнти, — вельнути.
Чупрунъ, üstök.	Шелуди, ótvar, kosz, ruh; — дивый, — ивѣти. [шпти.
Чурбанъ, tuskó, tuskó (em- ber.) — банчикъ.	Шелуха, hüvely, héj, — у-
Чуть, alig, majd.	Шепелюнь, selypitő, — яніе, — лывый, — яти.
Чучело, kitémött állат, ваз, — челко, — льникъ.	Шепоть, suttogás; — тникъ, — тня, — тунъ.
Ш.	
Шагъ, lépés, — гати, — гну,, ти, — ганіе. [vizedény.	Шерсть, szőr, gyарju.
Шайка, banda, csapat; —	Шестъ, rud, póзна.
Шаламъ, kunyhó, mezei kunyhó, tanya — шикъ.	Шибкѣй, gyors, sebes, — кость, — ко.
Шандалъ, gyertyatartó. [ный	Шильникъ, zsebmetsző, га- vasz tolvaj, — ничати.
Шапка, sapka, — почникъ —	Шиповникъ, csirkerózса.
Шаравары, bugyogó, бонад- раг, hajósnadrág.	Шипунъ, rézsma kacsа, — нка, — шй.
Шарити, kikeresgetni, felku- tatni — еніе.	Шипучесть, pezsgés; — учій.
Шаръ, teke, gömb, golyó, — икъ, — ище, — ровидный, — рообразный, — alaku.	Шипъ, kocsfaju, tok, v.vi- за; — tövis, nyelvсар.
	Шипокъ, окъ — töviske; —

поватый, — повидный, —
повый.

Шишакъ, sisak; — шачекъ.

Шишка, gümő, kelevény (a
testen); bőrcz (fonalon)
bőtyők, csombók (a fá-
kon); fenyű toboz; — ко-
ватый, — коносный.

Шкапъ — дчикъ, — пецъ, —
пище, — фецъ, — фнкъ,
szekrény, ruhatartó, —
пный.

Шворень, rüdszeg, (сворень)

Шкиперъ, hajós.

Шлемъ, sisak.

Шлюпка, csónak, sajka.

Шляпа, — пка, — пейка, —
калар — пникъ, — пный,
— очникъ.

Шмель, oszméh, dongóméh;
— левый, — лпный

Шовъ, varrás, ereszték, ősz-
szefoglalás.

Шорникъ, szijgyártó — вый.

Шорохъ, zszibongás, suttó-
gás cőrtetés, — охнути,
— шити.

Шоры, lőszerszám.

Шпана, kard — жка, — жень-
ка, — жища, — жникъ, —
жний. [— никъ, — рный.

Шпора, sarkantyú; — ревіе,

Штаны, nadrág; — вый.

Штыкъ, szurony; иди на
штыки, [kődmön.

Шуба, szőrös bőr, mente,

Шуй, bal, шуйца, balkéz.

Шумъ, zaj, zszibongás, по-
гај; — мити, — мленіе, —
мливость, — вый, — мяцій,
— мѣти.

Шуринъ, sógor.

Шутити, tréfálni — тка, —
тливость, — вый, — тникъ,
— ница; — шутъ, tréfás
ember; — очный, — очка.

Ш.

Щадити, kímélni, megszá-
ni; — дитель, — тельный,
— дливость, — ливый.

Щебень, — Р. бня, kőomladék,
— нити.

Щебетати, csiripolni, cse-
vegni — тливость, — ливый.

Щегла, árboz (fa) lobogó-
rud.

Щегленокъ, tengelicze, stig-
lincz — гловка, nőstény,
— дяцій.

Щеголь, piperkőcz, nyalkafi,
nyalka; — дяха, — голе-
ватый, — льскій, — льство,
— ланіе, — лати.

Щедрина, sebhely, forradás,
— нвка, — иноватый.

Щедродатель, adakozó, jóte-
vő; — льство, — ствовати.

Щедрость, óta, adakozás, bő-
kezűség; — рый.

Щека, arcz, pofa.

Щекода, kilincs.

Щекотати, csiklandozni —

тливый, — аніе, — ливость,
— отно, — отный.

Щелеватый, hasadékos, re-
pedékes.

Щелканіе, csattogtatás, pat-
togtatás, resegtetés, го-
рогтатás, — кати, — кнуги.

Щелокъ, lug. — ченіе, lugo-
zás, szapulás, — чити.

Щелочь, égvény, lugany —
ный, — ность.

Щелчекъ, szippantás, — frics-
ka; dorgálás.

Щель, hasadék, repedék, —
лати. — ся.

Щемити, szoritani, lapítani,
zuzni, ősszetörni, — мле-
ніе, — мло, zuzó prés.

Щена, forgács, szilánk, fa-
radék, — нь, száлка, ő-
regzsindely, — аніе, — пати.

Щенетьный, kiskereskedő
— тильный. [(tubák.)

Щепоть, csipe, szipranat

Щетка, kefe; — точникъ, —
точный. [rás, — ило, — чити.

Щеченіе, elidegenítés, ello-
чкни. [rovaroknál,) tárcsa.

Щить, rajzs, czimer, védv (a
Шука, csuka, — учина, csu-
kahus, — чка. [пяти.

Щуяніе, szemrehányás, —
Щупати, megtapintani, ta-

rogatni — пание.

Шупъ, mélymérő, — пикъ.

Шуреніе, kacsintás, — рати,
— ся.

Шурупъ, csavar, sróf, anya-
sróf; — пецъ, — пникъ, —
пшти.

Ъ.

Ъда, evés, étkezés.

Ъдальцы, falám (bogárnál.)

Ъдкій, éles, maró, harapó.

Ъдкомлечникъ, farkas tej.

Ъдкость, csipősség.

Ъзда, utazás; — дити, — докъ,
— жалый, — женіе.

Ъства, étel.

Ъханіе, utazás, ъхати.

Ә.

Әдакой, этакій, ilyen, olyan,
aféle, efféle.

Әдакъ, этакъ, úgy, így, а-
точный. [rás, — ило, — чити.

Әй! hej!

Әкваторъ, egyenlítő.

Әкпнажъ, fogat.

Әкій, — milyen.

Әтотъ, эта, это, ez.

Әхо, viszhang.

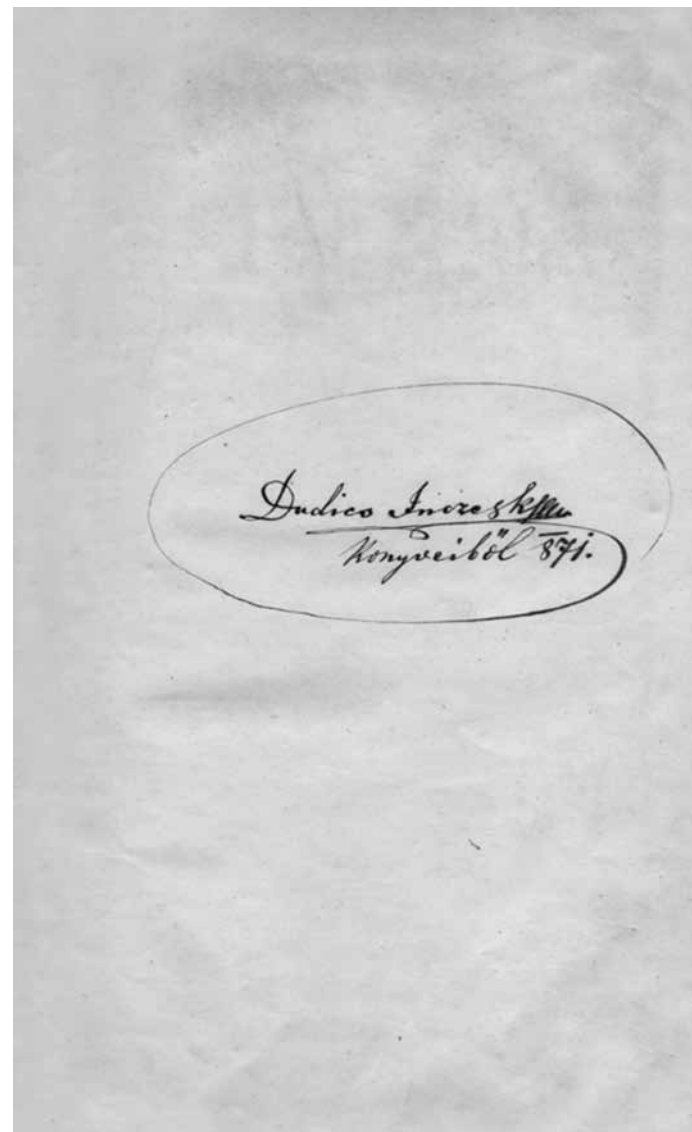
Ю.

Юбка, női öltözék; — очка,
— очный.

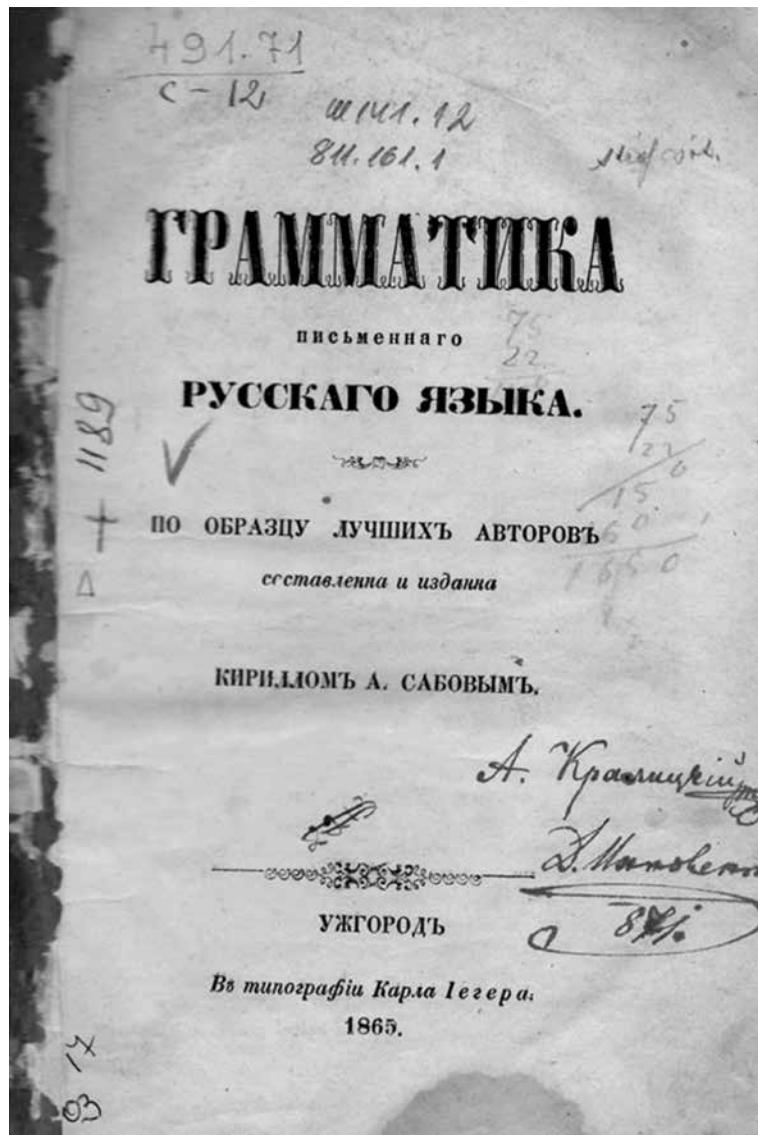
Югъ, dél, южный, — гово- токъ, — гозападъ. [ный.	отворецъ, méreg keverő; — отворство, — отвор- ствовати.
Юдоль, — olie, völgy, — доль.	
Юзилице, börtön; — лиц- никъ, — зникъ.	Ядреность, levesség, életerő, — ный, — нѣти.
Юла, forgó kocska.	Ядристый, magos, nagymagu.
Юноша, ifju — шеский, — шество, — ный, — ошес- ствовати, — ѣти.	Ядро, ágyu golyó, mag, ve- leje (vmi dolognak).
Юрканіе, hirtelen alámerü- lés — ати, — кнуги.	Ядъ, méreg.
Юродъ, bolond, eszelős — одивость, — дивый, — ди- тися, — одство, — одст- вовати, — дѣти.	Язва, seb; моровая язва pes- tis; — romlás.
Юрокъ, fenyű pinty, pirók.	Язвитель, sértő — льница, — льность, — льный, — впти, — вленіе.
Юрта, børsátor (avándor pérenél.) — овнице.	Язычникъ, rogány — чески, ческий, — чество.
Юръ, magaslat kitéve a roz- időjárásnak.	Якорь, horgony, — рикъ, — рище, — рный.
Юха, lé, leves.	Якъ, postaállomás, — щикъ, posta kocsis — цкий, — чий.

Я.

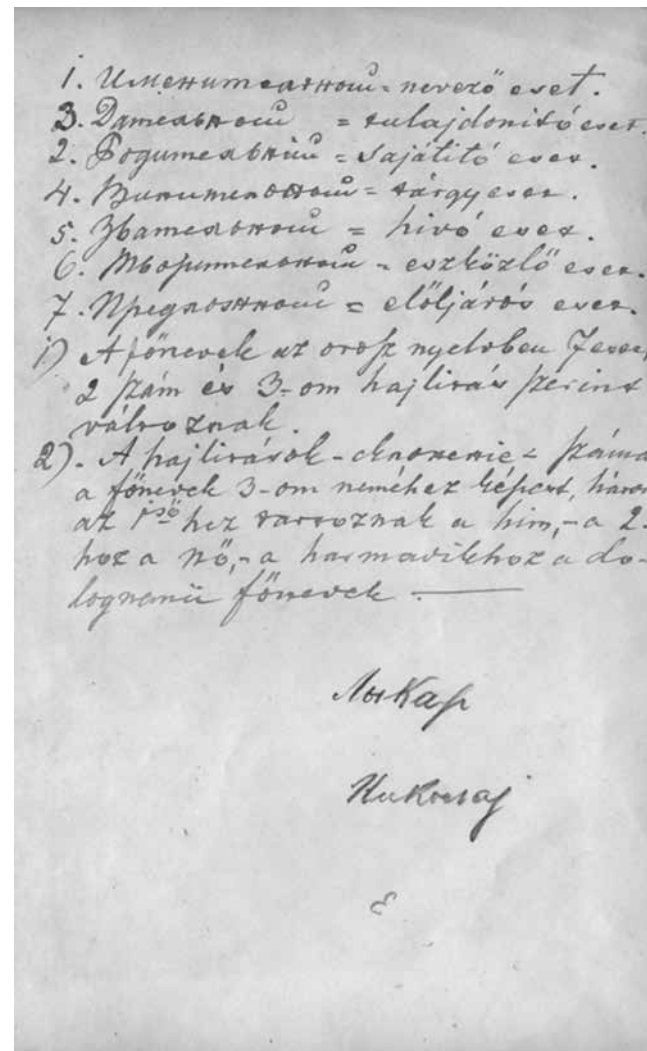
Ябеда, rágalmazás, fondor- kodás; — едикъ, — ни- ца, — дничанье, — ничати, — ческий, — ство.	Ярити, bosszantani, dühbe hozni — ся, — ость, — остный, [— кость.
Явка, bevádolás a törvény- szék előtt, jelentés.	Яркий, világos, tiszta (hang)
Явление, megjelenés, fellé- rés, — явно, nyíltan.	Ярусъ, emelet, réteg, fekvés
Яственный, világos, érthető; ность, — ствуетъ.	Яховтъ, jáczint.
Ядовитость, — mérgeesség; — тый, — оносный, —	Яхта, sebeshajó, naszád.
	Ячя, — ечка, — ейка, kis gömbölyü üreg, selejt, — ейный, — ептый.
	Яшма, jászpis.
	Ящикъ, szekrény, láda, fió- kos szekrény, — ичекъ, — ичный.

Автограф на передньому форзаці "Грамматики письменного
русского языка. По образцу лучших авторовъ составленна и изданна
Кирилломъ А. Сабовымъ". Ужгород, 1865.

Автограф А. Кралицького на титульній сторінці "Грамматики письменного русского языка. По образцу лучших авторов составлена и издана Кирилломъ А. Сабовымъ". Ужгород, 1865.

Нотатки наприкінці "Грамматики письменного русского языка. По образцу лучших авторов составлена и издана Кирилломъ А. Сабовымъ". Ужгород, 1865. (чорнила ті самі, що й на титульній сторінці, проте стверджувати, що автором цих записів був А. Кралицький, ми не можемо)

щепникъ же, касаясь три раза лѣвою рукою цѣпочекъ (лащца) кадила, а правую верхняго конца, говоритъ въ первый разъ: *Святъ Отецъ Святый*, въ 2-й: *Святъ Сынъ Святый*, въ 3-й: *Святъ Духъ Святый*. Потомъ диаконъ, читая Сумволь вѣри, кадитъ церковь и предстоящихъ. Священникъ снова омываетъ руки и цѣлуетъ трезузу по срединѣ и по бокамъ.

(Продолженіе слѣдуетъ.)

Очеркъ Угро-русской письменности.

(Продолженіе.)

Курьялъ Антоніевичъ Сабовъ родился 1838. года 28. августа въ Станномъ (нынѣ Уланской) вѣрдеи отъ священническихъ родителей. Гимназическій курсъ началъ въ Ужгородѣ, а кончилъ въ Сукмарѣ, гдѣ въ 1856-омъ году удостоился получить аттестатъ зрѣлости.

Избравъ духовное званіе, для Богословскихъ наукъ былъ онъ посланъ въ вѣнскую греко-лат. центральную семинарію, гдѣ кромѣ богословскихъ наукъ, при тамошнемъ университетѣ, занимался изученіемъ славянскихъ языковъ. Послѣ оконченія богословскихъ наукъ, былъ онъ назначенъ учителемъ русскаго языка въ Ужгородской гимназіи (1862). Неодолга былъ рукоположенъ епископомъ Василіемъ Поповичемъ въ священника. Какъ учитель русскаго языка, замѣтилъ онъ, что ученики его нуждаются въ руководствѣ, чтобы въ русскомъ

языкѣ соответствующій успѣхъ проучающаго могли, для того написать и издать онъ (1865.) въ Ужгородѣ *«Грамматику письменнаго русскаго языка»*, которая много содѣйствовала тому, что обученіе русскому языку пошло въ правильномъ направленіи. Въ годахъ 1867., 1868. и 1869. былъ онъ редакторомъ издаваемой обществомъ Св. Василия Великаго русской газеты «Свѣтъ», но и какъ письмоводитель, позже директоръ общества, много причинился къ его процвѣтанію. Года 1870. былъ онъ назначенъ порядочнымъ учителемъ къ Унгарской гимназіи, а года 1871. м. сентября посланъ на мадыры въ Сегединъ. Но здѣсь, пережить ужасы Сегединскаго наводненія, пошатнулось его здоровье, и принужденъ былъ просить свободу, послѣ полученія которой, поселился въ Мукачевѣ, но недолга была определенъ учителемъ къ реальной гимназіи въ Кошицахъ, гдѣ и нынѣ съ успѣхомъ дѣйствуетъ. Въ бытность свою учителемъ русскаго языка при Ужгородской гимназіи издалъ Курьялъ А. Сабовъ «Сборникъ лучшихъ русскихъ произведеній въ прозѣ и стихахъ». Это прекрасное изданіе съ пользою употреблялось учащеюся молодежью для упражненія въ русскомъ языкѣ. Вообще замѣтити слѣдуетъ, что литературная дѣятельность Курьяла Сабова принесла поднятію уровня образованія русскаго языка на Угорской Руси замѣчательную пользу, и укрѣпила современныхъ ему писателей въ томъ убѣжденіи, что на поприщѣ русскаго языка съ пользою тру-

дятся можно только развиваніемъ письменнаго языка, основаннаго на церковно-славянскомъ языкѣ, и что развиваніе отдѣльных мѣстныхъ нарѣчій болѣе путаетъ, чѣмъ способствуетъ развитію литературы.

Общество св. Василия Великаго вообще сильно подѣйствовало къ раз-

витію родной литературы. Появились писатели, которые съ самоотверженіемъ и неутомимымъ трудомъ занялись обработкою пренебреженной до сихъ поръ Угро-русской письменности.

(Продолженіе слѣдуетъ.)

Покровъ пресвятыя Богородицы.

Корреспонденція. Ружанецъ.

Изъ села.

МЕЖДУ вѣрными чадами нашей восточной, греко-католической церкви, отъ нѣкотораго времени сильно распространяется мысль о вступленіи въ ружанецъ. Мысль эта

распространялась сначала отдѣльными людьми: явились извѣстные святоши, часто латинскаго обряда, — которые собирали вокругъ себя народъ; совершали съ нимъ молебствія, часто литаніи, совѣтъ по обычаю римскихъ епископовъ; предписывали ему разныя дѣла и поведенія въ ружанецъ. Мысль эта

Статья Е. Фенцика про К. Сабова,
надрукована у духовно-літературному журналі «Листокъ»
(стор. 174-175)

Подкарпатской Руси подь загл. «Сова», которая не намеками, но прямо и безопадно бичевала современных общественный отношенія, а особенно останавливалась на личности и поведеніи еп. Панковича. Такія каррикатуры, какъ «Панковичъ и его кругъ» и «Добрянскій и его кругъ» и понынь поражаютъ своею смѣлостью. Конечно, еп. Панковичъ незамедлитель предпринять шаги и въ результатѣ В. Ф. Кимаць былъ переведенъ въ гимназію въ Печь (Фюнфирхенъ), куда онъ, впрочемъ, не поѣхалъ, но переселился въ Россію, сначала въ качествѣ преподавателя гимназіи въ Москвѣ, а затѣмъ въ Одессѣ, гдѣ и скончался въ девятисотыхъ годахъ.

«А. И. Добрянскій и его кругъ» изъ журнала «Сова».

Слѣдуетъ отмѣтить, что гоненіе со стороны Панковича имѣло не частный, но организованный характеръ. Прежде чѣмъ предпринять шаги къ тому, чтобы старая линия правленія была отвергнута и защитники «православія и народности» превратились въ послушное орудіе въ рукахъ оппортунистовъ, епископъ добился, что выдающійся поборникъ восточнаго обряда Молчаній долженъ былъ, какъ и Кимаць, выѣхать въ Россію, К. Сабовъ былъ перевѣщенъ въ Сегединъ, а Ю. Ю. Игнатковъ въ Будинъ. Другими словами — редакція была раскассирована въ полномъ составѣ.

Въ бытность свою редакторомъ Кирилль Антоновичъ Сабовъ былъ преподавателемъ ужгородской гимназіи по кафедрѣ русскаго языка и свои стойкія національныя убѣжденія передалъ цѣлому ряду лицъ молодого поколѣнія, впоследствии національныхъ дѣятелей¹⁾. Въ 1865 г. въ Ужгородѣ вышла его

¹⁾ Свѣдѣнія о К. Сабовѣ см. Е. Сабовъ: Очеркъ..., стр. 24; статья «Е. И. Сабовъ» въ «Народномъ календарѣ на 1927 г.», изд. О-ва им. А. В. Духновича, Ужгородъ, 1926, стр. 88—94; д-ръ Ю. Гаджега: Исторія О-ва св. В. В.; «Очеркъ укр. рус. лит.», Листокъ, 1893, стр. 221.

«Грамматика письменнаго русскаго языка», которая была принята въ качествѣ руководства не только въ Ужгородѣ, но и въ цѣломъ рядѣ другихъ гимназій — въ Пришевѣ, Мукачевѣ, Левочѣ и Мараморощ-Сиготѣ. Это была въ сущности первая грамматика, составленная по требованіямъ современной методологии, и въ теченіи тридцати лѣтъ она являлась незамѣнимымъ руководствомъ для гимназій. Когда О-во св. Василия Великаго было одушевлено работой по составленію и изданію учебниковъ, К. Сабову было предложено составить и соответствующую хрестоматію къ своей грамматикѣ. Въ 1869 г. появился его «Краткій сборникъ для упражненія въ русскомъ языкѣ», гдѣ собраны отрывки изъ произведеній русскіхъ писателей, начиная отъ Ломоносова и кончая Тургеневымъ. Въ предисловіи составитель, между прочимъ, указываетъ одну изъ задачъ своего сборника: «чтобъ тѣмъ, которые слышавъ и читавъ объ этомъ (т. е. «литературномъ чисто-русскомъ») слогѣ, вообразили себѣ можно неточный судъ о немъ, подать способъ поровнять его съ туземнымъ говоромъ». Преподавая русскій языкъ въ гимназіяхъ, К. А. Сабовъ, конечно, былъ въ курсѣ всѣхъ споровъ о взаимоотношеніи русскаго литературнаго языка и народныхъ нарѣчій. Сабовъ отлично видѣлъ, что попытка ввести «народное нарѣчіе» въ литературу не столько является требованіемъ народа, сколько правительства, и это требованіе охотно принялись осуществлять всякаго рода оппортунисты, которые «по общей чертѣ малорусской - лѣнливости» — не брали въ руки никакой русской книги, читали мадярскія газеты и, однако, посмѣли взяться «за русское перо». К. Сабовъ просить не говорить, что эти писатели «по народному линутъ»: «въ ихъ литературѣ пахнетъ мадярщиною». Эти замѣчанія Сабова относятся къ газетѣ «Наука», о которой мы упоминали выше, но, однако, попытку дать спеціальную литературу для народа онъ сдѣлалъ и самъ и весьма высокаго мнѣнія былъ о «Додаткахъ къ Листку» Е. А. Фенцика, который сумѣлъ «популяризовать» рассказы, не погрѣшивъ противъ русской рѣчи. Попытка Сабова заключалась въ томъ, что онъ задумалъ дѣлать изъ «Свѣта» отгиски нѣкоторыхъ рассказовъ въ видѣ отдѣльныхъ книжечекъ — «Народное Чтеніе» —, при этомъ онъ руководствовался убѣжденіемъ, что доступность литературнаго произведенія народу заключается не въ грамматикѣ и орфографіи, какъ это стремились доказать украинцы, а за ними, хотя и въ меньшей степени, карпаторусскіе оппортунисты, но въ стилѣ самой рѣчи и въ доступности фабулы. Изъ «Народнаго Чтенія» вышель только одинъ выпускъ, такъ какъ вскорѣ Сабовъ, видя нападки со стороны правительственныхъ лицъ и приверженцевъ Панковича, принужденъ былъ отъ редактированія «Свѣта» отказаться, а вслѣдъ за тѣмъ и былъ переведенъ въ Сегединъ, а потомъ въ Кошицы, гдѣ онъ, между прочимъ, принялъ и мѣсто цензора русскіхъ изданій «изъ ласки прокурора табулы судеб-

мой» и то только потому, что въ то время ни «Листоукъ», ни «Наука» не писали такое, чтобы можно было цензуровать».

Въ качествѣ преподавателя гимназій онъ не только исполнилъ долгъ своей службы, но и по мѣрѣ возможности стремился помогать ученикамъ въ развитіи ихъ національнаго самосознанія. Такъ, напримѣръ, въ 1863—1865 гг. К. А. Сабовъ организовывалъ ученическія театральныя представленія. Ставить русскія пьесы въ то время было затруднительно, а «рос-

К. А. Сабовъ.

сійскіе» авторы и вовсе были исключены. И вотъ Сабовъ изобрѣтаетъ русскія представленія за счетъ австро-нѣмецкой литературы. Онъ переводитъ и приспосабливаетъ къ русской жизни нѣмецкія пьесы и разучиваетъ ихъ со своими слушателями курса русскаго языка.

К. А. Сабовъ всецѣло принадлежитъ къ той небольшой горсточкѣ борцовъ за національность, которая, подобно Добрянскому, Раковскому и Кимаку, всю свою душу вложила въ народное дѣло и до конца оказалась стойкой. Всѣ они были на голову выше своихъ современниковъ и предпочитали принять изгнаніе, чѣмъ участвовать въ дѣлѣ искаженія народныхъ идеаловъ и національнаго умерщвленія, начатыхъ еп. Панконицемъ, конечно съ благоволенія высшихъ властей.

Общую судьбу редакторовъ раздѣлилъ и Юрій Юрьевичъ Игнатковъ¹⁾, который подалъ инициативу самаго изданія «Свѣта» и который былъ его первымъ редакторомъ, правда очень короткое время, такъ какъ уже въ сентябрѣ 1867 г. послѣдовало его перемѣщеніе изъ ужгородской гимназій — сначала въ Будинъ, а затѣмъ въ Левочу. Особой литературной дѣятельности самъ Игнатковъ не проявилъ; за исключеніемъ немногочисленныхъ публицистическихъ замѣтокъ отъ него ничего не осталось, но онъ былъ однимъ изъ неутомимыхъ покровителей и возбудителей литературнаго движенія и рѣшительнымъ сторонникомъ русскаго литературнаго языка.

Оригинальной личностью на трудномъ поприщѣ карпаторусской литературы второй половины XIX вѣка былъ Александръ Юліановичъ Гомичковъ, который испробовалъ всѣ виды литературнаго творчества, но несомнѣнно былъ даровитъ въ области типичной журналистики. А. Гомичковъ родился въ 1830 и умеръ въ 1892 году въ чинѣ отставнаго финансоваго секретаря²⁾. Онъ прошелъ всѣ ступени карпаторусской жур-

¹⁾ Очеркъ угро-русс. лит., Листоукъ, 1893, стр. 209 и 233; Е. Сабовъ: Очеркъ..., стр. 24; д-ръ Ю. Гаджега: Исторія О-ва св. В. В., стр. 39.

²⁾ Е. Сабовъ: Очеркъ..., стр. 25; д-ръ В. Бирчакъ: Лит. стремлѣнія, стр. 77—78.

Анна Чаварга. Передмова	6
Кирило Сабов. Короткий словарь	45
А	46
Б	46
В	48
Г	51
Д	53
Е	55
Ж	55
З	57
И	59
І	62
К	62
Л	64
М	65
Н	67
О	70
П	72
Р	79
С	83
Т	91
У	95
Ф	98
Х	99
Ц	100
Ч	101
Ш	103
Щ	104
Ъ	105
Э	105
Ю	105
Я	106
Додаток	107

Довідкове видання

Кирило САБОВ

КОРОТКИЙ СЛОВАР

Упорядкування, коректура *А. Чаварга*
Художньо-технічна редакція *О. Гаркуша*
Комп'ютерна верстка *О. Гаркуша*
Дизайн обкладинки *О. Гаркуша*

Підписано до друку 17.12.2020
Формат 60x84/16. Папір офс.
Гарнітура Cambria. Друк цифровий.
Умов. друк. арк. 10,46.
Тираж **100** прим.
Замовлення № 13-2020.

Видавництво Олександри Гаркуші
Свідоцтво серія Зт № 23 від 06.09.2005 р.
м. Ужгород, вул. Погорєлова, 4
тел. +38 050 148 65 02
e-mail: alexxgarkusha@gmail.com

Сабов, Кирило

С 12 Короткий словар [Текст] : упорядкув., передм. Анни Чаварги. Ужгород :
Видавництво Олександри Гаркуші, 2020. 184 с. ; іл.

ISBN 978-617-531-221-6

У виданні представлено працю К. Сабова "Короткій словарь", яка була додана до "Граматики письменного русскаго языка. По образцу лучших авторовъ составленна и изданна Кирилломъ А. Сабовымъ" (Ужгород, 1865).

Видання укладено методом комп'ютерного набору зі збереженням особливостей мови оригіналу. У додатку подано репринт словника, фотокопії автографа А.Крालицького на одному з примірників "Граматики" та біографічних статей про К. Сабова.

УДК 811'374.82=163.1+161.25+511.141"1865"Сабов